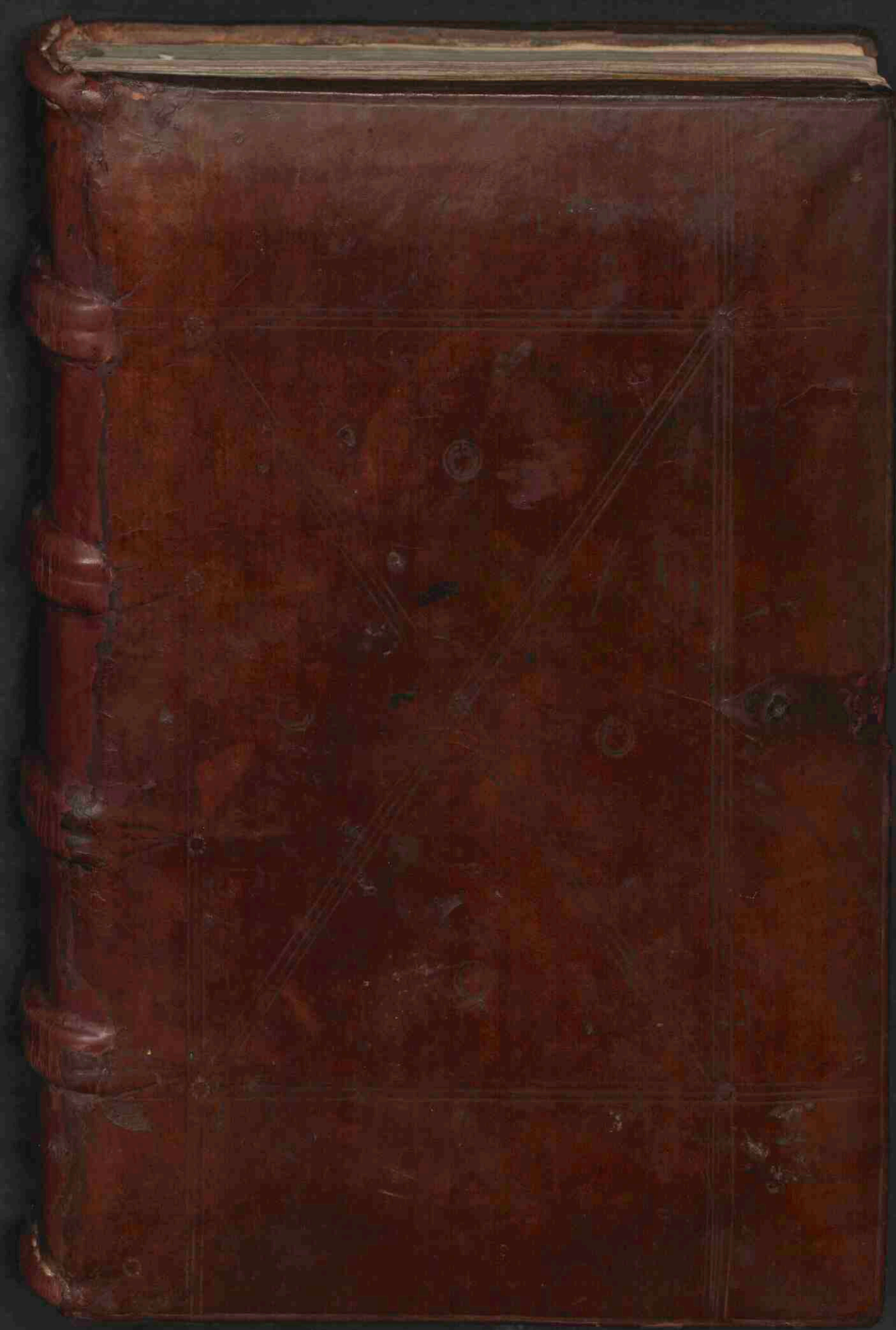

Liber consolationis et consilii

<https://hdl.handle.net/1874/325271>

Aevum medium.
Scriptores ecclesiast.

Nº. 238

Hs.
1 M 10

Kassl
PP. 10. N.º 10

134 (*Eccl. 238, antea 292ii.*) Charta. 4º. 96 ff. 2 col. 1449.

Albertanus Causidicus Brixiensis, Liber consolationis et consilii,
fol. 1—35b.

Ejusdem Tractatus de doctrina dicendi et tacendi, fol. 35b—44b.

Fol. 44b. Finitus et completus in Ytalia per manus Theodrici Iohannis
Meer de Almania bassa Padue sedentis Anno domini 1449.

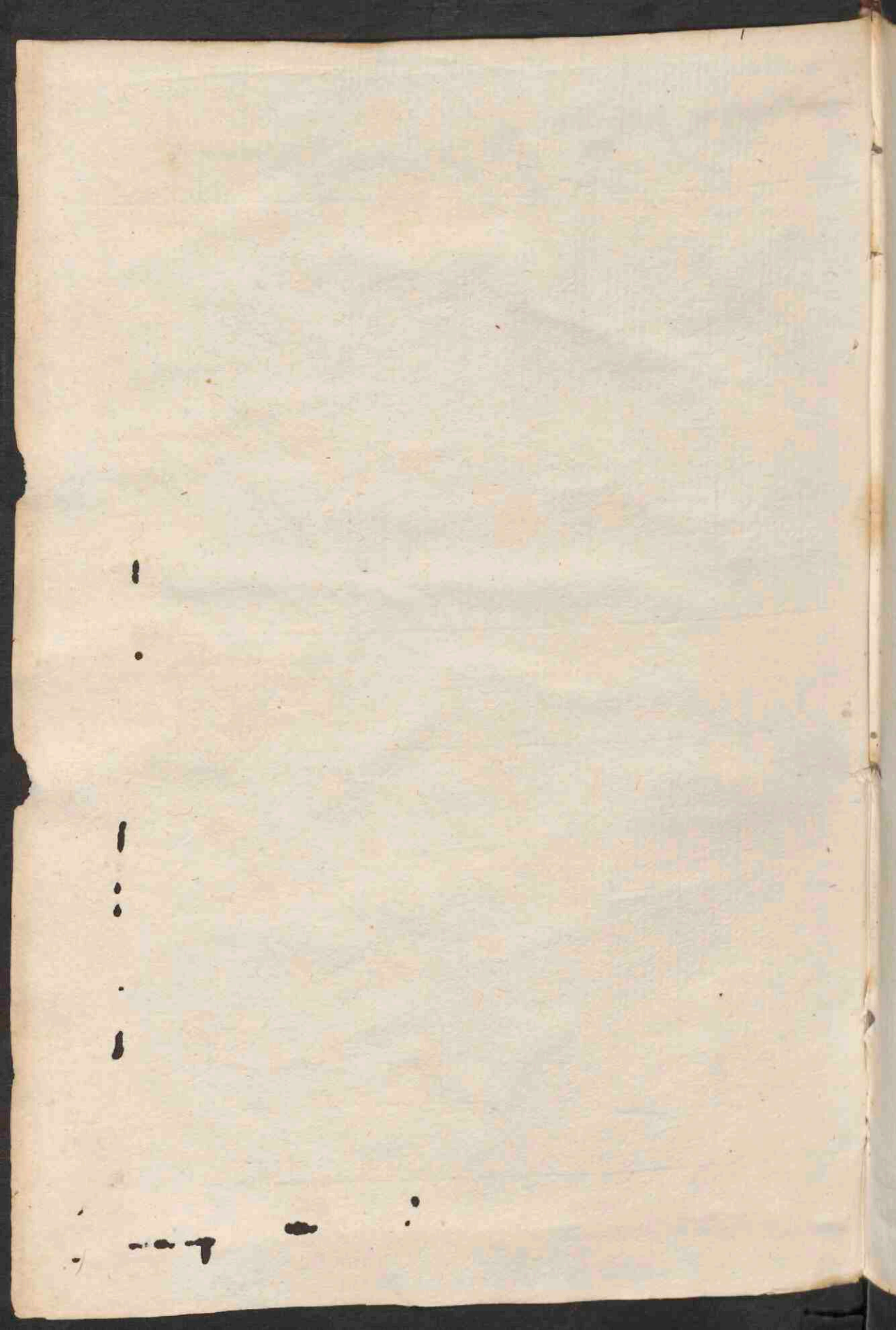
Ejusdem Tractatus de amore et dilectione Dei et proximi et aliarum
rerum et de forma vitae, fol. 45a—94a.

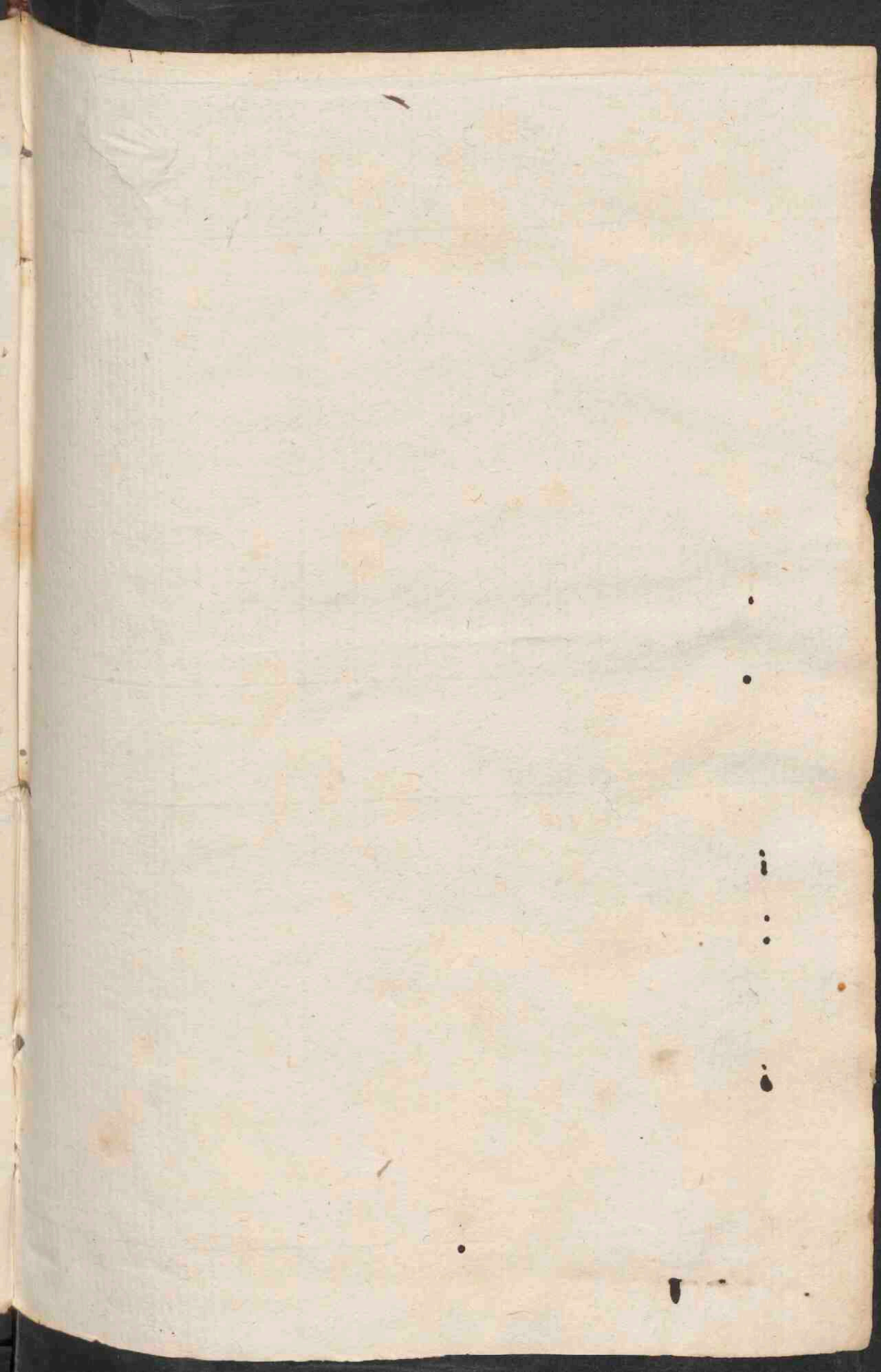
Fol. 94a (in fine:). . . expugnabit pro te inimicos tuos. Et sic est finis Deo
gracias. [Sed non est finis operis ut patet ex aliis codd.] Finitus, cet. (ut supra).

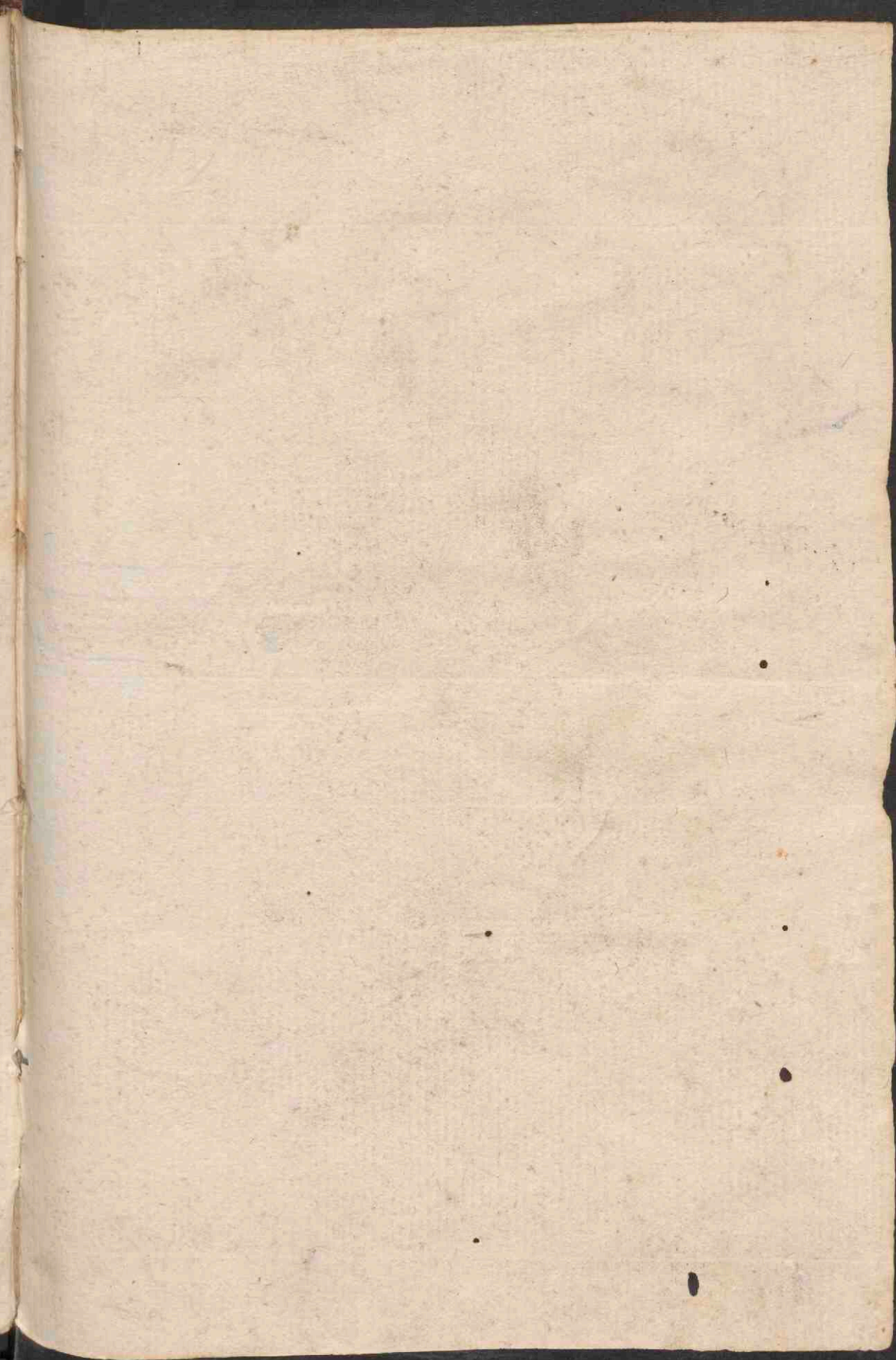
Vocabularius brevis cum versione Belgica vocum nonnullarum, fol.
94b—96b.

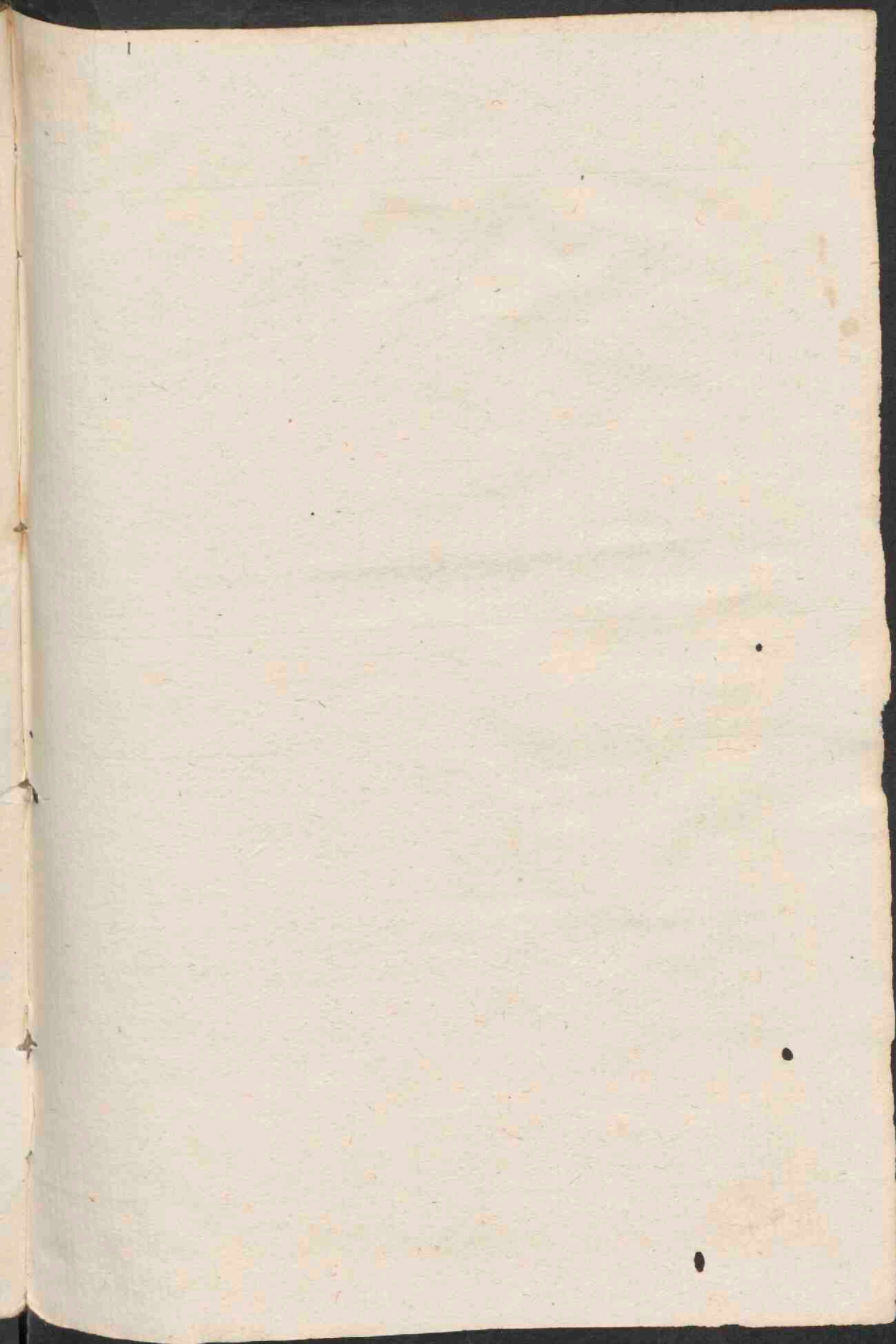
„Ad Carthusienses prope Traiectum pertinet.”

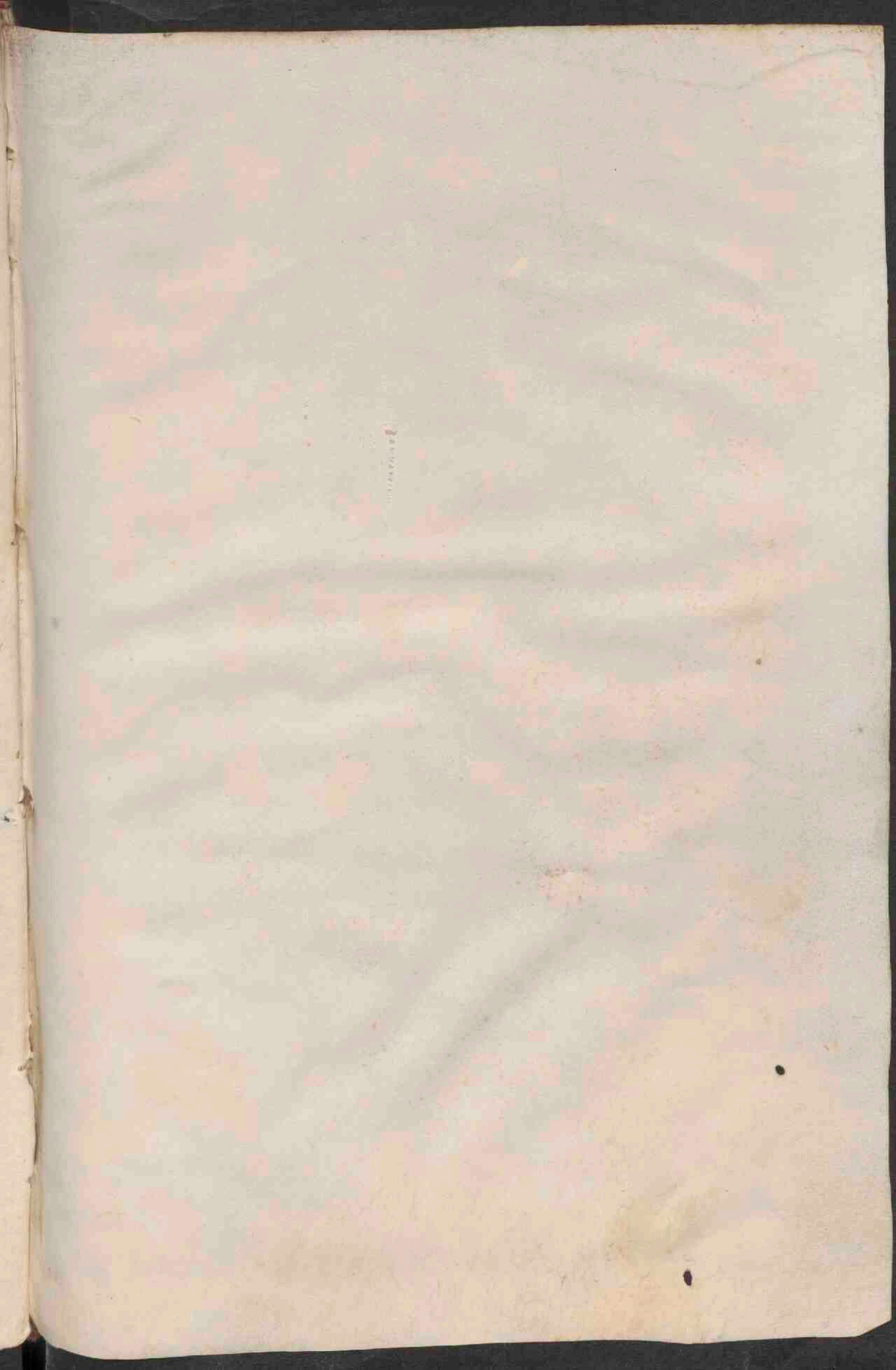
Ad Carthageni prope traiccia portinet

n° 255. ii.

In xp̄i noīe. Incipit
p̄te libri consolacionis
et consilii dñi Alberti
in quosdam braxiensis.

Quoniam
multi sunt
qui in adu-
lteribus et
tribulaci-
bus taliter
affliguntur et deprimuntur
quod cum in se propter alia per-
turbantur nec consilium nec con-
solationem habeant. neque ab
alijs expectant. ita con-
tristantur. ut de malo in
peius cadant. Ideo tibi
filio meo Johi qui in ar-
te chirurgie medicando re-
exerceres et plerumque tales
inuenies quedam pro modu-
lo meo scribere curam. per
que dante domino poteris
potius non solum in corporibus
medicam tribuere. si enim
etiam potius consilium et consolationem
ipsi atque iuuamur. legimus
ita similitudinem que scriptam
et autoritates et hoc libro
notatas attente ac stu-
diosissime perlegas. et
ita diuina sancte gratia
potius tibi et alijs profici-
endo ad predicta leuiter
peruenire.

~ Ecce similitudo. ~

Quidam uiuens
melibeus nomine
uir potes et diues re-
linquens uxorem et filiam
in domo quam multum dili-
gebat. clauso hostio do-
mum uultu spaciatur. tres
uero sui vicini et hostes
antiqui horum uidentes ap-
positis sculis ac per fe-
nestras domus intran-
tes. uxorem melibeus
prudenciam nomine uerbera-
uerunt fortiter. et filie illius
plagis quibus appositis.
videlicet in oculis. in
auribus. et naso. ac
manibus. illaque seminu-
m relinquentes abierunt.
Melibeus uero postmo-
do reuersus hec uidens.
cepit magno plangere fle-
do comas sibi dilamde
uestes que suas quasi more
furiosi dilacerare. Ux-
or autem iam defuncta. ac tacet
cepit illam instantem a-
monere. Ille uero plus sepe
clamabat. ac illa distu-
lit aliquantulum recordata
de uerbo. Quidam de re-
medio amoris qui dicitur
Quis matrem non matris in
ops iherusalem nati. Aere.

uenit. nō hoc loco illa
monēda est. Quum dederit
lacrimas auius imple
uit egrū. Ille dolor ubi
emoderandus est. Cum
aut̄ uir a fletu aliquātulū
cessasset. auius q̄ egrū
pleuisset. De consolacione

Prudencia cepit
illā monē dicens.
Paulte cur flans. q̄
te dolor uiget. Tams.
Acq̄rit gemitus p̄mia
nullatenus. Temperet
ego tuū modus. et pru
dencia fletu. Terge tuas
lacrimas. p̄spice q̄ faci
as. Ut grauer̄ doleat
non p̄inet ad sapiētem
Cum dolor ad d̄m̄ p̄mi
a nulla ferat. Fila tu
a dante d̄no bene libeā
bitur. nā si mortua fo
ret non tū te p̄ illam
destruē deberes. Aut e
n̄. Seneca. nō affli
gitur sapiēs libor̄ uel a
micoz̄ amissione eodē
em̄ nō fert illoz̄ mortē
quo suam expectat.
Malō em̄ ut relinquas
dolorem quā ab illo re
linquas et quā p̄mū
id facē desiste. q̄ etiā
si uoles diu facē nō po

tere. **M**elibeus p̄n
dit. Quis posset in tā
to dolore fletū et lacri
mas cohibē. nā et d̄n̄
n̄ ih̄s x̄ps de lazaro a
mico suo ifrenuit sp̄u.
et lacrimatus est. **A**t
Prudencia dixit. Tem
patus fletus a tristi nō
ul̄ n̄t̄ tristes nō est p̄hi
bitus. p̄mo gressus sc̄dm̄
beati **P**aulū q̄ dixit
ad romanos. Gaudē cū
gaudētibz̄. **F**lere cū flē
tibz̄. Et etiā **Q**ullus
dixit. p̄p̄ū est n̄ bene rō
sistū et letari bōis rebz̄
et dolē contrariis. plo
rare ac lacrimas mul
tas fundē p̄hibitū est.
Modus uō a **S**eneca
inuentus est. **S**eneca
dixit. Nec si sit oculi
amisso amico. nec fluat
lacrimādū est et nō plo
randū. anq̄ nō amicu
amittas. repa cū si co
mode potes. nā ut idē
ait. **S**ancius est amicu
repare q̄ flere. ad hoc
ḡ ut prudent̄ uiuas
tristitiā h̄o seculi ab oīo
tuo oīmo repellas. **A**t
em̄ **I**esus sp̄at. **O**l
tos em̄ occidit tristitiā.

2
ner est vilitas in illa.
Et alibi idē dicit. Ani-
mū gaudens floridā vi-
tam facit. **S**ps tristis
exsiccat ossa. Et **S**alo-
mon dicit. Sicut tinea
vestimēto et vniuerso ligno
ita tristitia nocet hoīs
cordi. Et iterū nō con-
tristabit iustū quidquid
ei acciderit. Impij autē
replebūtur malo. Et
Seneca Teplā dicit.
Nichil est stulticiū q̄ fama
captare tristitie. et la-
tinus approbāe. nichil
enī sapienti accidē pot
qd̄ eū strisset. stat vrs
sub quolibet pōdē. sicut
accidit in beato **I**ob.
Quī cū oēs filios oem q̄
substantiā suā amisisset.
insup eā multas in cor-
pore tribulacōes substi-
nēt. semp rectus stetit
ac semp grās deo agēs
dicebat. dñs dedit dñs
absulit. qd̄ dñs planct
fām est. sit nom dñi bñ-
dictum ex hoc nūc et
usq; in seculū. nō ergo
debem⁹ minus dolē de
filio. ul alijs reb⁹ amissis
ex quo id qd̄ accidit p do-
lore mutari nō pot. s̄

potius debem⁹ gaudē
de habitis q̄ dolē de
amissis. Unde quidā
uoles patre de morte
filii osolari. sic ait Ro-
li flere qd̄ bonū filiū
amissisti. s̄ potius gau-
dē qd̄ talem habuisti.
Et alibi idē **S**eneca
ait. Nulla res nauis
ad odium uenit q̄ dolor
Percedens dolor libent
a se osolatorē inducit
tucterat⁹ nō derident.
ner tmeito aut emm
simulatus aut stultus
est. et ēte tristitia hui⁹
seculi a te id repellere
debes. qz vez est qd̄
beato **P**aulus Teplā
scdā ad corinthios eā
mediū dicit. Seculi at
tristitia morte operat.
qui enī scdm deū est
tristitia penitētiā in
salutem stabile operat.
et id cū a te nullomō
repellas. s̄ potius illā
die noctuq; studeas
hic qz postea oūtetur
in gaudiū. ut **O**ns
in euāgelio dicit. **V**n
Salamon ait. Cor
sapientū ubi tristitia.
et cor stultoz ubi leticia

Et iter melius est ire ad
domū luctus quā ad
domū quini. **M**elibe
us p̄ndit. **D**ia quecuq;
ueva sūt atq; vtilia. **P**e
vūtanū aūis meus tuo
batus me tm̄ ipellit. qd̄
qd̄ facē debeat ignoro.

At illa dicit. quora
p̄batos ac fideles am
cos. agnatos quoq; fil
atq; cognatos. et ab eis
sup̄ p̄oas diligent̄ q̄silū
postula. et s̄m̄ illor̄ q̄si
lū te regas. **D**icit em̄
Salomo. oīa cū q̄silio
fac. et te nō penitebit.

Melibeus uō quocumq;
multitudinē hōis copio
sam. m̄ q̄s fuerūt me
dici de curigra et fistia
senes q̄ et iuvenes. vi
cum uō n̄lti qui magna
illā reuebatur timore.
q̄ diligeret amōe. et
etia quidā qui de timi
as fā fuerāt amici. et
in eis gr̄as redierāt m̄
ti etiam quenerūt illuc
assentatoēs. siue adula
tores. et etia causidici
sapientes. **A**mb̄ quocumq;
ille p̄ ordinē narzas oīa
quecuq; illi acciderāt.
et ab ip̄is q̄silū postulās

magnā volūtate de iū
dicta Tolneti facienda
demonstravit. **E**t sic suc
cessit vnus de medicis
curigie. de osensu alior̄
de arte sua et m̄ cetera
dicit. **O**fficium medicor̄
est atq; ad illos sp̄ spectat.
Oib̄ p̄de ac nulli nocē
plerūq; em̄ accidit ut
iulneib̄ in curia vtriq;
fās. **M**edici de arte sua
vtr̄q; p̄i q̄sulant. ac vtr̄q;
sollitate medelā adhibeat.
Et iō. expedit eis de guer
ra uel v̄dicta q̄sule. n̄
m̄ aliq̄s p̄tem capē. q̄r
de iudicta facienda tibi
minime q̄sulm̄. **F**ilia
uō tuā inspectis diliget̄
illius iulneib̄ sollitate ac
p̄inde die noctuq; p̄cu
rabim̄. **E**t dante d̄no
licet grauissime sit iul
neratū. ad plenā bonā
q; sanitatē p̄ducim̄.
Post illū uō vnus de me
dicis fistie de q̄silio et
uolūtate alior̄ cōsultat
q̄si filia. et post multa
ūba suā auerlū atq; q̄silū
ēta medicinē artē p̄ fi
lia sua. illi p̄ se et alijs
repp̄nsit. **E**tā uō guer
ram atq; iudictā sic ait.

3

Dicimus qz sicut p fissa
 contraria qtrarijs curā
 tur. ita rignera atqz
 vidicta et malis rebul
 gria gria curaz qfulezt
Vicum nō et inimici cōf.
 qui nō rigranā redicent
 adulatores qz suū assen
 tatoēs oēs qsi lacrimas
 et dolore in facie deco
 qd acciderat ostēdentes
 de iudicta totū hē facie
 da et guerra virilē pa
 genda qfulezūt. amēdā
 tes multū dnm exlibe
 um ei qz potenciā atque
 diuicias. mūdo etiā
 multitudinē agnatorū
 ei. et cognatorū affimū
 qz atqz amicos. adūsari
 or insup eius potenciā
 uilipendo. eoz qz diuici
 as amichilādo. Deinde
 nō vno de sapiētoribus
 cauidias de volūtate
 alioz surzexit. et intē
 terra dicit. **N**egotiū istud
 arduū est. rē et iure
 ac malificū nouē omisi.
Et qz multa gramora t
 futurū ac occasione possēt
 otūgē. arduū est etiā
 rōe vicinitatis et diu
 riaz ac potencie vtiqz
 ptis et etiā multis alijs

vobis que ad facile nō
 possent exogitari. nec
 quemēs cēt h emiari.
Quāc cū solitate sit p
 redendū. qfiliū tibi
 qteno psonā tuā. super
 oia ita custodias. qd
 neqz dolus neqz astucie
 desint tibi ad cauedum
Insup etiā domū tuam
 diligētē mūnas. de
 fcs ac iudicte ac guer
 re facende. dubiū max
 imū uidem. qz qd me
 lius sit ad huc iudicā
 nō possum. **V**n spaciū
 deliberādū cū postula.
 nō em subito uel relecti
 ter est iudicandū. oia
 em subita pbanē rāu
 ta. et in iudicādo tri
 minosa est celeritas.
 et ad penitendū pperat
 qui cito iudicat. qsi di
 a consueuit.

Optimū iudicē ex
 istimo qui cito in
 telligit et tarde iudicat.
 Nam licet mora omis
 odiosa sit nō tū iudi
 cando mora qpetens
 est reprobanda. **S**criptū
 est em. Mora ois odio
 est. si facit sapientem
 Quāc si sup potis de

liberac̄e volum̄o nō est
mirandū. deliberac̄e et
utilia mora est tutissi
ma. **D**ia em̄ uulgo con
suevit. **M**elior est uide
lentus. q̄ iudex ad iudi
candū p̄perās. nā et ip
se deus cū sup̄ muliere
in adultēdo deph̄sa iu
dicare uellet scribēdo i
terzā bis deliberauit.
nos aut̄ post deliberacōe
dante dño sup̄ p̄dās f
utile ḡsulemus. **I**uue
nes uō ḡfisi de fortitu
dine ac uerbis suis et e
ciā de multitudine illoꝝ
qui uidebant̄ amica p̄
multas laudes dñi ex
libei ac diuiciaꝝ ac pa
retele illius et potē
cie ḡsulerūt iudictā
in ḡnētī faciendā et
guerrā potēti manu
p̄tractandā. adūfario
rū potētiā et diuiciaꝝ
p̄ nichilo reputandas.
rephēdēdo etiā sapien
tes de inducia et de
libertacōe postulata alle
gando etiā qd̄ sicut fer
rū igne calefactū et cū
didatū semp̄ melius q̄
frigidū laborat̄. ita et
inuitē reuens iudicēti

semp̄ melius q̄ ex iudicē
lo vindicatur. **E**ūc uō
q̄ oēs cū magno strepi
tu clamauerūt sit sit.
fiat fiat. **E**ūc demq̄ vñ
de senioribꝫ iudicē ma
nu silentiū de ḡsensu et
volūtate alioꝝ semā dicit
Multi clamāt sit sit. qui
uum v̄boꝝ nesciūt. et qd̄
dicūt penitus ignoꝝant
Vindicta ēte aut̄ guer
ra que orit̄ ex ea tā lar
gum hāt iudicē. ut nō
cū eis quolibz̄ pateat.
Finis uō illiꝝ cū magna
difficultate. et vir aut̄
mūq̄ repitū. multi em̄
in p̄ncipio guerre non
dū nati sibi q̄ aut̄ finem
illiꝝ cū magno labore
ac multis erūpius aut̄
senescūt. aut̄ mirabilē
p̄ guerrā vñā finiūt.
Quāc̄ nō est subito neq̄
festināter p̄cedendū. **E**
cū diligenti p̄uisione et
p̄paracōe ac deliberacōe
maxima sollicita q̄ cura
oīa sūt pagenda. **C**ūq̄
uellet v̄obus dñm̄ suū
ḡpbare. **F**ere oēs cōtra
illū iudicē reperūt. dñm̄
q̄ suū frequēter mētripe
dicentes. ut uba sua

4
ai festi. narcoe finiret.
Dem qd eam fuit illi.
vbi non est auditus no
effundas fimonie. ipoz
tunc noli extolli. sapia
tua. iportuna est enim
narrazio tua. qz tibi r
no p betur auditus et
est quasi musica. Tluctu
Aut em **I**esus syrac.
Musica in luctu iportu
na narrazio. Tu aut se
mor uidisset sibi denegau
audiencia et cognosceret.
qz inuito nemo bene re
fert. Dicit illis. Incon
sulta temeritas nesat
expectare osilia. et itez
Consilia quippe imittai
detractat ipudus. Rur
ete agnosco uex qd dia
osueunt. Semp osilia de
est. qm marie opus est.
et ita quasi osusus sen
or recedit. Sed et mul
ti ad aures dm orlebei
alif secreto osulebant
q palā dice uelent. imo
palā aliud mōstrabant
Quē uō exurgēs dñs
Orlebeus fā mē eos mo
nē soluo partitam cog
nouit. vigin ptes illex
ēē de pta uditte i sti
nenti faacnde ac guar

re uirilis ptractande
Dñ osilia illoz laudauit
msup et msu manit.
Eūqz orlebeus ad m
dicta ppararet Dñā
prudencia vxoz illius
occurrens ei pus og
nitis que ordinata fu
erāt. atqz p osilia iā
dñi stabilita dicit illi
Ne pperes oro spāu
p mune postco. nā du.

Petrus alfunsus
Non pperes ulli reddē
mutuū boni ul mali.
qz diuicius expectabit
te amicus et diuicius ti
mebit te inimicus. s p
de sine ab ira. Delinque
forore. noli enulari
ut malignaris. Dñemy
Non ne vis meū osilia
brē. **De mpperio**

Quē mulier.
Respondens
ait. tuo osilio
oti nime pposui. Mul
tas roibus. Primo qz
p stulto ab oibz reputa
ver. si p tuo osilio uel
sensu mutarem. qd ē
a tam magna multatu
dine hōz stabilita. **Beata**
rōē. qz mulieres male
sunt. nulla qz bona spit

Salomone testante
qui dicit. **V**ix de nulle
vnu repi. muliere ex ai
bus non tuem. **T**ertia
vde. qz si tuo sensu ac co
silio me regere. ia vde
tur sup me dare tibi p
matu et ita p hor face
te ni oia. et potestates
sup me tibi dare. qd ee
mume debet. **A**it em.

Iesus sicut. **M**ulier
si pmatu hat oia est
viro suo. **E**t **S**alomo
dicit. **A**udite ppli et oes
gentes et rectos ecce
filio ul mulieri fr̄ ul
amico ne dedens pfa
te sup te volta tua. oye
lius est em ut filii tu
m te respiciat q te res
pice in manib filioz tu
oz. **Q**uarta no vde.
qz si vteret tuo osilio
qz oportet ut secretu
habetur donec illud pa
te fieri foret necessaria
qd a te fieri no valeret
Scriptu est em. **S**acu
litas muliez id solum
nouit celae qd nescit.

Quinta no vde. pp philo
sophi sibi qui dicit. **S**a
lo in osilio seu iurat vi
ros. **C**u vò dñā pu

dena parent ac be
nigne auditis et cogni
tis que a viro suo fie
rant dca. **I**plorata pns
pndendi licentia. dicit
ei. **P**rimo vbi qz p te
alegasti pot mudi. qz no
est stultu cu re mutale
consiliu. na ena si pota
face pmisisses. no ta
nse diceris meturi. si
iusta de causa ea muta
res. **S**criptu est enim
Sapies no mentur cu
sua ppositu in melius mu
tat. no obstat qd dicit
tua osilia a multitudie
hoim fore stabilitu. **V**e
ritas em rex atqz vtili
tas semp a paucis sapi
entibz melius dvenit.
qz p multitudies clamo
sam disuariat. **M**ultitu
do em honorosa nil ht
honesti. **S**ede aut vbi.
qua dixisti oes mulies
tu malas ee qd nulla bo
na repitur. **P**ri. qd sal
ua reserua tua non
debis ita gnalis despice
mulieres ac eaz ipru
dentia repbare. nam
qui oes despiciat. oibus
displacet. **E**t ena **S**e
neca de formula honeste

vite dicit **N**ulla ipru-
dena despicias. vari-
fimonis ipse. si loquā
patiens. severus ac se-
rus. ilaris. nō aspicias
sapie. cupidus et doctus
que faciens sine cōrogā-
na postulanti ipse.
que nesciens sine ocul-
tate ignorāte et be-
nigne postula ipse.
Infirmi nāq; mulieres
bone sūt. qd pot divina
rōe pbaci. nā si nulla
bona mulier tuemret.
Ihs xps in muliere de-
dignatus uenire fuisse.
et carne humana de vir-
gine nō supsisset. nam
et multas scās et bonas
mulieres eē nemo est
qui ignorat. et etiā do-
minus nō. **I**hs xps p bo-
nitate mulier post ve-
suerctōes suā pūe de-
dignatus est. se māifest-
tāe mulierib; q; uicis.
q; pūe se ostēdit māie
magdalene. q; aplis nō
obstat qd dicit. **S**alo-
mon. mulierē ex orbis
nō tuet. q; licet ille nō
tuenerit. alii multi mu-
lieres bonas tuenerūt
ul' cepit. nemo est em

5
vndiq; pfecto. neque
pfecte bono. nisi solus
deus. ut ipse met dicit
in euāglio. **T**ertiam
uō rōe. in qua dixisti
qd si meo sensu ul' osilio
te regeres videt te in-
credere pmatū et po-
testatem sup te in dāe
puto frivola timo nul-
la. nā si orbis cū quib;
osiliū habemus. pmatū
ac dnm sup nos crede-
rem. nullus ab alio
ueller osiliū hē. libere
em arbitriū habemus
osiliū nobis datū obmit-
tere ul' suade. **Q**uam
uō rōe. ubi dixisti. Ga-
rulus mulier id solū
nouit celare qd nescit.
Sili-puto nullā nec h
locū hē. nā illud in-
telligitur de pessimis
mulierib; garulis et
loquatib;. De q; dia
osueat. tria sūt que
expellūt hoies de domo
s. fūm. saluadiū. et
mala vxor. et de q; bu-
etiā dicit Salomō. Ore
luis est habitāe. et a
desta. q; cū muliere
viosa et uarūda. Ore
aut nō tuemsti talē.

¶ Inno frequenter exptus es
meū secretissimū silentiū
atq; meam tractationē
Quo autē quāto loco dixisti
videlicet malo consilio fe-
mine vnicat viros. h̄ lo-
cū h̄re nō pot. qz malū
consiliū facē nō uis. nā
et si malū consiliū facē uelles
et mulieres in hoc malo
consilio te uicerēt. consulen-
do tibi bonū. nō cent vi-
tupande imo potius lau-
dande. Aut em̄ beatus.

Paulus in eplā ad rōmos
nō uoluit malo si uice in
bono malū. Si autē dice-
res qd mulieres male
consulerēt uiris uolentibus
~~uiris~~ cape bonū co-
siliū et in hoc uicerent.
h̄ imputandū eet uiris.
qui dñi sūt consiliū et p̄nt
reprobā malū consiliū et
eligē bonū. Aut em̄ **P**au-
lus in eplā p̄ma ad thesa-
lonienses in fine. Quā p̄ba-
te qd bonū est tenete.
vel dicas illud locū h̄re
quā prauē mulieres et
pestime consulūt stultis
uiris. hic autē nō sic!

De laude mulierum

His ad exarsardes
mulierū auditis

Audias et intelligas quā
alias uoces q̄o p̄bat pot
mulieres ee bonas et
maxime benignas quā
earūq; consiliū ee audiendū.
et si bonū est obsequiendū.

Prima qd uulgo dicitur
sueunt Consiliū femine
aut minus carū aut mi-
nus uile. nimis carū
intelligo i carissimū. ut
nō denotet p̄ hoc supflu-
itas. sicut de amicis dicitur.

Rimus honorati sūt ami-
ci tui deus. Et ete licet
multe mulieres pestime
sint. qz consiliū est uile.
tamē in multis optimū
inueniunt consiliū.

Iacob
em̄ p̄ bonū consiliū matris
sue Rebeccę. adeptus
est patris sui ysaac bñ
dictorū. et sup̄ fr̄ib; dicitur.

Sititer et uidit p̄ suū bo-
nū consiliū liberauit ciuita-
tem in qua morabat̄ de
maibus oleferim. qui illa
obsidendo destrūere uolebat.

Sitil et abigail p̄ suū bo-
nū consiliū uirū suū nabal
ab ira dauis regis libe-
rauit p̄ illū mēsicē uole-
bat **S**itino et ester in-
deus p̄ suū bonū consiliū
simul cū mardocheo in

6
regno assueri regis subli
mauit. et ita infinitis bonis
mulieribus eazq; q̄silis
infinita possent reperiri
exempla. **T**ercia uo uo
quae q̄silia bonarū mulie
rū est audiendū. et si
bonū fuit suandū. q̄pba
p̄ p̄mū modū a deo mu
lieribus appōitū. nā cum
dñs feciss̄ hōies. dixit fa
ciamus ei adiutorū et sic
extracta costē de corpore
illius fecit eū. et ita uo
cauit eā adiutorū q̄ hōies
adiuuare illis q̄ q̄silere
debēt. et bñ uocari p̄nt
mulieres adiutorū. et
sic p̄ q̄sequā q̄silū. nā
sine q̄silio et auxilio mu
lier mūdus durare nō
uoleret. et ēte malum
auxiliū deus hōies dedit.
si ab eis minime petē de
beret cū uix sine altero
ēē possit. **T**ercia uo
ratio ad hoc inducitur
q̄ mulier est melior au
ro et lapide p̄ioso. et
etiā ipō sensu et eius se
sus acutior. et alios ex
superat. q̄ p̄sūs dñi cō
sueunt. **Q**uid melior au
ro. iaspis. quid iaspide.
sensus. Sensu q̄ mulier.

Quid muliere nichil
Tercia uo uo ad h
ducit. **S**eneca. comē
dans sup oīa benignas
cōiuges. ait em̄. Sic
nichil est superius bens
na q̄iuge. ita nichil ē
crudelius t̄festa muli
ere. **Q**uādo sapiēs p̄
uiri opponit. falso ma
ligna ob mariti mortē.
eā suā uita reputat.
Quāta uo uo deniq;
tato p̄ mulieribus dicit
ut dicens. **P**roximā lin
guā si frugi est f̄i me
mento. **S**cias itaq; in
bona muliere bonā
societate ēē. **U**nde di
ci osueunt. **B**ona mu
lier fidelis custos est
et bona mulier domo
nam bona mulier bñ
faciendo a uiro bñ pa
rendo. **T**antū illā alliat.
ut nō solū illi q̄silē ua
leat. s̄ etiā illi ipare
uideat. quae a sapien
tibus dici osueunt. **C**asta
matrona p̄cedo uiro
impat. **E**t qui docte s̄
ut p̄tē dñatus tenet
Si ergo prudens et cū
q̄silio te regē uolueris
filia dante dñō ad ple

na sanitate pducā et te
de hoc sro cū honore fa
ciā exire. **U**ic Melibeus
hoc audiens exhilarata
aliquātulū fane dixit. fa
uis mellis ūbi cōposita
dulcedo aīe. et sanitas ossi
um p tua nāq; bona et
dulcia ūbi. at p experientā
pcedente cognoui te prude
tem et fidele m atq; dis
cretā. **I**deo q; mutato ppo
sito meo prudens et cū tuo
consilio me regē desidero.

Et illa dixit. si pruden
ter me mūc te prudentiā
oportet habē. **M**elibeus
nō trudit. bene habeo pru
dentiā ex quo habeo te ip
sam que hoc nōie uocabat.
Et illa dixit nō sum
ego prudentia s; sum pru
dentiā umbra. **Q**ui in
dīs dixit. **I**ndica q; m
quid sit prudentia. et q; l.
quot. et que sint species
prudentie. cuius sit ef
fectus prudentie. et quō
prudentia acquiratur. **E**t
ad illa dixit ei:

Quid sit prudentia

Prudencia est rex
bonarū et malarū
vtraruq; discreto cū
electione boni et fuga mali

Et sic prudentia expedita
est. **I**nsatigabilis et expe
dita prudentia spes aut
prudentie sūt sex. s; ratio.
Intellectus. **P**rudencia.
Conspectio. **C**autio. **D**o
cilitas. **R**atio est arbitra
bonarū et malarū. sequit
q; rō nāq; quid ē ergo
ratio nā mutatio. **D**isti
ntur ead rō sic. **R**atio ē
ius discretiva boni et mali.
liciti et illiciti. honesti et
ihonesti. cū electōe boni.
et fuga mali. **I**nde etiā
dī. **R**ationatio et rōis
inquisitio. **I**ntellectus ē
speculatio uerū. **P**rudencia
est p̄sens notatio futuro
7 p̄tractans euentū. **C**on
spectio ē ḡiorū inuicē
cautela. **C**autio est discer
nē iura a iuribus spe
ciem d̄tutū p̄ferentia. **D**o
cilitas ē virtus docendi
ip̄tos. **De effectu prude**

Effectus autē aīe.
Sicut uoluntas prude
cie est beatitudo. **R**atio q;
prudens est beatus est.
et ad beatā uitā sola suf
ficiat prudentia. **A**ut enī
Seneca in eplīs. **Q**ui
prudens est et teporans
est. qui teporans est et cō

stans est. qui constans e
 ipturbatus est. qui iptu
 batus est sine tristitia e.
 qui sine tristitia e beatus
 est. ergo prudens beatus
 est. et prudentia ad bea
 tam vitam satis est. qui
 ergo hz prudentia. has hz
 utilitates. qz beatus est
 et prudens est. et ostendit.
 et sepatus. et ipturbatus.
 et sine tristitia. et habz
 etia ocs utilitates que
 pueniunt ex spebz prude
 rie. et multas alias qd
 no oportet hic numerari

De modo acqut prudentia

H Equirit quippe pru
 dencia et sapientia
 oibz qz sna bona. et a bo
 no doctore tradita. et
 etia pseuerati studio a
 bono doctore tradita. id
 dixi. qz bonos doctores
 medicos qz artifices qz
 et magistros ac operarios
 et in qlbz arte ul pffessione
 piores semp eligz des
 coz qz osiliu. et auxiliu si
 opus fuerit postulare.
 Na sicut bono doctoz p bo
 na doctna ptabit gng.
 Ita malus p mala doctna
 ducet in errore ac destru
 et. Et sicut bono medico

curabiles ifirmitates
 cito sanat. ita malus
 etia curabiles ifirmitates
 iturabiles facit. et ipi
 cia sua post multos la
 bores multos necat.
Sic etia mali magistri
 artifices et operarios mul
 ta bona opera post mul
 tos labores multax qz
 expensas demastant. ac
 ipse destrunt. qz de p
 dia bonu incatu no po
 tis hie. imo facius est
 illis ut ab ope suo cessa
 rent bene solue. qz coz
 opera gratis et sine p
 cio hie. **V**erz qz dixi
 prudentia et ocs scientia
 acqri etia pseuerati stu
 dio. **V**idendu est quid
 sit studiu et que sint
 ad studiu utilia et ne
 cessaria.

H Ta qz studiu est.
 uehementis animi
 aplicatio ad aliqua re
 suma cu voluntate ad stu
 diu aut sit utilia ac ne
 cessaria. **I**mpius doct
 ma ut sup dixi de qua
 du doctna plenius sup
 tu est in libro de forma
 vite. **I**n principio. que ad
 iuenciu forz tui duxi

Primo utile est adiuuare
ingemū intentissima cura
et animi usu et exercitacōe
Primo exercitacō ingemū
et naturā sepe uat. et
usus omī magistrorū.
pcepta supat. **T**ertio
est utile adiuuare usum
pccatiū manū et inge
mū et cura. **A**it em̄ **Q**u
to **F**erret studū quōs pcc
pccō artem. **E**t cura inge
mū sic et manus adiuuat
usum. **U**sus gō ad studia
necessarius est que pcc
facilem uiam īqualibet
arte. **I**ndicatus **A**rs dat
et usus habet. **S**i uicē
artibus usum. **I**fficiale
facilem pccet in arte mā
Et qdā magistralit̄ in quō
Ars doctos usus pccō
mutacōe uocōit **A**rti
ces aptos tū gaurēcia
summos. **S**eneca dicit
Nil plus pccerit ī pcc
nā et in ai arte q̄ exer
citiū. **E**t **D**amphilus
dicit **C**icero rex prude
cia dicitur usu. **U**sus et
ars docuit qd̄ sapit oīs
hō. et si forte studū pcc
neat ad litterale scās dō
adiuue am̄ et ingemū
at mētē et memoriā q̄

dupliat. **V**idelis mētē
one et uigilacōe atq̄ u
minacōe at scēpti et as
sōna gmemoracōe **S**e
nitencōe dicit **S**eneca
dicit am̄ mētē. **F**rag
remissio de uigili lectōe
reparet. **P**epare uitaq̄
igemū dō uigili lectōe
cū humilitate et mā sue
tudine. **S**cp̄m est enim
Bonus lector humilis
debz eē et mā suctus
acuris malis et uolup
tātū illerebris pccus ali
enū diligens et scōul
ut ab oīs libens dicit
nūq̄ de scā sua pccat
pccō dogmatis auctore
quasi uenena fugiat.
Dū rē pccatū anq̄
iudicat. **D**iscat nō uide
doctus. **S**i eē querat dīa
sapientū itelligat. et in
tellecta diligat. et ea
semp ante oculū multus
sui studē teneat. **T**riplex
igitur humilitas ī studio
requiri dō. **P**rima ē ut
nulla scās nullaq̄ scē
tura uilem hāt ut dicit
q̄ quēcūq̄ scēpta sūt ad
nōz doctū scēpta sunt
Nix illud **S**enece **N**ullū
īprudenciā despicias et e

8
Et ad ut a nemine discere
aliquatenus erubescat.

Vix illud Quid est ali-
na iudicanda discere qua
in ea prudens ignorat.

Tertia est ut scias quos
adeptus fuit ceteros non
contempnat. Iuxta illud.

Seneca Que scieris si-
ne arrogancia postulati
ipares. Que nescieris si-
ne occultatōe ignorāte
tibi benigne postula ip-
tur. Et licet dixerit nulla
scriptura mēte habendā
nō tamē scripturis q̄si i
valibus multū est stude-
dū ul tempus admitten-
dū. nā prudendū est
lōi ne in studiis opera
suam expediat. et ne
t bono et utili pposito
maneat tepidus. Malū
est em̄ bonū negligentē
agere penes est tuam
labores multū expende
Et sic ne solū locō sed
enā scriptura. reparari
debet ingenū. scriptum
est em̄. Nec tantū scri-
bē debem⁹. nec legē
tantū. alia em̄ res uir
exhaurit et cōstringit.
alia soluit. et diluit.

Ubi Omnius q̄ carz

alena rege durabile
non est. minus q̄ hoc
et illo comedandū est.
et alter altero sepeas
de omnino uō et
fregit et assidua con-
memoratōe. dicit.

Martialis Discendi
modus est dū te nescie
uidebis. Discere si assidue
discere sicut sapias. Sup
ta parz pdest que mox
admittitur. est. bos
quidem est pastus in
minat hē eade. Sep
ḡ discendū est. q̄ nō
est em̄ oīa scie datū
sit et enā memoria
hōm̄ labilis est ut

Lex dicit om̄ me-
morā hē et penul-
in nullo penare penus
est diuinitatis q̄ hu-
manitatis ut ḡ plus
sciatur. et memoria
retineatur. semper
pgruus hōis legendū
est et discendū. et nisi
hoc feceris dediscēs.
Aut em̄ **Seneca** de
discas si nichil addiscas
et ab oibus discendū
est. scriptū est em̄. Sa-
pientia oibus ens. si
ab oibus discere uolueris

Ram qui ab oibz ampuat
oibz dicitores sunt. et ita
ruminata est supra sua
ut eam pmtu et rosu ha
beas. Solet em plus p
de. si pauca sapie prepta
memorie teneas. et illa
in pmtu et in usu sit tibi.
q si multa quide diceris.
si illa memorie no gme
daveris. qua memoria
adiuna de cogitaco. et
ingem gntaco. **Aut u**
Cullio de senectute ex
cende memorie gra. stu
deas itaqz die noctuqz
et fac q **S**enera dicit
nullus in dies ponu.
partio nocte noctis stu
deas no uaro sopno. si
suctubo. et oculos vigi
lia fatigatos cadetes qz
in ope et castigatos de
tineo. salutares amoni
coes scribo cu cultura g
laboris et assiduitate
studii potis igemiu tuu
adiuna et nobile face
ac tibi dyadema decori
parare. **Iuxta illud In**
gemiu facit igemiu cul
tura laboris. qui studiu
parat assiduu dyade
ma decoris. **Hys au**
diis et diliget intellectu

Respondit orclibus
dices. Dna mea tale pau
dena nec habeo nec
hze spero. ia em deta
te pressi fere usq ad fi
ne mee iuuetutis. et i
tpz trastro curis scia
ribus ac uoluptatibz ta
lis deditus sum. qd licet
valde diues sim. multa
de meis facultatibz con
sumedo tempz amisi et
die possim. **dapna fleo**
rex. so plus fleo dapna
diez. **Quisqz pot rebz**
sucturze nemo diebus
Per ena prudentie ut
aliis uirtutibz suide ualeo
ra. Cui no assuescit uir
tutibz cu iuuenescit. d
uimis nescit disuere
qu senescit. et ita dedi
ta iues curis. sit ueri
nesca uiris. **Cu g me**
oguesca no sapientem.
a te cosilu sup hoc pre
sentu negocio instans
postulo. **H** **ber pou**
dena iudic. licet no
sis sapiens ad plenum.
no tamen es stultus. no
pot em no sape q se stul
tu intelligit. na si stul
tos ced alios stultos ve
putares dicit n. **S** **a**

lomon. In via stultus ambulans cum ipse stultus sit. oes stultos reputat. Et alibi. pia stulti verba est in oculis eius. et cum a p[ro]p[ri]o duntur. Quis q[ui] suo sensu sapiens e[st] stultus habetur. Peru q[ui] indubis q[ui]s[us] petis sapiens potius q[ui] stultus uideris. Dixit Inno[centius] papa libro de octo[m] mundi. Qui magis intelligit magis dubitat. et ille u[er]o sibi p[ro] sapere que plus d[omi]n[us] ip[s]i p[ro] pars ergo sciencie est scie qd' nescias. Dix est em[en]t aliquid tam vile uix ta[m] finale qd' ad plenu[m] sciat[ur] reph[er]atur ad liquidu[m] nisi forte illud p[er]fecte sciat[ur] qd' nichil sciat[ur] p[er]fecte. Si g[er]o p[ro] te nescias a sapientibus discas. eisq[ue] credas. na[m] q[ui] p[ro] se nesciat nec alijs credit q[ui] toto suo p[ro]posito inu[er]na cadit. De q[ui]s[us]

Quia meum igit[ur] consilium h[ab]ere desideras p[ri]mo uideas quid sit co[n]siliu[m]. Un[de] dicitur Quis co[n]ponitur. A q[ui]bus postula[n]t du[m] sit q[ui]s[us]. Quoz q[ui]s[us]

sit uitand[um]. Quo sit ex aminand[um]. Quo et q[ui] sit assumend[um]. Qu[od] et qualiter sit retinend[um]. Et q[ui] sit mutand[um] q[ui]s[us]

ul[ter] p[ro]missum. Consiliu[m] est ho[m]i[n]is intencio ul[ter] p[ro]positu[m] qd' ho[m]i[n]i ul[ter] ho[m]i[n]ibus exhibetur. ul[ter] tribuit[ur]. bonu[m] ul[ter] malu[m] p[ro]suadendo. ul[ter] obmittendo. Dicit n[on] q[ui]s[us] qd' capit cum multis. d[icit] ena[m] q[ui]s[us] dari. licet nulla t[em]p[or]e neuit[ur] ubi q[ui] sciens p[ro]p[ri]o opem i[n] maleficio co[m]mittendo. ut ecce ferzamenta comodam ad q[ui]s[us] frigidu[m] hostiu[m] ul[ter] silia feci ut leges d[omi]n[us] auit. Con[tra] dicit q[ui]s[us]

Datur aut[em] co[n]siliu[m] a q[ui]s[us]ulo q[ui]s[us]ulis. q[ui] duas h[ab]et significaco[n]es videlicet vna[m] que[m] d[omi]n[us] ab alio q[ui]s[us]ulo. et t[un]c h[ab]et q[ui]s[us]tructo[rum] ad accusatu[m]. Alia u[er]o dandi alii co[n]siliu[m] et t[un]c habet co[n]s[tr]ucto[rum] ad datu[m] v[er]u[m] usus. Consilio te q[ui]s[us]ulo q[ui]s[us]ulo do. Quo

Conponit q[ui]s[us]ulo. Conponit u[er]o q[ui]s[us]ulo dupliciter. p[ri]mo

oponitur ex con et suo i
scio. qz cu alijs debem9
sile et asentire et concordare
eē. ad hoc n uere sit qsilu
Alio uo mo opoit qsilu ex
con et sileo qz cu alio uel
alijs debemus silere. do
ner patefieri fuit oportu
nu ul necessariu **De quo
ul a qbo petendū sit qsilu**

Quoniam uideamus a quib9
petēdebas qsilu. et
ete tripliat est petendū
Prmo ab oipotentī deo.
Secūdo a te ipso. Tercio uo
ab alio ul ab alijs. Ideo
debes eē deuotus et sapi
ens. In te ipso prudens In
alijs uo ul in alio cautus
In examinādo qsilu discre
tus In uitando rigidus
In assumēdo doctus In re
tinendo qstans In mudo
lenis **De qsilu postulādo**

Quod qsilu a deo pe
des debes. dicit beato
Iacobus in epla sua. cetera
picipiu. ubi ait. Si quis
ante uestz merget sapie
tia. postulet a deo. qui
dat cibo affluent et no
operat et dabitur ei. do
silu g et oia qcuqz facis
in uo aut ope. Siā dno
mune dū nri ihu xpi fa

ciatis. grās agēdo deo et
pat. nā ut idem Iacobus
dicit. eē datū optimū et
eē donū pfectū desu sum
est descendens a patre
luminū. apud que nō est
transmutatio nec inuasi
bidinis obumbratio.
In petendo g qsilu a deo
deuotus et sapiens esse
debes. ut ei qui dno est
qsilu postules deuote tū
mo qd sit iustu ul qd sit
honestū. et si hoc ferens
sine dubio qd uolueris a
dno ipetrabis. Aut enī
idem dno eē qd nōq
petentis a patre in oie
meo dabit uob. intellige
hoc si iuste fuis et iuste
postulaueris. alioqui si
iniquissimū qsilu ferens
sup te deuoluet. Aut n.
Iesus seruat facienti
iniquissimū qsilu super te
deuoluet. et nō agnoscat
vū uemat illi. Si n tam
ana eterna lex talis fac
tica est. n neq rogans
res turpes. neq facias
rogatu. et ab amicis ha
nesta petans et amico
vū causa honesta facia
mus. multo fortius in
deo qui uerus est amicus

et nra amici custos ta
 lia suae debemus. na
 si ea fra que pietatem
 et extimacoe et uerenti
 dia nostra ledit. et gra
 ue que con bonos moel
 fuit nec nos face posse
 credenda est ut **L**eges
 dicunt Multo foras deus
 actor omni talia facere
 dedignaretur. et sup
 nos de tali petrode iram
 suam induceret atq in
 dignaretur. qual etiam.

Cato dixit quod iustum
est petito ul qd iudicatur
honestu. Na stultu est pe
te qd possit iura negari
 Cum g osiliu hois sine
 diuino auxilio infirmu
 et inefficax sit. et sine
 ipso nichil face ualeamus
 ut ipse met testatur dices
 Eme me nichil potestis
 face. pmo qram ab alio
 osiliu et a iusticia eius
 et oia bona adiacentur
 nobis **De consilio a**
te ipso petendo:

Ate no scdo petere
 debes osiliu. et in
 tra te require et in hoc
 debes puides ee ut a te
 atq osiliariis tuis remo
 ueas illa tra. que max

ime sunt gtraria osilio
 videlicet. iram. volup
 tatem siue cupiditatem.
 atq festinana **De au**
uitanda in consilijs:

Primo itaq puides
 ne iratus ul ab ira
 to osiliu petas et hoc
 multis rois **P**rima qz
 iratus semp plus putat
 se posse facere q possit
 et ideo posse suu supari
Scriptu est em. Qui pl
posse putat sua. q natu
ra misirat. posse suu
supans se minus ee pot
Secda roe. qz iratus
 nichil nisi animis loqt
 ut **S**eneca dicit. et
 ita te et alios ad iram
 cito puocates. na lex
 uidet iratu iratus no
 uidet illa **T**ertia no
 roe Quia ira ipedit an
Cato dicit iratus de re
retra atende noli. Ira
ipedit anim ne possit die
uez. In osilijs itaq et
 in alijs rebus cohibere
 debes motus animi tur
 batos. et appeti roes obe
 dientes effice rois. ut
Cullius dicit. qui ena
 aut ira paul absit. cu q
 nichil recte fieri nil osi

derare pot. Que em aq
ptu. barce fiut ea nec
ostanter fieri pnt. neque
qui assunt appari. Non
ete non habz miaz nec
erupens furor. et ipeti
gatiu fire quis potit.
na iratus eia qsilu fa
cimus ee putat. quide dic
tum est. Iracundia q om
cit. maxime supat hoste.
Et si de ira et irato et
iracundo plenius scie vo
lueris. legas libro de
forma vite. ad uicium
scriptu titulo de ami
cicia iracundi hois uita
da. **De cupiditate sua
voluptate uitanda. 19. l. h. c.**

Proinde eia des
ne cupiditas uel
uoluptas qsilu tuu
ipediendo te ut qsilari
os in tantu habet. ut
minua voluptas sensum
deuicat. et hoc multa
roibo. **Q**uia qz cupidi
tas est radix omi maloz
vni beato **P**aulus dicit
in epla ad thimotheum
Seda roe qz uoluptas
ee animi lunc extinguit
et ee malu et vniu m
se habet. na **C**ullius
de senectute dixit. **S**cul

lam capitaliore pestem
quam uoluptate corpore
hoibo a natura datam.
tuo voluptatis aude li
bidines et temere et
effrante ad ponendum
intant. hic pale. p. d. d. c.
hic rex publicaz eusi
ones. hic cu hostibz eta
destina colloquia nati
dicebat. **N**ulla deniqz se
lus. nulla malu facinus
ee ad qd suscipienda no
libido uoluptatis ipelle
ret. stupra et adultria
et ee malu flagituu nullu
aliis illecebus excitari
nisi uoluptatis. **E**tqz na
hoi sine na sine qd deu
nichil niere p. stabilius. **h. c.**
cedisset. hic diuino mu
neri ac dono nichil ta
ee vniu qz uoluptatem
nec em libidine duante
locu teporacie ee. neqz
oio uoluptatis regno
uirtute posse qsilere q
eta nichil ee tam testa
bile taqz pestiferu qz vo
luptatem. si quidem ea
cu maior eet. atqz lon
gmquoz omie animi lu
me extinguit. et ete vo
luptas ita pessima est
ut nuqz oriat. n. p. s. s. d.

11
lar. **Aut** Petrus alium
suis. Nulla quippe volup-
tas oritur nisi dolor pre-
cessit: aut nemo nunquam de-
lectatur bibendo nisi prius
bibendo doluit. nemo de-
lectatur comestione nisi
pressit dolor. et fame. aut
etiam Torque nisi ante
doluit ex labore. et sic
in ceteris affectibus. Et
nota quod in qualibus etiam
minima voluptate picu-
la minuet. unde illud.
quicunque voluptuosus fuit.
iuno care non possit. **Ter-**
tia vero ratio in consiliis et in
aliis rebus vitare ac
remouere debes cupidita-
tem. quia parit peccatum
et generat mortem. **Aut**
etiam beatus Iacobus in
epistola sua. unusquisque enim
temptatur a concupiscentia
sua abstractus et illectus.
deinde cum concupiscentia ce-
pit parit peccatum. cum consum-
matus fuit generat mortem.
et sic in tantum pessima
est cupiditas. ut cupien-
ti animo nichil satis festinet.
Quae dicitur consuevit. Cupi-
ditati tarda est celeritas.
Quarta vero ratio vitan-
da est cupiditas et a con-

silis penitus remouenda.
Quia omnes cupiditates se-
nterim. pro quibus itur in morte.
que si aliter auferri non
possent. ipsum cor euale-
dus esset. **Quinta** vero
ratio non solum in consiliis sed
etiam in omnibus actibus tuis
omni cupiditate expellere
ac remouere debes. quia cu-
piditas nichil amat nisi
quod non licet. quod **Secun-**
da dicitur. ferocissima cupi-
ditas pestis est. que solet
egenos facere quos rapit.
quia sine querendi non inuenit.
altera enim cupiditas ex
sine alterius nascitur.
quae idem ait. ferocior
est qui cupiditate uiuat.
quam qui hostem subicit.
Sexta demum ratio cu-
piditas omnino in omnibus nego-
tiis omnibusque actibus tuis re-
mouenda est et fugien-
da et igne ac ferro suc-
cidenda. **Pro** infinitate ui-
tandam. maxime nam
si cupiditas sine querendi
non inuenit ut dicitur est.
merito illa fugere debet.
Scriptum est enim in didis-
mo hugonis titulo quod
sit legenda diuina scriptura
ad correctos mores.

^ totoque artificio
separanda ^

Noli sequi infinita. nā ubi
finit non est. reges eē nō
pōt. Vbi pax nulla est deus
habitare non pōt. Ipse
in quod pphā factus est lo
cus eius et in syon habitat
eius.

De festinancia vitā

Reda in consilijs:

Festinancia demq; in
consilijs straria eē agnos
cas. p̄ hoc q; illā in consilijs
p̄cul abicias. Sicut em̄
in iudicando em̄nosa
est celeritas. Vnde dicit
consuevit. Optimū iudicē
existimo qui cito intelligit
et tarde iudicat. et etiā
ad penitendū p̄perat q̄
cito iudicat. ita et de co
silijs scriptum est. De consilijs
q̄ dū tractaueris id pu
ta rectissimū. ut etiā dicit
consuevit. Velox consiliū seq̄
penitencia. Nō ḡ consiliū dāe
ul' trepe debes subito ul'
festināre. s; tū delibēdū
at mora op̄tenti. Aut n
Seneca de formula ho
neste vite Nichil t̄ subitū.
s; totū ante p̄spices.
nā qui p̄uidus est nō di
at non putari hoc fel.
q; nō dubitat. s; expectat.
nō suspiratur s; cauet.
quāc; in talib; delibatio
et op̄tenti mora est tu

tissima. et iter. Mora aut
odio est. s; facit sapientē
habita de libāde ac dili
genti p̄uisione sup̄ venio
uēdis hinc que sunt ḡra
consilio. videlicet ira. aipi
ditate. seu voluptate. atq;
festinācia.

De secreto

non palando nisi p̄ ne

Pecessitate ul' vtilitatem.

Roudeas etiā ut
secretū tuū tibi hās. nec
ab alio inde consiliū petas.
si p̄ consiliū alienū non
potes tuā oculos facē
meliorē. Aut n. I. c. l. s.
Syrac. Amico et inimico
noli enarrae sensum tu
um. et si est tuū delictū
noli demuide audire. n.
te et respiciet te. et q̄si
defendens peccatū tuū
subridet te. et alius dixit.
Nō secretū eē vis nemī
dicas. Et alius dixit. Vix
existimes ab vno cellari
secretū. Et Petrus al
fimsus dixit. Consiliū ul'
secretū tuū absconditū
q̄si in carcere tuo eē re
trusum. reuelatū uō te
in carcere tuo tenet ligatū.
Quāc; dixit qui consiliū in
corde retinet sui iuris e.
melius eligē. nā tucius
est tacē q̄ ut taceat.

aliū rogare. **A**ut nō **S**e-
neca. **S**i tibi ipsi nō ipasti
ut taceres. quo ab alio
silentiū queris. **S**i autē
p̄ alicui ḡsilū tuā ḡdicōz
credis facere meliorem
tūc delibera et mē te di-
ligentē p̄uide. cū q̄ ul̄ tū
quibz ḡsilū facē debeas.
tuā q̄ secreta apire. **A**ut nō

Seneca. Tu oīa cū amico
delibā s̄ de ip̄o p̄us ut
Petrus alfundis dicit
p̄ter amicos nō p̄batoz
p̄uide tibi. semel de inu-
os et inuice de amicis.
qz forsam amicus fiet n̄
amicus et sic leuiz possit
p̄quire dāpnū tuū. **De**

**non ostendenda uolūtate
tua consiliariis**

Item p̄uideas ne vo-
lūtate tuā sup̄ ḡsilio pe-
tito ḡsiliariis ostendas
nam fere om̄s hoīes assē-
tatores sunt. nullūqz po-
tentis respiciūt et q̄ eis
eis plūc̄ credit id libet
dicē conātur. et magna
illoz uolūtatem respiciē-
do illis applaudūt. q̄ q̄
eis displiceat licet otile
sit dicē uelit. et hec est
r̄ uē quē magnatos atqz pō-
tentes si p̄ se nesciūt ḡsilū

ab alijs bonū uir aut nū-
q̄ cape possit. de quibus
assentatoribus atqz adulatori-
bus. **I** tibi plenius dicā

In petendo itaqz a te ḡsilio
Primo p̄uideas a que sunt
ḡtraria ḡsilio. a te et cō-
siliariis remoueas. **S**ed
unde secretū tuū tibi habe-
as. si tuā ḡdicōz p̄ alicui
ḡsilū meliorare nō potes

Tertio ut de ḡsiliis mē te
deliberes. **Q**uarto ut de
ḡsilio petito uolūtate tuā
ḡsiliariis nō ostendas

De ḡsilio ab alijs petendo

Petito a te ḡsilio atqz
mē te p̄uso oportū-
nū est quādoqz ut ab alio
ul̄ ab alijs ḡsilū petas.
p̄uidendū est itaqz a quibz
ḡsilū petē debeas. **I**n pe-
tendo nāqz ab alijs ḡsilio
hanc cautela sollicitē ob-
sues. ut bonos amicos
a malis. ul̄ ab inimicis dis-
cernas. a bonis igit̄ ami-
cis et a sapientibus ac p̄t̄
p̄batis et iuentis fidelibus
et maxime a senioribus
ḡsilū postulandū est. de
amicis ideo dixi. qz ut
ait **S**alomon. **V**ngue-
to et uariis odoribus delec-
tatur. et bonis amici ḡsilijs

^{1. dulce fit}
aia dulcoratur. nichil
enim dulcius est q̄ habē
amicū cū quo tamq̄ cū
te ipso loquaris. **Idem**
Salomon ait Amicosi
deli nulla est gpario.
ner est digna p̄deratio
auri ul' argenti q̄ boni
tatem fidei eius. **Et itez.**
Amicus si p̄manfit fix
us erit tibi quasi coeq̄
lis. et in domesticis tuis
fiducialis agit. **Et itez.**
Amicus fidelis p̄tectio
fortis qui auit inuent illū
tucunt thesaurū. **Inde**
eniam dicit q̄sueunt. **De**
est sine aia corpus. tal
est sine amicus hō. nā
et si ea p̄maneat que
dicuntur dona fortune.
vita tūi trulta. et destit
ab amicis nō pōt esse
iortida. de sapientib' ac
pitis ideo dicit. qz uerū
est qd dicit q̄sueunt. **Sa**
piens q̄ hoies oēs sūt
arma dñi cogitat. p̄
sapientia ḡ ac q̄silū
suū tibi talis q̄sueatur
qd si eis credideris iton
sulte cade nō poteris.
Scriptū est enī. Rō de
ponte cadit q̄ p̄ podiū
bene vadit. et. Sene

ca de formula honeste
vite dicit **Consiliū pitez**
exoptio obscura existi
mat. ex pennis remota.
ex paruis magna. ex p
tibus tota. de pbatis ideo
et iuentis. **Fidelibus ideo**
dicit. qz multi dicūt sapi
entes qui malignosi sūt
et aliis p̄ malicia cito
male osilent. q̄ nō ē
ōibus credendū. s̄ pbate
tis tū et fidelibus **reptū**
Ait ii. beatus Iohes
Teplā sua. hūi nolite
omni credē spū. s̄ pbate
sp̄s si ex deo sūt. et e
ria **Paulus Teplā ad**
thessalonicenses dicit.
Q̄ia pbate qd bonū est
tenete. ab omni spē ma
la abstinete uos. et Sa
piens ait dñi credit
cito lenis est corde. et
minorabit. faalitus ii
ad p̄stulnāe agit
Et alius dicit. Relatēs
amicū donec pbaueris
eū. et dicit Salomō
dicit Si possides amicū
in tēptatōe posside. et
enī amicus s̄m sua t̄p̄a.
t̄p̄a aut tribulacōis nō
p̄manebit. et quodā p̄he
dicit. Cave tibi a q̄silio

illius a quo consilium petas
ut sit tibi fidelis et probatus
de semetipso deique in
nomine feni ideo. qz ut ait
sctus **I**ob In antiquis
est sapientia. et in longo
tempore prudentia. nam et
Cassiodorus ait. Illi
prudentiores semper sunt
habiti. qui multorum horum
consiliorum probantur eruditi
Et iterum cum multa tra-
his ab antiquis meriti-
stis placet de ipsis. Nam
senes ipsi consiliis sapien-
tiam discunt. **M**artina-
lis coram dicit. Panorum
vetere facile contemnitur
consilium. Non sit consilium postu-
lante sperne semper. et
Cicero de senectute dicit
non viribus non uelocitate corpo-
rum res magne geruntur.
si consilio autoritate et
sententia quibus non non non oritur
si etiam augeri senectus
solet. **A** supra dicit itaque ad
consilium postulando tale ad-
hibeas cautelam. ut primo
ab uno uel a paucis con-
silia petas dicit **S**alomon.
Multi pacifica sunt
tibi. et consilium unum de
mille. et non solum unum

13
consilium cum eis facias. sed
etiam multa. dicit **S**alomon.
ubi non est gubernator
populus corruet
Salus autem ubi multa
consilia. Sed si opus fu-
erit. multos adhibeas
consiliarios. nam dicit **S**alomon
Quibus dissipantur
cogitationes ubi non est
consilium ubi non plures con-
siliarii sunt confirmatur
Utrumque consilium est ut
utroque et utendum
cogitatio diligenter
a quibus consilium est postu-
landum. Videamus quomodo
consilium est utendum. In
primis itaque consilia stultorum
penitus uitabis. Stulti
enim stulti diligunt et sua
consilia ad stultitiam trahunt
Scriptum est enim. Non est
stulticie aliena uicia
et ne suorum aut obliuiscantur.
et **S**alomon dicit
Cor sapientis in dextera
eius. et cor stulti in si-
nistra eius. **U**bi alibi
dicit. In auribus sapientium
ne loquaris. qz
despiciant doctrinam elo-
quii tui. et iterum. **V**ia
stulti recta est in oculis
eius. sapiens autem audit

94
osilia. Quae idem dicit
Si contuderis stultum ipi
la quasi ptisanas ferien
te de sup pilo no aufet.
ab eo stulticia. idem etiam
ait **V**ir sapiens si cum stul
to contendit. siue irascat.
siue derideat no tuem
et requiem. **D**e con
silio adulatoz et simula
toz et assentatozumi.
Similiter vitandum est
osilia adulatoz et
assentatoz no in adultis
sena in secundissimis
rebus. ait enim **C**icero
etiam in secundissimis vbo
maxime vitandum vte
dum est osilis amicos
hinc que maiorena qua
ant ebuenda accoritas
hinc de temporibus caue
da est ne assentatoibus
patefaciamus. iquo falli
facile est. tales enim nos
esse putamus. ut iure lau
damur ex quo nascunt
inviabilia peccata. cum hoies
i flatu opinioibus tur
pit iocident et i mar
inus versantur erroribus
vbi sciendum est nullam
tamquam pestem esse ma
iore q adulatoz blan
dita assentatoz. **S**z liz

pnocissima sit assenta
tione nocere nem potest
nisi ei qui ea recipit. atq
ea delectatur. ita sit ut
is assentatoibus patefa
crat aures suas. max
ime qui s' assentet. et
se maxime ipso delectet
inde. eam **C**ato dicit
cum te q's laudat iudex
tuis esse memeto. plus
alio te de q tu tibi crede
noli. **I**nde etiam **S**ene
ca Teplis dicit. **I**nterpe
osidera no qualis sis aliis
credas. multo magis
ad te ptinet qualis tibi
videaris. q q'is aliis.
Sapientis enim est malle
sibi placere q' p'lo. et de co
siliis capiendis i secundiss
mis rebus osonat. **S**e
neca de formula honeste
vite dicens. **T**u osilia
salutaria tibi aduoca. cu
tibi alludit vite p'spectat
tuc te uelud i lubrico re
tinebis. ac sisses. nec t'
dabis ipetus liberos q'
cudu sit. et quousq' in
osilis ergo et in aliis
bus no acriba uerba sed
blanda uba timebis. dicit
n. **S**alomo **S**alus ho
q' blade loquitur i nocentiu

laqueus est. Et iterum hō
qui blandis fictis q̄ p̄mo
ambo loquit̄ amico suo. i
ret̄he expandit pedibus
eius. et alius dicit.

Nulle sūt dāiores in
fide q̄ que latent i sinu
laccē officii aū Taliquo
necessitudis noīe. sēn
dū ḡ. **C**ullū **C**ulto
melius est de q̄busdam
arabos inimicos mereri.
q̄ eos amicos qui dulces
videantur illos sepe uerz
dite hos nūq̄. quāe i

Cato dicit sermōes
blandos blesos q̄ utare
non ḡ mouearis adū
bia blanda. dulcia uel
ḡpōita. s̄ ad rē tū dicit
em̄ **S**eneca **T**eplis.
Ad rem mouearis nō
ad ūba ḡpōita. nā orō
eis qui uelati op̄erā dat
i ḡpōita eē debet. et si
plex. et licet forte te t̄
deres sapientē. nō tam
tue prudentie iutaris.
s̄ cū osilio sapientā ab
alio iuestigabis. dicit n.

Cassidorij **S**apientia
querit in alto. apud q̄
est scē magnitudo. du
bitare em̄ et a sapientā
bus osiliū petere nō est

Totile nec uerecūdam
Cōe uitando osilio illoz
q̄ sūt ul' iā fuerūt inimici
s̄ postea i grāz redierūt

Item uitandū est
osiliū illoz q̄ iā fue
rūt inimici. s̄ postea in
grāz redierūt. Scriptū
est em̄. Nemo cū iūni
co tute i grāz redit. q̄re

A sōpus dicit. ne osi
datis secreta ne hīs de
te gatis. Cū q̄bus cogitā
pugne discrimina tristis
et alibi idem dicit. Nulla
fides hosti tibi sit que

talia nosti. p̄orsus et
hostilis tibi sit psuasio
uulis. Vapor em̄ odii
semp latet in pectore
iūmici. et ut ait. Sene
ca. nūq̄ diu ubi sūt
ignis deficit uapor. q̄re
idem dicit. s̄ amico po
cus occidi expedit q̄
cū iūmici uiuē. vñ et

Salomo dicit. **I**nimi
co antiquo ne credas
rethū et si humiliatus
uadat taruus. nō cre
das ei. captus em̄ vti
litate nō amicitia reū
tetur uolūtate. ut capi
at fugiendo que nō po
tuit p̄sequedo. et alibi

memor

In oculis tuis illacrimabi-
minutus. et si viderit
tempus non faciatbitur
sanguine tuo. **Et** Petrus
alpinus dicit. **Re** asson
es timores tuis cum alios
possis reperire sonos. que
cum male egeris notabit
que non bona fuerint de
mabunt. **De vitando**
osilio illoz q non amoc
s timoc tm reverentiam

Item vi. **ostendit**
tandem est osilia illoz
qui non amoc s timoc tm
reverentia et dilcoz ostē
dit. non em s amia sed
odiosi amia dicit enim.

Cullius de officis. **Om**
aut s7 ner quicq est ap-
tus ad opes tuendas
et retinendas q diligi. et
nichil alienius q timē
pclare em hoies que me-
truit oderit. qd quis
aut odit pisse expetit.
Multuoz aut odus nul-
las opes obsisse posse.
et si antea ignoti fuerint.
no aut agintu. no ergo
credas bonu amicu ul
osiliaru p metu posse
acqri. nam ut quidam

Ihs dicit. Nemo ei
satis fidus est q metuit

quae idem **C**ullius dicit
phalus custos civitatis
est metus utraq benigno
lenam fidelis ul ad petu-
itatem. **Qui** no est liba-
civitate ita se instituit
ut metuant. **hinc** nichil
pot ee deimans. et ei
qui se metui volut a qbo
metuit eosde ut metu-
at ipi necesse est blandi-
cia no impio us cresat
amoris. **En** **M**artialis
dicit. **Foris** et ore mi-
nax nos vite possit ama-
re. **In** **intus** nemo coacto
amat. **blandicia** no im-
pio us cresat amoris.
Barra quide thauz s et
ipa leona leone. **Quatuor**
fugunt s cupiunt plando.
Dilige nos oes ut ame-
ris ab oibus vno. **Quem**
amor parles. **Disimiles**
odiu. et no sola amia-
cia ul bonu osilia p me-
tu ul timore no acqvnt
ul retinetur. s etia im-
pui pmete metu pdit.
Aut em **C**ullio. **Nulla**
us impai tanta e que
pre mete metu possit
ee diutina. **Multos** em
time s q multi time-
t. **Seneca** Reple.

Nemo pot' subtilis ee
secure **De vitando co**

I silio ebriosorum

Item vitandu est co

siliu ebriosoru q' scitu

osiliu celare no pnt

Aut em **S**alomo pullu

secretus ubi regnat ebei

etnas **De vitando co**

silio illoz qui secreto

alqd osilut et pala ali

ud se uelle ostendunt

Item vitandu est co

siliu et suspectu habe

du illoz qui secrete a quid

osilut et pala a quid se uel

le ostendunt Aut n **C**assi

domus. lesionis genue e

aliquid oculte dicit. et a

liud uelle monstrare

Sicut vitandu est ac

suspectu habendu mali ho

minus osiliu scriptu est

em chalus a se nuq' bonu

osiliu refert **De consilio**

mali hois uitando:

Item vitandu est co

siliu iuueni ul' salti

suspicionu iuueni cum

maturu sensum no hnt.

et iuuentia diligit et ad

therent no em pot' i cel

suas dicitur hnt q' iuuu

celent se maturitate ad

epi dicit **S**alomo dicit

De tibi fia cui rex puer

est et tunc p'ncipes nane

medit et **M**artialis

tibi dicit **C**onsilia iuue

ni fides melibee **R**oma.

Respectare potes du sine

osilio es **De exami**

nado osiliu in gre

Sequit' vide quo co

siliu sit examinadu.

et ete i examinado osibo

ita debes ee discretus

ut scias p'ncipiu et fine

et que sint i examinaco

osili vtilia et necessaria

diligenter p'videas. In

examinaco osili p'mo

abicias a te atq' osilia

vns penitus remoueat

ea que sup dixi ee g'ria

osilio videlicet ira vo

luptate. siue cupiditate.

atq' festinatio. **S**ed no

ad p'ncipiu negotii te re

feras. q' vnus cuius rei

o'ctus iuuu spectadu e.

et etia voces. nisi a rapite

spiraantur. itelligi non

possunt. ut **R**eges di

cut **I**ntia siue p'ncipia

rex diligentissime etu

spicienda sunt. **B**aptu

est em **p**ncipis obsta

sero medicina paratur

Cu mala p'logas qualue

moras p̄ia nāq̄ mala
 exēpla orta sunt ex bonis
 uicis. **S**alustius dicit
 Et q̄ ex oib̄ bonis dupli-
 cia mala tuemes ut
Iesus dicit dicit. **I**do
 in p̄ncipis magis timē
 debes p̄ duplicia mala
 que oibus rebus. **I**tem
 Rā si bonis uicis p̄
 duplicia mala utitur.
 multo forcius t̄rebus ma-
 le cepis ul male p̄suis
 p̄uila utatur. q̄ uic
 bono pagitur exitu que
 malo sunt t̄choataph
 apio. ut de cetera dicit
 dicit non solū p̄ncipiū
 s̄ etiā fine i d̄ns et f̄ns
 diligens q̄siderabis
 Aut em̄ **P**anfilus.
p̄ncipiū fine q̄ simul
prudencia spectat. Re-
ru fine em̄ h̄z ce d̄erq̄
Verbi p̄ncipiū fine em̄
spue uerbi. ut melius
possit p̄ncipitati loqui
 Inde etiā **S**enera i
 epl̄is dicit. factus est
 uia uicōz phibē quā
 impetū regē. Et itēz fa-
 ctus est uia excludē.
 q̄ ad missa q̄p̄mē. uia
 em̄ i potestate m̄a sūt.
 de euentu fortuna uidi

ces. prudens q̄ et tuz
 magna discrezione q̄silia
 examinabis. **P**rudens
 em̄ p̄p̄ est q̄silia exami-
 nare. nec cōulitate ad
 falsa plabi. **I**nexaminatōe
 uō q̄silia et in aliis rebus
 p̄m̄. **C**ullia h̄ q̄siderabis
¶ Videlicet q̄ rona q̄q̄ re
¶ uerz sine q̄q̄ sit. **¶** Quid cō
 sentancū cuiq̄ rei sit
¶ Quid q̄seq̄s. ex quib̄ q̄q̄
¶ signatur. **¶** Sive cuiq̄ rei
¶ causa sit. **¶** Quid uerz sit
¶ Ideo sp̄re debent. q̄ uer-
 itas semp̄ est collenda q̄
 sola deus hōies facit p̄ri-
 mos cū ipsa deus ueritas
 sit. **I**psō testante q̄ aut d̄o
 sum uia ueritas et iuta.
 q̄ aut adiecit. **C**ullius
 uerz q̄ rō dicit. q̄ sin-
 cera est pura ueritas sp̄-
 tando est. **¶** medano dolo-
 sa p̄entus fugato. q̄re
 dicit. **C**allidoy bona
 est uerz si i eo nichil mis-
 ceatur. **¶** adāsum. **¶** Q̄ns dicit
 dyabolus est m̄edax et
 patet ei et **S**alomo
 dicit potius est dilige-
 dus flux q̄ assiduus. **¶**
¶ mendano. **¶** Sup̄ eo uō q̄
 adiecit q̄sentancū sit
 rōi an nō. **¶** Illi sp̄re d̄es

qd' ofendant hunc nego-
 cio et voluntati tue. atq;
 ofilio et qui q' dicat. et
 quales. et p' h' agnoscat
 vtz negotiu ul ofiliu p'
 diu possit ad effectum
 an minime. **Filiu** ena m.
 spu et p'ude debes vtz
 voluntas tua ul ofiliu ofen-
 nat possibilitati tue. an
 non. et in p'ois oib' ita
 examinado p'udeas. ut
 appetitus tuus ofenaat
 vti. vtilitati ac possibi-
 litati. **Sup** t'no no abo q'
 subicit. **Cullius** dices
 qd' ofeqs solite p'udeas
examinado vtz ex ofilio
 ofequaris bonu an malu
 vtz odiu an timore uel
 amorem. et vtz ius an
 iuria. et vtz pace an
 guerra. et vtz dapnu
 an vtilitatem et alia ml-
 ta que tra ofeqna nota
 p'it. que omode h' em-
 merit no valent. In qb'
 oib' bonu eligendu est
 et vtilitas assumeda.
 odio et timore. iuria et
 guerra et aliis malis
 penitus obmissis atq;
 remotis. **Sup** eo abo
 qd' q'ito loco adiecit.
Cullius dices videlicet

Ex qb' queq; gignatur
 Aliquid virtutis an vi-
 ci. ul' aliquid qd' merito
 debeat vitari. ul' ex q'
 voluntas ul' inmoditas
 possit trahi. **Sup** q'ito
 demq; abo. **Cullius** ubi
 dicit. **Que** cuiq; rei ca-
 sit. diligens p'udeas.
examinado causas e'z.
 eas q' solite req'edo
 dit em. **Seneca** dicit
 q' f'ri causam i'f're. et
 cu' n'ra tuenens exito
 cogitabis. de q' n'ro et
 exitu sans tibi sup' d'vi
 causam igit' req'ras.
 s' effinente. materiales.
 formale. atq; finale. q' te
 causam p'ncipale atque
 accidentale. que diti pot
 occasio ponus q' causa
 q' te cas p'nnu atq; re-
 mota ad hoc q' ut ofi-
 liu bene examines. et
 negotia tua prudenter
 p'vactes. In futura p'
 spectu intende. et que
 possit atinge. no tuo
 cuncta p'pone. et no sola
 in futura. s' ena m' p'p'i-
 ta intende debes. **Sup** u.
Seneca de formula
 honeste vite. Si p'udex
 est animo tuus trib' p'ib'

dispensetur. p[re]sencia ordina-
futura p[ro]vide. p[re]senta recor-
dare. **Q**uam qui nichil de
p[re]sente cogitat p[er]it v[er]u[m]. qui
nichil de futuro p[re]meditat[ur].
in o[mn]ia in cautus cadit. p[ro]-
pone aut[em] t[em]p[or]e tuo et ma-
la futura et bona. ut illa
s[er]vare possis ut modera-
ri. **Q**uando **q**uilibet est
assumendū et p[ro]bandū

Quod quō examinandū
sit q[ui]libet. **V**ideamus
q[ui] sit assumendū et p[ro]-
bandū. et cōt[ra] assumendū
et p[ro]bandū est q[ui]libet. t[em]p[or]-
dentū q[ui] fuit examinatu[m]
et bonū ac vtile fuit v[er]u[m]
et licet bonū videat[ur] q[ui]libet
nō t[em]p[or]e illud sume
ul[tra] capere debes. s[ed] dilige[n]-
t[er] inspice. quō potens per-
fice. **S**icut enim **C**ullus
ad rē gerendā qui amō-
caueat ne illud solomō
q[ui]sideret. q[ui] illa res ho-
nesta sit. s[ed] etiā ut beat[us]
efficiendi facultate. t[em]p[or]e
ipō q[ui]siderandū est ne
aut[em] tenē desperet p[ro]-
ignamiam. aut nimis
consideret p[ro] cupidita-
tem. **I**n o[mn]ib[us] g[en]erib[us] negoti-
p[ro]p[ri]e q[ui] agredie adhibe-
da p[ro]paratio est diligen-

q[ui]sidera g[en]er[is] ne nimis capi-
as. **N**ā in p[ro]p[ri]o dicitur
Qui nimis capit parvū
stringit. **I**deo etiā **Q**u-
to dicit **Q**uō potes id
sept[ua] op[er]is ne pōde p[ro]-
suatubat labor et frust[us]
septata relinquant. talia
enī saepe debes que ad
finē p[ro]duce possis. sicut
Seneca dicit **C**ha-
ra te ne queheris id que
re q[ui] pot[est] inveni adde
re q[ui] pot[est] fieri. id opta
q[ui] optari choris bonis
possit. n[on] alio rei te
iponas. t[em]p[or]e stati tre-
mendū cadendū q[ui] sit.
Nā alibi dicit parren-
dū est homis sub q[ui] in
via deficias **N**ā q[ui] volde
satagit anq[ue] penas assu-
mat. t[em]p[or]e remediabiliter
corruit. et si forte ad
bonitate ul[tra] ad vtilitate
ul[tra] etiā ad honorē tan-
tūno respiceres et nō
ad facultate siue possi-
bilitatem. cito accidet
tibi q[ui] supra dicit. **Q**ui
plus posse putat sua q[ui]
natura n[on] s[er]vat. posse
sua supans se n[on] esse
pot[est]. **S**i aut[em] dubiū fuit
q[ui]libet siue ad dictū siue

ad factū ptineat semp
 tacē uel non facē debet
 et eligē potius nō quā
 sic. Sapienti nāq; ma
 gis expedit tacē p se q̄
 loqui contra se. qz ne
 mune tacendo multos
 loqdo cōuenios iudm
 cē. verba em sagittis s̄
 q̄si similia facile emitt
 tritū difficile exhibent
 ul emendant. Unde di
a gsuevit. Violat emul
sum semel irremediabile
uerbū. quāe rōubis me
lius est tacē q̄ dicē. sic
in fns dubis melius ē
nō facē q̄ facē. ut ait
Nullus h̄mō dicens.
 Bene papiūt q̄ vitat q̄q̄
 agē qd̄ dubites equum
 an n̄quū sit. equitas n̄
 p se luret. dubitatio aut̄
 significacōes gtinet. Nu
 ric. Et alius dicit. Si qd̄
 dubites ne fereris aut̄
 em iudicō qd̄ negatū
 fuit fugito. qz ut sup̄
 dicit s̄m̄. Seneca s̄ols
 em rōubio p̄ gsilio te
 melius rōubis deniq; p̄
 dicit. ita pte et alios
 sis doctus ut semp eli
 gns bonū. uel tacē uali

tate. rōes atq; iustitiā
 ḡns penitus obmissis
¶ Quando et q̄lis cō
silii retinendū sit:

Uiso et cogito qn
 et q̄lis gsiliū sit apiedū
 retinendū sine assuente
 dū videamus qn et q̄li
 ter gsiliū sit retinendū.
 qn p̄ pbarōes et expien
 tiam apparuerūt utile
 ac bonū. nā ut sup̄ dicit

Paulus ait. Dia pba
te qd̄ bonū ē tenete. et
tūc cū magna gsancia
retinē illud debes. ait
em.

¶ Cato constans
et leuis ut res exposu
lat esto. Temporib; mo
res sapiens sine eme
mutat. nā et Seneca
de formula honeste uite
dicit. Mobilis esto cū
leuis. gsans nō p̄tinu
constans ḡ gsiliū sua
bis nō p̄tinacē. ¶ Cū
gsiliū uel p̄mittim pot
lit uel debeat mutari

¶ ¶ ¶ ¶ ¶
 qn gsiliū mutari
 pot. multis ex causis.
 mutari nāq; pot̄ cessan
 te causa. ul etiā noua
 causa sup̄ueniente. nā

cessante causa debet ces-
sare et effectus. et que
de nouo emgunt de nouo
indigent consilio. ut dicit
leges quæ dicit consuevit
Nō credas stultū quā te
mutare consiliū. **S**eneca
dixit Consiliū tuū si au-
dient hostis. consiliū dispo-
sices p̄ mutas. pot̄ etiā
et debet mutari consiliū
si erroris ul̄ aliq̄ ex cā
malā ul̄ totale fuit caput
quod frequenter accidit. nā
ut ait **S**eneca sūt q̄
dā que nō vident̄ eē bo-
na et sūt. et sūt que vi-
dent̄ et nō sūt. crebro
quidē facit̄ medicū ve-
tas retinet. et crebro
medicū spē v̄tatis
ocultat. nā sicut aliqua-
do tristem facit̄ amicus
et blanda et adulator
ostendit. sic uel simile
coloratur et ut fallat
ul̄ subripiat conatur.
Inde et dicit **O**uidius
Impia sub dulci melle
venena latent. nā i
om̄ib; bonis duplicia ma-
la inuenies ut sup̄ dixi
It̄ mutandū est consiliū.
si turpe fuit ul̄ ex turpi-
tā. nā si ex p̄onis causis

etiā p̄missio facta est cum
effectū nō tenet. quod ul̄
ip̄o iure nulla est uel
excepta. q̄t̄ cā daretur
gnālis. nō nouimus spes
stipulaciones nullas eē mo-
meti. ut leges dicunt
It̄ mutandū est consiliū.
si ad peccatū p̄tineat. quod
gnālis dicit̄ consuevit. **S**ul-
lū consiliū est q̄ deū. et quod
dixi tibi de p̄missione
p̄i nō suada. **N**elligas etiā
am de p̄missione ip̄osibili
ul̄ de ea que om̄ode
suada nō pot̄. ul̄ de ea
p̄missione que magis
nō p̄missori. q̄ p̄sit ei
cui p̄mittitur ul̄ etiā de
illa que totale est ul̄ co-
traria ei cui p̄missio facta
est. **A**it enim **C**icero
p̄missa suanda sūt. q̄ sūt
hinc quib; p̄missis totalia
nec si p̄ plus nocet q̄ illi
p̄sint cui quod p̄missis. **S**icut
unde sup̄ dixi **S**apies nō
mutat. cū suā p̄positā i me-
lus mutat. sic nō videt̄
deiciare qui excessa cā
desert̄ ius iurandū. ut
Lex dicit hoc deniq; **S**
sines p̄ regula gnāli. quod
p̄ sapientes dicit̄ consuevit
gnālis est consiliū quod mutari

18
non pot. Quae huiusmodi
iuramenta que dicuntur
perita uidentur mala. De
op. Talibus sunt mu-
tanda. Sicutis notatus
ac diligenter cognitis.

Melibeuus pndit dicit
Duc usq; dicit mea suffi-
cient de ofiliis et etia
ofilia regie me docuisti
Vellem me tam ut ad
spem descendendo ofiliu
sup hoc negotio pnti
michi datu iuncti exa-
minares. ita ut utilita-
te pusa et cogita quod
melius fuit eligamus

Procedia no rudit
Dne in rogo te ut si for-
te aliquid dixeris qd
tibi displiceat ad aliu
ne reuocet qz ita ho-
norem atq; utilitatem
habet dicit. speras quod
patienter sustinebis.
na qui corrigit hoies
magis gratia apud eu
tueniet. qua qui p lin-
gua blandimenta decipit
Scias igitur qd dicit
tibi datu no potuit dicit
ofiliu. s. salua pace tua
fuit quedam arregatio su-
gionario ipuoda et i-
discreta. na in multis

caplis errore malu ofi-
liu cepisti pmo em co-
rasti i congrega ofiliu

De errore consilii

Nam pmo debebas
agregate paucos
ofiliu habendi causa.
et postea si opo fuisset. ml-
tos. statim a principio quo-
casti multitudine hone-
rosam. **S**edo corasti
qz cu debuisses agregat
se bonos amicos et sa-
pientes ac pios pba-
tos ac fideles iuuentos
et maxime senes. tu cu
pccas agregasti etiam
quoslibet notos et etia
malos et iuuenes ac
stultos adulatoris qz
simulatoris et assenta-
tores. et illos etia qui
no amos s. timore tibi
reuerentia ostendebat
qd minime facere debuisti
Tercio no corasti.
qz cu ira simul et uo-
luptate siue cupiditate
atq; festinancia tu irato
ofilia postulasti. no re-
monedi potra tria a te
et a ofiliariis tuis. q
grua sunt consilio. **Q**u-
to no corasti. qz cu tua
uoluntatem qua tua uti-

litatem de vindicta iusti
nemi facienda eis demō-
strasti. q̄r q̄silium magis
secuti tuā volūtate quā
tuā vtilitatem de vindic-
ta iustitiam facienda ē
q̄siderūt. **C** Quarto errasti.
q̄ vnicui q̄silio attentus
fuisi. cū in tā arduo ne-
gocio multa q̄silia sint
necessaria. **C** Quinto er-
rasti. q̄ nō ex ammassi
q̄silia. **C** Sexto denum
errasti. q̄ ita p̄tita non
es secutus volūtate et
sensum sapientū et am-
icōr. si potius sensum
ac volūtate multitudis
stultor atq̄ erratū. Si
enī ad multitudinis et
nō ad sensum respexeris.
nūq̄ bonū q̄silium habē-
ualebis. q̄r stultos sp̄-
ritentuplū inuenies quā
sapientes. et stulti stul-
ta diligūt. et cū suū
ad stulticiā semp̄ itinat.
sapientes vō pauci. pau-
cos inueniāt sapientes.
q̄re iustitias que i q̄siliis
fieri q̄suerūt semper
succubūt. Inde est q̄ ip-
tibus que i q̄siliis citatū si
q̄suerūt. i cōsilia semp̄
malū seruiūt. effectū. si

volūtate multitudis et
nō paucorū sapientiā ser-
uantur. **M**elibeus v̄d̄
bene q̄sitor me errasse
per q̄ sup̄ in dixisti. me
lente q̄silium posse post ex-
aminatōes et etiā post
captione mutare. licet
melius ab inicio fuisset
malū et discretū q̄silium
nō capere. q̄ captū postea
mutare. tū post examinā-
tōe nouo faciendā ad tuā
volūtate sum mutare pa-
vatus. humanū enī est
peccare. diabolū vō p̄se-
uerare. **C** Sic prudentia
v̄dit. q̄silium qd̄ dicitur fac-
tū nullo iure infectum
si pot. Aut enī. **I** ex
fre aut res nulla q̄stitu-
tōe infecte fieri p̄nt. De
v̄tutem qd̄ factū ē ex-
minal pot. et ex dōe ex-
pulsō vtilitas dicitur atq̄
assum. **C** De examinacōe
cōsiliū in specie. **E**xaminem
illud quale. quale
q̄silium dante dno assumptū
Et q̄ examinacō recte
fieri valeat. a capite tri-
piendo singula dispiciam.
Cōsiliū quippe medicorū
de cōmūgia bonū et rectū

bonū et rectū fuit. nā ad
illoꝝ officiū spectat. oibus
pōtē et nulli nocē. et arte
suam sollicite psequi. ut sa
pientes dixerūt. veniunt
ra ergo illos. ut gaudēt
atq; solite artem suam
psequētes tam suā q̄ tue filie
faciendo vtilitate illā uelo
nt dante dno ad sanitate
pducāt. licet eū amici
tū sūt. nichilominus tam
strenuē ad. si q̄ter
eū accidit ut mederi ali
q̄ artib; singulis pponant
amant vtilitate pecun
aria. et ubi sentit luctū
ibi magis p̄uēt. et qd
dicit de medicis rurgie.
idem intelligo de a filio
fictor. qui quasi eadem
dixerūt. **P**olo tam au
dite q̄lis intelligas abū
dubū qd ptulerūt. sicut.
gira ḡris cuoant. **M**e
libens vidit. Intelligo
ḡris qd fecerūt in amiti
mei. posse curare p aliud
ḡris qd eis fare uolō. in
uira ḡris in factā p̄dictā
q̄ illos faciendā et iura
q̄ eis faciā curabo. **P**ri
uira p̄dit. fante p̄dit
hōes qd uolat et amicitū
ad suū desiderū uelont

19
inclinat. ego aut illud
bū nō ita intelligo. nā ma
lū nō est ḡris malo. n̄
iura iura n̄ iudicta
iudite. si sūt filia. p vi
dicta nāq; ul iura nō
cuoatur iura. ul alia
vidit. i angustat. et
crecūt. Intelligo nāq;
malū ḡris ee bono. pate
guere. ḡria discordie.
frigidū calido. et ita i
finita p̄nt pom exempla
Sedm ḡ dictū illud os
q̄ discordia opponē con
cordia. et q̄ guerra op
ponē pace. et etiā scū
dū beati **P**aulū q̄ dicit
in eplā ad romanos. Ro
li vici malo. si iura i
bono malū. et itez in
eade eplā subit. **I**teq;
st pars fertent et sup
Teade eplā dixerat. nul
lū malū p malo reddē.
pudentes bona nō tan
tū corā deo. si etiā eo oī
b; hōib; si fieri pot qd
ex uobis est in oīb; hō
ib; pate habentes. **N**ūc
atcedamus ad examina
et expositor. q̄sim qd de
ocrit tibi cauidia sapi
entes ac senes q̄ q̄si eade
osiduerūt dicētes ut p̄

tuas sup oia custodia
et donū tuā diligenter
mūnas. allegantes est
non eē in talibz subito
net festināter pcedēdū
s̄ cū diligenti p̄uisione
ac p̄paratōe et delibēratōe
maxima sollicita q̄ cura
oia eē pagenda. et recte
cū istud q̄silū plantā et
rectū sit et ab oibz sapi
entibz ualeat p̄ rōes ibi
assignatas merito p̄ba
meo arbitrio in paucis
indiget examinacōe uel
expōitōe. **De custodia**
p̄ in guerra ostitute.

Idon em̄ p̄uēit de
tue p̄one custodia
bene notatū est. Scire
em̄ debes qd̄ qui guerra
h̄t se custodire debet.
In p̄mis q̄ a deo custodi
am postulāe debes supli
c̄ ac deuote. a quo de
datū optimū et sine cui
auxilio nichil b̄n ualet
custodi. p̄ph̄a h̄t testate
qui dicit nisi d̄ns custo
dierit c̄t̄ frustra uigilat
qui custodit eaz. **S**ed
custodiā tuā ḡmittā p̄ba
tis et notis ac fidelibz
amicis. ab illis auxiliū
si opus est ad tuā custodia

postulando. **Q**ato d̄
uā a notis p̄bitō si for
te laboras. **N**ec quis q̄
melior quā f̄dus amicus. **Fit**

Tercio custodias te
ab oibz c̄ncis et ignot̄
illos semp̄ supplicando
Aut em̄ **P**etrus alfiū
Re aḡt d̄ct̄is uā cū
aliquo nisi p̄us agnoui
ris. et si tibi p̄uia igno
tus se astorauerit. iter
q̄ tuū t̄stigaueit. d̄t
te uelle longius ire q̄
disposueris. et si tulerit
lancā uade a dextris.
et si ensē uade a sinis
tris. **Q**uarto custodias
te sagac̄ ab oibz illis
quoz q̄silū d̄xi tibi eē
uitandū. sup̄ in titulo
quoz q̄silū est uitandū
Quinto uō ita te custo
dias. ut uilipendo p̄m̄
amicū. custodia tuā nō
obmittas. Sapiēs em̄
i oibz metuit et max
ime inimicos. p̄nde d̄t
Salomon. beatus b̄o
qui semp̄ est pauidus.
qui uō metis est d̄ue
corruet i malū. **A**mīc̄
igitur debes oēs iudic̄s
Seneca d̄xi oēs i
dias timet i nullas nō

et iterum idem ait **S**emp
metuendo sapiens uitat
malu. Unde alibi idem
dicit non cito perit
ruina qui ruina timet.
et licet videatur tibi te
bene esse tutu. et in tuto
loco nichilominus tamen
tibi caue debes. **Q**uoniam
idem **S**eneca **C**aret
periculo qui etiam tuto ca
uet. et tunc debes no
sola magna s etiam mo
dica et pua. no solum
magnos inimicos s etiam
puos. **S**criptu est em
Inimicu quis humile
dorti est metuere **I**nde
etiam **C**laudius de re
medio amoris. **P**arua
nerat morsu. spaciolu
lupera tbanz. a caue
no magno sepe tenet
aper. **E**t **P**anphilo
aut Res tam in sda gra
dia pua mouet **E**x mi
inna magnus sintilla
nasitur ignis **E**t ge
nerat puu grandia pu
ripiu. **E**t alibi. Gaula
pulilla nocet sapiens
q nocencia vitat **E**t
Marcialis cotus dicit
Que leo no tetigit du
mordet aranea ledit

Quole no tm grandia
pua caue. **S**ed licet ita
time debes no tamen
debes esse nimis timidi.
etiam que no s fundet.
Et alibi idem ait **S**oti
die dicitur qui semp
timet. **E**t alibi scriptu
est **Q**uidam fallere docue
runt du falli timent. **E**t
Cato ait **A**nudus et
suspectus aptissima mors
est. **S**exto deniq aut
todire te debes a vene
no et tofuro. et ab omni
u ruzax et maloz ho
osozio ul colloquio.
Scriptu est naq **C**u uzi
fore osortu no habeat
loquele eius assiduitate
quali tofira fugias. **E**t
societas em eius tui la
queus est. alienaque
affabilitas despectio
Similitus illud qd qsu
luerit idem sapientel
dicendo. ut domu tua
diligent munias exa
minare et exposito
indiget. quae a te vo
lo audire quo illud s
bu intelligas. **M** et
libens inquit **F**redo
illos intellexisse ut de
beam munire domu

meam turribus et altis
edificans quas ul' quozmli
numme tueri me valeat
et imuci timentat offensi
omis causa illit accedere

De turribus:

Prudencia pndit: mu
nicio turru et alto
cu edificoz ad supbiam
plurizq ptinet. et timor
et corā inde gñatur. ita
q vicium amicti p timore
fiat timori. et oia mala
inde nascuntur que occa
sione timoris noui tibi
sup in titulo de vitado
osilio illoz q no amoc
s timore veyencia oste
dnt. qz **S**alomo dicit
qui alia facit domū su
am querit crina. et qui
ciutat discē. incidit in
mala. **S**tela turres cu
magno labore et infmit
expensis fiūt. et etiam
cu frē fuerit nichil ualeat
nisi cu auxilio prudētū
at fidelū amicoz et cu
magno expensis defen
dantur. **De** qua supbia

Ihe hierac dicit **De**
triciū su **||** supbia
prie hoīs apostatāe
a deo. qn ab eo q feat
illū recessit cor eius qm

iniciū peccati est oīs sup
bia. et iter idem dicit.
peribulis est corā deo et
hoīs supbia et excra
bilis oīs iniquitas. et iter
idem ait. **||** biurgatio et
timore amulabūt subtra
ciā. et dom^o que minus
locuplex est amullabitur
supbia. **I**nde etiā **S**a
lomo dicit. **||** bi fuit sup
bia. **||** ibi et gtumcha.
|| bi aut hūilitas ibi et
sapientia simul cū gloria.
Et iter idē ait. **||** contritio
pcedit supbia. et ante in
mā exaltatur sps. et
etiā **L**ob dicit. **||** i uce
dicit usq ad celos sup
bia et caput eius nubes te
tigent quasi serculū
tine pcedit. **S**um g^o tam
detestabilis sit supbia. tot
q mala oriatur ex ea. et
etiā infmita alia que nota
libro de forma vite in
tulo de auictria supbi ul'
pūi hoīs intanda. et etiā
cu ex turribz tot mala
nascuntur in eo arbitrio
nūq turres sūt facende.
nisi tūc demū qn alie mu
nices deficiūt ul' no sūt
cūt dicit **||** elibeus. quo
domū mea alie munde palco

De munitione:

Dividenda. Prout
 dicens Municio
 multiplex est. Est em
 municio que ad diles
 ptinet ut amor civium.
 et hec in expugnabilis
 est. de qua tullius dicit
 vnu est Terpugnabile
 monumentu amor civi
 um. Est et alia munio
 que roborat aniq et cor
 pus proclinet virtus. et
 hec sibi in expugnabilis
 est. **A**lexis dicit Ro
opelozice. nec egebat q
tunice sic. more n' ho
tuli cuius munitione pili
solo virtutu que gstat
robore tutu. Snt et alie
 munioes que ad defen
 sione pncipalit fuit. his
 ex his etia offese fieri
 valeat. ut snt sagitte et
 baliste et alia arma. qbz
 oibz munioibz domu
 tua et corpu qd est domi
 ne melius q p turres
 potes munitre. **Q**d vob
 sapientes et senes in
 sine consuluerit dicentes
 In hoc negotio no est
 subito neq festinater
 procedendu. s' cu diligen
 tione ac paraco et

deliberaco soluta que
 cura oia sunt pagenda.
 bene puto dnm ac sapi
 enter dicit n. **C**ullius
 In oibz negotiis pncip
 agrediare adhibenda
 est paraco diligens. g.
 et iudicia et munioe
 facienda et guerra ac
 bello et in oibz negotiis
 ante igestum ul' agressu
 pmissio ac paraco necessa
 ria sunt. si amode fieri
 pot. na ut idem ait.
 longa paraco belli ce
 lestem victoria facit.
 Et etia **C**assiodoru dicit.
 Municio tuc quippe effi
 citur pualida. si omnia
 snt cogitaco roborata.
 pia subita pbant. in
 tanta. et male ostruc
 loci tuc qz qn sa pncipula
 formidant. Res g. pl
 oz bene dispoint. quo
 tiens in pace tractatus.
 et municio semp trar
 tanda in ocio est. qre
 tuc male querit. cu ne
 cessaria iudicia. pia vob
 deliberata snt robusta
 snt e' accedamq ad ex
 aminandu i spe qd snt qd
 dicit tibi datu a manibz
 timoe dilectoz ostendebz

et muniti p^odam. q^o nō in
grā redierāt et ab adu
latorib⁹ seu attentatorib⁹
atq; ab illis qui secreto ad
aures tibi aliter consulēt.
quā palā uerbis ostende
rent. et a iuuentib⁹ q^o tibi co
sulerūt iudicia t^o tincti
faciendam. et guerra vi
le et potenti manu p^oge
da. Et ēte in hui⁹ mōi co
siliari⁹ ut sup^o d^o tibi
multū exasti. q^o illos ad
tūm consulū uocare minime
debuisti. et si bene recor
daris istud quale quale
consiliū q^o examinātū est
sup^o in titulo q^o consulū ē
uitandū. et in seq^o t^o b⁹
rubricis. usq; ad titula
quā consulū est assumēdum.
uex tantū q^o tibi t^o g^o d^o
t^o descendam⁹ ad sp^oz.
p^ostatū consulū examinātes.
Quidam itaq; secūdu
Nullū In p^omis. quō
in hac re uex success^o sit
Prōd. quid osentaneum
sit hui⁹ rei quā facē uis
id est iudice **Terio.** q^o
gignat. ex hac iudicia.
Quarto. quid assequens
Quinto. que fuit causa in
uere tibi illate. et quae de⁹
p^omisit tibi hanc iniuriam

tibi fieri. et ēte de uer^o
smaera hui⁹ negoti^o nō
oportet multū t^o rē. q^o
bene nosti qui fuerūt illi
et quot qui hanc iniuria
tibi intulerūt. et quō et
quē et quale iniuria fece
rūt. **Examine** q^o quid
osentaneū hui⁹ rei sit.
id est qui et quot et quē
osentat tū iniurias et ad
suaris tuis. et ēte tēu
sencūt et osencūt illi q^o
sup^o notāu id est multū in
uenies et uicini et agna
ti atq; cognati. et illi q^o
tibi consuluerūt iudicam
t^o tincti faciendam. **Et** in
deania et iquiram⁹ que
est tu. et qui et quot et
quales sūt illi quos di
as te tuos amicos. et a
tū itaq; p^osonā notare
potes et debes. et licet
magnus sis et diues ac
potens. solus tantū ex
istis et p^omanes. nō em
habetes filios masculos neq;
fres ul' sanguineos ger
manos ul' alios necessari
os quoz timōe timi tu
a destructōe tue p^osonē
restat. et destructa p^o
bene nosti q^o diuiciaz
mlatudo disp^ogit. et nichil

ualet. Inimici uero tui sunt
 tres et multi habent filios
 et germanos et alios ne-
 cessarios quorum si iudicia
 facerent duos uel tres
 occideres alii remaneret
 qui tua persona cito destrueret
 ualeret. Circa illos alios
 tuos amicos notare debes
 quod licet multo plures sint
 quam inimicorum amici. tamen non
 sunt tales ut sui sint ne-
 cessarii et propinqui. tui uero
 sunt remoti. et longinquus
 paritela quicquid. et ita
 circa illos qui offendentur
 uel illis et circa principales
 personarum quod dicitur ualde me-
 lior est quam tui. **¶** Sed uide
 animo super potestatem uero offensa
 neu potestatem consilium quod cepisti
 iudicet de iudicia facie-
 da. sit offensa tui an
 non. et sic non est offensa
 neu rationi. quia de iure nulli
 nisi iudici per iurisdictio-
 nemi habenti permittitur. licet
 defensio in otuicti permittatur
 quibusdam. si fiat in modo
 rannunciat culpate tutele
 ut leges dicunt. **¶** Quot
 moris dicat quis posse
¶ Cuius uero super eodem uero
 offensa tui. **¶** Dicamus
 potestatem uoluntas tua uel consilium

agerent possibilitati tue
 uel potestate an non. et sic
 posse siue possibilitas mul-
 tis modis dicitur. dicitur
 enim posse quod omnimode fieri
 potest. et ita appellatur posse
 omnimoditatis. et dicitur etiam
 quod posse siue equitatis. de quo
 posse dicitur. quod ea fra-
 quod pietatem existimantes. ne
 reuocanda nostra ledunt et
 gratias que sunt bonos modes
 sunt. nec nos facere credendum
 posse. et hoc per leges probatur.
 et doctor posse dicitur. **¶** Mer-
 cius in euangelio suo de christo
 et non poterat ibi statuas
 multas facere. et apostolus in epistola
 sua scribit ad romanos dicit
 uerum finem. non enim possumus
 aliquid aduersus ueritatem si
 per ueritatem. **¶** Alias uero dicitur
 posse possibilitatis. unde
¶ Quis in passione sua ad
 petrum ait. Tu putas quia
 non possum rogare patrem
 meum. et exhibebit in plura
 quia diuideri leges ange-
 lox. **¶** Alias dicitur posse possi-
 bilitatis de quo dicit dominus
 ad moysen in exodo non
 potestis uidere faciem meam.
 non enim uidebit uultum meum et
 uiuet. **¶** Alias dicitur posse fa-
 cultatis uel facultatis uel etiam

pbuatis de quod i' i' uage
licet **M**atthi potestis bibere
calicem quem ego bibiturus
sum. Alias dicitur posse gratia
de quo Iuliano sapienter
p^a sapienter dicitur. Et ut salu
quoniam alius non possum esse
gignens. nisi deus deus et
cetera. **O**mnino i' uage hio.
Nemo potest uenire ad me.
nisi pater meus traherit
illum. Alias enim posuit in
legibus posse. et debet. et etiam
super hoc libro posse huiusmodi
dicitur. si uenerit posse quod
rebus dat uis. na. potestas.
Officiu meriti. quod tu dicitur
voluntas. et si oes signi
ficantes huiusmodi posse ul
potestatis ul' potencie dili
gentis. insperans tuu posse
ul' potestas sine possibili
tas ul' potencia no. sentat
net. sentantem est. voluta
ti tue ul' officio. ita ut in
dicta facit. possit tua aut
te. nisi forte posse tuu ul'
potencia quomodo superando
finis posse ul' potencie
tue tu malo et dampno tuo
excederes quod facit minime
debes. no. ergo excedas
tuu posse. ita scriptum est
Qui plus posse putat sua
quod na. militat posse tuu

superans se mino esse potest
Et itez. Plura posse sunt
nulla lex ulla cogit pro
uoz. ce. oem qui totu posse
pegit. Non ita facias in
dictam excedendo tuus
posse. Qui enim in dictas
uult facit ul' tu alio pug
nat. tu ad hanc d'apno
et sui custodia hoc debet
pagi. scriptum est enim. Non
bene pugnat qui uoluit
aliam superandi se demerit
Et itez. Ita aliam uoluerit
ne tu patcas ad plagam
Et itez. hic extendit brachi
um uideas ne tibi latus
demerit. na. oes simul pe
reunt qui sperit et g
inter pugnat. alioquin
quibus posse occidit etiam
regem. Vulgo n. dicitur co
suant. Qui uult mori ul'
pire regem pot. occidit.
et male suaz. i' uia uideat
qui uideat. faciendo illa
perorat. Super hoc itaq. libro
sentantem tria breuiter no
tabis. ut primo i' quibus q
sentant tuo proposito. et
qui g'orant. Sed utz. p'por
tu tuu uoi sit. sentantem
an no. Tercio utz. senta
neu sit. potencie tue sine
possibilitati tue an minime

Et ista sup hoc ūbo n̄ sen
 tancū dca sufficientē. **¶** ¶
 tur vide examinatōes sup
 tercio ūbo vbi dicit ¶
 sup quo breuit̄ notabis
 qd ad iudicandū q̄ facit ius
 consēps et alia iudicia
 piculū et guerra atq̄ iſi
 mta dāpna et iſmoda
 moe sunt ſententiā. **¶** ¶
 ſup
 ſup ūbo articulo vbi dicit
¶
¶
 ex quibz q̄q̄ gignitur
 ſcie debes qd gēnta ſunt
 tibi iūria ex odio inimico
 tu tuoz et ex vnicita
 gignitur alia tua. et
 tua nō gignitur et out̄
 odiū et guerra. ex guer
 ra nō ſecundo. et ſubſtācie
 conſuſio. neceſſitas. et
 bella atq̄ iſmētibilia
 mala gignitur atq̄ nat
 rantur. **¶** ¶
 Nūto vidēamz
 examinatōes sup illo ūbo
 quecuq̄ rei causa ſit.

Super causa
 Q̄ causa igit̄ nūme tibi
 illate efficiens dicit̄
 ſuit. ſ. remotiſſima. et p̄
 ima. Remotiſſima cā effi
 ciens ſuit deus. qui eſt
 cā efficiens om̄i cauſaz.
 p̄ que oīa ſūt. et ſine ip̄o
 ſim̄ eſt nichil ut ſeuāge
 dicit̄. Causa nō efficiēs p̄ri

ma fuerūt illi tres tu
 hoſtes. qui hoc malefi
 cū omiſerūt. **¶** Petasio
 nō illius cauſe que dicit̄
 cauſa accidentalē ſunt
 odiū qd̄ ipſi habebant
 contra te. atq̄ facta p̄
 cedencia. **¶** Cauſa malis
 ſunt plage et ſente iſi
 las tuā fecit. **¶** Cauſa aut̄
 formalis ſunt forma illig
 malefici. qz tu hac forma
 fecerūt id eſt aſcendendo
 p̄ ſcalas et intrando p̄
 fenestras. **¶** Cauſa nō ſialis
 illoz ſunt fra illud male
 ficiū. qz voluerūt filiā
 tuā om̄dē. et ad fines
 mortis deducē. n̄ p̄
 eos remaniſit. **¶** Cauſa
 nō finaliē remota id eſt
 ad que ſunt debeat p̄
 uenire. ad huc uenire
 poſſimz. ſi forte p̄ cre
 dulitatem ul̄ p̄ſup̄coz
 credē nāq̄ et p̄ſumere
 poſſimz qd̄ ad mala fi
 ne mōs p̄ueniēt. qz ut
 ſup̄ dicit̄. **¶** Vir bono pa
 gunt̄ exitu que malo
 ſunt ſehoata p̄ncipio
 cauſam aut̄ que deid
 p̄miſit tibi hac iūria
 fieri ſimilit̄ nō poſſimz
 ſcie n̄ p̄ credulitate et

ul' p' p'scipuoz. nā sicut
de occultis alicui cordis
iudicare stultū est. ut di
cit beatus **P**rospere et
etiā s'c's **P**aulus in eplā
p'ma ad corinthios. ita de
s'c's dei nullus iudicare
debet ul' pot. p' credulitate
tante et p'scipuoz d'no
q'd t'mūdo nichil agitur
sine causa. nec mūdus
fortuitis casibz impluat
ut **C**assiodorus dicit.
Recō itaq' deus iustus
iusta ex h' tibi g'ringere
p'misit. causa nāq' meo
arbitrio fuit. q'd n' deū
timendo nec hoīez reue
rendo seruit' es nomen
tū. compositur em ex
mel et bibens mēx dicit
melibens. bibendo enim
de melle atq' huius mūdi
dulcedini inebriatus es.
ita q'd delinquisti deum
factore tū. et cōsiliū i
mulatione diuiciaz
tuaz p'ualuisti inauitate
tua. et oīa quecuq' desi
derauerūt oculi tui nō
negasti eis. tradēs obli
uionem s'c'ptū q'd dicit. **N**ūq'
bibes mel sine veneno.
et etiā scripturā oīdū
dicentis Impia sub dula

melle uenena latent. et
dē **S**alomonis p'p'i
b'no **M**el tuemisti comedere
q'd sufficit tibi. nec forte
satiatus euomas illud.
quā forte deus autendo
fāc'e suaz p'misit hec e'
g'ringē puniendo te t' quo
delinquisti. delinquisti
em ul' peccasti p'mittēdo
te a tribz hostibus tuis
suparari. aīq' q' tuā cap
tuari videlicet a carne
mūdo et dyabolo. qui s'
tres hostes tui. et totul
humanū g'nis timidi. q's
hostes p'misit' p' fenest
ras corporis tui **T**irare
Videlicet p' os et nares
oculos et aures. q' tres
hostes p' d'c'as fenestras
intrando te aīq' tuā qūz
plagis affererūt **V**idelicet
illis q'is que g'gnitū
et oriunt' ex q'isq' sensibz
videlicet ex visu. auditu.
gustu. odoratu. et tactu.
ad silitudine itaq' peccas
forte dedignatus deus
p'misit filia tuā a tribz
hostibz p' fenestras cum
scalis ascendētibz quāq'
plagis corporibz uulne
rari. videlicet **T**otulis.
nasō. ore. mētibz et auētibz.

Vndin
Melibens

ad hoc ut deberes reco-
 dari xpm quos plagas
 in corpore suo ptulisse
 ut te et filia tua et totu
 humanu genus a talibz
 hostibz ac plagis redi-
 meret saluar atqz sana-
 ver. **M**elibeus rñdit.
 Ius alia a te plata uera
 sint ul' uerisimilia. nō
 tamē credo qd' uolūtas
 dei sūt qd' talia malefi-
 cia deberent qm̄tē. dō
 em̄ plas eius q' uolūtat
 est. ut hoies bene faciāt.
 nec talia maleficia comit-
 tant. ut oēs fere dñe
 scripture clamant: ~

De qñtuplici uolūte

Ad prudentia // dei
 pñdit. qñtuplex

- 1 est dei uolūtas. alia nō ē
 - 2 pceptua. alia phibitua.
 - 3 Tercia pmissua. et cetera
 - 7 Tultua. Cūto uō opletua
- Pr**apit et pñbet.
 pñttit. osulit. oplet.
 Prapit em̄ cū dicit dili-
 ge om̄i deu tuu ex toto
 corde tuo et ex tota aīa
 tua. et ex tota mēte tua
 et pennū tuū sicut te ip-
 sum. et tūc est pceptū
 dei uolūtas. pñttitua
 em̄ est. cū pñtibz aqñd

fieri. ut cū dicit Non
 meraberis. nō aduūta-
 bis. nō sūtu faues. et
 cetera similia. **P**missua
 est dei uolūtas. qñ aīa
 rōigno denegat grācia
 suaz nō autēdo faciem
 suam ab eo p peccata
 sua. et ita sūttēdo
 illa quodamō uō pñttit
 se tali rōigno peccare
 atqz p alios peccātes p-
 mittit eū puniri. et
 ita uoc fieri pñttit.

Consultua est dei uo-
 lūtas. qñ alicui osulit
 ut cū dicit uade et ue-
 de oīa que habes et da
 paupibz si uis eē pfect9

Impletua uō est quod
 oplet qd' sibi placet. i
 oīa em̄ oplet ualeat.

Melibeus uō rñdit.
 Tu ubi plains ac sua-
 ubz me semp uideis
 mouē. ut a iudicta me
 debeat abstinē. mōstrā-
 do pñtula que in possūt
 euenire. s' ēte nullo iū-
 dictam unq' facēt si oīa
 que possent cogitaret
 et sic maleficia manē-
 tent in ulta. qd' eē mī-
 me debz. multa em̄ bōa
 pueniūt ex iudicta. nā

malefactores occiduntur
et alii caliter deterrentur
q̄o dectō facē silia nō p̄
sumūt. Sicut em̄ multo
minatur qui iim facit i
iurā ita multos a male
ficio faciendo remouet
multa maleficia p̄hibet
qui iudictā i malefactores
potent cēret.

**De offi
cio iudicis c̄ca iudictā**

Ad prudentia p̄dit.
que diuisti uera st.
et locū h̄nt i iudicibus
nuptiū ul' iudictos ha
bentibus. ad illos nāq̄ p̄
tinet malefactores pu
niendo iudictā cēcreat
malos hoies terre. **A**ut
n̄ **C**astidors **B**erestus
tūc fuit i formidme. q̄n
creditur iudicibz disp̄
cē. plus etiā dico. q̄ sicut
q̄libz singularit̄ iudictā
faciendo peccaret. ita iu
dex iudictā obmittendo
nō est a p̄cō iunus.
Rē ḡ d̄ iudex iudex p̄c̄
malefactoribz. nā ut ait.
Seuera bonis nocet q̄
malis pat̄. Iudex q̄ dubi
tat vltim̄ multos p̄bos
facit. Et iter. Iudex qui
non corripit peccantem
peccatē sp̄at. p̄n̄ alia d̄t.

**Erunt multi serua au
dacia crescit. Vindictas**
ḡ iudex facē d̄ p̄uideo
hoies corporalis et perit
malis. de corporali iudic
ta dicit **P**aulus i epla
ad romanos. Iudex nō
sine causa gladiū portat.
si ad iudictā malefactor.
ad laudem iō bonoz. boni
nāq̄ iudice dilige q̄ timē
debent. Aut em̄ idē **P**au
lus p̄ncip̄ nō timet boni
opis si mali. vis aut non
timē p̄fate bonū fac et
habebis laude ex illa. ma
li iō detet iudice timere
Vnde idē dicit. **S**i male
feceris time. **V**nde scriptū
est. **D**ocerūt peccare boni
uirtutis amore. **D**ocerūt
peccatē mali formidini pe
ne. Iudex ḡ d̄ et pot̄ tū
seuēitate facinorosos ne
care. mulctare. castigare.
bonis spoliare. nec pati suā
impū in aliq̄ ostepm ut le
ges clamāt. et etiā **Q**ullus
dicit. neq̄ ei est q̄ natura
eū spoliare si possit. que
est honestū necare. Et
Castidors dicit. Impū
si tuo ostepm. iōi p̄te vi
olatur. si ḡ p̄cō dilige
ter i p̄cō et etiā que

plenus de iudicia notata sunt. Tibro de forma vite
 Titulo de iudicia facienda bene intellexeris apte poteris agnosce iudicia ad solutu dei ul' ad iudice seculari. et no a te ul' ad alia singulari ptine. Ita q' si iudicia face desideras ad iudice iurisdictionis ul' impia habente recurris. qui iusticia mediate adusarios tuos debita correctione no tardabit punire. aut n' punient' iudici tui. aut iusticia adpna ti efficiantur. iusticia. et post amissione magni q' titatis sue substantie ista mati atq' de paupertati cu de

deore ac utupio uiuent
At inclibens dicit.
 Talis iudicia in displicet na de istama ul' anustioe paz curant. Ego uo si medam p' uiora in ul' filie mee illata suscipere sine uitupio ac dedecore de cetero uul' no ualebo sprete itaq' iudicia iudiciali

De fortuna.
Fortuna uolo teptac atq' iudicia p' me faciendo fortune adhebe q' fortuna usq' nunc me

fouit et date dno ad uictam me adiuuabit.

Prudencia iudic' meo consilio fortuna no teptabis ne uindicta p' me faciendo illi adhebebis.

Et hoc dico tibi multas uoibus. **P**rima uoe qua male gerit' quicqd' fortuna ne geritur fide. ut **S**eneca seplis dicit. **E**st ita fida uoe q' fortuna iusticia est. et cu splendor frangitur. ut ide ait

Tercia uoe. q' h' faciendo natura excederes atq' obmittetes. na ut idem ait. hoies cu se fortune pmittant natura deducunt. **Q**uarta uo uoe. q' fortuna no adiuuat. si occupat adhebe sibi.

Scriptu est n' iusticia fortuna occupat nisi ad heretem sibi. no g' fortuna ne thetas nec aliq' modo in illa g'hoas. no cu stabili est ul' q'petua. **S**criptu est naq' In hoc mundo in stabili metul pot ee stabile

Et ideo **S**eneca dicit. **N**ec uita nec fortuna p'petua hoib' **Q**u' g' fortuna lubrica sit. et uita detineri no possit. curas si

creas qd' semp te fouebit.
ideoq' qd' hactenus te fouit.
Dne omnia te crede potes.
na si fortuna usq' huc te
minu fouit te stultu facit.
Scriptu est naq' fortuna
q' numu fouit stultu facit
non g' ofidas stulticia
a fortuna tibi collata. ratio
em aut naq' osueuit p'prie
stulticia. esto itaq' sapiens.
et iute fortuna virtute
Aut n' **S**eneca in eplis
Sapiens iuit fortuna
virtute. nec credas for
tuna te posse. na ut ide
aut **F**rat qui dicit for
tuna tribit nobis aliquid
boni ul' mali. et hoc intel
ligas de illa q' hoies sim
plices fortuna appellat
Aut em **C**icero in libro
2° de ofola. **N**ihil em
est fortuna. nisi s'm opi
nionē ulgi. q're **C**ato
dicit Cum sis in cautus
nec ee r'oe gubnes Noli
fortuna que no est dice
ceca. expoi' ibi sic **N**oli
fortuna dice ceca que no
est. id est que nichil est
Si aut crederes deu for
tuna ee recte putares.
illa mala posse auferre.
et bona cuncta ebuere.

uale **S**i g' iudicia porta
iudicialis tibi displicet. ac
iudicia oio desideras ad
sumu et uer iudiciu recu
ras. qui nulla tuora uel
ques tulta. te optie uoi
cabit. ipse met testante
qui dicit. in vindictam
et ego retribuam et ena
Apls repla ad colose
aut **S**u em tuora facit
amper qd' miq' gessit.
et no sola te uocabit si
ena oes ratorom oeq' q'
fluctuatoz a corde tuo
mouebit atq' euellet **A**ut
em **g**pha **F**acta sup dmi
tua tua et ipse te enu
triet et no dabit te s'm
fluctua^o iusto **M**elibeu
respondit **S**i tollerado
tuora iudicia no ferere.
Amicos meos et alios hoies
ad noua tuora in facia
nutabo **S**criptu e naq' .
Prorem patendo tuora
tutas noua tuora tot
in sicut vndiq' tuora qd'
cas no potero pati **S**criptu
est naq' . Patendo multa
nemenit que nequeas pati
Vilis g' patientia pessima
est **V**indicta g' optia est
At **P**rudencia iudic.
pote due auctoritates locu

hinc iudicibus potius quam
 talibus hominibus. nam si iudices
 maleficia non inducunt. non
 sola nova turba sed etiam
 de novo peccare incipiant.
 et si multa maleficia pa-
 tiantur fieri. ueniet que
 non poterunt pati. quia mali-
 factores tot mala committent
 quod tollerare non poterunt.
 et ita ab officio expellentur.
 tales itaque iudices et po-
 testates potius eligant ma-
 leficia et malefactores. et
 uestigare solite neque
 atque punire. quam patiamur
 ab eis contemptum. et deici a
 tu suo vituprio a dignitate
 et officio remoueri. si etiam
 si crederes perire autem
 etiam talibus hominibus locum habere.
 non tamen patientia et hoc
 casu esse detestabile iudi-
 cis. bene namque per superbiam con-
 nouisti tuam uoluntate etiam
 uindictam non esse presentia
 uestra ratio nec tue possibi-
 litati. nam ratio prohibet
 iudicium ex inuallo fieri.
 et quod eadem ratio non potest
 esse diuersum. scriptum est enim
 Si uis iure totum mundum
 subire te uacat. quam puto
 quod si quis o uoces facit meli-
 to et iure tibi negotio suc-

cube debet. possibilitate
 uo tua est aputare facta
 equalis ad aduocum tuorum
 potentie sine possibili
 ut super notauimus. Dico
 etiam ualde minus. ita quod
 non potes iudicia facere
 sine periculo ac destrutione
 tue persone. quod Thot casu non
 puto patientiam esse pestifera
 ut dixi. si ualde optinas
 scriptum est namque De re
Quoniam cum uincit
 superior furiosum
 uel periculosum est. cum
 pari dubium. cum minori
 uo ueverentia. puto itaque
 utile attendere fugam. et
 qui non potest potentioribus
 resistere. pariet solute.
 ut eisdem ualeat placere.
 et non solum attendere. uel mo-
 lenter resistere potentioribus
 est per furiosum. si etiam
 uasti pericula est querens
 potentior. alique lesent.
 turius est illi lesio potius
 pati. quam in illo uasti. quod
 et Quo uoluisse uide
De loco lesus fortissime
cede potenti. lede qui
potuit aliqui potest uale
bit. Si ergo potens te ledat
 uel tecum uastatur non
 ad uindictam sed ad pacem

De pa

1
2
3

portu requiras **De pa**
Ciencia: ~ ~ ~
Et em̄ patientia
equanimus tollerantia illa
toz. Vt patientia est vto
otumeliar et ois adisti^{tes}
ipetis equanimus portus
Vt patientia e remediū
diuiaz ut inozalū dog
mate otinetur patientia
vnaq; hz diuicias. paaciē
em̄ et fortis se ipsū felice
facit. et deloz auoq; re
mediū est patientia. et
ete a qbusda di. patientia
plus uale ois alijs vir
tutibz. Nulla valet
tū virtus patientia qua
tū. Et iter Virtus vidua
est q̄ nō patientia firmat
Et Qato dicit Maxima
em̄ inoz est semp parte
virtus. et Scruates.
dicit. patientia est por
tus miseriaz. hoc dem̄
q; snas qd̄ nō bene snas
qd̄ nō bñ doctus est. qui
bene pati nō pot̄ dicit. n.
Salomo doctina vici
p patientia eis agnosne
Et gloria eis est nqua p
ter gdi. et iter Qui pa
ciens est multa gubernat
prudencia. qui aut̄ ipa
ciēs exaltabit stulticia sua

Et alibi vir iracundus pro
cat rivas. qui patiente
est mitigat suscitatus.
Et nō qd̄ sicut patientia
est optia. ita ipaciētia
est pessima. nā ut idem
ait Qui ipaciēs est sub
stinebit dāpnū. et cum
rapuerit aliud apponet
p ipaciā nāq; dimiset se
quis qm̄ rei ad se non
p̄tinet qd̄ est culpa sit
et stulticia. Vnde regula
iuris dicit Culpa est i
miscere rei ad se nō p̄t
nenti. q̄ **S**alomon
ipaciēs dicit. Sicut qui
appetit auribz rano
sic qui transit et ipaciēs
est amittetur alioquin rive
cruae idem ait. Melior
est patiente viro forti
et qui dicitur qd̄ suo
expugnator est urbium
patientia nāq; p̄fectū
opus hz. **A**plō **T**arbo
hoc testante qui ait. Replā
sua ip̄cipio. De gaudū
estimate fr̄es mei. cum
Nep̄tates uarias inde
ritis. Scientes qd̄ p̄ba
fidei use patientia opat̄
patientia aut̄ p̄fīm opus
h̄uit. sc̄is p̄fecti et in
tegrī. Nullo deficientes.

A Melibeus dicit. tale
 patientia que ad p[ro]p[ri]os
 p[ro]p[ri]os h[ab]ere n[on] ualeo.
 Na[m] et si p[ro]p[ri]a n[on] ualeat
 a[ut]e[m] t[ame]n me[us] s[em]p[er]
 iudicium fac[ere] s[er]u[er]e.
 Inimici n[on]q[ue] mei cu[m] mag-
 no excessu ac scel[er]e p[ro]p[ri]a
 facientes de p[ro]p[ri]a o[mn]i-
 ser[ua]t. Si g[er]o s[er]p[er]o p[ro]p[ri]o
 cu[m] aliquato excessu iudicia
 fecere n[on] erit iuradum.
 nec ad iudicia r[ati]o[n]at[ur].
 q[ui]a n[on]q[ue] p[ro]p[ri]a sine p[ro]p[ri]o
 iuratur. et etia[m] a legibus
 p[ro]mittitur. vim vi repell[er]e
 et fraude fraude exclud[er]e.
Prudencia n[on] iudic[er]e.
 r[ati]o bene adhibita que
 optima sit s[er]u[er]e. neglecta
 n[on] multas i[m]plicat erroribus.
 si r[ati]o itaq[ue] bene aspere-
 ris. te male dixisse opte-
 cognosces. n[on] e[st] p[ro]p[ri]a
 p[ro]p[ri]o t[er]ra r[ati]o poteris
 iure si duplicare. si de p[ro]p[ri]o
 d[omi]n[u]s uolueris recordari.
 n[on] alio i[n]imici tu talia fa-
 cientes grauis p[er]t[ur]b[er]e
 p[er]t[ur]b[er]e. tu iudicia cu[m] excessu
 faciendo n[on] e[ss]e a p[er]t[ur]b[er]e
 iurans. At e[st] **C**assi-
 do[rum] i[n] i[n]i[n]i[m]i d[omi]n[u]s p[er]t[ur]b[er]e a
 p[er]t[ur]b[er]e. qui se p[er]t[ur]b[er]e
 sum i[n]i[n]i[m]i vindicare

et licet hostes tui scelus
 dimiserit. tu eode[m] mo-
 scelus ommitteres. si ne-
 te defendendo. si nouit
 agrediendo q[ui] iuris or-
 dine iudicia facer[et] q[uo]d
 e[ss]e n[on] debet. At enim.
Seneca n[on]q[ue] scelus
 scelere iudicand[um] est.
 q[uo]d aut[em] dixisti leges ac-
 ce[ss]e vim vi repell[er]e ac i-
 fraude fraude exclud[er]e
 uer[um] est si i[n]i[n]i[m]i fiat
 defensio cu[m] moderamine
 i[n]culpate tutel[ar]e. et n[on] ad
 iudicia. hic aut[em] n[on] uis
 fac[er]e ad defensionem sine
 tutel[ar]e i[n]i[n]i[m]i. s[ed] ad i-
 iudicia. et ex m[er]ito.
 simul[iter] n[on] uis fraudem
 exclud[er]e. s[ed] de nouo frau-
 dem mittere. q[uo]d est o[mn]i-
 g[er]o iuris r[ati]o[n]e. r[ati]o[n]e
 g[er]o amplexaria. et ab eo
 nullon[is] recordas tunc
Melibeus dicit. licet
 aduersari mei potentiores
 me videant. o[mn]e p[ro]p[ri]a.
 ego cu[m] potentior sum illis
 o[mn]e uer[um]. q[ui]a respectu mei
 pauperes s[un]t. et cu[m] di-
 uicie atq[ue] p[ro]p[ri]a s[un]t
 regim[en]e o[mn]i uer[um]. multi-
 tudine ho[m]i[n]u[m] mediante
 p[ro]p[ri]a defatili potero

supare. et ad necessitate
et ad paupertatem ac men
ditatem et mortem illos
pouit. Prudentia uo
uidit. De paupertate et

Pia mi diuicijs
diuicijs confidere
uidetur ac paupertatem
despicit. Idcirco de paup^{te}
et diuicijs aliqua dicimus.
p que diuicijs destructos
fugas ac paupertatem q
necessitate ac indulgentia
inducit. ois de iustis uer
est ut diuisti. pecuniam
regime ee omi uer id e
ea mediante oes res re
guntur et gubernantur. et
diuicie et opes temporales
quanti in se est bone sint.
qz ois creatura dei bo
nam sicut corpus sine dia
uile no pot. ita sine te
porali substantia et opibz
no pot durare. uisus
est et uisus corpori
ita sunt necessari. qd
sine tprialibz opibz vita
thois corpore diuicie
no pot manere. p tempora
les naq diuicias faciut
hoies magnas paritelas.
magnos q honores acq
runt. En Phanphilus
dicit Primo sit diues

audam nata bubilla. Aug^f
enulle quilibz illa uiru
Et alibi etiam dicit. Glo
rificant gaze puatos no
bilitate. paupertasqz domu
pmit alta nobilitate. et

Oratius dicit Et gen^o
et forma regina pecunia
donat. p temporales sup
atq diuicias acqrit ho
magna potentia ita qd
reges et pncipes ac fere
qlibz hoies ea sequantur
et timeant. Et no q sic
occasione opu tprialiu atq
diuicias pota bona et in
nita alia qsequuntur. Ita
amissis opibz atq diuicijs
paupertate indulgentia neces
sitate mirum atq oia
mala sustine cogimur.

De necessitate:

Necessitas naq maior
qz dicit. Du mat emuna
necessitas tollitur peccati
ambus auertur. Proce
sitas. n. moderata non
diligit. ut idem ait. In
Petrus aliam dicit.
Magna r necessitate cogi
etiam honestus ho latro
adire et etia ab inimicis
auxiliu postulat. qd est
ualde grauissima. uice

idem ait. Est vna de no
 uisitatibz huius seculi gram
 oribus libz hoi qd necessitate
 cogitur. ut sibi subuen
 at reqre dnuat. et hoc
 idco. qz grauiores miseria
 antiqui adu'sari tunc subi
 mus. qm eis bona suscipi
 mo. et in tunc est pessima
 necessitas ut hoi expiri
 oia cogat. eandem meda
 cem atqz legem no suac
 opellat. et ad res tucta
 eum stringat. et ad meda
 citatem atqz indigentia et
 excessus se pcurat. quae
 iura et p'prium clamant.
Necessitas no bz lege
Seneca dicit. Necessi
tate egentem iudare fiant
Et iterum. Necessitas ab hoi
que vult spetrat. Et iterum
Dia expiri necessitas sub
it. et. Quidam dicit
Indigentia iuste fugimz
qz adet excessus. et.
Salomo dicit. Quisqz se
que plin domat. licentia.
luctus. fames. bellu. ad
uheru. vulgi spicia. qz
res. et. cunctas sola qstr
git necessitas. Et iterum.
Delius est mori qz indige
Indigentia itaqz mediantate
induat. de qua Innocentius

In libro de otceptu mundi
 ait. **De mendicitate**
Odiserabilis medi
 citatis oditio na
 si petit p'prie ostendit
 et si ne petit. egestate
 qsumit. s' ut mediet
 necessitate opellit. indig
 natu. muermurat. p'priet
 quae. **Salomo p'priet**
dicit. p'prietate et di
uicias ne deceris in die
p'priet itaqz t'pales pecunia
atqz diuicie p' quas tot
bona p'sequitur. tot ma
la fugamz. bone snt si
abono hoi possideant.
respectu aut maloz hoi
possiditutu illae male
diant. qz nihil est hoi
bonu sine se bono. licet
en p' se bone snt. malis
tam hoi bz male dicit ee.
qz illis cause maloz p'priet
ait. n. Seneca diuicie
sunt cause maloz. no
qz faciut aliquid. s' qz
facientes iritat. hndc
qda. P'priet dicit pecu
nia anaro supliciu est.
p'priet decus. paritadu
p'priet. v'priet q' diu
ciis. eis q' abstineas. mo
derate atqz facies et se
audu virtutem. ait en

Quillus virtus e orbz
quas arqumz uti modica
te atqz scient^r et **Quidus**
duxit Est virtus placid
abstinuisse bonis In acq
viciis q^d opibz et diuicijs
q^duandis et utendis. tres
comites tecu has. scilicet
et ostia. et bona famam.
ul ad minus duos s^c deū.
et q^dscientia. s^m q^d de his
plenus notatu tuemus
in libro de amoe et dilaoe
dei et penit et aliaz ex
et de forma vite titulo
de arqrendis opibz et
in scq^tabz e^o titulis. his
itaqz notatus era diuici
as et paupertate atqz i
gencia et necessitatem
atqz fortuna. no q^dsilo e
ut diuicias nimis q^dfidat
nec eas i guerra faciedo
q^dsummas

Nolle em opes ul di
uicias sup^rtibz guer
re meo arbitrio sunt suf
ficientes na dicit quida
p^rha Reno i guerra id
sintuz satis diues ce pot.
quatuqz sit ho diues.
oportet illu. si i guerra
diu p^rseuerauerit. aut
diuicias. aut guerram
poe. aut forte vtruzqz sil

et p^rsentia. si em paup est.
guerra nullo mo sustine
pot. si aut diuicias multu
habuorat iustitio multo
magis habuodabit. Nam
sicut ois q^d peccat. quato
maior est. tanto maior
sup^rtus illu face oportet.
et si forte guerra amiserit.
maiori casu subiacerebit
on om est. excelsus fa
cilis uocet casus. et i

Vucano de Inuidia fr
toz series sumis q^d nega
tu Itare diu inimicqz gra
ues sub pondre lapsus et

Marcialis dicit Alcor
astensus grauior pleriqz
ouina est. et no solu diu
cie p^rditur p guerra. sed
etiam amor dei. et parad
isus. et vita p^rsent. et amia
et noti. p adu^rsam guerre
fortuna. talit^r admittitur
q^d loco potoz oia mala
sucezunt. et ad iferna hoi
ata simul cu corpore p^rgere
molitur. **Racio de bel
lo vitando.**

Adore itaqz dei et ti
me tantoz maloz
guerra quatuqz potes
uitare debes. et etia bella
q^d occasione guerre fieri
q^dsiueunt. Multo fortius e

vitandū multis vobis;
Prima rōe qz bella nō sō
 la hōies singularit. s̄ etiā
 pplm domāe q̄sicut. ut
 in pōca autō salomōis
 Rūqz sūt que pplm domāt
 licētia. luctq. famēs. bellū.
 3^a **2^a** rōe qz bellū ualde
 est timendū. **3^a** rōe n̄
 beata ātas que bellū
 pace timet. et nō sola ti
 mendū est bellū. s̄ nec est
 notandū. **4^a** rōe n̄ si pa
 con diligit belli nō fecit
 mēoz. **5^a** rōe vitandū
 est bellū. qz uacuis et di
 bus est belli cūctq. nec
 p multitudine hōiz nec
 alia rōe visibili pōt esse
 etus. **6^a** **I**udae marcha
 beus dicit. Nō i multatu
 die cētus uictoria sit
 belli. s̄ de celo est uirtus.
 facile em̄ est deo a multis
 paucos liberāre. et super
 multos paucos uictoria
 dare. et **D**aut dicit.
 ad filistea dūc rā lapidz
 fundz infēat. et noucit
 vniūsa etiā her qz nō in
 gladio nec in āsta saluat
 dñs. ipius est em̄ bellū.
 qz deo manū ātatur pi
 cū. qd a sapientibz nul
 tū est fugiendū. ut aut

Cullius dicit et si fugie
 dū est. etiā illud curandū
 est. nec offeramus nos pi
 culis. sine causa quo meli
 pōt est stultius. qua p
 in aduēdis periculis cō
 suctudo inuitanda est me
 dicoz. qui leuē egrotā
 tes curāt. grauioribz
 aut morbis periculosas
 curacōes et antipites
 adhibē cogitū. q̄ t
 trāquillo tepestate adū
 sam optare demētis ē.
 subuēde aut tepestati
 i necessitate quo ius me
 qua ius rōe sapientis
 est **C**elū nō rōe bella
 vitanda sūt. qz t hñs
 mors ab oibz expectat.
 merito. nā meli est q
 loco mors te expectet.
 tu aut tōi loco eā esper
 tare debes et potes. et
 maxime t bello **I**nfante
 demqz sūt rōes quibz
 bella et guerra uitada
 sūt. que nō ualēt desi
 cūi ex cogitari. n̄ eas ad
 pñs notari oportet. tū
Delibens dicit. licet
 multas rōes sapient
 moueris qbz iudictā
 et guerra ac bellū ab
 horē uideris. sal non

tuū tuū ad huc in fū
asilia. qđ in hoc negotio
a te assertam hie desido

Prudencia pñdit
Consilium prudentie

Msim est osilia ut p
reconciliatōz et cō
cordiam iūtas discordia
et guerra. Scptū est em
Ibi semp est victoria ubi
est concordia. et ita habe
bis gaudiū et potā ma
la fugiendo tue res cres
cent et multiplicabuntur
Fuit nāq Salomō t
pābis qđ iūteunt pacē
osilia sequit eos gaudiū
et **S**eneca replis dicit
Concordia puerē crescit
discordia maxime dila
bitur et **C**ullius dicit
Dea quodē simā paci que
nichil sit hūmā insidi
az semp est osilendū
De **M**elibeus dicit qđ
nō possum reconciliari
meis inimicis qđ ipsi in
imū discordie fecerūt.
nō reconcilia^{os} querūt
Prudencia nō vñdit
Si adūsarij tui te uelle re
conciliatōz crederēt cū
magna deuotione illā a
te postularēt. audeui nā
qđ qđ de pacē atqz stultū

sua valde dolent. et tūc
mādatie tōibz et p oia
cū iuramento et iuratoribz
cupiūt obedire. qđ tūc
cū hoc hōde de pūlis
at guerra exire qđ cū mē
tie pūlis destructōz
corpore et aie ac oīū
formidine. plus etiam
dico nbi qđ si adūsarij
non tūperēt peccē scōn
tilia^{os} inominus debēs
tu illū reconciliatōis facē
uictōz. Scptū est enim
Semp ab alijs diffensio
incipiat a te aut scōn
tiliano. nā et apā iustit
reconciliatōz et pacem
nō solū ab alijs expectā
s etiam iquiri ac psequi
Aut em. Diate a malo et
fac bonū Inquire pacē
et psequere eam. et etiā
Aplō replā ad romanos
dicit Nulli malū p ma
lo reddentes. p uiderēs
bona. nō tūm corā oco.
s etā corā hōibz. si fieri
pōt qđ ex uobis est. cū
oībo hōibz pacem habe
tes. et in **V**saia scptū ē
Quā speciosi pedes euā
gelizatiū pacē Inq̄ras
gō pacem et tūmte obli
uistatis Aut em **S**eneca

in eplis In iure obliuisti
debemus. bñficiis uo me
minisse. Nam iuriaz ve
medat est obliuio. unde

Ihs filius syrac dicit.
Omne iure. prmi ne
memineris. et nichil
agas. Topibz iurie et

Melibeus dicit. In iure
obliuisti no valeo. si uelle
ut diceret in. si taliquo

cau licet guerra facere.
et pugnae tenet cu pñs
et uicis. Na scriptum
est. No reconabitur qs

ni legitime etauerit.
na p talem pugna me
rent hoies pugilates

vitam etia et ppetue
victorie corona. si in
dibz pace hie debet. un

scriptu est. Cu oibz pace
habe. cu uicis bella. He
libeus dicit. Ego no lo

quor de pugna et bello
q uina. si de bello et pug
na q hoies mittetes
maleficia. **P**rudencia

uero uidit. **C**alust
qbo licite pugnae possum?

Octo sunt casus uel
cause quibz licite
1 pugnare possumus. pñ
de suanda et no violada.
2 p iusticia mantenenda.
3 p pace habeda

p libertate qñuada. p
turpitudine uitanda. p
violencia repellenda. p
tutela sui corporis facie

da. et p necessaria ra
de quibz singularit des
pitamus. p fide ere sus
cipienda sunt bella.

et manu deterrandum
est. na sicut fides noa
scutu di ce. sub q ocs dau

dat uirtutes et cuius
scuto ammittulo pug
nare debemus. et de q
dicit apls in epla ad e

phesios. Et a fine. Sume
tes scutu fidei. T q possit
possitis oia tela nequis

simu. ^{uicti} et iugile. et de q
etia dñi est. pma pñt
capu dubia sub sorte du

elli pugnatuua fides r
agredi turbida uultu
Ita p fide bella suscipi

enda sut. et manu etia
deterrandu est. et potius
est mors tolleuda q
fides catholica delinq

da. sicut Judas martha
beus et moyses et dauid
et karolus et pugna
tores fecerut. et etia i

finti sancti p fide morte
sustinedo pugnauerut.
• Similit p iusticia pug

197
E
K
D

nare debemus et usque ad
mortem delectare. **A**ntem
Ihs filius sicut pro iusti-
tia agere pro qua tua
et usque ad mortem. Ita pro
iustitia. et deus ex pug-
nabit pro te inimicos tuos.
pro pace uero habenda sus-
cipienda sunt bella. et in
manu etiam delectanda
est. dicitur **Quintus**.
suscipienda sunt quidem bel-
la ob eam causam. ut sine
iustitia in pace inuatiur.
Et iterum idem ait bellum ita
suscipiatur ut nichil
aliud nisi pars quesita
videatur. pro libertate
uero seruanda et seruitu-
te debita repellenda de-
lectandum est usque ad mor-
tem. **A**ntem **Quintus**.
cum tempus necessitasque
postulat delectandum ma-
nu est. et mors seruituti
seruitutemque ante posse
da est. unde etiam **Se-
neca** dicit. **Seneca** pul-
chrum est si ignominio-
se finis. de seruitute in-
debita. ideo dicit. quod
si debite et iustitate
quod finis est non de morte
Antem **beatus Paulus**
in epistola ad corinthios **beatus**

quique in ea uocatus est
uocatus est frater in ea
permanet. finis uocato-
re non sit tibi cure. etiam
beatus **Petrus** in epistola
sua prima dicit. **Serui** sub
diti estote in omni tempore
domini non tamen bonis et modestis
si etiam duris. pro ser-
uitudine uero culta a fili-
ter delectandum est. et mors
tunc pro domini inponenda.
ut si dominus est. **Tulla** autem
cum tempus resque uolentia
uero repellenda pugnandum
est ac manu delectandum
est. nam pro leges et de-
cretales. **Uim** uero repellere
sed leges omniaque iura pro
mittit. et intelligo uero
non solum quod bonis uulne-
rantur si quod quis debet
sibi putat non pro iudice
repositat. ut **lex** dicit.
pro tutela sui corporis
sibi pugnandum est. et
manu delectandum est.
Antem **lex**. et quod
ob tutela sui corporis
facit. id recte scilicet ui-
detur. nam aduersus puni-
tam ualio uero permittit se
defendere. et tamen etiam
defensio permittitur ut
si alio periculo vitare non

potius hoies occidit p
 leges et iura nullomodo
 puniatis. **N**am et si arie
 tes et boues in se gmi
 sissent et aggressor mor
 tuus fuit altero se defe
 dente sine oppositoe iade
 or. ut **I**er dicit resistit
 itaq; iurie ac molentie
 tibi talis pmittitur ut a
 qbusdam dicitur. **V**icta
 et culpa no resistit iurie
 si potest fieri. **C**ullius
 dicit **T**am est culpa q
 iurie non resistit. si como
 de pot. qua si parentes aut
 amicos au patria relinquit.
 tutela tam tui corporis face
 detes retineti. et cu mode
 ramine culpato tutela ut
 si telo quis te puidit uult.
 tu ead aut pmissione illuz
 telo puidit potis. ad tutela
 tunc et no ad iurta. **P**
 necessaria deniq; ta pugna
 du est ac manu detandū
 est. puta qn bellū e idctū
 et denunciati. **A**ut em **C**ul
 lius **I**ntelligi pot nullū bel
 lū **C**ontra si qd aut rebus
 petitis geritur. aut denū
 tiatū sit ante et iurū.
Inde etia **C**ato dicit
pugna p patria et her q
deat p de pugna et etiam

manu facientis **R**elligas
 locū hie i quolib; hoie re
 ligioso. religiose aut p
 fectio que non erit no mo
 ue arma. **D**am ea dno
 qurbi iudicta et ego re
 tribua. et si quis pussit
 f maellam pbe ei et alia
 et si quis abstulerit tui
 cū. da ei et pallū. tales
 naq; religiosi no debent
 manu dectare. si potius
 pati morte q tur pome
 ul aliqd pām mortale
 fac. **T**it **M**elibius in
 die bene a te audiui. qd
 p pacē habenda detan
 dū est manu. atq; pugna
 dū. quae uolo cu p dicit
 meis adūfariis pugnare.
 et ita potero cu illis pōa
 pace hie. **A**t puidē
 quasi urato ois ac uultu
 mutato dicit Stultus ab
obliq; qui cu descendē possit
pugnat i adūfas ire na
tator aquas. **S**up stulto
 ue potes reputari. q cu
 pace cu sacmeto et sac
 nictalib; ad tui pceptū
 possis hie. cu piculo et
 guerra et bello illā desi
 deras ad hie poud. **N**ā
 qui bene ul bonū uidet
 et male ul malū rapit.

aut fingit aut stulte fa-
cit. **Tunc Melibeus dicit**
Nolo ut irato aio aliquid
cont me dicas. si si quid
stultu ul reptu duxero ul
fecero. ad tua voluntatem
corripias. no em habeo
p malo quod qd in dicens
queto aio. **Salomon** Sa-
lomo. **Qui corripit hoies.**
magis gras apud eu me-
met. qua qui p lingue bla-
dimeta decipit. **P**ru-
dentia irasit. no irasce
cont te sine causa. si pon-
us p tua salute. na ut dicit
Salomo ait. Melior est
ira visu. qz p tristitia ules
corrigitur. ams delictis
consulo itaqz tibi ut te cor-
rigas atqz me teptare a-
ba pmittas. et si id quod
dixi bono aio face uoluit
adulacu. illos ad tua p-
cepta suscipias. **Tunc**
Melibeus dicit. ex quo
tibi hor placet at in inde
gulis. qd tibi placet fa-
cere no post ponas. **Tunc**
Prudentia dilatoe mo-
dica postulata de uolite
viri. Tquoqz pntia bona
patis et mala uiue at
belli podo no eis narrao
illos cepit orator ut de

inuria tibi ac dno orcli-
beo et filie eius fra dole-
rent. Illi aut h audientes
gausi fuerut gaudio mag-
no ualde qui ena dulcedi-
ne aboz moti. ac dolore
cordis intrisctus tatti.
cu fletu responderut di-
centes. **Qna sapientissima**
tu puesti nos tbnoretobz
dulcedinis. qd em dixisti
nos pue dno debebamz
Intra aut discordie a-
noa stulticia pcessit. qre
intra reconciliacois a nob
mape debebat. **Verz qz nel-**
trebamz pda tibi ad dno
tuo placere. **hec uobis dicit**
nullatenz audebamz po-
lentes igit tuos gulis ac
queste atqz pceptis dmi
orclibei roibus et p oia
sicut dixisti libetissime
obedire. tua benignitate
flectis gembo exoramus.
ut qd ubis dixisti. bonis fac-
tis q opibz nris nos et
dmi orclibei debes ad
implere. **timemz tamen ne**
forte p nostru excessum
ac peccati nri pbarioe;
dno orclibeus iratus ad
pceptu o nos pperaret in-
iquu. **quae tuu osilu sup**
hms deuotissime postulamus

Cona ubi prudentia vni
 dit. licet dux sit et oi
 varoi gotu qd quis in ad
 uersario ul inimico suo
 gfidat. ul se reus arbi
 to et potestate pmittat
 ut sup i hoc libro i titulo
 de utando illoz gfilio q
 sunt ul iam fuerit dimi
 si postea i gtra redierit
 pceptur tamen qd dms
 melibei de potis metu
 tractabit nec mea gfilia
 ad aliqui pceptu recurrere
 ualebit. **I**deo vobis gfilio
 ut de illo no diffidatis.
 cognosco naq benignita
 tem dñi dñi nro em e niqui
 ner pecunie cupidus n
 semp honore affectans
 iniquitatem atq pecunia
 ois gsepmit. alioqui nulli
 aliquo nro gfulere. ut
 sine cognosce cause ar p
 cedenti tractatu arbit
 u daret nimo suo. ul
 sup se potestatem dit. n
Salomo audite plli et
 omis gentes et rectores
 eie. filio ul mulieri fr
 ul amico ne deceris po
 testatem sup te. **P**ota tua.
 si em pbiuit potestate
 dari sup se fr filio. et
 amico. multo forais p

bibuet cuiuslibz ne ali
 cui nimo sup se pface
 ocedat. potis auditis
 illi tres adilsari vna
 minter viderit dice.
 gfilii de tua boite ar soli
 ta clemencia tua et dñi
 melibei uoluntate date
 dno adiplebimz. qnauz
 igitur tibi placuit mit
 tas p nobis. et oibz vris
 pceptis et imz obedire
 parati. **P**ruce a uero
 accedens ad uirtu suu
 eiqz naruas queruqz tu
 illis tractauerit perit
 ab eo an pota illi pla
 ceant. qui ai audisset
 illoz deuocoz atq sta
 illoz existim pemptia.
 et cordis gtritoz. atq
 pcti gessione. **C**onit
 dicens vena digni sut
 qui de pcto excusatoz
 no faciunt. si tu lacrimo
 et gessione ac cordis
 opuetoe indulgentia p
 ploraie no cessant. **A**it
 em **S**uera tibi est
 gessio. ibi remissio. **I**no
 centie em pmissio e gessio
Et utex ad Thocena locu
 tenet veretudina peccati
 et gessio. na pmi cite
 muat que reletis corrigat.

hic est qd ^{pte} gñu in dātū
ualde in est placidū. si h̄
facē poterim de amicor
volūtate atq; oſensū. Et

Prudencia multu sereno
et hylari facie dicit. **P**re
respondisti nā sicut cum
amicor nōrū cōsilio atq;
auilio iudicam facē. p̄
sueras. ita iſcordia et
reconilia^o corū gñu petē
non post ponas. Nichil
enī tam naturale est quā
aliquid dissolui eo gñe quo
colligatū est. ut **I**er dicit
h̄ms ita tractatis. idēne
ti quocauerūt amicos
p̄batoe fideles tuctos. et q;
fere oīa que sup̄ scripta sūt
p̄ ordinē narrātes. oſiliū
qd sup̄ p̄oīs fecerūt dili
genter postulauerūt. A
mici uō h̄ audientes p̄
multā rōgnatōis et pre
dāz. s̄z diligentē exami
natōis. oſiliū de rōalia^o
ḡcordia et pace faciēda
laudauerūt unanimitē
et appbaucrūt. **P**rudē^a
h̄ms auditis et diligenti
cogitis aut semp̄ audi
ui dici qd bene potes fa
cē noli differre. **I**doq;
oſulo ut statim fiat qd
post moras s̄i deberet.

et sic de oſensū oīz missi
fuerūt mīri sapientes. p̄
adūſariis p̄oīs qui illis
dixerūt ut si placet illis
ad p̄fata ḡgationē causa
apostolis ac ḡordie nulla
dilatōe adhibita cū iurato
ribus idoneis nemore nō
post ponāt. **Q**ui benignē
respondentes et ḡraas
mīris agentes. p̄ogauē
rūt eos ut dno orclibeo
cū ḡgationi referrent
se statim venturos et cō
p̄p̄tis se fore rōibz et p̄
oīa obedire paratos. **E**ū
aut uenire uellet. **H**is cor
dicit. faciamus et nos cō
ḡgationē magnā ut cū
honorē accedamo. **A**lius uō
dicit hor faciendo mora
fīm nūm nō impediet.
Nam quēcūq; equos habi
quēcūq; picula tellus tā
longe causas suspiror cō
moras. quāc oſulo ut h̄
sine mora faciamus. qd alis
placuit. et ita statū cū iu
ratoribz et pauis alio
de nocte ad curia omī
orclibei accesserūt tunc
Melibeus exsurgens int̄
recedauit. **P**er est quod
uos sine causa iusta iu
riā magnā in et dno mee

ac filie mee fensho. In
 trando molent' domu
 mea et talia faciendo de
 quibz multo deberetis
 morte pati. **¶** Si nolo a
 vobis audire si vobis pla
 cet de p'ois m'ortu mee
 ac d'ne prudencie g'mitte
 uoluntati. Illi id videntes
 dixerunt. **¶** D'ne nos sumus
 digni uenire ad m'oria tati
 et talis d'ni. na talia se
 lera g'missus de q'bus
 morte digni cenemur. **¶**
 v'itane q'ssi no de m'ra
 sua ul' potencia. si potu
 de uestra solita clemencia
 et bonitate. huc uenimus
 erre parati sumus uestris
 parere m'adatis. et cu
 iuramento ac iuratoribz
 Toibz et p' oia flexis ge
 mbz filiis q' lacrimis obe
 dire. ta i'p'omis q' i'p'ol
 qua i'p' qua Trebus et
 ita p'strati ad pedes esc
 libei et d'ne p'uce. m'ce
 cu summa deuoc' ab eis i
 oulgencia postulauerunt
¶ Quos ipe Melibens p
 mano subleuas benigne
 ad sua m'adata p'ois mo
 suscepit. hoc acto ut seml
 et sepms possit q' illos p'
 ap'e. laudare. ac p'm'iac.

q'bo ena p'cepit ut ad or
 taua an sua p'ma illis
 se v'ep'sentent auditiua
 sua uoluntatem. atq' p'ep
 ta. na uolebat cu media
 de gualenna filie sue trac
 tare atq' de p'ceptis illis
 faciendis cu magna de
 liberat'oe ac diligenti p
 uisione cogitare. **¶** H'is
 talis ordmatis. oes hit
 inde cu licentia et gau
 dio recesserunt. **¶** Postea
¶ Melibens uocatus q' se
 medice. de filie sue qua
 lesencia diligens q'ssiuit
 An dixerit medici. ecce
 filia tua q'si lib'ata est.
 nec de illis gualencia
 te nullatenus dubitat' opo
 tet. **¶** Quos Melibens co
 piose remunerauit. eos
 q' rogauit ut de filie sa
 nitate studiosissime p'ui
 uarent. **¶** Quibus ita pactis.
 Prudencia summo mane
 tremoto et secreto loco
 simul cu Melibeo existes
 dixit ei. **¶** D'ne uelle a te
 audire cuiusmoi p'cepta
 placet tibi notis adu'stans
 face. **¶** Qui dixit. uelle
 illos bonis oibz spoliare
 eusq' p'ape ut ad ultra
 marinae p'tis se trasserunt

ultimus hic non reus
A illa dicitur. inquit est
illud preceptum nec est vanum
omnis sententia. quod si hoc
preceptum facis nunquam cum bono
vive valere. nam cum ultimum
modum dices custas. eorum
pecunia nullatenus indiget
et de cupiditate merito pos-
ses reprehendi. que consue-
vit radice omnium malorum per
apostolum nuncupari

De bona fama
Nam melius est tamen
de tuo amittere quam
sua turpiter amittere. Sep-
timum est cum male perdidisti
quod turpiter accepisti. bonum
dicitur sicut Sazas agestas
metus preclit honestas
honestas namque ac bona
fama nullis thesauris vel
pecuniis sunt detrahende

His sermo dicitur. dicitur
habe de bono nomine. hoc
enim magis permanebit quam
mille thesauri magni et
preciosi. nam ut idem ait. lucrum
oculorum letificat animam. et
fama bona impinguat ossa
lucrum ergo illud tamquam dapa-
num omnino spernas. scriptum
est. n. lucrum cum mala fama
dapa-num est appellandum.
quod **C**assiodorus dicit

Affertis fame omnia pec-
cunia negligit angustia.
est enim ingenium amicum sig-
num. fame dilige omnium.
per bona enim fama bona homo
agnoscitur. quisque fama
teste laudatur. quod **S**a-
lomon ait. **C**elsum est non
bonum quod unguenta preciosa.
et **S**eneca dicit bona
optimo hominum tutior est pec-
cunia. quod ut idem ait bona
fama tenebris bonum spiritus
dote sunt. **S**cripta itaque
dicitur pecunia domini apostoli om-
nino sua qui de plebe ad ti-
motheum dicit. **Q**uemque
bone fame sunt habet cogitare.
nam ut quidam **ph**ilosophus dicit
tacet omnis virtus nisi fa-
ma late pateat. quam fa-
mam omnino amittis. si talia
precepta facere studeas. tunc
secundum scriptum est. laus vel fama
nisi nova oritur. vultus
amittitur. studere debes
illam non amittere. si veno-
sare. **Q**ui autem dixisti te
velle illis prope ut ad portus
ultra marinas se transferat
vel non veniatur. iniquus
simus in utrumque quam quod honoris
cum tibi referunt dando super-
se tibi preterit atque omnium.
ius gaudere ad deorum et

ob pbm̄ semp̄m̄. non em̄ debes ab uti potestate ab illis sup̄ se tibi gressa. tū de iure sp̄ilegiū mere amittē qui gressa sibi ab utitur potestate. plus etiā dico. q̄ si de iure id facē posses. qd̄ nō credo de f̄o id est ad implere minime valeres. q̄ si forte p̄cepta tua siqua adimplere nolet ad eandem guerrā cum capno et intupio tuo redire oporteret. ū ergo melius tibi parcat̄ remissus sp̄are oportet. **S**ēptū est em̄ remissus sp̄anti melius parcat̄. **M**elibus vidit. nō vidē in talia p̄cepta fore siqua nā talia scelera q̄miserūt p̄ quibz̄ penā corporalem sustinendo mori de iure deberent. nime s̄ pu nientur si loco penē corporalis talia parantur. nā s̄ iura quibz̄ pena corporalis durior est penūaria ut leges clamat̄ p̄ terra em̄. **L**hs̄ s̄rac dicit̄ Regnū agente i gentem trāfferat̄. pp̄ iustitias et iurias et otumelias. nō erit ad formā. si p̄ iustitia iuria et otumelias q̄

nos illas de loco ad locū amissa sua substā^a trāfferat̄. **P**riusca vidit Ihesus s̄rac loq̄ de iudicio diuino. leges us loquitur de iuris vigore. s̄ hic nō est t̄tari de iudicio diuino s̄ potius de patis et cordis benignitate. q̄ nō q̄sulo tibi ut taliter eos leas. s̄ ab hoc malo p̄cepto desistas. **D**icit em̄ constantinus imp̄ nā qui conatur p̄petrā qd̄ malū est. captiuā utiq̄ studet bonitatem. cū s̄ fuit quies h̄ stantie sup̄atue. uictoria obtinū uicty. in hoc itaq̄ negocio te talis regas ut i har uictoria p̄ eos tibi gressa te iuras. et sc̄bis te iure poteris. **D**icit em̄ Seneca **D**e uictoria que fit cū indulgē^a. **B**is iurat qui se in uictoria iurat. Is em̄ uinat assidue qui nouit oīa tēperat̄. tēpa itaq̄ tū modū auz̄ placabilitate atq̄ clem^a nā dicit Culliḡ nihil est laudabilius nichil magno et p̄claro uico

dignus placabilitate atq;
clementia. et **Quillio** dicit
ipsum enim vincit qui vti
clementia **De clementia**
et pietate et misericordia

Pius enim duo tibi. qd
pietas et clementia
non solum paruos ul' medio
res hoies ornant et subli
miant. si etiam magnos reges
et principes decorant. cor
q; ipsum custodiunt et con
seruant. qm beatus **Paulus**
teplā p^a ad timotheum
dicit. pietas aut ad omnia
utilis est. pmissione ha
bens uite que nunc e et
future. et **Aristoteli**
dicit pietas siquē p^ancipū
totū custodit ipsum. Et
Salomon p^atris dicit
Misericordia et ueritas
custodiunt regem et robo
ratur clementia frons eius
Et **Constantinus** ipator
dicit. Omni et enim se de ve
ru deū opbat. qui uerū se
seruū ostendit eē pietatē
habere enim omni aduersarij
poterim eē uictores. si
a sola pietate iuramus.
Et **Seneca** de clementia
ipatoris dicit. Nulla cle
mentia magis decet q; regē
Et iterum **Iracundissime** et

et pui corporis s; apes.
rex tunc carz sine aculeo
est. et ceas q; et habet in
distanti. placabilitate cle
mentia et pietate. alioquin
si iudicia cum rigore p
dā obmissis exeres p
mala fama de tali uicto
ria multū doleres. tibiq;
accideret. qd **Seneca**
dicit. Male uicit que pe
tet victorie. Melius est
ignoscere quā post uicto
riā penitē. quae osulo e
ut sensū sensū sequaris
qui dicit. Si forte timu
tū ipotestate tua uideris
iudicia putabis iudicia
potuisse. Scito enim honestū
et manus iudice genus
ignoscere. nūa itaq; Thot
tuo iudicio et ceas ut
deus i suo ultio iudicio
tū misereatur. at e
parcat. alioquin deus sine
mā te puniret. Aut enim
beatus **Iacobi** teplā
iudiciū eū sine nūa ei q
no fecit mā. hinc audis
et diligenti cognitis.
Melibeus iudit bngite
to et uariis odoribus de
lectat cor et boīs amari
osulis aīa dulcorat. hinc
est qd p dulna et sua

uia tua osilia mutato meo
 pposito. tua volo sequi be
 nignitatem et Th' nego
 cio t' d' b' et p' oia' nam
 face' voluntate' Adueniente
 deniq' h' mo' g' stitudo p' d' n'
 adu'sari cu' iuratori' b'
 suis ad curia' d' m' oculi
 bei accedentes. flexio ge
 mba' fuisse q' lacrimis ad
 pedes d' n' et p' face'
 d' n' prudentie p' s' uati d' u'
 erunt. eae' benigna' huc
 parati t' d' b' et p' oia' u' s'
 obedire p' ceptis. veru'
 tamen' l' u' d' i' g' n' u' a' z' ex
 oramus d' n' a' d' e' z'. quatenus
 erga nos no' creetis iu
 dictam. si potius placabi
 litate' clemencia' et pie
 tatem. nobis subditis u' s'
 donat' dignemur t' d' u' l' g' e'
 cia'. eritis naq' m' d' e' p' o'
 tenciores. **S**ap' m' e' m'
 multa ignoscendo potes
 fit potentior. **T**u' **M**e
 libens de vola' t' e' et o' sen
 su d' n' e' prudentie dixit.
 licet magna supbia in
 nobis q' nos p' res' s' i' t'. ma
 ior tamen' humilitas se
 cuta est. que et si minor
 eet. tamen' o' i' b' a' m' a' l' i' s' p'
 ponderare debz. cu' pl' u' l'
 debeat p' d' e' e' bonu' qua'

noce' malu'. **P**teia' dul
 cia uba u' a' molles qz
 responsiones u' a' s' m' i' t' i'
 gaue' r' u' t' i' r' a' et t' d' i' g' n' a'
 t' o' z' s' m' a' b' u' **S**alomonis
 dicentis Verbu' dulce ml
 tiplicat amicos et miti
 gat inimicos. Et iteru'
Dodis. f' u' s' i' o' frangit i' r' a'.
 S' m' o' q' z' d' u' r' y' suscit' a' t' f' u'
 rorem. Et etia' s' m' a' u' t' o'
 ritate' illa. p' i' n' c' i' p' i' u' a' m' i'
 c' i' e' e' s' t' b' e' n' e' l' o' q' u' i'. et
 male d' i' c' e' a' u' t' e' x' o' r' d' i' u'
 i' n' i' m' i' c' o' r' u' m' **I** n' s' u' p' e' r' i' a'
 u' a' d' e' u' o' t' i' o' c' o' r' d' i' s' q' z'
 o' t' r' i' a' d' o' et p' e' n' i' t' e' a' t' e' p'
 p' t' i' o' g' e' s' s' i' o'. nos t' d' u' e'
 r' u' t' a' d' p' l' a' c' a' b' i' l' i' t' a' t' e' m'
 c' l' e' m' e' n' t' i' a' et p' i' e' t' a' t' e' m'.
 r' e' s' p' i' c' i' e' n' t' e' s' e' t' i' a' a' d' v' i'
 c' i' u' t' a' t' e' m'. q' u' t' a' i' t' :
Salomon d' i' c' h' o' r' e' e'
 v' i' c' i' n' u' s' u' i' x' q' z' s' i' p' r' i' d'
 et a' d' d' e' u' m' **S**alomonis
 dicentis Le' d' e' q' p' o' t' u' t'
aliqui p' d' e' e' u' a' l' e' b' i' t' i' p' e'
r' a' t' e' s' e' t' i' a' q' d' d' i' a' t' i' s'
o' r' e' . u' o' s' i' p' l' e' t' u' r' o' s' o'
p' e' r' e' . d' e' i' a' m' o' r' e' u' o' s' q' z'
a' m' o' r' e' u' o' b' i' s' u' e' s' t' r' e' q'
p' t' i' p' n' o' b' i' s' e' t' p' n' o' s' t' r' a'
p' t' e' o' z' i' n' i' m' i' a' et t' d' i' g' n' i' t' a' t' e' s'
o' z' q' z' i' n' t' o' n' e' r' e' m' i' t' t' e' s'
V' o' s' t' u' a' z' p' t' e' s' u' s' t' i' p' i' u' s' .

grā et volūtatem et
ita subleuādo illos p ma
nus recepti sunt. Iohēp
ū pāns. Qui ex libe
sequēs uelūgia dñi dicit
Ite ipate et amplius
nolite peccare. ita ut ip
ps in gnūo et letitia
recesserūt. **Explicit**
liber gloriā et glī
quē dñs Albano cau
sidio breuius de hora
sē agate opulauit atq
oposuit. sub orillo du
centess. quadragess. 6to
Tmesib. aplis et madij

Incipit tractatus
de doctrina dicendi
et tacendi ab albano
causidico breuius de ho
sē agathe opulauit et
opulauit a^o ff. 2. 4. 7.

Incitio et medio
at finis mei tita
tus alit grā sū
spiritus. Quoniam dicit
do multi errant. nec
est aliquis qui linguā
suam ad plerū valeat
domare. beato **I**acobo
hoc testante qui dicit
Natura bestiarū et spē
tū ac volūtātū et retēdaz
domā. et a nā humana
domata sūt. linguā autē

sua nemo domare potest
Ioco ego Albano breui
doctrina sup dicendo atq
tacendo vno p vsiculo co
phensam tibi filio meo.
Stephano tradē curauit
Per siluē autē hic est
Quis. quod. cui dicas.
aut. quod. qu. requiras.
Per qz ūba thōr vsiculo
ophtā poderosa sunt et
gnālia. et gnālias parit
obscuritatem. Ioco illa ex
ponē at p modū mee
sāe licet nō ad plerū pro
sui delucidare. Tu ego
fili karissime cū loqui de
sideras. a te met ipō itē
pe debes. ad ex^m galli
qui quēq̄ canet cū alio
ter se parit. In pncipio
itaq dñi tui anteq sps ad
os tuū ūba pducant. te
ipm et oīa ūba thōr vsi
culo posita requiras. idē
Iqueras te ipsum et a
te ipso. nō solū querās
s itez querās. nā istud
re. reiteratōz motat.
ut dicas requiras. idē
itez querās. sicut enim
repetē dicitur quis. h^o est
itez petē. ita reqvē quis
dī. id est pet iterum
querere

In apit tractatus
de sillaba eius

Requiras ergo ratio
tuo a te ipso. Quis
es. qui dicitur. utrum
dictum illud a te ptineat
an potius ad aliu. nam
ad aliu potius qd a te dicitur
illud ptineat. illi dno te
imistere no debes. sicut
em p leges culpa est i
mistere rei ad se no pt
nenti. ut dicit regula
iuris. Ita est culpa dicit
qd ad se no ptineat. **S**alomon
quibus dicit
sicut qui anphndit au
ribo cane. ita qui irasit
et irascens quiescit
alterius irae. et **I**sa
sicut dicit De ea re que
te no molestat ne cer
taueris. **E**dd requirit
te ipm et a te ipso. **P**tz
I plano et quieto sensu
pmaneat an id ira ul
aliqua pturbat. an motu
existat. Nam si turbat
est dms tuus. a locutioe
cessare debes. et motus
tui animi turbatos cobi
be ira durate. **A**it em
Cullig virtus est co
hibere motus an turbatos
et appetitioes obediens

varioni. et ideo tacere
debes iratus. qz ut ait
Seneca Iratus nihil
msi emus loquitur. qre
Qato dicit Iratus
de re trista offendit no
li Ira spedit auiz ne
possit eme uex. Et alio
duis lex uidet iratu
iratus no uidet illam
Inde etia **Q**uidius.
pmce auiz irasqz tuam
qui cetera uias Et **C**ul
lus dicit Ira pcul abis
cu qua nil recte fieri.
nil osideante pot. que
em aliqua pturbatoc
fiut. ea nec ostant si
possunt. neqz hms qui
assunt approbaet.
Nam aut **P**etrus alio
naturd her bz **I**manu
u aio quo quo pacto
oturbato in id falso qz
discerredo discreciois
careat otulo. Et si de
ira et irato atqz ira
audo plenius scire vo
lueris lege libro que
oposui de amoc et oi
lcoe dei et pximi et a
liar. rex. et de forma
vite **I**ntitulo de amia
cia iracundi hois mfa
da. et fte caue debes

ne voluntas dicens in
tū te moueat atq; ad
dicendū te iudicat q̄
appetitū tuū enā nō
gseruat. **A**u 11. **S**alo
mon p̄uit vrb̄s pates
r sine muraz a iuditu
ita vir qui nō pot̄ cohibē
sp̄m suū r loq̄o. **I**nde
enā dicit gseruat. **T**acē
qui nescit. nescit loqui.
nescit ḡ stultus loqui.
q̄ tacē nō pot̄. **N**ā q̄dā
sapiens interrogat̄ nū
tū taceret. an q̄ stultus
eēt. p̄ndit. stultus tacē
nō pot̄. **E**t alibi **S**a
lomon dicit **A**ur tuū
et argentū tuū ḡlla. et
ūbis tuo facto statioā.
et ipone ori tuo frenos
rectos. et attende ne
forte labaris r lingua.
et sic casus tuo itanabilis
r morte. **E**t iter idē ait
et iū custodit os suū cus
todit aīz suā. qui aut̄
r̄siderato ē ad loq̄dū
mala sentit. **E**t enā
Qato dicit **V**irtute
p̄mā puto opescē lingua.
Primus ille dco q̄ stat
vōe tacē. **T**ertio r̄gual
te ipm. et a te ipō r̄o
tuo recogitos. q̄s es

qui aliū r̄phendē ul' ali
dix̄ uelie. utz de simili
dco ul' f̄o ualeas r̄phē
nā ut beato **P**aulo
replā ad romanos **I**n
excusabilis es o homo
qui iudicas. r̄ q̄m̄ alie
rū iudicas te ipm̄ odep
nas. eadem enā agis q̄
iudicas. et ita **T**eadem
eplā scribat **Q**ui aliū ḡ
dores te ipm̄ nō dores.
qui p̄oras nō firadū
firaris. qui dicit non
mechaudū mecharis.
qui abhominare p̄cola
saclegū facis. **D**eū tho
noras. **Q**ato dicit **D**uc
culpate scies. ea tu ne
feraris ipse **T**urpe est
doctou en culpa r̄ daz
guit ipm̄. nā bene dicit
et male operat̄ nichil a
liud est q̄ se p̄a uoce i
dāpnat. ut **A**ugustinus
ait. **E**t alibi idē **Q**ato
ait. et alac̄ dcm̄ ul' tū
ne capseris vniq̄ **D**o
sū ne te derideat alter
Cū-to r̄gual. a te
ipō. intra te quis es. q̄
dix̄ us. utz bene doct̄.
an doct̄. vtz q̄d dix̄
us bene sapias. alio
qui bene dicit nō ualeres.

nam qda sapiens tpo
 status quo possit optie
 dice. cum vidit. si tm
 mo dixeris qd bn fuerit
 Et **I**hs serac dicit si
 est tibi intellecto respore
 primo. sin aut sit mang
 tua sup os tuu. nec copia
 ris abo disciplina et
 ofundans **C**ato s qd
 quis erit effectus tue lo
 cutioms. na queda ab
 ticio moent bona qma
 lu effecti sunt habitura
 diu em **I**hs serac in
 oib9 bono duplicia mala
 ponens. qd no solu p
 cipiu. s etia fine et ef
 fectu requirere debes atq
 excogitare. **P**anphyl⁹
 dicit pncipiu simul qz
 fine. prudens spectat.
Reu fine h3 arme et
se deus verbi pncipiu
fine et respice ubi ut melius
posse pncipitata loqui
 si aut talio qd dno udis
 dubiu appareat. utz bo
 nu effecti sit habituz.
 an no. silere debes potius
 q dice. na dicit **P**etrus
 alantius qui fuit optimus
 phs si dno metuas unde
 peniteas semp melio e
 non qua sit **S**apienti em

magis opetit tate qua
 loqui cont se. qz nemi
 ne tacendo. multos lo
 quedo. trunentos vidi
 ma. aba em se magis sa
 githe qti silia. faale
 emittatur. difficile ex
 hntur. qre dia ofucunt
tuolat emissu semel
irreuerabile abu. non
 dubijs melius e tate
 q dice. sicut et i factis
 dubijs melius est no
 face. q face. ut **C**ullus
 aut dicens bene pncipit
 qui uctant quicq age
 qd dubites equu. an
 niquu sit equitas em
 p se lucz. dubita aut
 significat obtinet iuric.
 Et alius dicit si quid
 dubitas ne recies. ai
 em iudicio qd negatu
 fuerit fugito. qua ut
Seneca dicit Solet
 em iudicio p osilio teme
 ritas. et tte ad intelli
 gena et expositioz hui9
 sille quis multa notari
 possent s i qm ex
 supus posita breuitate
 ca e sufficiat. **E**xpletu
 est d lilla **Q**s seq de **Q**uo
Predictis notatis
 diligenter cogitis.

sup hac silla que **peccat**
videre aliqua expositio
causa sup hac silla **quid**
Et sic requirere debes quid
dicat **In primis** **vti** **vti** **vti** **vti**
falsum. **Aut** **en** **Ths** **stuar**
Ante oia opa tua abu ue
vae pccat te. et an de
actu tuu qd sit stabile.
Sup oia em veritas est
colenda. que sola deo hoies
proximos facit. ipa met h
testante tu dicit Ego sum
via veritas et vita. Si g
loqui debes. veritate omnia
dicis. medano doloso pe
nity fugato. **Aut** **en** **Pa**
lonis **Te** **ce** **le** **st** **ist** **ic**. **pon**
diligendz est fur qua assi
dimo **medano**. **Et** **alio**
dicit **Ac** **q** **est** **re** **de** **trati** **si** **ue**
a te pbate siue tibi oblate.
Et **etia** **Q** **astido** **z** **dit**
pessima qd ueritas e despi
ce ueritatem. et intelligo
ueritatem pura i q nichil
inistram falsitatis.
na ut idem ait bonu e
vti si no aliquid inistram
adsum. intelligo etiam
de simplici ueritate. **Aut**
em **Seneca** **Democ** **ci**
qui heritati opora dat.
topata et simplex. **et** **oz**
Ia ergo ueritate loqui de

bes ut dnm tuu hat pccoz
iuris iuradi. eius quoq
iuris iuradi uile est. et
itez idem dicit. **T** **libe**
de formula honeste uite
Nihil tibi mel sit an affir
mes an uires de religioe
em et fide suas agi. vbi
siq de uel^{te} tractatur.
na et si uice iurado deus
no tuorat. et tuoratio
no est testis. tam ne tra
seas ueritatem. ne iusticie
transillas lege. qd si ali
qn cohereris uti iudaco
ute. no ad falsi s ad uerit
custodia. et si stingerat
fidelitatem medano redi
mere. non inuenieris s
ponus excusabis. qd vbi
honesti causa est iustus
secreta no pdit. tacendo
em taret. loqdo loquit.
atqz ita illi par est sceta
tranquillitas. **Veritatem**
g^o pura dicat et simpli
cem. et deū roga ut abu
medani longe a te fiat.
S **alomon** **rogauit** **dnm**
dicens **Dno** **rogauit** **te**
dne. **Seneges** **m** **an** **qua**
moriar. **uauitate** **et** **a**
medani longe far a me.
et sicut no dz dicit g^o uel^{te}
ita n^o fare. **Dicit** **em** **beat**

Paulus in epla ad cor
 thios Non ei possumus
 aliquid ad alius ueritate
 p ueritate et tate uelitate
 dicit qd tibi creditur
 alioqui p medano repu
 taretur et uice falsitate
 obtineretur. Na ueritas q
 no creditur p medano
 reputatur. sicut cogit
 uerum ueri optinet qd
 falso creditur. Et ideo
 dixi sup medano doloso
 penitus figato. qz non
 est iudicandus medax q
 dicit falsum qd putat
 qz quatu ipso est. non
 fallit ipse s fallitur t
 mentitur qui dicit uer
 qd putat falsum. nec e
 liber a medano. qui de
 nesciens uer loquitur.
 sciens aut uoluntate iustit
 ut beatus **A**ugustinus
 dicit quod requiras
 qd dicit uis. ut sit efficax
 an tamen. efficacia enim
 uerba debemus dicit semp
 Anama penitus silere aut
 em **S**cientia de formu
 la honeste uite sermo
 em tunc no tans s ut
 gfulctur aut doceat aut
 papiat aut moneat et
Paulus i epla ad timo

then dicit. psana aut et
 tam loquia deuota **Q**
 requiras. an dicas qd
conabile an irrationabi
le. p anabilia uba sp
sunt dicenda. Irabilia
sp sunt taceria. Na qd
roce carz no potest ce
ditu. Qui est roce se
cu portat totu mundu
uincit. p scriptu est
si uis uice totu mundum
subire te roi paroe em
tienta est adolescencia
Et eam dicit gsuuunt be
ne adhibita ro em quid
optima sit. neglecta
uo multis ipluratur et
roribus. **Q**uod requiras
ut dicit quid asper
an dulce et suauē conlia
em uba semp sunt pte
tenda. qd uo taceria
et penitus omittendo.
dicit n **I**hs srat ti
bie et psalteriu suauē
facit melodia. super
utraq aut lingua sua
uis. et itez idem dicit
uerbu dulce multiplicat
amicos et mitiga n
micos. Inde et dicit
coluunt filia tem le
perem sapientie lingua
leporum et **P**amphily

dicit Veritas et mitrit fa-
udia dulcis amorem.
Cuarto requirido audi-
ras quod dicit an molle
dolla em aba et no dura
dicenda sut. vult n. **S**alo-
mon **D**ollis visio frangit
iram. **S**ermo qd diuine
suscitat furore. **C**etero
requiras an dicas qd pul-
chz an no turpe ul mala
na pulchra liba et bona
dicenda sunt. turpibus
et malis penitus obmista
na dicit beatus **P**aulus
Tepla pma ad corinthios
molite seduci corrupit em
bonos mores colloquia
mala. et alibi idē dicit
Tepla ad celsios **D**is si
mo malus de ore nro
no precat. et iter Tepla
epla subit. **T**urpitudine
aut stultiloquiū aut stu-
tilitas que ad re no p-
tinz no noietur. **T**uobis
sicut decet scds et **G**e-
nera de formula hōeste
vite dicit d. abis quoq
turpibus abstineto. quia
licentia corū **I**mpudencia
mitrit. et **S**alomon
dicit homo assuetus i-
abris **A**perit no erudiet
cū his diebus vite sue.

Sermo itaq tuus no sit
turpis. si q **I**gra sale
sit oditus. **A**ut em beatus
Paulus Tepla ad colose
Sermo uester semp **I**gra
sit oditus. ut scatis quo
oporteat vnicuiq. **I**nde
Cetero requiras ne qd
dicas obscurū ul abigū
f. dicit debes claz et apu
dicit n. **I**te **M**utū mē
est neget quis an taceat
an obscure respondeat
qtm ad hoc ut istū dicit
tat mfragantem. **S**epm
est em **F**acius est mutū
ce q q nemo intelligat
dicere. **C**etero **S**egas
ne quod **S**ophisticū dicas
Aut em **I**hs **S**erat **Q**ui
sophisticē loquitur odibilis
est. omī re fraudabitur.
no em data est illa a dno
gra. **C**etero **R**ono **R**egas ne
quod **I**ntrosū ul **G**rumē
hosūm dicas ul **F**acias
Sepm est em **C**onultis mi-
natus qui vni facit in-
iuria. ut **I**hs **S**erat
dicit **D**is **I**urie primi
ne memineris. et nichil
agas **T**opibus **I**urie. et
Astidore dicit **A**b alio
expecta qd alij feceris.
et h. intelligo de qlibet

Invidia et contumelia et max
 ime de illa que fit sub si
 mulacra boni dicit enim
Cicero nulla capitalior
 est invidia quam eorum que sunt
 in maiestate fallunt id agunt
 ut boni viri esse videantur
 Invidia et contumelia tam
 pessime sunt ut non solum
 ad dicendum vel faciendum alii
 Invidia cohibere te debet atque
 cessare. si etiam alii volenti
 dicere vel facere Invidiam. ob
 stare debet si quomodo poteris
 dicit enim **C**icero Tibullus
 de officiis primo Duo sunt
 Invidiarum genera. unum eorum
 qui transferunt alterum eorum qui
 ab his quibus inferuntur si
 possunt non impediunt Invi
 diam. et tam est Invidia qui
 non obstat Invidie si potest
 quam si parentes aut patrem
 aut amicos deserunt si
 commode poteris. ideo dicitur
 quod ea demum fieri posse
 dicitur que commode fieri
 possunt ut lex non dicit si
 aut alius Invidiam tibi dixerit
 tace debes. non sicut
Augustinus in libro de
 sermone bono florosius est
 tacendo Invidiam fugere. quod
 respondendo superare.
Cetero requiras ne quod

sediciosum dicas. quod mihi
 nihil est periculosius Invidiam
 quam sedicio **V**ndero
 requiras ne quod irrisorum
 dicas. neque de amico.
 neque de inimico. nec de
 quolibet alio **S**icut enim
 Amicum si vero iudex dixerit
 et iteque bono amico lesus
 gravius irascitur Inimi
 cus pro irrisiones cito dicit
 tibi quod noles audire. non
 dicit **S**alomon Quia
 lingua tenet manifestat vi
 cia. sua tempestive au
 diet quia. et **M**artia
 lis dicit De fides alios
non desinas ab his. Et ite
 rum idem dicit si vides
alium vel si vides utique
Culpa est tauri pro tur
pe sequens que magna
Quod decima requiras
 ne quod dolosum dicas.
 Dicit enim propheta **P**rospicit
 deus omnia labia dolosa.
 et linguam maliloquam.
Cetero decimo requiras
 ne quod superbe dicas.
 non dicit **S**alomon
 ubi fuerit superbia. **V**et ibi
 contumelia. ubi autem humi
 litas ibi sapientia cum
 gloria. et **I**ob dicit
 si ascenderit usque ad ca

los supbia et execrabiles
ois liguntur. Et itez. ob
urgatio et timore anul
labunt substantia et domus
que loquax nimis est
anullabitur supbia Demq
requiras ne abū otiosū
dicat **B**aptū est em De
omni otioso uerbo reddi
tuo sumo ois. sit itaq
abū tuū uerz effraz non
tane uonabile. dulce et su
aue. molle et nō durz.
pulchrū et nō turpe ul
matū. nō obscurū ul am
biguū. nō sophistū. nō
inuosum. nec secciosū.
nō uisforū. nō colosum.
nō supbū. nec otiosum.
hor demq trado tibi pro
regula gnali. qd oia fā
que pietate estimatos ue
re uicā nostrā ledit. et
ut gnalit dicit. que tot
bonos modē fuit. nō
facē credentū est. ut
lex nā dicit. ergo nec ca
dicit debemz. **A**it enim
Socrates duc facere
turpe est nec dū honest
tā puto. honesta igr. sp
dū debet. nō solū mē
cōneos s etia mē tuos.
Nec etiā thonesto abis
mē suos uti debz qz ho

nestro mē alios uti desideat
cū tā pte uite h pueres
saria est. et fte spūta
exempla. sup hoc abo
quē. ad eis expositōz
et intelligentiā dūci uo
lerent. s hēc ad ptes
tibi dicta sufficiat.

Incipit tractatus **de** **lib**
Rabito titatu **de** **eu**
supbia duabo sillis
quis. quid. **A**ardas ad it
tatu sup hac dōe tui. **E**t
fē cū loqui desideras re
quiras cū loquaris. **u**
amico an ali. amico bene
et recte loqui potes. qz
nichil est dulcius q hie
amici cū q tāq cū te ipso
loquaris. nō tantē amio
talia dicat de quibz ppa
laude timeas si inimicū
postea fiet. **A**it enim
Seneca in eplis **f**ur lo
quaris cū amio tāqta
dēne audiat. et sic uiuat
cū hōibz tāq dō uide
at. **E**t alius dicit **f**ur
habeas amio ut nō ti
meas fieri inimicū. **E**t
Petrus alfantus dicit
pter amicos nō pbatos
pude tibi. semel de timi
ris. et mulce de amio.
qz forsam amio qm fiet

inimicus. et sic leuius po-
 tebit pquire dapnū tuū
Secretū ergo tuū de quo
 non uis ul' nō potes hūc
 gñā. tibi habeas nullū
 q' manifestas **Aut n.** **I**te
 Dicit Amico et Inimico
 noli enarrae sensū tuū
 et si est tuū delictū noli
 denudare. audiet n te
 et respiciet te. et qñ de-
 fendens patū tuū subri-
 det te. Et alius dicit bñ
 estimas ab uno posse cel-
 lare secretum **Et alig dicit**
 consiliū ul' secretū tuū
 absconditū qñ in carcere
 tuo est reclusum. uene-
 latū uō te in carē suo
 tenet ligatū **Quare dicit**
 qñm gñā uetm' d'orde
 sui iuris est **Exclus e**
 eligere nā tuus e tacē
 quā ut tacet alū rogāe
Aut em **S**eneca **Si e**
 ipsi nō impasti ut patēs
 quō qd alio silentiū qñs
Si aut de secreto gñā
 hūc uolueris amicitimio
 fideli et pbato atq' ser-
 to illud omittas **Dicit**
 em **S**alomon **Multi**
 pantiā sint tibi. et cōs-
 uarijs vno de mille **Et**
Qato dicit consiliū ac

ctanū tanto omittē so-
dali corporis auxilio
medico omittē fideli.
Inimico aut nō multū
 loquaris. n' secreta tua
 illi detegas **Aut em**
Qtopus pr' osidatis
secreta nec hūc detega-
tis cum quibo existis
pugne diuina trita
 Et alibi idem dicit scil-
la fides hosti sit q' talia
nostri prorsus et hostilis
e sit persuasio iulis. **Et**
Seneca tibi cōdā si cum
 inimico igrāz uedicoz
 hēptū est em cū inimico
 nemo tute igrāz uedōt
 vapor em oñi semper
 latet i pectore Inimici
 nā ut ait **S**eneca
 pñq' ubi dū fuit ignis
 defiat uapor **Quare**
 idem ait p amice potāz
 occidi expedit q' cum
 inimico uiuē **Inde nā**
Salomon dicit **In-**
 imico antiquo ne cre-
 das mēstrū. et si hu-
 miliatus uadat curru.
 nō credas illi captus
 em uolitate nō amica
 na reuertit nōlitate
 ut capiat fugiendo q'
 nō potuit psequedo.

Et alibi idē dicit In oculo tuo lacrimabitur inimicus. et si uiderit tpe nō faciat tibi sanguine tuo. Et **P**etrus aliter dicit. Ne asseres inimicis. cū alios possis reprehendere sonos. que cū male egeris notabit. que nō bona fuerint denūciabit. Cū oibz deinceps caute agendum et faciendum est qz multi creduntur amici qui re uera sūt inimici. Quare idē ait. Des ignotos q̄si timidos suspicatos. Aut em̄ non agrediaris uā cū q̄q̄ nisi prius eū cognoueris. et si q̄s q̄ tima ē ignotus te asserauerit iter qz tuū tuestigauit. dir te uelle longius ire quā disposueris. et si detulit lanceā uade a dextris. et si ensē uade a sinistris. **N**e egres utz insipienti an sapienti loquaris. Aut nō **S**alomo In amabo insipienti ne loquaris qz deficiet doctrina eloqui tui. Et iter nō recipiet multo uerba prudentie si eas dixeris que uersantur

in corde suo. Et **I**hs frat dicit. Cum dormiente loquitur qui narrat stulto sapientia. Et sine narratione dicit qd est huius. **N**e regras ne cū uisore loquaris. **H**ip tu est em̄. Cū uisore q̄sortū nō habeas loquelles eiq̄ assiduitate. **Q**si totū fugias. **H**oc etas eis tui laqueus est. alenaqz affabilitas de peccato. et **S**alomon dicit. Non argue uisorem ne te oderit. Argue sapientem et diliget te. Et **S**eneca dicit. Qui corripit ipse sibi iniuria facit. Qui arguit impium ipse sibi macula quecit. **N**e regras ne cū linguoso uel loquaci colloquiū habeas.

Et **I**hs frat dicit. Terribilis est timitate homo linguosus et temerarius. Tuerbo suo odibilis erit. Et iterū dicit. Qui odit loquacitatem extinguat malicia. Et alibi idē dicit. Cum uiro linguoso nō loquere ne tigne illo struas.

41
ligna. Et alibi. idē aut
p̄ter cū fatuus ḡsilium
hās. nō poterūt dilige
nisi qui eis placet. Itē
requiras ne amas ml̄
tū loquaris. Ait n̄. **C**ul
lius. P̄atio amicorū p̄mito
abicienda est. amicus gre
ce dicitur canis. inde ci
nia dicitur. latentes ut
canes. de q̄b̄ et silibo
dnd̄ dicit. nolite p̄ire
margaritas n̄r̄ porcos

Itē requiras ne cū ma
lucolis multū ḡtendas
ait em̄. **A**ugustinus
sicut ignis quātomagi
ligna suscipit. sp̄ t̄ ma
iorem flāmā erigitur
Ita malus hō. quātomā
gis vōz audierit. semp̄
t̄ maiore maliciā eritat̄
et t̄ malivolā aīz sapiā ^{nostrū}

quāc̄. **C**ato dicit. fōt̄
v̄bosos noli ḡtendē libris
Sermo datus cūctis dī
sapientia paucis. Item
requiras ne de secretis
cū ebrioso ul̄ muliere ma
la loquaris. Dicit em̄.

Salomon. Nulla sc̄t̄
tū ubi regnat ebrietas
Et alius dicit. **F**aruli
tas mulier̄ id̄ solū no
nit celare qd̄ nescit.

Demq̄ quibz audiebbz
aliquid dicas. **S**cp̄tū
est em̄. p̄spice et etiā
si vis p̄ferre sinistrū
ne lateat forsam qui
male dicit idem. Et
eto multa exempla ad
exposicōz et intelligē
ciam huius dōis. **C**u
p̄om̄ ualeat. s̄ itā ad
p̄ns d̄cā tibi sufficiant
Et de hac dōe et ad
uērbio **C**u.

Nōne accedamus ad
exposicōz huius ad
ūbū **C**u. Et ete istud
Cu. cāz requirit. **R**eq̄
ras q̄ tu dī cāz. nā
sicut t̄ris et faciens
causa est requirēda
dicente. **S**eneca. Quo
q̄ s̄i causas vōq̄re. et
cū rīca inuenis exito
cogitabis. ita etiā m
ōis causa est v̄q̄rēda
et sicut sine cā nichil
agitur. nec m̄udo for
tuitis casibz ip̄licatur
ut. **C**assiodorus ait. Itē
sine causa dūc̄ debes
et sicut t̄qualibz re q̄
duplex cā ip̄it̄. v̄dicit̄
cā efficiens. materialis.
formalis. atq̄ finalis.
Ita et t̄ōis q̄duplex

causa repitur. Causa igitur
tu sit. aut p dei suicio.
aut p humano gmodo.
requiras. quid sit gmodu.
et quale. Debe eē pulcra
et non turpe. qz s^m leges
turpia licita etiā ab hōi
bost^r extorqueria dicitur.
Seneca dicit Turpelu
cū velud dispendiū fugito
Et alius dicit. Lucru cū
mala fama dāpnū est
appellandū. Et alibi scriptū
est p^rditte malle q^m tur
piter accipisse. d^r eam
ēē gmodū moderatum.
Cōpō. et gmodū ex cū et
mō. nā ut ait **C**assido
r⁹ si gmodū mesurā eq
litatis excessit in su nōs
nō habebit. d^r etiā cō
modū nāle et q^m cōcō
est cū gmodo nro et alic
no dicit n. **L**ex Natura
equū est nemine cū alit^r
iactura fieri locupleatōe.
plus etiā pcedit. **C**ullig
dicens neq^m timor neq^m
dolor neq^m mors neq^m d^r
q^d certisane hōi actiōe
possit tam est g natura.
quā ex alieno in gmodū
sua agē gmodū et max
ime de exiguitate mēdri
Aut em **C**assidorg ble

oēs crudelitates est dūi
tem uelle fieri de exigui
tate mēdri. **P** utroque
aut id est p dei suicio et
humano gmodo. dicit
liba tibi sacerdotes et clēci
seculares. p^rncipaliter p dei
suicio. secundario p suo
gmodo. unū em d^r de al
tari. ut decreta clamāt.
et etiā paula Teplā p^rma
ad corinthios. ubi dicit.
Qui altario deserviūt in
altario p^rncipat. ita et
d^rne ordinavit. h^ms qui
euāgelio amūciant de e
uāgelio vult. quidā tam
clēci rāz g^ratūt. q^m p^rncipa
l^r dicit liba p humano
gmodo et bonis p^rbendis.
Et secundario p dei suicio.
q^d facē nō deberet. cū uō
dicendi p amico te mouē
d^r. dū tante liba p^r pul
chra et iusta. lex em am
icre s^m tullū h^m est. n
nō rogem⁹ res turpes
neq^m faciā⁹ rogatu.
nō ē p amico facē ul^r di
cē debes q^d ad p^rim p^r
neat. nā s^m v^rgulā amor
nō est excusato p^r si cū
amico peccaueris. Amici
et amia si scias factis tua
plus etiā d^r amia bis

peccat qui p̄to obsequiū
 accommodat. Et tunc sibi
 parat qui nocentem adiu
 uat. Nā socus sit culpe
 q̄ nocentē adiuuat, et
 maxie Ter turpi. ū dū
 est p̄m. Aut em̄ **S**eneca
 In turpi re peccare. bis
 est delinquere. In noue
 et amicitia defendē debet.
 ut uero defensor dicaris
 Aut n̄ **C**assidorus Ille
 p̄pe defensor est dicendū
 qui defendit Inuere. p̄
 oibz v̄e p̄dictis libere
 fundas ūba vtilia vide
 lig p̄ dei finis. et huma
 no modo. et amicitia vtili
 et lig multa ex ad expo
 sitorū huius adūbi cur di
 ti valeat. h̄ breuitatis
 causa tibi sufficiat. **Seq̄**

De hac dōe quomodo
Predictis auditis et
 intellectis sup hoc
 adūbio **Qu**. Expositor
 et intellectū audias huius
 dōis **Quo**. Et tte istud
 quō. modū req̄rit. Req̄
 ritur ḡ modū dicendi.
 Nā sicut Trebz mo9 est
 suand9 de quo dicit q̄sueit
 Est mod9 Trebz sūt recti
 demq; fines. quos ulc̄p
 ritū nequid q̄siste rectū

Ita et i dōis si modus
 obmittatur. nichil lau
 dabile potit Inueniri.
 Aut em̄ **C**assidorus
 Modus vbiq; laudandus
 est. Modus itaq; tuus qui
 duplex sit videlicet p̄p̄na
 cia. In velocitate In
 tarditate In q̄l. et q̄n
 titate. Videndū est igit̄
 quid sit p̄p̄na. **P**̄p̄na
 cio est ūboz dignitas
 rebz et sensibz accommoda
 ta. et corpus modica.
 hec em̄ i h̄a excellit ut
 p̄m. **M**ares **M**ares **P**ullū
 Indorta arto laudē tam
 sequit. Si optime v̄tāt.
 et q̄nis expolita si de
 rent p̄ore. ḡceptū v̄ū
 h̄oz q̄ increatur. In
 p̄p̄na. itaq; p̄mū c̄rē
 di uoris et sp̄itu mode
 rato. et corpore et lin
 gue motus. n̄cia q̄que
 si qua s̄ oris diligenti
 cura em̄ danda s̄ ne d
 ba s̄ inflata. ul eleuata.
 ul T̄raucibz s̄cedenti am
 uoris Inmanitate c̄sonā.
 nō aspera. s̄ uendētibz ul
 hyantibz labus plata.
 s̄ pressim et equalis et
 leuis et clare p̄p̄nata.
 ut sicut q̄ litte sonis em̄.

cient. et vniq; q; libum
legittio auctu decorat.
nec imoderato clamore
uoniferatur. nec ostenta
cois causa frangat ois
Ver p locis reb; caus
et teporib; dispensata se
nam alia simplicitate
narranda s. alia aucto^{re}
suadenda. alia cu digna^{te}
depreca. alia misericordie
flectenda. ut uox et
ois semp sine cause que
inat pbsuadu est ut ver
ti sic faces de torqant.
n. imodica hyatus. nec
supm; multus. n. cicti
tra oadi. nec telmata
cerms. nec deuata aut
de pita supcilia. q; nic
hil pot plac q; no de
creat. Et s. **C**ullis
Caput artis est dic q;
fina. labra labere et
morde est de forme. cu
ena diffiniendis ubis
modis debeat ee cox mo
tis. ore no magis qua
labris loquedu est. Di
cenda s. quoq; submis
sa leuiter. In nitata gult
In flexa moderate. In
magna dicim; gradie
pferenda s. cu pua di
cim; subtiliter. cu me

diatra teperate. na in
puis cause nichil grude
nichil sublimie dicitur est
Sz leni ac pedesti more
loquedu. In caus no ma
iorib; ubi de deo ut ho;.
salute referim; plus re
ferimus. plus magis
et fulgoris est exhibendu
In teperans no caus.
ubi nichil agitur. n. ut au
dior delectetur. mode
rate dicens est. Et
magis quam; de mag
is reb; quisq; dicat.
no tam sp grandie dic
deb; **N**o ut **S** enera
de formula honeste vite
dicit. lauda parte. vitu
pera parcius. **I**lle em
pphendenda est nimia
laudatio sicut imode
rata vitupeatio. hec
em adulaoe illa malig
mitate suspecta est. In
psema aut sui aliquis
laudari no debet. **S**criptu
est n. laudare pntem
nec te laudare decet.
In ~~relate~~ uelocitate
et tarditate simile mo
du requiras. **P**eritane
alia torcendo q; **P**acido.
no em debes ee uelox
ad loquedu. s. tardus.

cū moderamine opeteti
 Aut em beato **I**acoby
 in epla sua Esto uelox
 ad audiendū tardus uō
 ad loquendū et tardus
 ad irā **S**alomo dicit
 Vidisti hoīs ueloxē ad
 loquendū. stulticia magis
 spectanda est q̄ illius
 correctio **C**assiodorus
 dicit. Nec est regalis
 paul dubio uirtus. tar
 dius Tūba prūpere. et
 celerius necessaria sen
 tire **S**iliter Tūdicado
 tardus ē debet **S**ēptū
 est em **O**ptimū iudicē
 existimo. qui cito intelligit
 et tarde iudicat. Delib
 berare em uolū. mora
 est tutissima. **I**nde etiā
 dicit **g**uēuit qd penitēdū
 aperat. qui cito iudicat.
 opetes em mora ita libo
 nō est repbāda Nam
 dicit **g**uēuit **H**ora oīs
 odio est. **S** fāit sapiētē
Siliter **g**uēuit **o**regas tar
 ditatem. et nō uelocitate
 ul festināciā. **S**ēptū est
 em de **g**uēuit. qd dū
 tractaueris. id puta uet
 tistimū. **p**elox em **g**uēuit
 sequitur penitētia. **E**t
 uerz **T**era s̄ **g**uēuit **g**uēuit

festinācia et ira atq̄
 cupiditas **I**n faciendo
 nō post deliberatōz
 uelocitate exere debet
 Aut em **S**eneca in
 eplis **M**inus dicit q̄
 facias. et dū delibēa
 to cito fāto. celestas
 em beneficiū gratū fūit
 Et **S**alomon dicit
 Vidisti uir ueloxē **T**ū
 ope suo. corā regibus
 stabit. nec erit inf ig
 nobiles. **E**t **I**bis **S**
 uar dicit **I**n oīs opibz
 tuis uelox esto. et oīs
Tfirmitas nō occurret
 tibi. nō tamē tantam
 uelocitatem creas. que
 opis pfectoz **T**pediat
In quātitate in sup mo
 reqras. nō multa di
 cendo. nā **T** multiloq̄
 nō de est p̄tō **E**t **S**
 alomo de **T**estis dicit
Multas uicās secūtur
 sopnia. et **T**multis **S**ino
 nibz **T**uēt stulticia. **E**t
 alibi idem dicit **I**n oī
 ope erit habūdācia. ubi
 aut s̄ **u**ba plurima. ubi
 f̄cepter **o**gestas. **E**t
Seneca dicit **R**ichil
 eque p̄ceit q̄ **q**uestere
 et cū alijs loqui minima

scm multa moderate tam
loqui et tacere debes. dicit
enim **P**amphilus ne nimium
taceas nec uerba supflua
dicas. audias q̄ plura
respondens nō pauca.
Et quidam philosophus et **S**or
tes dicit quibus placere possit
si gesseris optima. et lo
cutus fueris pauca. In q̄
litate demum dicitur mo
requies saluet dicendo
bene. **S**criptum est enim p̄nci
pium amicitie est bene loq̄
maledice uō est exordium
inimicitiarum. et dicenda
uerba lenta. honesta. luci
da. simplicia. q̄. plano.
ore. uultu quieto. facie
operta. sine immoderato
charissimo. clamore. nul
lo platu. de quibus **S**a
lomon dicit **F**avus mellis
uerba operta. dulcedo aie
et sanitas ossium. Et hec
ad expositorum et intellige
ntium dicitur quo dicta suf
ficient. **E**t de expositorum
huius dicitur homo quareo.
Sed est demum uide
re de intelligentia. et
expositorum huius ad ubi
quoniam. Et de istis quoniam tempus
requirit. **R**egras q̄ dili
gens tempus dicendi simul

et ordine dicitur. **I**ste si
tacet hō sapiens tacebit
usq̄ ad tempus. **B**ernardo
q̄ tempus sequaris uerbum
Salomonis dicitur. tempus
dicendi magna enim res
est uocis et silentium tempus
antiquum. **S**eneca dicit
Bernardus itaq̄ silentium don
tibi loqui fuit notum. et nō
sola tua silentium sua. s̄
etiam aliorum silentium exp̄
ta. **E**xpectare ergo debes
dicendi tempus. donec tibi p̄
beatatur auditus. **A**it enim
Iste si tacet ubi nō est
auditus nō effundas ser
mone. et importune noli
extollis sapientia tua. **I**m
portuna enim narratio tua.
quoniam tibi nō p̄beatatur auditus.
et est quasi musica fluct
tu. naut idem ait. **M**u
sica fluctu importuna nar
ratio. et qui narrat uerbum
non attendenti. quoniam qui ex
citatur dormiente a grani
sopno. Et nō solum dicitur
aliis s̄ etiam in respondendo
tempus expectare debes. **N**ā
scriptum est. **N**e p̄peres unde
donec fuerit finis. **R**ega
tione. **N**ā ut **S**alomo
ait. **Q**ui p̄peret uidet q̄ au
diat. stultum se esse demot

trat. et ofusione dignu.
 Sitit. **Q**ui pius loquitur qua
 distat ad gressu et urisi
 onte pperat. **I**nde **I**hs
 sicut dicit Ante iudiciu
 para iusticia. anteq loqur
 diste **S**ingula g^o suo loco
 et tpe dicenda s^o. p^o postero
 ordine penitus obmissa
 Na si de p^o dicitur loqui
 desideras tpe g^o tuo pul
 hystoria dicit. postea uo
 allegoria. Etio tropologia
 • Si uo de eplis tractes. p^o
 loco et tpe salutatoris po
 nas. 1° exordiu. 2° narratores
 • 3° petores. 4° conclusiores
 Si aut de oratio et am
 baratis facendis studeat
 • p^o loco et tpe salutatoris.
 • 2° g^o ueda^o. tam illoz ad
 quos ambarata diriguntur.
 q^o s^o r^oz t^ou ambarata
 portantiu. 3° ambarata
 sine narratores cuo q^o tibi
 p^oditu fuerat. 4° uo exor
 tatoris. dicendo fiasoria
 uba ad g^o q^o du id q^o pos
 tulatur. 5° posicores. alle
 gando modu quo id q^o
 postulatur fieri ualet.
 • 6° exempli posicores. duc
 do exempla de rebz et s^olibz
 negotis s^ois et obfuaris
 • 7° demq assignabis

sufficiente roes ad oia
 p^ora. et hoc facies ex
 Gabueli archangeli. q
 cu missus eet a teo ad
 beatam uirgine maria.
 • p^o p^oposuit salutatoris dices
 Ave maria. 2° g^o ueda^o.
 dices. gra plena d^oste
 tu b^o d^ota tu i^o. 3° g^o for
 tatoris sine exortatoris di
 cendo. ne timeas maria
 et^o. q^o exortatoris p^oposuit
 archangelo denunciat
 • 4° dices beata maria tur
 bata erat salutatoris ar
 changeli. 5° posuit a
 nunciatoris dicens. Ete
 g^o p^oies et paries filii
 et^o. 6° posuit modi
 • 7° p^oposione cu dicit sp^o
 s^ois supueniet i te et d^oto
 altissimi obubrabit i
 et^o. 8° assignauit suf
 ficiente roes ad p^ora
 cu dicit. qz no erit apud
 deu i possibile ee libum
 • Si aut de legibz ul de
 cretis ul decretalibz et
 tare uolueris. p^o tpe et
 loco littaz ponas. 2°
 casum. 3° litteore exposit
 ionis. 4° s^olia. 5° g^ora.
 • 6° soluciores. et sic de q^o
 libz s^oia que ad te p^ontent.
 seruu pius et posterus

sunt dicenda hec demq[ue]
exempla sup[er] hoc adu[er]bio
q[ui] tibi ad p[ri]m[us] d[omi]n[u]m suffi-
ciant Tu aut[em] ex iugemo
a deo tibi p[re]stito multa
sup[er] hoc et sup[er] quolibet
alio huius v[er]bali p[ro]p[ri]e vo-
luntatis arbitrio poteris
ex cogitare. **N**am sicut sup[er]
abecario s[er]pture omnes
voluntur. Ita sup[er] hoc v[er]bali
siculo quod q[ui] dicit ul' ta-
ceri debet. fere postet in-
flecti. **H**ac igitur doctrina
sup[er] dicendo ul' tacendo bre-
uiter op[er]antur tibi et alijs
litt[er]atis tuis s[er]ib[er]e curam.
q[ui]a vita l[ite]rator[um] potius
in dicendo qua[m] in faciendo
consistit. **S**eneca h[oc] testat[ur]
qui ait. **F**aulta est et in-
me quies l[ite]rator[um] viro
occupato et cetero lacer-
tas et dilatare v[er]ba tunc
si aut[em] etia[m] sup[er] faciendo
volueris h[oc] doctrina[m] de-
trahas de hoc v[er]bali sic
v[er]bu[m] dicitur. et loco illius
ponas hoc v[er]bali facias.
ut dicat[ur] Quis quod cui.
facias. aut[em] quod quod. Quis.
Et ita fere o[mn]ia que d[omi]n[u]s s[er]p[er]
sup[er] et multa alia poterit
ad h[oc] v[er]bali facias v[er]baliter
aptari. **H**inc demq[ue] audi

tas te fra p[er] d[omi]n[u]m exata de
intentissima et usu acci
exteas. **N**am exata age-
m[us] et natura sepe mat.
et vsus om[n]i magistroz
precepta sup[er]at. et sic po-
teris doctrinam dicendi ac
faciendi p[ro]p[ri]e h[oc] d[omi]n[u]m
insup[er] exora qui
tibi donauit p[ro]
d[omi]n[u]m tibi narrae.
ut ad eterna gaudia nos
faciat puenire.

Explint liber
de doctrina dicendi et
tacendi. Ab Alberto
causidico breuensi. de
hora s[an]c[t]e Agathe op[er]ato
et opillato. sub 12 et
de mense Decembris

Item fuit 2 ap[er]to in p[er]taha
p[er] manus Theodori ioh[ann]is meo
de almana b[er]sa padue sedent
Anno d[omi]ni 1229

Dante p[er] scriptore

Melius maria lit[er]a
nobilis in via :

97a

Inciū mei tractatus sit in oīe dñi a q̄ cūcta p̄cedūt et a quo est omīe datū optimū et de domū p̄fertū descendēs a p̄re luminū Quātoq̄ amōe quātaq̄ dilecōe mea patria karitas. tuā diligit filiale dilecōe s̄biectos. ut nix tibi possem narrāre ul̄ lingua mea posset aliquatenus explicari. volēs igitur ego albertus te filiu meū vincentinū. mōi bo bōis ḡformāe. ac de amōe dilecōe dei et proximi et aliarū rerū. et de forma vite te instrūe In p̄mis duo credo tibi fore p̄cipue necessaria. doctrinā videlicet ac loquelā. p̄mo enī debes discere postea nō loq̄rā ut ait **I** hō filius s̄vrat ante iudiciū para iusticiā. et anq̄ loq̄ris discere. Doctrinā ḡo p̄mo audias. et in aīo addiscas. postea nō mēte retineas. aīa enī vniūsa aīo addiscam q̄. mēte id retineas **E**t salomō dicit Qui p̄ns loq̄tur q̄ discat. ad ḡceptū et uisūne p̄perat. Doctrinā igit̄ audire dēs

ut has scias. Na ut ait salomō Qui diligit doctrinā diligit scias Qui aut̄ odit increpācōes. insipiens est. Et alibi dāpe disciplinā meā et nō pecuniā. doctrinā magis q̄ aur̄ diligite. Et alibi qui altā facit donū suā querit diuinā Et qui emittat discēnci det mala. Doctrinā enī bona dabit grā. Et alibi cor prudens possidet scias. et aur̄s sapienciā querit doctrinā Et alibi non cesses fili audire doctrinā. nec ignores sermones scie. Et alibi In ḡdāe ad doctrinā cor tuū. et aur̄s tue ad uerba scie. **I** hō filius s̄vrat dicit Alii amittente tua exape doctrinā. et usq̄ ad canos tuemes sapienciā. et alibi Doctrinā oris audi fili. et q̄ custo dievit illā nō p̄bit labris suis. nō scandalizabit opibō niquitatis. Et alius sapiens dicit. sa sine doctrinā nil p̄ficiet in edicāna Ne si ne doctrinā fugiat leprosa canūna Ne sine dor

terna puppem ferat un-
da marina quod doctrina
si uis vitare ruina For-
tuna uo tua quā hāc. si
te uiuete ut nēs tua a-
latur nō debet hēre sine
mens em hōis discere
alatur. et uidendi et
audiendi uōe dicit. si
nē nō debet hēre. Et ait
Sapientē in lege Et si
pedem in sepulcro tenere
ul habere. ad huc discere
uellem. Et alibi dicitur.
Discendo ne deficias.
Idem em debet eō finis
discendi qui et in medi-
+ 1. 100.
Idem **C**ato ait Instrue
preceptis alijs ne discere
cesses. Nam sine doctrina
uita est q̄i mortis yma-
+ 1. 114.
go. Et alibi Tu tibi q̄i
gerit studio cognosces
multa fac discas mul-
ta et uita nescire doceri
+ 1. 121.
Et alibi discere ne cesses
uua sapientia crescit Ra-
ta datur longo p̄uice
+ 1. 264.
tpis usu Et iterum discere
a doctis doctis ipse do-
cedo. paganda et enim
est res doctrina bonarū
Nam qui alios docet se
ipm instruit In **M**ar-
tialis dicit discendi mo-

est dū te nescire uicibus
discere si assidue discere si ut
sapias supra pau p̄dest
q̄mox admittitur ita hoc
q̄bo est passio ruina scade *ruminat*
Sep̄ ḡ discenda est. q̄ ut *h̄ aut*
ait **S**eneca discas si
nichil discas nec debes
cessare neq̄e doctrina ul
sciencia p̄ pudore Nam
ut ait quidā ph̄s qui
breu t̄p̄i p̄ pudore disci-
plina nō patitur. om̄i
tēpore ipudore insipientie
p̄manebit. Et alio dicit
dū aiq̄ erubuerit sapias
inuestigare. ab h̄ms magis
rubescet eandē a se ip̄o
requiri. Inuestigare igit̄
doctrina debes a p̄uiciorib̄.
ait em **C**assiodorus sep̄
gratiū est de doctrina loq̄
cū peccatis. p̄ uocanda
nō debes cessare a q̄libet
discere. ait em **C**ato re-
pudeat que nescias te
uelle doceri. Nam aliquid
laus est. culpa est nil
discere uelle. In **P**lato
dicit **C**ato em aliena
p̄udent̄ aduise. q̄ mea
p̄udent̄ ignorare.
De loquella:
Post doctrina dicit
loquella fore ueres

saria. que loquela sine lo
 cuto a spu pcedit. et p
 spm ad os pvenit. atq
 lingue artificio edretur
 Ad hoc g^o ut locutio tua
 et verba sit utilis q^o per
 maneat. In p^o debet
 cohibe spm tuu ne p^o
 pat ad os. et lingua m
 ducat ad locutos. Prole
Na ut **S**alomo ip^o dicit
 dicit sicut urbs pates
 et sine muroz ambitu.
 ita vir qui no pot loq
 do cohibe spm suu. Sed
 debes custodire os tuu.
 et hostiu etustancie la
 bii tue appone. et ori
 tuo frenos rectos. et
 ubis tuis face statera
Na ut **S**alomo ait p
 ubis Qui custodit os suu.
 custodit aia sua Qui
 aut inconsiderat^o est ad lo
 quedi. semit malu. Et
Propheta rogavit dnm
 dicens appone ori meo
 custodia. et hostiu etum
 stancie labiis meis Et
Ihs filius s^o dicit
 Si est tibi intellecto vnde
 primo. sin aut. Quand
 tua sup os tua. ne capi
 aris rabo disciplina to
 et glundaris. Et alibi

Anz tuu et argentum
 tuu ofla. et ubis tuis
 facto statera. et frenos
 ori tuo rectos. et attede
 ne forte labaris t lingua.
 et cadas t^o spm misdi
 amai tibi. et sic casus
 tuus inanis t morte.
 freno itaq ori tuo t^o posto.
 cu a sapiente dicitur
 mors et vita t manu
 lingue Et alibi verbo
 sa lingua malicie iudi
 cu est. Et ip^o dicit
Ille caret lingua. sed
frangit porta maligna
 Et a **S**eneca dicit
 Cotidiana fornax est/
 ma lingua oportet te
 lingua cohibere. cohar
 tare opescere atq^o put
 possibile est domare
Na ut ait **Q**ato vir
tute pma puto opescit
lingua primo ille deo
est qui lat roe tacere.
Ideo aut dicit p ut pos
 sibile est. q^o ut ait beato
Jacobus de pla sua
 Patuora bestiaz et spe
 cu ar volucz et cetoz
 domatur et comuta s^o
 ana humana. lingua
 aut sua nemo domae
 pot. s^o lingua ad

plenu domari no possit
coherendo est tamen et
coherenda. ut sit uerax
et no medax. secundu abū
dñi qui ait sic fimo ab
est est. no non. qd amplius
est a malo est. lingua
em medacem et semina
tem me fies discordiam
odit dñs. et detestatur
aia ei. Pallos sublimes
lingua medacē Cor ma
chinās cogitacōes pual
pferente medacū teste
fallate pedes ueloces ad
currēdu ī malū Et manus
veloces ad effundēdu
sanguine. et seminātem
me fies discordia. Et a
libi r eccl̄asius legit po
cuis diligendū ē sic q
assiduu ī medaco Et
alius dixit Acquiesce d
tuti sine a te plate sine
tibi oblate. Nā ut ait
Assiduoꝝ pessima q̄sue
tudo est despice ueritate.
et ueritate intelligo pura
Tqua nichil misceatur
falsitate. nā ut idē ait
bonū est uerz si no a quo
ibi misceatur adūsum
Sic op̄a em post dñi uel
tas est colenda. que sola
do hoies primos facit

cū et ipse deus ueritas sit
Et alibi **I**h̄s sicut dicit
Ante oīa opa tua abūm
uerax p̄cedat te. et ante
oīs actū q̄silū stabile. Et
alibi **S**alomon rogauit
dñm dices Dño rogauit te
dñe deneges m̄ anq̄ mo
nar. ueritate et abā me
daci longe fac a me Ita
ḡuelitate loqui debes ut
dñm tuū h̄at pondus iur
iurandi. et nil int̄ sit.
int̄ tuū simplice asserti
onem et ius iurandū. Nā
ut **S**eneca dixit p̄ctū
aui no h̄t iuris iurandi po
dus uile est. et sic ueritate
repto alio semp bene po
teris responde. Nā ut ait
quidā sapiens leuis est
r̄usio. ubi ueritas est ad
instruāo. Et alibi dñm e
non multū laborat qui
nō falsitate uertans alle
gacōe occludit. Iux̄ illud
Qui uerz dicit no laborat
Coherēda etiā lingua est
ut no loquat̄ dola. Et etiā
beatus **P**etrus Replā p̄s
dixit Qui ei uult uita dili
gē et uide dices bonos.
coherēat lingua suā a
malo. et labia sua ne lo
q̄t dola declinet a malo

et facit bonū. Inq̄rat pa-
 cem et sequatur eā Quia
 oculi dñi sup iustos. et
 aures eius ad p̄ces corū
 iustoꝝ. aut dñi sup iustos
 mala. **R**efrenāda est etiā
 lingua. ut sit dulcis et
 suavis et grāciosa. et
 bene et bona loquatur
 Nā ut ait **I** h̄o filio s̄
 tat. Tibi et spalterū su-
 aue facit melodiā. et
 sup vtroq; lingua suavis
 Et alibi. s̄bū dulce multipli-
 cat amicos. et mitigat
 amicos. et lingua cūctū
 amicos. et lingua cūctū
 gnosa **T** bono hōie habitat. Et
 alibi. **F**avus mellis āba ḡ.
 dulcedo aue. et sanctas ossū.
 Et quōdā alio dicit. p̄ncipiū
 amicitie est bene loqui.
Valeō dū nō exordū dimi-
 nua. et **P**anphilus
 dicit **F**aciat et nutrit fa-
 cūdia dulcis amore bona
 cū locutio valde vtilis
 est. atq; a sapientib; affer-
 tūda. **S**eneca epl̄az
 dicit **Q**uidq; bene dicit
 est ab illo meū est **R**efre-
 nāda est etiā lingua ut sit
 mollis. et molles facit cū-
 siones. nā ut dicit sapiēs
Mollis cūctio frāgū. s̄mo
 q̄ dūq; suscitāt furorem.

Coherenda est etiā lingua
 ut nō p̄ferat iama āba
 Aut em̄ **S**eneca de for-
 mula honeste vite sermo
 q̄ tuq; nō sit iama. s̄ ut
 osuletur aut doceat aut
 p̄cipiat aut moneat **R**e-
 frenēda est etiā lingua.
 ut nō habeat dentes ul
 mordaces amonitōes ul
 reprehensiones. s̄ benignas
 Nā dicit idē **S**eneca
Falce tu sine dentes sint.
Ton sine vitalitate. **P**itius
 sine cactimo. **V**ox sine cla-
 more. **I**uētus sine tūl-
 tā. **S**uēs sine desidia.
 et cū ab alijs ludis. tu **di**
 quid sancti exogitabis
 honestiq;. **R**efrenāda ē
 etiā lingua. ut nō p̄ferat
 turpia ul āba p̄p̄riū ul
 ihonestā. nā ut ait **A**pl̄s
Turpia colloquia bonos
 mores corūpūt **E**t **S**e-
 neca dicit **Q**uēbis q̄q;
 turpib; abstinet. q̄ h̄c
 corū iprudenciā nutrit
 Et **I** h̄o s̄rat dicit **H**ō
 assuetū r̄ūbis p̄p̄riū. **T**ōib;
 diebo suis nō erudictur
 Et **S**ocrates dicit **Q**ue
 face turpe est ea nec dicit
 honestū puto **E**t alius
 dicit. nō solū oculos castos

ouert hie si lingua Refre
nae et aperte insup debet
tua lingua. ut sit tarda
ad loqda. et ad iudiciu.
et ad responderu. et no
velox bn dixit sro **I**aco
bus **F**ito uelox ad audiedu.
tardus us ad loqdu. et
tardus ad ira **S**alomo
ait **Q**ui pns uidet qua
audiat. stultu se te demot
trat. et ofusione dignu.
Et alibi p diti hoiz ve
loce ad loqdu. stulticia
mag speranda est. qua
illig correctio. ut quoda
phs dixit **I**n h tam
subent libeius audias
q loquaris **A**miba frege
ute q lingua. **E**t alius dixit
Ne pperis iride donec fuit
fims inrogatoru. unde
qda phs dixit **S**erua si
lentiu donec loq fuerit
tibi necessariu. **N**a ut ait
Seneca magna res est
uocis et silentiu temperam
tu. **E**t **C**assiodorus dixit
Hec e regalis paul dubio
uirtus dubio uirtus.
tardus in oia ppuere.
et celerius necessaria
sentire **E**t **S**alomo dixit
tempo taredi et tps loq
di **P**aulo dixit **R**epla

ad coloteses **S**ermo ur
semp tgra sale sit qdus
ut scatis quo nos oporteat
vnaup vnde. **E**t alibi di
Optimu iudice existimo q
cito intelligit et tarde in
dicat **D**eliberat em vtilia
mora mora est tutissima
In iudicando em finno
sa est celeritas **V**nde dicit
ofueuit **A**d penitendu ppe
rat qui cito iudicat. et
ecia di **M**ora ois odio e.
si facit sapiente. **C**ohere
da est etia lingua. ut no
ctet de ea re q no molestat
Vn **I**hs filius srae dixit
De ea re que no molestat
ne certaueris **S**itil de co
qd te no molestat ctare
no debes. ut alia dicit
Ait em **C**ato **A**lcoue
om aut factu ne capite
ymq Exemplo sili ne te
deideat ait **I**sa p minima
altitudoz am audientis
turbas. et in aliuolectia
qnz inuatius et etiam
in errorem amissa uel
frequent labitur. **V**n qda
phs dixit **P**rimu altitudo
uestas amittit **R**efrenat
ta etia lingua e. ut taceat.
nec multa oia effundat
Na ut ait **L**eronimus

Tace qui nescit. nescit lo
 qui nescit q' stultus loqui.
 q' tace no pot. Vn qdam
 sapiens interrogatus cur tui
 taceret. an q' stultus cet.
 pndit. stultus tace no pot
Salomo in dicit. Stultus
 quotq' si tacuerit. sapiens
 reputatur. **S**eneca
 dicit taces plerumq' de
 spectabilis videtur. et si
 cu lingua nobilitat. sp
 remaneat. Thonore. dia
 siquide bona acumulat
 lingua scita. Sapiens
 em magis excoit tace
 q' se. qua loqui q' se. q' ne
 mure tacendo. multos
 loq' do. et inuentos vidim
Cato ait tra nulli
 tacuisse nocet. nocet ce
 locutu. In dubio em ma
 gi' excoit tace q' loqui
 Vn quoda p'ris dicit. Si
 dice metuas vn peniteas.
 melius est qua sic. Nihil
 em loqui ad stultitiam
 tace no ad prudencia
 spectat. tacendo em quz
 gloria gsequim. iniuria
 fugim. multa mala fu
 gam. quae Thbro de su
 mo bono septu est. Glori
 osus est tacendo iniuria
 fugi. q' respondendo sup

are. locuto em et insio
 semp bona et eta ce de
 Quae quida p'ris idicti
 cuida sapienti. quo pos
 s' optie dice pndit. si
 non dixeris si qd bene
 tione. Multa ete aba
 effunde stulticia est.
 Vn dicitur. In multa loqo
 no de est pan. et **S**a
 lomo et astice dicit. Ml
 tas curas secutur sop
 mia. et in multis smobz
 tuent' stulticia. Et alibi
In oi ope erit habuda
 Vbi aut se aba plurima.
 ibi frequer egestas. Nul
 bil ego equo pderit q'
 quiesce. et nimia cu alijs
 loqui secu multat. **S**e
 neca in eplis dicit. Mode
 rate tace loqui et tace de
 bem. Vn **P**omphilus
 dicit. Nec inuia taceas
ner uerba supflua dicit
 Indias q' plurima. pau
 ca uero respondeas. ut
 quidam sapiens ait. Co
 pescoia est in sup lingua
 ut no sit clamosa. nec
 uoce emittat audacem.
 Aut em **S**eneca Teplis
 Quae admodu sapienti vi
 ro inestus modestior
 conuit. ita oro p'ra. non

non audax. Et alibi idē
dicit **I**mpertor gſuendo ē
veaſeraē de longe. **E**obar
tari etiā de lingua ut nō
ſophiſtice loquatur. **N**aut
aut **I**heſus filius ſerat
ſu ſophiſtice loquitur
coſibilibi ōi ve deſraudā
bitur. Non em̄ eſt illi da
ta a dño grā. **N**ſut nō
loquatur obſcura ul' am
bigua. ſi clara et apta
ſtam ut ait **S**apientis.
Sacius eſt mutū ēē quā
qd' nemo intelligit dice
re. **L**ex dicit nichil in
eſt neget que an ta
reat interrogatus. an ob
ſervo reſpondeat ut in
certū dimittat interrogāte
Hec g' ſic ppoſiti nri ſum
ma qd' ſentim' loqm'
qd' loquanti ſentiamus
g'cordet ſimo cū iudicta
ut **S**eneca replis ait
Coberrenda eſt niſuper
lingua ne murmurēt
ait n **P**aulus replā
ad corinthios. **R**eq' mur
muraveritis ſic quidā
coz murmuraverūt. et
p'ierūt ab exēminatōre
et **S**alomon dicit.
Cuſtodite uos a murmu
ratiōe que nichil p'cedit.

qm̄ reſponſū obſcurū ſua
cū nō ibit. **I**ſtud demq'
tua cognoſcat diſcreto.
qd' ſic lingua tua debet
reſtrenaē. et ſpiritu cōhi
bere etiā tuos ſermones.
ita nō debes acōmodare
coz tuū ul' aures tuas aut
tis ſermonib' alioz. **D**icit n

Salomon **C**uſtis ſermonib'
qui dicit ne acōmodes
coz tuū ne forte audias
ſuū tuū maledictē tibi
ſat em̄ tua g'ſiā. q' tu
crebro maledixiſti aliis

et **S**eneca replis dicit
Claudende ſi aures tuas
malis uocabz. **Q**uo

dicit **A**um recte vnaē
ne tuas ūba maloz. **I**

Dicit nō eſt nri qd' quicq'
loquatur. **D**eū ergo tuoca.

totoq' affectu ab eo poſtu
la. **N**ori tuo ſerua i'ponat.

linguaq' tuā et ſpiritu
tuū talit' g'p'ſat. et co
met. qd' tuā loquellā ad
eius ſuictū ſtū valeas

ētere. **D**e amore et
Collectione dei.

Doctina igitur tua
dei ſcū capiat. q' ut
ait **C**astidorz. **A**d oīā
redditur humilis. que

mbuit doctrina celestis.
 Et iterum Semp qd bono ge
 ritur, si celestis metus
 humilis moribus apponat
 tua itaq; intelligibilis
 discretio cognoscat. Sed
 amor alius est diuinus
 alius humanus. Alio uo
 ad res alias humanas
 et temporales se inclināt
 Non ipmie uidentū est.
 Quod sit amor. qd hie intret
 metes homiū. et vñ di
 catur amicus. et quod
 sit uerus amicus. et
 quod acqra amor et di
 lctō dei. et quod stineatur.
 Amor dei est caritas de
 corde puro et qsnā bona
 et fide non ficta. que eti
 am dicitur finis prepti.
 De qua mēcionē facit be
 atus **P**aulus ad timo
 theū ipnāpio. uel dicit
 dei amor est uehemens
 cordis et aīe ac mētis
 applicatio ad deū dilige
 dū. bñ dñs dixit in euā
 gelio Diliges dñm deū
 tuū ex toto corde tuo et
 ex tota aīa tua. et ex tota
 mente. et prīmū tuū sū
 te ipsum Datur autē a
 mor dei a grā dei patris
 vñ dicit **D**ñs deū nū

ih̄s xps Nemo pot pe
 nire ad me nisi pater
 meus traxerit illū. s̄b
 audi p grā ad meū a
 morem Intrat uō intes
 hōiū amor dei p aures
 dei spūatōe. Na sicut
 beata dei genitx ego
 semp maria angelo anū
 ciante p aures cepit fi
 liū dei dñm nūm ih̄m
 xpm. Ita amor dei et
 illū dilectō intrat p aures
 corda et metes hōiū dei
 spūatōe cū deo aqmo
 nobis amicitur. Dicit
 aut amicus. animi cus
 tos. vno est ḡ uero ami
 co p excellētiā. h̄c deus
 Ille em̄ solus pot aīz
 tuū custodire. et aīz
 saluāe Ille nāq; talis
 est amicus. et talis uol
 oēs diligit. qd oēs uult
 saluā. et nemine iudt
 pure. et gauet ab eo
 sup peccatoribus penite
 ciam agentibus. ut maius
 gaudiū sit ei sup vno
 peccatore penitentiā
 agente. quā sup nonagita
 nouis iustos ut ieiāgelio
 dicit Et talis est amicus
 qd etiā suos uocant
 micos. dicendo ap̄ls

6757

vos amici mei estis. et
cuius ad iudas uerret ad
tradendum eum. uocantur
eum amicum dicens. **A**
mice ad quod uerret. Et
nos tunc nos diligit. **S**icut
bona nos tribuit. et pro
nobis omnia creat. et omnia
aspiciat. ut ait aplos **D**euus
qui fecit mundum et omnia que
in eo sunt. hic dicitur de reli
et sic. et nullo indigens.
creant omnia. et omnia aspiciat.
fecit que uno oculo bonorum ha
bitum super uniuersam face
tie. **I**llius ergo amore toto
affectu operetur. ut ad a
micos efficiat. nam
si eum dilexeris. ipse te
diliget. ut ipse met dicit
Ego diligentes me dili
go. **E**t **A**pl's **R**ep'l ad
romanos dicit. **S**icut
autem qui diligentibus deum
omnia cooperantur bonum.
Et etiam in ysaya scriptum
est. **D**ominus oculos non uidit.
nec auris audiuit. nec
in cor hominis ascendit. que
parantur deus tunc qui
diligunt eum. **Q**uomodo autem
ratur et retineat amor
et dilectio dei.

Amor autem et dilectio dei
acquiruntur per fidem

spem et karitatem. **P**ro
dem uero que sunt aplos dicit
Sperandorum substantia ex
argumentum non appare
tur. **A**cquiruntur amor et
dilectio dei. **U**nus **A**pl's dicit
Sancti per fide regna ui
cerunt. operati sunt iustitiam.
adepti sunt remissionem.
operauerunt ora leonum.
et extinxerunt ignem ignem.
effugauerunt aciem gladii.
qualuerunt de firmitate.
fortes facti sunt bello. casti
cuerunt ceterorum. ante
perierunt de resurrectione.
mortuos suos. **D**e qua sententia
Iesus epus dicit. **F**ides
est religionis sanctissime
fundamentum. **K**astitas uero
oculum aueris subleuat.
Sanctitatem firmat. **C**asti
tatem roborat. **P**ugnantes
exornat. **I**n pueris
spendit. **I**n uicibus floret.
In pueris apparet. **S**u
bernat seculus. **F**ranco
puebit. **O**fficia cuncta cum
tedit. **I**n paupertate gratia
est. **I**n mediocritate letitia. **I**n
loquere honesta. **F**ides
amicitiam suat. **S**ollegia
copulat. **A**rtes amoret
Nulla respicit. **N**ullum
premit. **N**ulli de est. nisi

qui ei forte defuerit.
Fides mandata tenet
 precepta suat. pmissa co
 firmat. Fides familiares
 efficit deo Amico constituit
 xpo. Quia fide etiam. **S**e
 neca eplaz commendat di
 cene. Fides sanctissimu
 bonu humani pectoris
 est que nulla necessitate
 ad fallendu cogitur.
 nullo corrumpit. pmo.
Et Cullius de amiana
 onedant dices firma
 mentu aut stabilitate
 ostendit. est. cio qua
 in aro gerimo. fides ne
 qz em fundu pot ee mul
 tiplex. In geniu ot tortu
 osum. Et fides ita placuit
 deo. qdne nr. **I**hs xpe
 nemite sanabat nisi fir
 ma fidem hiet habetes
 aut firma fidem sanabit
 insup et saluabit. dicen
 do fides tua te saluu fe
 cit. et dixit ceco cu vi
 sum restituit. et leproso
 que mandauit. et multal
 alijs. In fide em uirtute
 debes uirtute. ut beato
Petro Tepla sua 2^a ait
 dicens. Vos aut cura oes
 sub miserentes. nustrae
 fide nra uirtute. In uir

tute aut scda. In scda
 aut abstinencia. In ab
 stinencia aut pacienca
 In pacienca aut pcta
 tem. In pietate aut a
 more firmitatis. In a
 more aut firmitatis cari
 tatem. **P** fide ete placet
 bono deo. ut placuit
 latro T. cruce. et sine fi
 de displicet ho. vnde
 apls ait. Impossibile
 est sine fide aliquem pla
 cere deo. Et p fide etia
 uicimo mudo. **V**n beato
Jobes Tepla sua dixit
 hec est victoria que
 vincat mudo. fides nra.
 et ex fide etia iusti ui
 uunt. **V**n apls Tepla
 ad romanos dixit.
Auctus aut ex fide vi
 uunt. Et intelligo fidem
 catholua. hoc est om
 nisalein qua romana
 cira solet. colit et ve
 neratur. **S**ed in qd in
 quacuq uult et in cre
 do in deo. **o**t. Et intelli
 gas fidem uua et no
 mortua. hoc est bonu
 opibo uertua. na ut ait
Ppls fides sine ope
 ribo mortua est. Et lig
 in opibo quz succedo desit

gome²

qz opera non forciunt
effectu fides tamen p h
non est derelinquenda
nam dicit quida sapi
ens **P**alo in successu de
ce qz fidem. **N**am quida
sapiens dicit fide qui
potit que se fuit no est
relictu. et intelligas fide
firmam et no dubitatum
nam de fide dei nullo mo
debes dubitare. beatus
enim **P**etrus aplos au do
mino no ihu xpo ambu
laret sup aquas maris
dicit ei si tu es dñs iube
me venire ad te et cum
ta pceptu em ambularet
sup aquas maris dubita
uit **P**ri statim trespit subiu
gi pp dubitacoem. quise dñs
apprehens eam p manū
subleuauit illu dicens
quoduce fidei quae dubi
tasti. Et alibi beato **J**a
cobus repla sua pma dicit
si quis aut vrm iudicet
sapientia. postulet a
deo qui oibz dat habu
dant et no sperat. et
dabitur ei. postulet at
i fide nichil hesitas qui
em hesitat similis est
fluctui maris qui a ve
to mouetur et frustret

no ergo estimet homo
ille qd accipiat aliquid a
dño **D**u duplex aia istae
est oibz mis suis. Et eia
Dñs tenagelio dicit
Ante dico vobis. si habu
eritis fidem et no hesita
ueritis si non tunc dir
eritis tolle et iactate i
mari fiet et oia qauque
peceritis i oroe credet
accipientes. Et **T**enagelio
dicitur. For i grediens
duas vias no habebit
requiem et prau cordis
illis scandalizabitur. Et
Seneca replis dicit
qui quo destinantur pue
nire mult vna sequitur
via. et no p multas vi
getur. Et alibi vita sine
pposito uagat. nichil
qz turpius dubio et in
cto actu. **Q**uid amor
dei et dilectio acquirit
Per spem // per spem
aut acquiritur a
amor et dilectio dei spes
est expectatio era futie
beatitudinis. de qua spe.
naqz dicit **S**pera teco
et fat boitate require pa
ce et psequere ea. Et ali
bi facta cogitatu tua i
dño et ipse te emutriet

Et alibi **Reuella** dno via
 tua et spera in **teo**. et ip
 se faciet **Saluat** em dno
 oes sperantes **Te**. ut ait
 apba **Quis** misericordi
 as tuas qui saluos facis
 sperantes in **te**. Nam spe
 rantes firmiter in dno
 ab eo ptegritatur. et libera
 ab eo. nec ofindunt nec
 thimantur. et ab eo doi
 nuntur et passuntur in
 diuicis eius. ut ait apba
Et speret in te qui uoue
 rit nomen tuu. qui no
 derelinque querentes
 te dno. **Et** alibi **Deus**
 meus ipoluita via eius.
 eloquia dmi igne exami
 nata. **ptector** est oim spe
 rantiu in **te**. et alibi **In**
 te sperauerunt patres nri.
 sperauerunt et liberasti
 eos. **De** te clamauerunt
 et salui facti sunt. **In** te
 sperauerunt et no st ofusi
Et alibi **Iudica** me dno
 qui ego **Innocentia** mea
 ingressus sum. **In** dno spe
 rans no thimabor. **Et**
 alibi **In** te dno speraui
 no ofindar meternum.
 in iusticia tua libera me
Et alibi **Reduct** dno
 aias pnoz suoz. et no

derelinquet oes q spe
 rat **teo**. **Et** alibi **Spera**
 in dno et fac boitatem.
 et thabita **fra** et pascel
 Tomucis eius. **Et** alibi
Adiuuabit eos dno et
liberabit eos. et conuet
 eos a peccatoribus. et sal
 uabit eos qui speraue
 rit **teo**. **Et** alibi dicit
Pls in epla ad roma
 nos **Spe** em salui facti
 sumus **Spes** aut que vi
 detur no e spes **Et** no
 qd spes est vltimu ma
 loz solaciu. ut dicit.
Seneca de legalibus
 institutis **Quot** amor
 et dilectio dei acqritur per
Per ha **caritate**
 tatem aut acqritur
 amor et dilectio dei **Et**
 p illa oes vtutes et oia
 bona odunt. **Na** ut ait
 beato **Petro** depla
 sua pma. **caritas** opit
 multitudiue pnoz. **Ad**
 co ut dicit **habeas** ka
 ritate et fac quicqd
 ius **Nam** deus **caritas**
 est. et qui mans **thabit**
 i deo manet. et deus
 in eo. ut beato **Iohes**
 in epla sua dicit **Et**
 aut **caritas** s^m **Augustinu**

Amni motus ad finem
dū eo p se. et sibi et pr
mo p deum. Et tractate
habeas s^m qd in eplā s^m
Pauli diffinitur. et a
micus dei reputaberis
Intelligo etiam karitate
s^m q uulgo dicitur **F**acias
illi karitatem. i. elemosi
nā. vñ dicitur **P**ate elemosi
nā et oīa mūda erūt uobis
Et alibi dicitur p sapientē
Qui obtinet auit suam
ad clamore paupis. ipse
clamat et nō exaudiet
Et alibi **Q**ui dat paupā.
non torgebit. Qui autē
despicit de pante. susti
nebit penuriā. et **S**e
neca dicit **H**abit adūsis
osilia. qui t prosperis co
modat. **E**t alibi **P**lures
brac dicit **E**lemosina
viri qsi facillū cū ipso.
Et alibi **y**sayas dicit **F**ra
ge pante tuā esurienti.
et egenos uagos q in
dūc t donū tuū. **S**i vide
ris mūdū operi eū. et car
nē tuā ne despereris.
tūc erūpet qsi mane lu
mē tuū. et sanitas tua
caus orietur. **N**ūquā
em deus melius cognos
citur q p fractos panis

causā elemosine facere.
qd manifeste potes p eū
gelū dei agnosce. **N**am
apli qui cū dno condic
quāsi fuerāt. post illud
resurrectos. eū nō agnos
cebant. licz eū uideret
exponetem eis scripturas
a moysē et pphie. cognos
uerūt tam cū t fractioe
panis. **Q**uasi dno daret
illis manifeste intellige. qd
deus nūq melius cognos
citur. nec oculi peccatorū
ad cognosce dei melius
apūtur. q p fractos panis.
ad elemosinā faciendam.
Pelemosinā em efficitur
homo beatus. et t die mala
a dno liberabitur. **F**it etiā
iocūdis. et smones suos
in iudicio bene disponet.
ut ait **y**phā beato qui t
telligit sup egenū et pau
perē t die mala liberabit
eū dno. **E**t alibi **H**ocūdis
homo qui misereatur et
comodat. disponet smo
nes suos iudicio. qz in
etnū nō omouebitur.
Multas uō rōibz debemo
hilaritē elemosinas facē.
qz hilaritē dāre diligit
deus. ut dicit **A**plē in
eplā sua ad corinthios. et

pōrā bona inde oſcāmur
 Et qz cū dāna elemoſiās
 nō eas amittim. ſ nōb
 eas oſuam. et p eas
 rōmo dñi recipim.
Vñ dicit dñs frate uobis
 amicos de mamona nā
 tatis qui recipiāt uos
 in eſna taber nacula.
 Et qz dando elemoſinā
 nō tm paupī dāno. ſ ſipi
 deo. ut ipſe met teſtat.
 dicens Quādo vñ ex
 minimis meis feaſti
 in feaſti. Et etiā qdam
 ſapiens dicit Quis qz
es in meſa pū de pau
pe penſa. Nā dñ paſtis
 eum paſtis amice deū
 paupis i ſpe nā latet
 ipſe deus bonū eſt qz
 elemoſine donū qd cū
 donatur nobis oſuatur.
 et in theſauris dei reco
 ditur. **Vñ** dicit dñs the
ſaurizate uobis theſau
rū in celo. vbi nec erugo
 nec tinea demolitur.
 Et etiā **M**artialis co
 cus dicit Qui iuſtis ſal
qz tūgilme iuſtrat ſu
mit vbi donat ſpargit
et accumulāt. Qui uere
 dignus his munerā.
 pſtita poit. Et qm do

nat. donat et dmerita
Et quoqz alimnis me
trabo et parafitis
Quo quid habes pōis
pōeris qz miſer. Qui
 dam tamē pbs dicit
Si deū imitaris da
 i gratia. nā et ſteleva
 tis ſol oritur. et pua
 tis maria patent pōbo
 qz paupibz benefacere
 debes. nō adūtendo fa
 ciem tuā ab ullo paupe
 ſ. **T**obiam qz ait De
ſubſtancia tua fac ele
moſinā. et noli adūtere
 faciem tuā ab ullo pau
 pe. ita fiet ut nec a te
 adūtatur faces dñi. Qz
 nō potueris miſericors
 eſto. **S**i multū tibi ſiit
 habundantē tūc. ſi ex
 ignis ſiit exiguā libe
 ter ſpaci ſtude. **P**rimū
 qz bonū theſaurizas
 tibi in die neceſſitatis.
 qm elemoſina ab oī pōo
 et morte liberat. et nō
 patitur aīz ire t tene
 bus. **F**iducia magna eſt
 corā ſumo deo elemo
 ſinā oībz qui faciūt eā.
Et angelus raphael dixit
 ad tobiam bona e oīd
cū ieiunio et elemoſina.

magis q̄ thesauros aur
recondere qm̄ elemosina
a morte liberat. et pur
gat p̄c̄a. et facit inuere
vitam et̄nā. **D**um aut̄ fa
ciūt p̄c̄m̄ et iniquitatem
hostes n̄r̄i quē sūt. et cō
forte daniel p̄ph̄a dicit
nabuchodonosor r̄gi. q̄
p̄uiderat destructōz r̄ḡ
in sui. p̄ s̄p̄m̄ arboris
placeat. **E**ce osilia meū
p̄c̄a tua elemosinā re
dime. et iniquitates tuas
misericordiā pauperū. et
forsitan ignoscet tibi
deus p̄c̄a tua. **N**e cōal
q̄d̄ p̄ copiam elemosinā
bona tua decreuerūt ul
minuant̄. **T**uo aetas
q̄d̄ augetur et crescit
Nā sicut candela lucet
et ardet et lumine ab
eo sumentur. **L**umē p̄me
candele nō minuit. s̄
augetur et duplicatur.
Ita q̄d̄ p̄ eam̄ elemosina
iū substantia tua crescit
et augetur. q̄d̄ potes
manifeste cognoscere p̄
exempla diuina. **D**ns̄
em̄ n̄r̄s̄ ih̄s̄ xp̄s̄. cū vi
disset turbam̄ que secu
ta fuerat eū id est ho
m̄s̄ fuit sup̄ eā dicit

Si dimiserō eos t̄ via re
uolens fac̄ elemosinā
de substantia sua ab eo
creata. pauit q̄z̄ milia
horū exceptis puillis et
mulieribz̄ de q̄q̄z̄ panibz̄
et duobz̄ piscibz̄. **E**lemo
sina d̄ni ita f̄t̄. substantia
dei ab eo creata in t̄m̄
creuit et habūdauit. ut
ex reliq̄s̄ panū et piscū
que sup̄ fuerāt et habū
dauerūt duodecim cofem̄
repleuerūt. **S**icut substantia
d̄ni habūdauit et creuit.
q̄n̄ pauit d̄ns̄ q̄tuor milia
hoiūm̄ ex paruulos
et mulieres de septem
panibz̄ et pisciculis pau
cis et ex reliq̄s̄ q̄ sup̄ fu
erāt septem sp̄orte collecti
sūt framentoz̄ plene.
Potes etiā cognosc̄ q̄d̄
diuicie hoīū nō minu
ūt. s̄ crescit p̄ elemosi
nas p̄ multa exempla
humana. **N**ā multas bo
nas domos videt. q̄r̄ū
diuicie habūdauerūt
et creuerūt q̄n̄ elemosi
ne reus habūdabat et
habūdauit. **E**lemo
sina p̄ auariciā subtra
hit. bona ip̄oz̄ domum

annihilata si penitus
et destructa. Sicut enim
homo per elemosinas efficitur
sanctus beatus et eterna
tabernacula recipitur.
ita per subtractos elemosinay
per auaricia efficitur
homicida et recta via
vadit ad tartara. **P**rius dicit
si videris frater tuum fame
mouentem et non pau-
eris. occidisti. **E**t **C**assiodorus
dicit. **M**elior quoniam quis
potest esurientibus subuenire
si non possit extinguere.
Elemosina estinguere
peccatum. **I**n **I**saie filio
Syrac dicit. **I**gne ardebat
extinguere aqua. sic ele-
mosina extinguit peccatum.
et resistat peccatis. **F**ilius ele-
mosinam pauperis ne des fra-
trem. et oculos tuos ne
auertas a paupere. **A**u-
esurientem ne despereris.
et non asperes topia sua.
ab topo ne auertas oculos
per iram. et non relinquo
querentibus te retro maledi-
cere. **E**t alibi. **C**oncluce e-
lemosinam pro pauperis.
et pro te orabit ab omni
malo. **E**t beatus **I**obes
repleta sua dicit. **Q**ui habu-
erit substantiam mundi et

53
viderit fratrem suum necessitate
patientem et clausit ius-
tura sua ab eo. que huius-
modi dei manet iudicio. **U**t
g^o morte euites et recipiatis
in paradysum. **S**icut quod **A**pl^o
dicit ad galatas. **O**perentur
bonum ad omnes et maxime
ad domesticos fidei. **A**d
omnes dico. quibus omnino be-
ne facere potest. **N**emo enim
de substantia huius mundi
bonum facere potest omnibus.
nisi solus deus. **P**robo g^o bonum facere.
et maxime egenis. **A**ut enim
Cassiodorus. **E**gentibus ui-
sibile est non dimitto subue-
nire. **F**undit potius qui
mittit implem honoris g^o
deum de tua substantia.
et de pueris omnium frangunt
tuam. et implebit horrea
tua saturitate. et vno
teratularia tua redudabit.
ut **S**alomon dicit. **H**o-
norare g^o debes de tua
substantia. et cum vsum
melioratum accipe. **N**am
ut idem ait. **V**eniat
homo deo qui miseretur
pauperis. et vilitudine
sua reddet ei. **A**ut enim
Sayas. **S**i effuderis
aiaz tua esurienti. et aiaz
afflictam repleueris.

ouetur in tenebris lux tua
et tenebre tue erunt sicut
meridies. et requie tibi
dabit dñs deus semp. et
saluabit in splendoribz aiaz
tūā et ossa tua libedbit.
et eris q̄si ortz uirgatus.
et sicut fons uny cuius no
deficiūt aque. Et hono
rāe debes dñm de tua s̄b
stantia. et cū esuriēti pa
nē suū diuidē. et habebit
laudem inde ut ait. **S**e
neca i replis suis magna
quidē laus est naufrago
manū porrigē. coranti
oriam mōstrā. cū esuri
enti panē suū diuidere.
nō tantē s̄i facē debes.
amōē laudē. s̄c̄ tribuē
debes de tua substantia.
bona intencōe. et non ex
vana gloria. nā. **O**re
sū facis elemosina uolū
tūa. canē s̄i secreto. ut
nesciat sinistra tua qd
faciat dextera tua. faciat
q̄ elemosinas hylarit̄
et nō triste. nā ut **Ma**
rialis doc̄ dicit. **S**i donas
triste et dona et p̄nuā
p̄dis. Et habuē facias
elemosinas. s̄m̄ uires et
facultates tuas et ex tua
habūdantia. ut elemosine

tue nō sint alijs solacio
tibi aut tribula. Nec ex
spectes qd̄ filii tui ul̄ alijs
te faciat elemosinas ul̄
ablata restituant. **D**icit em̄ ^{ih̄r}
filij. **M**at̄. An mortem
bene fac amico tuo. Et s̄m̄
vires tuas expouigens
da pauperi. nōne alij re
linques labores tuos. nā
ut ait ap̄ls. **P**aulus i replā
ad corinthios. Si em̄ uolūtas
p̄cipua est. et nō s̄m̄. id qd̄
non h̄t. nō em̄ talis sit
remissio. nobis autē stu
lao. s̄i ex gl̄itate i p̄nti
t̄pi uā habūdantia alioz
topia supleat. sicut illoz
habūdantia nō d̄ cō m̄
opie supleant. Et enā
Seneca de beneficijs dicit.
Dabo egenti ut ipse non
egeam. sicuturā p̄turo
s̄i ut ipse nō peream. Et
Marialis doc̄ dicit
ne nocas tibi sic alie p̄
dec memeto. Pelle beate
alios p̄p̄e odire te miser
est. et. Q̄ato dicit. Sic
bonus esto bonis ne te mala
dāpna sequatur. Et non
solū tibi nocē nō debes
p̄ munificētia ul̄ libēali
tate tuā. s̄i nec alijs dicit
em̄. **C**assiodorus d̄m̄m̄

certa nona nulli volumus
extare dampnosam. ne qd
alteri tribuat alterius dis
pendio applicat. Inde etia

Ullius dicit pcedu
est ut ea liberalitate uti
debent. ut de nro no de
alieno tribuam. Tribue
cu de alieno no est iustu.

S nec libale. pnde idem
dullus dicit factu est
liberale qd no sit iustu.
Et tunc debent ne maior
sit tribuendi benignitas
q facultates. ut ice dicit

Sedm q facultates et
posse tua. **Q**assidori
dm qui aut psona tua
refugiu sit oppresso iurmi
et defensio pndm aqua
calamitate gcluso. **Q**uo
et qualis dei amor et
ipi dilectio retineat

Retineatur aut amor
et illis dilectio pseue
rancia. vñ dicit. Non qui ne
pit s qui pseueraverit
aptus est regno dei. Et

Dns p ore dicit. Qui
aut pseueraverit usque
ad fine hic salus erit.
Et alibi dicit. Nemo mittat
manu ad aratru et ves
piciens retro apto est
regno celoz. et sancty

Iobes dicit repla sua
Dns qui pcedit rcoctna
xpi dei no ht qui pma
net rcoctna ag. hic et
filu et patre ht. de a
more dei et dilectio illig
p magnitudis negotii
et mei paucitate tge
mi ad plenu te no possu
doce. s h me breuiter
et succite et qsi sumati
tibi scripsisse sufficiat.
tu aut ex tuo tgemio a
dno tibi pnto semper
augeas et sup addas.
ut dei gracia ad illo
amore et dilectio valeas
puenire. **T**ractatus
de amore et dilectio px

Habito tita. **I**mi
tu de amore et di
lectio dei itate tractandu
est de amore et dilectio
penni. que illi coheret
et sine qua dei amor
haberi no pot ut sancto

Iobes repla sua dicit
Et onus q diligit frz.
ex deo natus est. et cog
noscat deu. q no diligit
no nouit deu. qm deus
karitas est. Et alibi etia
dicit. Si qs dixerit qm
diligio dei et frz sui co.
mendat est. dm no diligit

fratres sui que uidet. deum
 que nō uidet que potest di-
 ligere. Et hoc mandatum homi-
 ni a deo. et qui diligit deum
 diligit et fratres suos. Et be-
 atus **P**aulus dicit. Qui
 diligit primum legem im-
 pleuit. Et a sapiente eadem
 dicitur est. In tibi bene placitū
 est spiritui meo que sunt
 probata coram et hominibus. Con-
 cordia fratrum. et amor
 proximorum. et iur et proxi-
 mi sibi consensientes. **T**res autem
 species odium animae meae. pau-
 perem superbū. **P**er ueritatem men-
 dacem. Et tene fatuū et
 mensuratum. Et eadem tunc dicitur
 dicitur. Diliges dominum de-
 um tuum ex toto corde tuo.
 et ex tota anima tua. et ex
 tota mente tua. statim
 subiungit. et proximum tuum
 sicut te ipsum. dicens.
 in hiis duobus mandatis
 tota lex pendet et propheta.
 Diliges ergo sicut te ipsum
 ut istud sicut notet sicut tu
 dicitur. et non quantitatem.
 Nemo enim potest tamen alium
 diligere sicut se ipsum diligit
 sufficiat ut diligis primum
 ad id quod diligis te ipsum.
 id est ad vitam eternam.
 Omnis ergo homines generaliter et

1pxi^m

universaliter in christo sunt dili-
 gendi. nam uoluntatem de-
 bes habere et etiam tunc potes
 potes implere ut hoc est bo-
 ni sunt et ad finem. et per
 bona opera paradisi uadit
Per hoc igitur amare omnes
 diligas. non primo. Amore
 enim alius est rectus. qui
 dicitur caritas. de quo
 super dicitur in titulo de amore
 et dilectione dei. Alius uero prius.
 qui cupiditas potest multiplicari.
 de quo Iulianus tractat
 ait. illiusque diffinitio dicitur
 Amore est passio quae
 dicitur inuata procedens ex
 iustione et moderata cogitatione
 formae alterius seruus. ob quae
 quidem aliquis super omnia
 cupit alterius potest
 tunc implere. et omnia de
 utriusque uoluntate tunc
 amorem precepta implere.
 Diligas ergo homines et bonos
 et non malos. nam et apostolus
 dicit. Noli iungi a malo. sed
 iungi in bono malo. Et a
 libi in epistola ad romanos
 unusquisque uerum proximo suo
 placeat in bonum deum et
 diligit alium consensiendo
 malo. non illi diligit. si
 potius odit. et se ipsum
 capiat hic enim peccat

qui p[ro] obsequiū a com[un]e
 dat. Qui enī peccat p[ro]p[ri]e
 in se quā in aliū peccat
 ut sic **P**rosp[er] dixit
 hoīes sic sunt diligendi.
 ut errores eor[um] nō diligi
 tur. De amore igitur ho
 minis in hoīes dicit ut ple
 mine notant beatus **Au**
 gustinus in sermone suo q[ui]
 legitur in d[omi]nica post pe
 t[ri]scostem. qui sic incipit
 Non solū in nouo et t[er]ra

Anotata q[uo]d **De amore**
 amor ad mod[um]
 cristalli oritur. cogula
 tur. zelatur. tam uicā
 dicitur. et p[ro] bonā g[ra]tia
 eor[um] et longā osuetudine
 quasi natura d[e]du[n]t.
 ad eo ut quasi lapis cla
 rus efficiatur. amor hoīes
 uelud lacrima ab oculis
 oritur. et in pect[us] cadit.
 oritur etiā q[ui]sq[ue] ab au
 rib[us]. nā si audieris tibi
 filiu[m] e[ss]e natu[m] que[m] nūquā
 uidiisti. p[ro] solū auditum
 aurēu[m] g[ra]p[er]itur amor i[n]
 corde tuo ut cū sapias
 diligē. Idem etiā est cū
 de aliquo bono hoīe ml
 ta bona audis ul' suicia
 ab eo p[ro]p[ri]e. g[ra]p[er]it enī
 amorem p[ro] aures ad illū

diligendū **coagulat**
 aut amor et zelatur.
 ita q[uo]d tam uicā dicitur.
 p[ro] fidem p[ro] quinnū. p[ro] lo
 ciades suū eloquētiā. et
 p[ro] bona suicia tuam
 data et accepta p[ro] fidē
 coagulat. **S**one
 ram qui ait. Amico fi
 des coagulatū est ami
 ciae. sapia firmantū
 p[ro] quinnū aut me hoīes
 bonos coagulat[ur] amor
 ut dicit quidā **S**api
 ens. Coniunctū est coa
 gulatū amicitiae inter
 bonos. inter malos enī
 autem dissensio. p[ro]de
 dicit **S**eneca Teplis
 Ante cūspiciendū est
 cū quibo edas aut bibas.
 quā quō edas aut bi
 bas. Epulaco sine amicitia
 leonis ac lupi uita
 est. et p[ro]ph[eta] dixit. **S**u
 p[ro]bo oculo et misericordi
 li corde cū hoīe edebā.
 licet aut si quinnū coa
 gulatū amicitiae. nō tam
 frequētandū est multū
 uerbo. q[uo]ia Tomiūo multi
 mali hoīes q[ui]sq[ue] agre
 gantur. et q[uo]ia dissensi
 ones maxime inde q[ui]sq[ue]
 oriunt[ur]. et q[uo]ia sup[er]fluitat

multe illic sunt. et qz p
quonia frequētia subita
cia bonis ualde minora
tur. **Vñ Salomō dicit**
Exclusus est ire addo-
mū luctus q̄ ad comūm
quūm. Et Qato dicit
Paro comūmē lonuoz
aut bonā coagulatur
amor et tamiciā cadit
Vñ quidā sapiens dicit
p̄ncipiū amicitie est be-
neloqui. maledicē uō
exordiu inimicitiaz. Et
etiam Pampilio dicit
Exultat et nutrit faci-
dia oculos amore per
bona aut obsequia in-
uicē data atq̄ recepta
zelatur amor et cadit
tamiciā. et efficitur
homo zelosus. Vñ dicit
Zelus domus tue come-
dit me. et alibi. Noli
emulari in malignā.
neq̄ zelaueris facientel
iniquitatem. Quāc̄ regula
amoris dicit. Qui non
zelat amare nō potest.
et ex nā zelotipia effe-
tus semp̄ crescit. quādi
p̄ mutua etiā finiat
uicē data atq̄ recepta
acquiritur amicitia. cō-
suatur et retinetur.

Vñ dicit osuēnt. Audiosit
dū dando retinetur
amici. Et Qato dicit
Obsequio qm̄ oculos re-
tinetur amici. Ret du-
bites cū magna petas
impente pua. hīs et em
rebus oūgit grā caros
Et alibi. Sapsilis mēdū
notis et caris amicis.
Et alibi. Qd̄ donat̄ potes
gratis. nate rogati. nā
recte fecisse bonis in pte
lucrum est. et Terentius
dicit. Obsequiū amicos
ueritas odiū parit. Si
em̄ ab amico tanto mō
superis. nūq̄ illi tri-
bueno illis amicitiam
meū pdes. cū a te sp̄
cāpna suscipiat. nūquā
aut luc̄. amicus em̄ uti-
litatis cā assumitur. et
si pte semp̄ cāpna pati-
tua amicitia ipi uero.
placebit. nā ut dicit.
Phis. Qui utilitatis cā
assumptus est. tam diu
placebit q̄ diu utilis fuit.
Et cū si amicus tibi se-
pe cederit docuit te illi
cedere. Vñ quidā phis
dicit. beneficiū sepe dātē
doct̄ est reddere. licet em̄
Seneca eplāz dicit

beneficiorum usum gratiam
 esse hoces putat. illa acri-
 rit mora. et tanto plus
 soluentem est. quanto tar-
 dius. **I**ussu gratia em q
 beneficium reddit sine v-
 lura. **S**icut beneficium p-
 mora crescit. ne tamen
 ogria mora in hns est
 reprehendenda. na dicit
 quida **P**hs Tene verba
 iustitiam in hoces et di-
 ligent te. et ne speres ulli
 reddere mutuum boni vel
 mali. qz cuius expect-
 tabit te amicus. et dicit
 us timebit te inimicus.
Redde qz debes beneficium
 amico cu vsuris si potes.
 alioqui t memoria frequ-
 ter habeas beneficium tibi
 collatum. et benefactorem
 mox collaudes. **A**it enim
Seneca qz magna est
 vsura p beneficium memoria
 et etiam benefactoris reue-
 rentis et timeas. na ut
 idem ait. **O**ptime positi
 est beneficium qd est nquu
 nec tollerandum ab eo. na
 ut **S**alomon **S**apientie
 dicit Qui reddit mala
 p bonis no reddet mala
 de domo eius. **E**t si nuq
 amico fuis. iuste ab

co petis. **E**t alibi dicit
 beneficium q daz nescit.
 iuste petit. **I**mo ead
 totum cadit. ut idem
Seneca dicit nullu
 est oim pmaosius q
 me beneficium violati pude.
 libentius em debes.
 beneficium reddere q de no-
 no recipere. **I**nde etiam
 idem **S**eneca dicit
 errat qui beneficium am-
 pit libentius q reddat.
Quanto illarior est qui
 soluit qua qui mutuatur.
 tanto di hylarior ee
 q se maris ere alieno
 accepti beneficium ex bono
 rat q qui maximo ob-
 ligatur. **Q**ui em de acci-
 piendo cogitat. obliga-
 t est accepti. **R**et est
 amicitia si negotiatio
 q admodu accedit que
 quidem osentura sic
 spectat. **Q**uare dicitur est
 pigno est decipi qui
 de recipiendo cogitat
 du dat. **P**o si reddere
 beneficium fuis non potes
 saltim p ofessione ben-
 ficij tribuere. na ut
 idem **S**eneca ait. **I**n-
 tdu aut solutio est ben-
 ficij ipa ofessio. **P**enega

aut benefici ad maligni-
tatem et ingratitude
spectat. Unde quidam **P**ro-
dicit benefici quodene-
gat. oram oculis oia e-
nentis se accusat. De quo
beneficis et finis dan-
dis et recipiendis plenus
notauit. inf. in titulo de
retinendis amicis. Place-
at aut tibi altius amica-
quam tu amica quomodo co-
finas. et no tu altius. Tomo-
do sine sit amicus sine
imicus. Na ut **C**ulligere
officis dicit. Ne recedat
q. more neq. aliq. qd
exhibeas huius amice pos-
sit. tam est q. natura q.
ex alieno Tomodo sicut
augere quomodo. **P**ro-
dicit. Seneca dicit. Facius e. sua
mala q. aliena tractare
Et alibi. Conferus e. nocte
q. ledi. p. bona aut gusa
et longam consuetudinem
amor in natura guntur.
ad eo ut qsi lapis clarus
efficiatur. qz consuetudo
est altera natura. Sicut
em aqua fontis et putea
assidua et longa semper
melior efficiatur. Ita amor
inuetra. Semp. nouo me-
lior inuenit. **P**ro-
I. h. s.

filius syrac dicit. **P**ro-
nouu et amicus nouus
inuetra. et tu suauiter
bibes illud. Et alibi. Ami-
cu tuu et amicu patris
tuo no derelinquas. nouus
em non erit filius ei. Et no
qd sicut antiq. amicitia
p. longa consuetudine. Thabi-
tu mentis scripta ita cogi-
latur. qd qsi lapis clarus
efficiatur. ita ita inuetra-
ta est. odium. et odium inue-
teratu ad eo in natura
quertitur. qd. Timico an-
tiquo nuq. qsi. possis
p. quidam. **P**ro-
dicit. Ne assiduas inuicias tuas.
cu alios possis recipere so-
cios. que em male egenti
notabunt. que no bona
fuerit deuabunt. plus uo
dicit alius. **P**ro-
ignotos qsi inuicos ee
uitandos. et in eis non
ee asidenda an cognitos.
Aut em non agredieris
uia tu aliq. si aut p. ag-
noueris. Si quis q. tibi in
uia. ignoto te assidua. et
iter q. tuu inuestigauit. dicit
te longius ire uelle. q.
disposueris. et si detule-
rit lancea uade ad dexte-
ra. si enseni ad sinistram.

Salamon de inimico an-
hquo dicit Inimico anti-
quo ne credas metum.
et si humiliatus uadat cur-
uis ne credas ei. captus
em vultu non amicitia
retribuit uoluntate. ut ca-
piat fugiendo que no po-
tuit psequedo. Et alibi.

In oculis tuis lacrimabit
inimicus. et si uiderit tepus
no sagabit sanguine tuo

Et Seneca dicit p am-
ico potius occidit expedit
q amico uiuere. Et etia

Alpous dicit per asida
tis secreta n tuis detega
tis cum qba egissis pug
ne discrimina tristes.

Et alibi idem dicit nulla
fidet hosti. tibi sit q talia
notu prorsus et hostili
tibi sit psuasio vilis. frau
de uenis dire ne sit inde
are pure. na et quidam

Phs dicit Inimico ne
mo tute t gratia redit. q
ut ait Seneca Nūq
ubi dui silt ignis defiat
vapor vapor em odi sp
latet pportere inimici Et
odiu snt Cullu est ne
uentu amicitie. quae ami
cina ul gra eis quesita
defiali no pot durare.

Et alio dicit Inimici ad
inimicu nulle pres querit

De Commoditate amo

A nota q ut
amoris multa s
moda si tyraua pre
stinet. nant Seneca
semper amore ca dapi
queritur. Et alio dicit
cu amas nosapies no
amabis. Et regule amo-
ris dicit omis edit
et dormit que amoris
cogitatio uerat Et qlib
amans actio no pama
cogitaco finitur. Et ue-
ro amas nil beati crecit.
nisi ad cogitet colanti
plare. et amor nil poss
amori denegare. et no
sola amae que iunna
voluptatis habudancia
repat Et amas ho-
mans solatus sociari no
pot Et amozosus semp
est timorosus Et ois
stuenit amas t poama
tis aspectu palese Et
in repentina t omans
nisione gremesit amas.
Et uero amor astiona
sue mfmessione choa-
mans magna deti-
netur. et **P**oeta dicit
Res est solitari plena ti

mons amor. **H**is itaq; pen
et multis alijs que **no** pos
sent enarrari ul' excogitari
Vnde **Quintus** eplax appel
lat amore orbū et no vi
dentem dicens **V**icta p̄or
gemp̄ q; tuis regula teco
brachia **Quid** docat fori
non videt ullus amans
Et lex vocat amore furro
sini dicens **A**moris furde
nichil est ubementis. que
retine. p̄fecte est philosophie
retine. g. amore tui et
restringe debes. ne amor
qui rectus eē dī prauus
efficiatur. **S**icut em̄ puer
nisi p̄ virgam et baculū
castigaretur stultus fiet
Vt ait **S**apies **S**pulticia
colligata est corde. pueri
virga et baculo figabūt
eam. **E**t **P**rophā etiā dicit
Virga et baculus tuus. ip̄a
que ḡsolata sūt. **I**ta amor
nisi restringeretur uasq;
efficeret. et in cupiditate
et libidine caderet. que
vicia nō sūt imitanda. s̄
penitus fugienda. **N**am
dicit **S**apies post dō
cupiscentias tuas nō eas.
ne cadas **T**ocisti timidoꝝ
tuos. **E**t alius dicit. **I**n
bello corpora hoim̄ gladijs

In pace voluptatib; volue
rantur. **E**t **Quintus** dicit
Vale p̄p̄m̄ est seias et
tingue flamas. **R**ē sūm
vini pectus hie tui. **A**mo
rem aut tui nō bene re
stringe potes. qui oriat.
Sim̄ em̄ motus amoris
qui p̄ oculos et aures ori
tur. **I**nobis nō est. **S**im̄
nāq; motus i. motus q; oriat
a quib; sensib; hoc est a
visu. auditu. gustu. et o
ratu. et tactu. **I**nobis nō
sūt. s̄ in dno q; p̄stat nobis
illos sensus. nā cō ip̄o.
qđ mdes ul' audis rē pla
rabilem moueris ad illā
diligendam. quae **S**e
neca dicit. **R**et mortem
effuge qui q; pot̄ nec amo
rem. **R**estringe tam̄ po
tes motū illā ne amor
tam̄ iactā malā ḡtatur.
Et licet dixerit orū amoris
nō bene posse restringi.
restringit tam̄ qnq; ad
tendo. **A**ttendo oculos ne
videat uanitatē. **N**ā ut
Cullus ait. **N**ō solū ma
nō s̄ etiā oculos abstinet
hōe oportet. **E**t abstinendo
aures ne de amore p̄no
audiant. ad similitudinē
aspicis furde et obtinēt

aures suas. que non ex
 audient uoce trantantau.
 et uenefici trantantis
 sapienter. Et abstinedo
 lingua ne de amore suo
 loquatur. Na ut ait aplos
 turpia colloquia bonos
 mores corrupunt. Et qda
Sapienter dicit sermo
 luxurie augmentu e lux
 urie. Et **S**eneca dicit
 a uerbis quoq turpibus
 abstineto. qz licet cor ip
 uidentia nutrit. et **S**o
 crates dicit que facere
 turpe ea nec dicit honest
 tu puto. Nec etia putes
 te turpia ul Thonesta fa
 ce posse. Na ut ait **I**er
Sua peccate ul est ma
 ul uercedia nra ledit
 Et ut gnalis dicit. que o
 bonos mores sunt. nec
 nos face posse credendu
 est. quousqz ad fiant.
 Na ut ait quoda **P**he
 Nichil me est q aio facia.
 qd face uicosa est. Nam
 fra qntur. dius no vi
 detur. Amori gno fir
 mi tponas. cuiusq habe
 nas talis retineas. ut si
 amor tuq ab oculis orto
 te scandalizat. abu dmi
 obsues q dicit si oculi

tuo scandalizat te et ue
 illa et pice abste **I**mpa
 g oculis tuis ne patet
 Na ut dicit **S**apienter
 Nichil peccat oculi si
 oculis ams impat. Na
 ut dicit **S**apienter **I**mp
 nus et pccatio no imple
 batur. Et sic et oculi hoiz
 insatiabiles. amore itaqz
 tui oculis et auribus
 et lingue et aio tpondo
 talis restringas ac domes
 ut no efficiatur pccus.
 nec gntatur Tam uicia
 stulti ul insipientis. ul
 in auaricia auari ul ci
 pidi ul pasci ul supbi
 ul fatui sine loquacis et
 linguosi ul iracundi. Et ut
 gnalis dicit omi maloz
 hoiz auaricia districta
 est penito euitanda. **De**
auaricia stulti sperneda

Auaricia stulti uel
 insipientis ideo
 no est amplectanda. qz
 stulti aliena uicia cupit
 et suoz obliuiscunt. vñ
 quodam **P**he dicit
 ppu est stulticie aliena
 uicia eud. suoz obliuiscit.
 Et qz cogitacoes dei no
 intelligit. ut ait **P**ro
 pha **U**ir insipies no cog

noscit et stultus nō melli
git her. **N**ec respicit stul
ti correctores. **S**ive sine
therent. **V**n **S**apientis
aut. **I**n aurobus insipientiū
ne loquaris q̄ despiciet
doctrinā eloquiū tui. **E**t
alibi **V**ia stulti recta ē
torulis eiō. **S**apientis aut
ostia. et alibi **N**oli arguē
irrisorem ne te odierit. ar
gue sapientem et diliget
te. **E**t alibi **S**i offenderis
stultū ip̄ila q̄ ptisanas
ferente desip̄ pilo non
auferetur ab eo stulticia.
Et alibi **C**or sapientis
doctera eius. et cor stulti
in sinistra eiō. **S**ed **D**ia
stultus ambulās. cū ip̄e
inspiens sit oēs stultos
estimāt. **E**t alibi **Q**ui cū
sapientibz gradie sapiēs
erit. amicus aut stultoz
similis efficietur. **E**t alibi
Non decet stultū abas
ta. nec p̄ncipem labiū mēn
eis. **E**t alibi **P**ur sapiēs
si cū stulto attendit siue
irascitur siue videt.
nō aueniet requie. **S**im
irrisore q̄fortū nō hās.
loquele eiā affiducate q̄
tostiga fugias. **S**ocietas
eū eiā tui laqueus sit.

Aliāq̄ affabilitas desper
her. etiā potes cū stulto
ogruē loqui. nō em̄ oēs
alicui attendit. n̄ auditi
alicui p̄bet. q̄re si cū eo
loquaris p̄dis ūba. **N**ā
ut ait. **I**hs filius syrac
Qui narzat uebā non
attendentem. q̄si qui exetat
dormientem a gram sop
no. cū dormiente loquit̄
qui narzat stulto sapiēs.
et in fine narzatoris dicit.
quis est hic. **V**nde alibi
idem dicit **P**bi nō est au
ditus. nō efficias simo
ne. et ip̄ortune noli ce
tollī. **N**āp̄ia tua. **I**mpor
tua est em̄ narratio tua
q̄ nō p̄betur tibi audito.
que est q̄si musica. **L**uctu
Vn̄ idem ait. **M**usica. **L**uctu
ip̄ortuna narratio. nec
etiā potes quode viue cū
stulto. q̄ tota vita eiō p̄
luctu reputatur. **V**n̄ **I**hs
filius syrac dicit. **L**uctus
mortui septem diebus.
fatiū et ip̄i oēs dies vite
illoz. **E**t nō solū vitare
debes colloquiū stulti. **S**i
etiam ip̄i stulto silentiū
ip̄onē. si omode hoc faci
potes. **S**rom ūbū. **S**alo
mois q̄ ait. **I**udicū del

minuat cas. qui ipoint stul
 to silenciu iras mitigat
In silio etia p danti stiple
 tis amicitia eius pors.
 nec retine illam potes
Vit aut **I**hs filius syrac
 danti stipientis no erit
 vale tibi pauca dabit
 et magna sperabit **P**auli
 em eius septē plices sūt
Inde etia **S**eneca de bn
 ficiis dicit **N**ūq̄ ipse spei
 qd datur satis est. et ma
 iora cupit quo maiora ve
 nerūt. **E**t alijs multas ra
 tiombz amicitia stulti vel
 puenda est. **N**ā ut vulgodi
 celtus est collo portare
 stultū. q̄ ei onde uiam. li
 cet stultus difficile porte
 t. **N**ā ut idem ait. Arena et
 sale et massam ferri faci
 lus est portare quā hōis
 spudentem fatuū et ipi
 um. **E**t alijs **S**apientis
 dicit **S**peredit magis in se
 occurrē captis sensibz q̄
 fatuo offidenti stulticia
 sua. **N**on em potes stul
 tū corrigē. cū em te m
 suam seducēt stulticia quā
 de tua sapientia aliquid
 caperet. **D**es stulti et insi
 pientes inaluoli sūt. et
 inaluola quis abditos

dentes sūt. et in maluola
 quāz idmitrat sapia. q̄c
 quodam **I**hs dicit.
Qualior est sapientia al
 pera vita mē sapientes
 q̄ dulcis vita mē stiplet.
Et no hās p magno ami
 ciatā stulti. qz no est pma
 nes plē ead dno tibi nō
 habeas amicitia sapientē
 uiri cū stultis et lectatoribz
 educati. **N**ā ut ait q̄cā
Ihs melior ē societas
 simplicis mē sapientes
 nutriti. q̄ prudentis cū
 lectatoribz educati. **E**t
 licet stultus sit diues et
 fortunatus. nō tamē eū
 districtam amicitia hīc
 pures. **A**it em **C**ullus
 de amicitia. **N**ec quicq̄
 in sapiente fortunato ī
 tollerabilis pot fieri
De amicitia cupidi
 et auari sperneda.
In amicitia aut q̄
 auari ul cupidi
 amor tuus q̄iti nō debz.
 qz cū auaricia sūt **A**plū
 sit radix om̄z maloz. ab
 auaro nulla bona possūt
 oriri. **A**uaro em nisi cū
 moritur nil recte facit
 vñ etia **M**arcialis vocā
 dicit no sibi nō alijs p

est dū vult auarus
Et potest aliis et sibi dū
moritur. Et alius **P**ro
dicit In nullo auarus
bonus est. in se pessimus
Et alius dicit pecunia
nō sanat auarū s̄ iritat
Et esse auaro deus ipse
non sufficit Et nō qd a
uarius sp̄ h̄z manū por
rectas in accipiendo.
clausas nō tōquendo et f̄
buendo ul̄ rebuendo.
conē dictū filii **S**icut
qui ait Non sit porrecta
manū tuā ad accipiendū
et ad dandū collectā.
Quae nō est digna amde
ul̄ amicitia **R**egula
amoris dicit p̄bitas so
la quēq̄ facit amāe. q̄
p̄bitare esse auarus nul
latenus pot̄ h̄re. nec e
ciam pot̄ auaro nāctis
honore. auaricia obstāte
vñ quidā dicit Et sol̄ sple
dore nec thus p̄tat̄ do
rem Cum p̄ auariciā fuit
qd̄ nactus honore Indig
nus est em̄ auaro habe
honore ul̄ dignitatem.
et apud eū cēt loco igno
minie. nā ut ait **S**e
neca loco ignominie est
apud tōignū dignitas.

Et iter̄ bono honestū
decorat. Thonestū notat.
Et merito repudianda
amicicia auarūq̄ ut ait
Ih̄s filius s̄uar̄ qua
ro nichil est scelestius
quid sup̄bit̄ fra et am̄s
nichil est aq̄ius q̄ ama
re pecuniā Auarus sibi
nāq̄ malus est. et nullā
diligit. ut ait **S**apies
Qui sibi ip̄i malo est nul
li alīi bono erit. nā ut ait
Seneca Auaro ip̄e cā
ut siue miserie. nā et sibi
et aliis oīa denegat. q̄
idem ait Regandi cau
sa nūq̄ auaro desit.
nec etiam pot̄ auarus
securā vitā dūe. cū de
reputēdo nimis cogi
tet. eodem restante qui
ait Nulli pot̄ securā vi
ta otinē. et etiā miser
est semp̄ auarus. cū sua
ei semp̄ videantur p̄ua
et non ampla. nā ut idē
ait Si alicui sua nō videt̄
amplissima. licet totius
mūdi sit dñs miser est.
et auarus nulli gratus
est. nec sibi. nā ut ait
Seneca eplāz p̄mo
sibi gratus qui alteri nō
fuit. et siue sit dñs siue

paup. auaritia et oie
 mala semp illa comitat
Queadmodu em nichil
 refert. vtz egru i linc
 lectulo et in auro collo
 co. quocunq em illa tras
 tuleris. morbu situ tras
 fert. Sic nichil refert
 vtz eger et auarus que
 in delicias an in paup
 te ponatur. mala sicut
 illa sequitur. ita q de
 sunt Topic multa. aug
 riae oia. Na ut ait **S**e
 neca in eplis Auaritia
 paupratem intulit. et
 multa concupisendo amitt
 Na is minime eget. qui
 nimiu cupit. hoc enim
 pcepit ut hoies Tard
 et no diuafinomo putet
 ee diuitias. et cu auaro
 no possit opne auz suu
 p auaritia. oturbat se
 cu morantes et domu
 suam **bn** **S**alomon
 ait **T**urbat domu
 suam qui sectatur au
 riciam **Qui** aut odit
 munera diuet **Quare**
 auari auaritia merito est
 vitanda **Et** no qd auaro
 spe dicit in retinendo. cu
 pidus **T**arquirendo **Et**
 ti enim snt qui p minima

cupiditatem multa enoz
 miter arquirunt. non
 sunt retinendo auari.
Sz arqista p cupiditate
 largit expendit atq
 offumit **C**oncupiscentia
 em mala est **Na** is nimio
 eget qui nimiu cupit.
pn dno dicit **N**on con
 putes te peni tui. **Et**
 beato **J**acobo dicit.
pno quisq em teptatur
 a concupiscentia sua ab
 stracto et illecto. deinde
 cu concupiscentia teptat
 parit pccm. peccatum
 cu consumatu filit gnat
 mortem. **Et** etia apostolo
Paulo dicit **T**epla ad
 timotheu **R**adix enim
 maloz est cupiditas.
 in tu cupiditas mala e.
 ut cupientis aio nichil sa
 tis festinetur **v**nde diu
 oliuunt **C**upiditati tar
 da est celeritas **O**nes
 em prave cupiditates
 porte sunt **T**ermin p qd
 itur ad mortem **Qu**e
 si alie auferri no possent
 ipm cor eualeudu eet.
 qz nichil amat cupiditas
 nisi qd licet. **q**re **S**e
 neca dicit **S**eruosissima
 cupiditas pestis est que

solet egeres facere quos
capit tunc sine querendi
non tuentur in ut ut ait
Altera cupiditas ex fi
ne alterius nascitur
Vn aut fornos est qd cupi
ditatem vint qd qd hoste
sibint In hoc etia **C**ullus
de senectute dicit nulla
capitaliore peste qua
uoluptatem corporis ho
mibo a natura data. cup
voluptatis aude libidi
nes et temere et effre
nate ad potendu intant
Hic patre pudes. hic
rez publicaz cussiones.
Hic ai hostibo clandesi
na colloquia nasci dice
bat. nulla demq scelus
nulla facinus ee ad qd
suscipiendu no libido
voluptatis spelleret.
supra ilo et adultariu
et ee sic flagituu. nullus
alio illecebus excitari
nisi voluptatis. cup na
hoi sine natura qd deus
nichil mte ptabilius
cedisset huic diuino
numeri. ac dono. nichil
ee tam timicu qua vo
luptatem. nec em libidi
ne onante locu tepanne
ee **h**ecq oio voluptatis

regno virtute posse con
sistere duo fra nichil ee
tam detestabile taq pes
tiferz qua voluptatem.
Si quidem ea est maior
cet atq longinquoz ee
ai lumine extinguit **E**
Amoro conpescendo

Amorem quoq tui
talie opestas atq
distigas. vn in amicia
supbi ul pusi hois nulla
teno te ostringit **S**upbi
em resistit dno. humilibo
aut dat gras. ut sancto
Petrus in epla sua
pna dicit **S**upbia em
hoies suos facit. et li
bertatem nctis tollit
Vn dicit **S**apies lib
non est que supba tpla
mat ams. ut ena ptem
tollit. ut **M**arcialis
corus dicit **E**t hercam
ptem uictosa supbia tollit
Atp amor nctis mari
miane tibi. et **H**o filio
sirat dicit **V**bi fuit sup
bia ibi et otumelia **V**bi
aut humilitas ibi et
sapientia. **E**t **S**alo
mon pabns dicit **I**ne
supbos semp uurgia se.
qui aut agut nicta cu
gfilio. regitur sapia.

Sic aut
dno anglos
supbiens

Sicut autē dñs angelos
 supbientes de celo picat
 sic quoq supbos atq pū
 sos paul a te repellas. ut
 ab eoz supbia ul pūitate
 non otamneris. **Mā** ut
 ait filius syrac Qui ceteri
 gunt pūtem conquinabit
 ab ea. et qui cōtānit supbo
 mduer supbiā. Et enām
 idem **S**apiens dicit.
 de societate supbor dmitti
 dicitur ne fueris socius
 qui comunicauerit cū
 bā ad ollam. qm̄ em̄ se col
 lūserit offingetur. **Pūes**
 iuste egit et fremebit.
 paup aut̄ lesus tacebit.
 Si largitus fueris assūm
 met te. et si non habueris
 relinquet te. Si habueris
 omuet te. et euacuabit
 te. et ipse non dolebit sup
 te. Si necessarius illi fueris
 subplantabit te. et suba
 dens spem dabit. **Raras**
 tibi bona. et dices. quid
 est opus tibi et gūndet
 te in tibiis suis. donec
 te exinamet bis et ter.
 et postea vicia derelin
 quet te. et caput suū mo
 uebit ad te. **humiliare**
 deo et expecta manus
 eoz. attende ne seductus

Multitudo humilioris
 Noli eē humilis i sapia
 tua ne humiliato Multitudo
 cā secularis **Aduocatus**
 a potestate discede et
 hoc em̄ magis te aduo
 cabit. ne ipus siem̄
 impingaris et longe
 sis ab eo. ne cas **Tobliu**
Tobliuone **Ret** retineas
 ex quo loqui tū es illo.
 et ne credas multis abis
 illius **Se** multa em̄ loque
 la teptabit. caue tibi et
 attende diligenter au
 ditui tuo. qm̄ cū subūsi
 one tua ambulat **Dilige**
 dñm et tuora illū in sa
 lute tua **Om̄e** aīal dili
 git simile sibi **Et** et
 oīs homo primū sibi
Si cōtābit lupus agno
 aliqū. sic cōtātio pēoz
 multo. que cōtra est sō
 hōi ad canē **Penano** le
 onis honager in hermo
Et pasua sūt om̄tū
 pauperes. **Et** sicut ab
 humano est supbo hu
 militas. sic exerratio di
 uitū paup. **Pūes** amoto
 gūmatur ab amias.
humilis aut̄ cū ceciderit
 expellit. et a notis diuiti
 excepti multi recuperatores.

locutus est superbe et iusti
ficauerunt illū. **H**umilis
deceptus est in super et ar
guitur. locus est sententia
et non est datus ei locus
Dives locutus est et oēs
tacuerunt. et uerba illius
inquit ad nubes peruenit
Paupe locutus est. et dicit. **f**
quod est hic. et si ostenderit
subuertit illū. **E**t **S**a
lomon probis dicit. **S**ci
entia suo paupe odiosus
erit. **A**mici non diuitum multum
diuitie cum accidunt amicos
plurimos. a paupe autem
et hi quos habuit separantur.
et multi colunt personam po
tentis. et amici sunt dona
tribuenti. **F**ides hominis pau
peris odiosus est cum in super
et amici recesserunt ab
eo paupe. **E**t iter dices
spat pauperibus. et qui acci
pit mutuum suus est sene
carius. **E**t etiam alibi. de
sinceritate et clientela et
gentilitate potentium et
diuitum superborum et diuitum
uitanda a multis instruitur.
Non dicit quodam **P**ro
rex est similis igni. cum
si nimis ad motum fueris
remanebis. si ex toto
remotus frigidus. **E**t

filius dicit dicit. **A** uiro
habente potestate ostendit
longe esto. **S**ato cum quoniam
mediorum laqueorum eius ingre
diens. **E**t alius **P**ro
dicit. **S**i in clientela pote
tissimi hominis deuenieris.
aut uicinus aut amicus
pericula est. **N**am hominum
magnates et potentes sunt
duces. aut impant aut ui
pellunt. aut regando fac
it quod tandem ualeat. **U**nquam
Sapientis dicit. **E**t ordo
dicit spes uolenta uidebitur
Et quasi si modo si plura
ense potens et etiam quodam
Sapientis dicit ubi paupe
diuites multari cepit. **P**ro
ut ait **C**ullius huius
modi diuites se honoratos
et beatos putant huius nec
obligari quidem beneficiis
pudent uolunt. **Q**ui etiam
beneficium se arbitrantur
reddisse. cum ipsi magnam quod
uis aliquid acceperunt. atque
et a se aut postulati aut
expectari aliquid suspicant.
et ita potius uicibus non est
multum utendum nec mo
randum cum humani potendo
et maxime cum regibus. **N**on
et quodam **P**ro dicit
nihil peius attingit homi

qui
q̄ regi fure. et nichil
boni arquire. et ideo pre
pit ne quisq̄ nimis moret
in finis regis. Et alius

Phis dicit qui sunt regi
ut ita dicit. sine fortuna
et hoc seculu potit et alius
fligat q̄ bonos et buni
les cu quiba vtaris et
bona curis. **P**ropheta
dicit cum sro sro curis.
et cu vno innocente innoces
curis. et cu electo electo
curis. et cu p̄sido p̄sidentis.

Alterum de amore

Apor eam amur
no te ita dapiat ut
in amiana loquaris ul
linguosi ul fatui te tbat
Ideo aut amiana illoz
est vitanda. qz multi
loquio no de est p̄tin.
de linguoso p̄ **P**ropheta
de p̄r linguosus no dicit
set t̄ra. Et **I**hs filio
brar dicit debilis est
in civitate sua ho linguo
sus. et temerarius t̄bo
sus. oculos est. Et alibi
fatus no erit amicus no
erit gratia t̄boms illius
Et alibi qui odit loqua
ritatem. exstinguit ma
liciam. Et alibi idē dicit
dum vno linguoso non

loquaris. nec igne illius
sternas ligna. si cu in
illis loqui no debes. illoz
amiana retine no p̄t̄
Et alibi etiam dicit q̄
cu fatuo q̄sita has. no
cu potuerit dilige nisi
que ipis placent. Et fatuo
q̄ fatui dicit. qui multa
fantur. et supflua. sic
dicit q̄ fatuo ul fave fat
Et **C**ullius dicit Am
cor tota ratio abiectae.
amur q̄re latine dicit.
canis unde amici dicit
latrantes ut canes. et
ideo cu taliba tene no
debemus. qz ne m̄cedit
vri ita sicut ignis qua
toniagio ligna suscepit
semp maiorem flama
erigitur. ita malus ho
quato magis vobz audi
erit semp t̄maiorē ma
licia exatatur. quare
Cato dicit q̄nt̄ vbo
sus noli ostende v̄bis ser
mo datur cūctis quinu
sapientia pauis. **I**hs uba
loquēti audire tacitus
et p̄spicere debes. et ab
illis etiam discē v̄n idē
Cato dicit p̄spicito
cūctis tacitus q̄ quisq̄
loquat. **S**ermo homin

mores calor simul nidi
cat eam De amicitia
et amore maloz fugi

Apiacia aut lendar
iraudi hois non
desideres. qz illa nullomo
hie potes. ut ait Sa
piens hois iracundo nullus
erit amicus. nec tbonis
eis erit gra. Et alibi re
sis uelox ad irascendu. qz
ira sinu stulti regesat.
Et alibi Salentis dicit
Noli ee amicus hois ira
cundo. neqz amibiles cum
viro furioso. ne forte dis
cas simitas eius. et su
mas scandalu aie tue.
Et alibi sicut carbones
adamas et ligna ad ig
ne. sic ho iracundus fut
citat iras. homo em ee
suum corpus est ai irascat
in tm ut dicat Nulli iras
centi ira sua uidet. iusta
ut beato Prosper dicit
Nemo suemens motus
non estimat equos Ne
qz uoluit hoies se bene
uelle putat Ira di: ab ut
qd est calor. et diffinit
ira. Ira est feruor animi
ab interioribus ad exteri
ora prorupens oblatam
sibi uiriam iudictam

querens. qre iratus ost
liu spernit Inde ead dia
gnotit Iratus ead faa
no osilia putat. Pr ead

Phs dicit Iratus breuis
uites. et diuiciu diu. Et

Quidius dicit Vir aies
ira q tua qz cetera mas

Et alius dicit Lex uidet
iratu iratus no uidet illa

Respic em nil assueuit
iracundia. ut Socrates
dicit et Uns tenagelo
dicit Qui irascitur ai suo
rens erit iudicio. Et

Apld ait Ira em uiri
iusticiam dei non operat

Et Qato dicit Iratus de
re treite qrende noli ira

ipedit animi ne possit que
uer. Et Seneca dicit.

Iratus nichil nisi animis
loquitur. Fine dicit ire

ficiu est sapientie. Et ali

bi idem dicit. lege solet
obliuisci iracundia. Et no

qd iratus semp putat se
plus face quam possit.

et iteo supat poste suu
et minoratur. qz Se

neca dicit. Semp iratus
plus se putat qua possit

Et alius dicit Qui plus
poste putat q natura ius
trat poste suu supans

se mino ee pot. qre dicit
Cullius Ira paul ablit
 cu qua nil recte fieri. nil
 ofiderate potest. Et em
 aliqua paurbaone fuit.
 ea nec ofrauter fieri pnt.
 neqz hns qui affit appai.
Pitagoras dicit qd
 minus psteris ira. ob h
 magis ab ira magis pne
 vis. tuc em nob sapimq
 irati. cu alijs deliamul
 Anis nate ire iuciu est
 penitentie. **S**oara
 tes dicit Iracundus cu irat
 a desierit. tuc irasatur
 sibi. et ete vitare debes
 qlibz iratu. et maxime
 potestatem. **M**a ut ait
Seneca filius est vbi
 cu potestate habitat iracu
 dia. nec eam irata des
 potenti. **M**am ut ide ait
 potenti irati. pculu est
 querere. Quale si potens te
 leserit. potius sustineas
 qua cu eo irasaris. Et
 fac qd **C**ato dicit Ecce
locum lesus fortune rede
potenti. Ecce q potuit ali
qn pdee ualebit potendibo
 pares ee non possumus
 hie vitare debes iudai
 iratu. **M**a ut ait **S**alo
 mon **G**raue est saxa et

onerosa h arena. Ira
 stulti utroqz graue.
 Ira ete no hz miaz. n
 erupens furor. et impe
 til gatati ferre qd po
 terit. Sic et ira pbi ho
 minis pculosa est. qd
 ideo accidit. qz pbus
 homo pposit no irasi
 bt aut **C**assiodo **G**ra
 uis irasatur q d ppo
 tu commouet. et si wa
 cundus ul iratus **T**aliq
 te leserit. no sis facilis
 ad indignate. cont illa
 nam ut ait **S**alomo
 vir irasatus puocat ru
 as. et ad indignate fa
 cilis est. erit ad pecca
 ta procliuos. et m ta
 tu nocet iracundia. qz
 etiam dies hois minuit
 vir **I**hs filius **S**erae
 dicit **R**elus et iracundia
 minuet dies. et ante
 tempo addunt senecta
 cogitatus. **S** licet ira
 talis phibeatur. qnz
 tante bene ocedo ut ait
Propheta **I**rasamini
 et nolite peccare. Et ali
 bi dicitur **N**o occidat
 sol sup iracundia uestra
 et etiam **S**eneca dicit
 bonu ad uirtu ato moie.

inuidia. et in tñ gaudet
ira. ut qñq̄ melior visu
causeatur. **S**apienter
dicit. Melior est ira visu.
q̄ p̄ uisicia uolunt corru
gatur. animo dereliquetis
Rufus tamen p̄ maioru p̄
te malus censetur. ut
Sapienter dicit Rufus
dolore miscabit. et exbre
ma gaudon luctus occupat.
Pro em̄ aut̄ nūq̄ nisi p̄
stulticia rōere pot̄ homo
unde q̄silū uidentū te
timē non oportet. statū
em̄ aī uides plēs q̄silū
tes rōe. siñe potes q̄
destulticia loquit̄. **U**nde
His filius s̄ra dicit
fatuus visu exaltabit
uocem suam. **P**ro aut̄ sa
pienter. **P**ro tate uidet

De amicitia maloz hominū uitanda

Dixi gnāle om̄i ma
loz hom̄i discretā
penitus euitandam. **P**ro
p̄ talis talū amicitiam
et ḡtinuam q̄sādes boni
mores corūpūt. et effi
citur homo ip̄itus. lu
uiciosus. et sediciosus. et
talīa uicia acquirat. que
sunt penitus fugienda
ut **S**apienter ait. Fugie

da sūt. et moīs oibz ac ser
ro succidenda. totoq̄ arti
ficio sepanda. languor a
corde. Impicia ab aīo. lu
uria a ventre. **S**edicio a
ciuitate. **A** domo discor
dia. **D**e luxuria q̄da **P**ro
dicit. Nichil tam mortale
em̄ in humanū genū quā
luxuria. Nam luens siue
luxuria corpus destruit.
opes am̄bilat. aīq̄ necat.
om̄i eripit. lumina orbāt.
uocem acerbāt. **P**ro
luxus corp̄ opes aīq̄ uis
lumina uocē destruit am̄
hilat necat eripit orbāt
acerbāt. **E**t etiā **C**ullus
dicit de senectute. **L**iberti
nosa. **N**epanis adolese
corpus tradit senectuti.
Et de sedicio dicit quidam.
Nichil tam mortiferū tā
q̄ sedicio. **N**ā sedicio aīū
ocasio est ostiū. **E**t et̄e sicut
talīa uicia sūt fugienda.
ita et mali sūt fugiendi p̄
quos talīa uicia acquirant̄.
Nam sicut p̄ osuetudine
lepsi. hō qñq̄ lepsi effiat̄
et p̄ pecus morbosū totus
grex inficitur. et p̄ modi
cū serueti tota massa cor
rūpitur. Ita p̄ astidua q̄
sādes atq̄ amicitia maloz

hominum efficiatur homo p
 teruus. **F**ulosus. **A**upidul.
 libidinosus. **L**atro. **S**ur. **Q**u
 ray. **S**upbue. **A**uarius. et
 ita oia mala vicia acqrit
 ut simul cu illis cadit in
 ruina **I**n qda **P**hs dicit
Si iudexis qlibz malis
 opibz pgrauiati. ne itro
 mittas. qz qui pendula sol
 uit. sup ipm ruina erit.
Et alius **P**hs dicit **E**t
 qd inqz gentis asdicio fru
 itur. paulo dubio mortis i
 merite penas lucratur.
Et ete no solum mala socie
 tas. s etia mala vicinitas
 est vitanda. **N**am **V**ulgo
 dicitur **Q**ui hi mala vici
 niu. habz mala matu nu.
 qd qdam **P**hs dicit **P**ro
 emas domu anq cognoscat
 vicinu. et si ante habuerit
 domu. qua iusta te hospi
 taretur malus vicinus.
Pnu uedae domu q ma
 neas iux mala vicinu. qd
 de pond etia beatus **P**au
 lus apls ad corinthios dicit
Ne misceamur fornicato
 ris. **E**t non vtiqz fornicarij
 huionu. aut auarij aut
 rapacibz aut ydolis seruicibz.
 alioqui debueratis ia de
 hoc mado esse **P**ut aut

scripsi vobis. no miscei.
Nis qui frat me nos no
 mmiatur est fornicator.
 aut auarius. aut ydolis
 seruiens. aut maledicus.
 aut ebriosus. aut rapax.
 in hmo moi nec abu sume.
Et in fine illis capitulu
 subiunxit **A**uferte mala
 ex vobis ipis. **E**t alibi ite
 apls **1**repla 2^a ad timothe
 u dicit. hoc aut scio qd
 i nouissimis tpbz instab
 tpa piculosa. et erit hies
 se ipsos amates. **E**upidi
Elati. **S**upbi. **B**laffemi. **P**a
 rentibz no obedientes.
Ingrati. **S**celerati. **S**ine
 affectione. **S**ine pace. **P**ri
 minatores **I**n iudices.
In iures. **S**ine benignitate
Pouitice. **P**tm. **P**imidi
Poluptatu amatores mag
 q dei. **H**abebis quida spe
 pietatis. **P**irtute aut eis
 abnegantes. **E**t hos de
 vita. **E**t ena **A** sopus
 dicit discat ad hoc nullus
cupidu otepe hns Equus
et est si qs caueat sit ut
hospes siquis **N**e simul
ut cup pnu gtingi gtingit
ut vtiqz **S**upbuis digis
ptatis forte maligis **N**ec
desideres laudal a malis

hōibz. qz ut **S** eneca dixit
tam turpe est laudari a
turpibz q̄ ob turpia lau
dare. leuor esto quocūq̄
disphes malis. et maloz
de te estimacōes malas.
biam spugna gloriā.
magna em̄ denētia est
uereor ne tāmēris ab
tāmibz. Et nichil est stul
tius hōie ūba metuente.
Et alibi idem dixit. Ruc
letaris. qd̄ ab hōibz lau
daris quos nō potes ipe
laudare. q̄ enā ait. Qua
lis quisq̄ sit scies. Si q̄
admodū laudet que ad
modū laudetur asperet.
Pū enā. **M**artialis coe
dixit. Nullū credo deus
laudari a turpibz herue
Et nec laudari ob t̄p̄a
credo deus. Et alibi idē
dixit. Ne gloriens t̄ laude
lectatoris. cuius laus ē tibi
vitipiū. et vitipiū laus
quāe aliq̄ dicit. **C**ōlatari
nisi turpitudine amor
turpiū non pot̄. Nā ut
vere loquamur. p̄ osue
tudine et amicitia talū.
enā bonz homo credit̄
malus. et p̄uide habet.
ac si veritate malz eet.
Nā ut quoda **P** h̄b̄ dixit

vicem veri obtinet qd̄
falsū creditur. sicut et ag
opūso. **P**elitas que non
creditur. p̄ mēdacio repu
tatur. **C**ū hūis ḡ. versāe
qui te meliorē t̄ facturi
sunt. Illos admittē quos
tu potes facē meliores.
Senes ḡ. nulla res magis
mōs honesta mouet du
bios et t̄p̄āū t̄linabi
les reuocat ad rectū q̄
bonoz viroz ḡl̄fario ut
S eneca eplaz dixit.
Qui etiam ait. **H**t enā
Ne ḡndus aūis qd̄ intat̄
ad honesta. **S**emp fugias
maloz hōiū sonetatem
et oīsāoz atq̄ suspiāosi
loci existētia. semp que
rendo hōies et loca tū
quibz et in quibz ualeas
erudiri. tuāq̄ prudētia
ualeat cognosca. atq̄ mei
to collaudari. **E**t enim
Cassidorz dixerat. con
dit vbi possit existē glo
riosis. **E**t itez prudēs
freq̄ nam nō respuit hōi
z quo se nouerit eē lau
dandū. Alioquin vir t̄tibz
fama tollit. si eoz t̄ hōibz
mēta nesciat. **E**t sic orat̄
hōies acquirē amicos
Et nota qd̄ t̄ habent

dis et acquirendis et
 retinendis Amicis. mag
 na et multiplex vtilitas
 Corpus em hois sine ami
 citia p mortuo reputatur
 vñ dicitur Quale est sine
 aia tale est sine amicis
 homo Amicor ergo suffi
 gio corpus mortuū viu
 ficari dicitur p amicos et
 vita hois iocundatur v
 et sine amicis no pot ee
 iocunda vñ **C**ullius dicit
 Et si ea pmaneat que di
 citur dona fortune. vita
 tamē multa et deserta ab
 amicis non pot ee iocū
 da Et amicor vtilitas
 tanta est. ut auro ul ar
 gento testas fidei amica
 nullatenus oparetur vñ
Sapiens dicit Amico
 fidei nulla est opatio.
 nec est digna pondere
 auri et argenti q̄ bonita
 tem fidei eius. Et alibi e
 iam dicit Amicus si p
 manserit fides. erit tibi
 quasi coequalis. et i do
 mestias tuas fionaculū
 agit. ab amicis tuis se
 para te. et ab amicis
 tuis attende. Amicus fi
 delis pfectio fortis. q̄ at
 tinent illā tuem tbe

sanx Amicus fidelis me
 dicamentū uite et timor
 talitatis. et qui metuit
 deū tuemet illā. vñ ait
Qato Auclū a notis
petito si forte laboras.
Per quicq̄ melior quā
ficus amicos Et tanta ē
 vtilitas i acquirendis ami
 cis. ut etiā regnū am
 cis nō valeat opari. ut
Qato ait Palus rigno
est meitas atq̄e amicos
 p amicos etiā uita am
 cor pcurantur. sicut
 pillades curant horeste
 hic q̄q̄ amicitia nō leuis
 vsus erit. nānt **S**a
 piens ait nichil ē dul
 cius quā hie amicitiam
 tū quo tamq̄ a te ipō
 loquaris vñ **C**ullius
 de amicitia dicit Ego tā
 q̄ uos ortari possum ut
 amicitia ante ponatis
 oibz humanis q̄ rebus
 nichil est em tā nāle ap
 tu tā quemes ad res fides
 ul adūsas **E**z h̄ p̄mū sen
 cio nisi i bonis amicitia
 ee nō possit. quāe idem
Cullius postea subiūct
 solem emundo tollere
 uident. q̄ amicitia emū
 tollit. q̄ nichil adū i

mortalibus melius habent.
nichil iocundius. Et iterum
idem ait. Quia res huma-
ne fragiles sunt. semper
aliqui arq̄rendi sunt quos
vere diligamus. et a quibus
diligantur. cum caritate et
beniuolentia. que sublata
est. ciuita sublata. io-
cunditas. **P**amiciorum ena-
militudine et ciuicita-
tibus ita homo munitur
et defenditur. ut ab ali-
quo nequeat expugnari. **P**
Seneca dicit. **P**rius est
expugnabile munimentum
amiciorum. quam per multam
enam amicos. consuetudinem
et dilectos. opes conseruatur
et retinetur. Sicut nulle
opes multorum. odij obstat
tere potest. **P**rius **C**icero
de officiis dicit. **C**uius autem
reus. nec quisquam est. ap-
tus ad opes tuendas. et
retinendas. quam diligere.
et nichil est alienius. quam
timere. **P**roclare enim homines
que metuntur. oderunt. quod
quisquam autem odit. posse
expedit. multorum autem odium
nullas opes obsistere posse.
et si antea ignotum fuerat.
nunc autem cognitum. **P**ro-
prias amicum fidelem p-

metum posse arguere. **N**am
ut dicitur. **P**rius **N**emo ei sa-
tis fidus est. que metuit
Prius **C**icero dicit
quod alius custos diuitiarum
est metus. quam que beniuo-
lencia fidelis. uel ad petu-
itatem. **P**rius **L**ibera autem
ita se constituit. ut metua.
Hinc nichil potest esse de me
cuius. et enim que se metui
uoluit. a quibus metuitur. con-
dem ut metuat. ipsi non
est blandicia autem et non
ipso uisoresit amoris
Prius **M**artialis coram dicit
Forum et ore uinax nos
rite possis amare. Inuita
nemo. nemo reatto amat
blancia et non ipso in
at amoris. Paria quidem
thanz si ipsa leena leone
Iratus fugiuit. si cupit
placidos. Dilige nos oco
ut amaris ab omnibus. vno
Quere amor pariles dis
similes odium. Et non solum
amicicia p metum et timo-
rem non arguuntur. uel re-
timetur. si ead ipso p m-
te metu potitur. ut
Cicero
dicit. **N**ulla uis in p m ta
ta est. que p m ete metu
possit esse diuitia. **E**t alius
dicit. **M**ultos timere de que

multi timet Et male i
 pando firmu ipu ad
 mittit. Et Seneca eplaz
 dicit nemo pot tribu
 ce seare. Et itez magna
 securitate porio est me
 bil uque facere. qz noas
 habuit aliqui latedi for
 tima. nup aut fiducia.
 pulcos g. studeas acqre
 amicos. no metus. ncl
 to. et pacifcos tnd. **Hic**
de no cu oibz habeas osilia
de mille unu eligas osilia

Non tm cu oibz has
 s. unu de mille eli
 gas osiliaciu. nant dicit
 Sapient multi pacia
 fut fut tibi et osiliacius
 vna de mille. pculu est
 em aulibz amico sua osilia
 pande. **pn. qda. Sapient**
 dicit quod secretu
 est nemini dicas. Alius
 ud dicit. **pn. estimes ab**
vno posse tellari secretu
 Et alius dicit. Consiliu
 abstronditu qst. Tricare
 tuo est reclusum. reuela
 tu in corde suo tenet li
 gatu. qz dicit. **no. osilia**
tua reuelare omi homi
qui em osilia sua corde
retinet. sui mris melio
est elige. na pulcr est

tace qz ut taceat secretu
 sibi omistum aliu rogae
 Aut em Seneca si tibi
 ipi no impasi ut taceat.
 quo ab alio silentiu qral.
 vez qz ut ait **Cassiodo**
Consiliu quippe timitai
detractat. p. uand. tu p
 unde secreta tua p. senad
 et funera cu amio pba
 tis atqz fidelibus tracta.
 ut ab eis osilia has. na
 ut **Qato ait Consiliu**
archanu tanto qmitte
seculi. Corporis auxilio
medico comitte fidel.
 Et ecia quodam **Phs**
 dicit. Faue tibi a consilio
 illiq a quo petis osilia.
 ut sit tibi fidelis et pbat.
 Et **Salomo Sapient ait**
ingento et uaris odolb9
dilertatur cor. et bonis
amicis osilis aia dultra
ratur. Et alibi ecia dicit
dia cu osilio fac et non
te penitebit. cu osilio dico
sapientiu fidelium et pba
toz. et maxime sem. et
no cu osilio stulto9 neqz
iuuentu. stulti em stulta
diligunt. et sua osilia ad
stultitiam tbat. **pn. Sa**
piens dicit. no recipit
stultus sba pudente.

msi ea dixeris que versan-
tur in corde suo. Et **Spā**
bio dicitur Quis qd suo
sensu sapiens sibi stultus
habetur. **Iuvenes** autē
maturū sensum nō hnt.
et iuuenilia diligūt. et
eis thrent. nō em pot
in eis sicut dicitur
haberi. qui nimis celerē
sūt maturitatē adepti.
Iude **Pauphilus** dicit
Saudia semp amat iuue
nilia ūba inuentus. Et
Salomō dicit pe tibi
fra cuius puer rex est. et
cuius principes mane
comedūt. quāe et **Mar**
cahis coris dicit. audā
suo amico q nōbit
Consiliū iuuenū fidis me
libee ruina expectatē potel
dū sine consilio es. Et alibi
pānoz veterū finale consē
ntur usus. Nō sit consiliū
postume sperne semē.
Nā ut ait **Iob** **In** an-
tiquis est sapiā. et **Ioge**
ipz prudentia. **Nā** ut ait
Castidor **Illi** prude-
ntes semp sūt habitū.
qui multoz horū cūsa
cōtibz pbant. eruditū.
et uāe idē ait **Senes** ipi
consiliū sapienciā dicit.

Et iterū **Si** multa trabis
ab antiquis meriti pla-
cē de pīs. Et **Cullus** de
senectute ait **Nō** vicibus
nō voluntatibz aut cele-
corpoz res magne gerūt.
sō consilio autoritate et scia.
non nō nō orbari. **Et**
etiam augeri senectū soli.
Et nō solū vni consiliū sed
etiam multa consilia cū eis
facē debes. nō subita sō
festinata. **Nā** ut **S**apiens
dicit vbi nō est governa
tor. ppls corruet. **Salus**
autē vbi multa consilia. Et
Salomon **ipūbz** dicit
Disipantur cogitacōes
vbi nō est consiliū. vbi uēo
plures consiliari sūt. qfir
manēt consilia. Et intelligo
bona. nā faciēti iniquissi-
mū. super ipsum deuol-
uetur. et non agnoscat
unde veniat illi. Et dicit
Ihs filius **Syrac** **Consi**
lia nō festinata dicit. qz
duo sūt gēra cōsilio. festi-
natio et ira. Et alibi et
Sapiens dicit pe consiliū
qd dū tractaueris. id
puta rectissimū. veloci
em consiliū sequitur peni
tencia. Et alibi **Deliberatō**
utilia. mora est tutissima.

Et alibi Consilio melius
 iures q̄ uacūdia. **S**e
 neca etiam dicit Inco
 sulta temeritas nescit
 expectare q̄silia. **P**h̄s
 etiam dicit nō credas
 stultū cū te mutare cō
 silia. q̄. **S**eneca dicit
 Consilia tuū si audierit
 hostis q̄siliū disputa cō
 p̄mittes. nec credas
 om̄i q̄ audieris q̄silio.
 docet p̄us an utile sit
 p̄batū sūt in aliq̄ ut q̄dā
Ph̄s dicit ne credas
 consilio illius qui secreto
 aliquid q̄siliū. et palam
 illud se uelle ostendit.
 dicit em̄ **C**assiodorus lesi
 om̄is genus est occulte
 q̄siliere. et alia uelle nō
 trāe. nec credas mali
 hōis q̄silio. **S**ep̄tū em̄
 ualuis a se nūq̄ bonū
 q̄siliū refert. Et nō q̄d
 q̄silia semp̄ tūt de est.
 q̄ maxime opus est.
Ut quēdā **P**h̄s dicit
 duāe rōsilio nō est cū
 festinācia neq̄ cū ira
 p̄cedentū. Et licet dicit
 tū duo cō q̄ria q̄silio
 videlicet festināciam
 et iram. **C**ullius aut
 de senectute addit et

tertū. s̄ voluptatem.
 dicens Impedit em̄ cō
 silia voluptas cō in
 m̄ta ac uictis. ut ita
 dicam p̄strāgit oculos.
 nec h̄z ulla cū virtute
 cōiūctū. Et in q̄siliis vi
 tare debes assentatores.
 maxime r̄scāditissimis
 rebz. **I**nde **C**ullius
 dicit. Etā r̄scāditiss
 rebz maxime vitendū
 est q̄siliis amulcorū h̄z
 q̄ maior enā q̄ ante ē
 buenda sit autoritas.
 h̄z dem t̄p̄ibz cauedū
 est ne assentatoribus
 pate faciamus aures.
 nā adulari aut nos s̄ina
 m̄. in quo falli facile ē.
 Tales em̄ nos cō putamz.
 ut iure laudant. et q̄
 nascūt. Tm̄abilia p̄ia.
 cū hōes r̄flati opm̄ibz
 turpiter irident. et
 T̄maximus uersant̄ erro
 ribz. v̄n̄ s̄cedū est. nul
 lā r̄amiciciā pestem cō
 maiorem q̄ adularces
 blandiciā assentatores.
Sz licet p̄miosa sit as
 sentatio. t̄m̄is nem̄
 notē p̄t. nisi ei q̄ eam
 recipit atq̄ ea delectat.
 ita fit ut h̄z assentatoribz

patefaciat quos suas .
 maxime qui ipse sibi asse-
 tetur . et se maxime ipse
 delectet . **¶** In eia **¶** Cato
 dixit tu quis laudat in
de tunc ee mentero plus
aliis de te q̄ tibi credere
noli . **¶** Seneca de plis
 dixit quomagnis ad ce
 ptinet qualis tibi videari .
 qua qualis aliis . **¶** Et alibi
 Intus te ipse osidera . no
 qualis sis aliis credas .
 Sapientie em̄ est male
 sibi placere qua ipse ut dix-
 it **¶** Seneca **¶** Et isidius no
 moueris ad uba spoi-
 ta . dixit **¶** Seneca de
 pistolis ad ce moueris
 no ad uba g^m . ita oratio
 eis q̄ uelati opem dat .
 g^m ee debet et simplex .
¶ Cui s^m **¶** Cullur itea
 dicitis rebo maxie utendu
 est osilio **¶** Inde eia **¶** Se-
 neca de formula honeste
 uite dixit . **¶** Tū osilia tibi
 salutaria aduocā . tū tibi
 alludit uite prosperitas .
¶ Tū te uelud in lubrico
 retinebis at sisses nec
 tibi dabis ipetus liberos
 qua eudu sit et quo usq̄
¶ Et licet multū sapiēs fu-
 eris . tue sciencie no in

herabis s̄ tū osilio sapie-
 cia ab alio Inestigabis .
¶ Aut em̄ **¶** Cassiodoro **¶** Sa-
 pientia querit i alero .
 penes que est scis mag-
 intudo . dubitare et em̄
 et a sapientibus osilia pete-
 no est uerecudu nec in-
 utile . **¶** Capū est em̄ **¶** Dubi-
 tare em̄ de singulis non
 est utile . et id teptū mudi
 sc̄ s̄ **¶** Innocentius papa
¶ Cui maḡ itelligit maḡ
 dubitat . et ille uidetur
 sibi plus sapere q̄ plus
 desipit . patet g^o sc̄ est
 scire nescias . uir em̄ est
 quicq̄ tam utile tā sc̄
 lex qd ad plenū sc̄atur
 q̄ p̄bendatur ad liquidum .
 nisi forsam illud p̄fecte
 sc̄at . qd nichil s̄ p̄fecte .
¶ Ideo aut sup̄ dixi de osi-
 liis et sc̄is p̄sentibus et sc̄i-
 tibus osilia capiendi . q̄
 de p̄stis sc̄is atq̄ secretis
 de quibus osilia capi non
 pot̄ . no debes sc̄is mem-
 ore **¶** In filius **¶** Firac dixit
¶ Amico et amico noli ena-
 trare sensum tuū . si est
 tuū delectū nulli denudā
¶ Audiet em̄ te et respiciet
 te . et q̄si defendens peccā-
 tū tuū subidet te **¶** Nam

dicit **L**ex forte aut res
 nulla ostendit forte fi
 eri posse. **P**rius q̄ silu in
 hu no pot nec valitas
 tibi. nemini dicit p̄ores
 Na ut ait **S** eneca p̄
 calamitatem. memoria
 alia est calamitas. et
 maxime vbi memoria
 calamitatis ul p̄iti fi
 pot suscitare malicia
Nato dicit. **L**uxo
 site maledicta re forte
 Post immo q̄as uia memi
 nisse malez est. Et ideo
 merito penitus ea come
 morare nulli debes. et
 maxime mulieri ul ebu
 oso. Na ut dicit **P**hs
Facultas mulier id so
 lu nouit celare qd nescit
 Et **S** alomon dicit Pul
 lu serreni vbi regnat e
 bructas Facdoti tamen
 oia archana atq̄ secre
 ta penitencie ra p̄ande
 et manifestare debes ut
 s̄s **J**acob⁹ Tepla sua p̄
 dicit Consenti alterutru
 p̄ra uia. refugiente aut
 sacerdote et etia alii q̄sta
 vi debet **N**o velox sis
Tarfrendis amicus ~
Lacet aut thabendis
 amicus vñ dicit mag

na sit utilitas. no ta
 men velox sis tarquen
 dis amicos **P**ullius ei
 amicitie ante p̄batoz
 ostende debes **P**t ait
Marcialis cor⁹ quoda
 suo amico q̄ vocabatur
 crisippus. Ante q̄ amos
crisippe p̄ba. s̄ amare
p̄batu. Cura. totu illu
pectore suscipias sepe
duosq̄ suo. que digno
centet amore. p̄tractat
sapiens. ut amat ceti
bitu. Et Ouidius dicit
quale sit id qd amos
aleni craspire mente
Et tua lesuro subtrahere
colla iugo Et S apies
 dicit si possides amicu
 teptate posside Et em
 amicus f̄m sua t̄pa. t̄
 t̄p̄e aut t̄bulatoz non
 p̄manebit. et p̄ba ro
 lens amicus dei fieri.
 et sciens amicos p̄batoz
 meliores aliis fore dicit
 p̄ba me dñe et q̄teptate me
 ure venies meos et cor
 meu. Et etia beatus **J**o
 hanes Tepla sua dicit
hastinu nolite omi cre
de spu. s̄ p̄bate si ex
deo sint. Et etia A p̄ls
 ad resaloni c̄set dicit.

mel

Præprobate. quod bonum est
tenete. ab omni spe mala
abstinetes nos. Et **Sapi**
ens dicit Qui credit
 cito. leuis est corde. et mi
norabitur. facilius est
 enim ad partem stulticie
 iugit. Et alius **Philosophus** dicit
 Ne laudes amicum donec
 probaueris eum. Et iterum a
 libi dicit Propter amicos
 non probatos pueri tibi. se
 mel de timidis et mille
 sies de amicos. quia forsi
 tam quis amicus timidis
 et sic leuius potest perire
 dampnum tuum. et **Seneca**
 dicit Tu omnia cum amico
 de liba. sed de ipso plus. **Phi**
 lasophus ergo amicos probatos qui
 tibi fideles esse possunt.
 et eos uno affectu non
 uno habes merito. et tales
 amicos elige. quos non pu
 deat elegisse. Aut enim
 Seneca Amare sic sa
 pe tam non liceat desinere
De probato amico
Probato autem amico
 patet ceptato si illa
 fidelem ualde uincat.
 ita pertere suspicias eum.
 ut pro eo facias quecumque
 pro amico quomodo fieri
 possunt et honeste. quod

deum non offendas. nec tua
 gratiam ledas. patrum enim
 parricidam non debes
 ita dicit **Cicero** de a
 micitia. Nulla est exalta
 tio patri. si amici causa
 pertaueris. et maxime
 Tre turpi. ubi duplex pro
 catum est. Aut enim **Seneca**
 ca In turpi re peccare
 bis est delinquit. nec et
 am debes amicum defendere
 in patre. ne tibi emen parat
 Aut enim **Seneca** noce
 tem qui defendit sibi cri
 men parat. et iterum for
 us sit culpe qui nocentem
 uiuat si forte pro illius salu
 te hoc faceret. Aut enim idem
 Nichil turpe dicitur pro
 salute remedio. In noce
 re amicum defendere debes.
 ut ipse defensor dicitur.
 Nam ut ait **Castellus**
 Ille ipse defensor est dicit
 dus qui defendit in noce
 Alioquin si cum turpitudine
 et mendacio eum defendes.
 amicitia non duraret.
 Nam ut dicit **Cicero**
 de amicitia. Difficile est
 amicitiam durare siue ma
 ne si a uirtute defecerit.
 Amicus enim uicium si fecerit
 facis tua. Proco autem dicit

69

omode. qz ut **L**ex dicit
si deum fieri posse in
telligitur. que omode
fieri possit. Et etiam
alibi dicitur qz sicut dicitur
sic alieni ut tuum non
obliviscaris negocium
Amicus enim ita pda de
bemus ut nobis no nota
mq. et ideo dicitur honeste
qz ut ait **C**ullius si
oia facienda sunt etiam
Thonesta que amia ve
la. no amicitie tales. s
quiritates putade sunt.
Vn face debes p amio
qd honestu sit. et dene
gare qd no con sit. h
igitur lex amicitia sanc
tatur. ut neqz rogemus
res turpes. neqz faciamus
rogatu. et ab amicis
honestia petamus. Studi
u semp amat consilia ve
ru dare gaudeamus libe
bet est. iqua societatis
i qua oia se que putat
bonis expectanda. ho
nestas. gloria. tranqui
tas atqz iocunditas. ut
in hac assint beata vita
sit cu sine his ee non
possit. qd cu optimu
maximuqz sit. si id volu
mo adipisci. virtuti op

anda est sine qua nec
amicitia nec illa oem
expectandam qsequi
possimus. ea no neglet
ta. qui se amicos hie
arbitrantur. tunc de
mq erraste sentit. cu
oed dqs gravis casus
expro attingit. et etia
necesse datur amia ad
iuxam Thonesta ul e
pia parte. na maximu
hominem amicitie
tollit. qui ex ea tollit
necesse datur. ut **C**ullig
dicit. qui etia ait Max
ime ante pbat officia
Tamicis. quibz et non
ebue cu recte possis
nec ebue qd no sit e
qui. qd officiu est. elec
tis aut amicis. ita eos
diligas. ut illi tua ami
cia careat. Multos
enim vidi qui no amias
s amicitia caruerunt.
et illos tibi coeqles esti
mes. Ita qd illis tanqua
tibi ipi credas. et te
et tua illis securiter
et sine suspicionone omit
tis. ut enim **C**assiodor
si enim amia iure sibi
no crederet. ueri ami
ci no cent. Ita si aliquae

amicū estimas cui nō
eūdem credas ut tibi
ualde erias. et nō sūal
nostri vī amicitie. **Inde**
Cullus dicit. Nichil
familiaria fictū nichil
q̄ simulatū eē debz. nā
ficta oīa caūs q̄ solū
li occidūt. nec quicq̄
simulatū pot̄ eē dicit̄
nā. et nichil est dulcius
q̄ hīe cū quo audas
oīa loqui ut tecū. Et nic
hil est amabilius pulc
rū q̄ inoz. sicut bonoz.
In **C**ullus subicit
Sūz societatum nulla p̄
tantior est nulla firm
or q̄ cū vīz domi si mol
bz siles sunt familiari
quēti. **Inde** **S**alustius
caam dicit. Idē uelle et
idem uelle eā demā fir
ma amicitia est. Non
loq̄ cū amicus debet
tamq̄ deus audiat.
Et idē uicē cū hōibz.
tamq̄ deus uideat. Et
Seneca eplāz dicit.
Nichil est tā optū ut
nō reueletur. Aut scē
tū. qd nō sciat. ut beatus
Mattheus in euāgelio
dicit. **In** **C**ulgo
dicit. **Sub** nube

quātū sciet. **Logo** tō
parent. Et etiā **C**ullus
dicit. **H**onesta em bonis
viris nō occulta querūt.
nec quicq̄ audebit vir
bonū qd nō audeat p̄di
cā palam. Et etiā dicit.
dū est maxime ut eos
cū qbz s̄mone p̄formul
et uereri et diligē vide
ant. ut idē **C**ullus dicit.
Et illā uerā amicitiam
estimēs q̄ nō spes non
timor nō ualitas sine cā
diuellit. illā cū q̄ hōiē
inorūtiur. et p̄ q̄ mor
ūtū p̄ nichil em est qd
tolleret qui p̄fecte diligit
vere tamē amicitie dif
ficile reperitur. in hīs
qui hōibz. req̄ publica
uersantur. In foro em
plurimū posse. iudiosa
res est et breuis ut dicit
Seneca in eplā. **D**iffi
cile est rē p̄spira am
cōsp̄bare. **R**adāsa facile
nā ut ait **S**eneca.
Amici an uōm hās cala
mitas opti. quae alibi
idem dicit. Amico fortu
nato uocaty. **F**ortunato
uocatus esto. Et alius
dicit. **M**ulti s̄ dū mōnt̄
amici. s̄ in necessitatibus

pauca Nam hic est vera
 amicitia qui te adiuvat
 cu tibi secula deficiat. A
 micu quoq; tuu taliter
 diligas. ut iusta causa
 in te sit quae ab alio di
 ligaris. Nam dig se ami
 citia qbs in est cu
 diligentur. Et **C**ullius
 de amicitia dicit si n
 no amaueris nullo te
 amabit. **in** **M**artialis
 loco dicit Quidam qd
nullo amat te realiane
Tu quoq; amas nullum.
Dilige carus eris Tu g
 pmu exibe te bonu. et
 sic quere alter tu istius
 pleriq; em puse ne dica
 ipudent hie tale amicu
 uolunt. quales ipi ee no
 put. queq; ipi no sduut
 amias. hoc ab eis deside
 rant. ut **C**ullius dicit
 Et no qd me amicos a
 micitias mortales ce
 oportet. **in** **C**ullius
 dicit vox est illud quod
dicitur multos modios
salis simul ene ededat
 ee. ut amicitie munis
 expleu sit. Et no. qd q
 pfecte diligit cu effectu
 amico facile uasi non
 pot. **in** **D**ia gsumit.

Amicu uia remeata
 amore amas em mil
 ta sibi uatur. uatur
 Et ena quida **S**apies
 dicit Amici uis miradi
 pena no ht. Et alio du
 Amas sic fur exagitado
 magis exardescit Et e
 ca **O**uidius uatus
 quada dicit peero si
potero suis iusto ama
bo nec uilga thaurus
amat. que tu odit ha
sic e nec sine te nec
teru oue possum Et
uideo non uelans ce
mei Et no qd amori
 pfecto sine ipd non
 auis fuit. no em est
 potestate ai depono
 amore. qd **S**eneca
 dicit quod em arbi
 trario sumit. no ponit.
 nec credas malu de
 amico tuo nisi exprim
 to id manifeste cognoue
 ris. si aliqs de amico
 tuo male loqt. **in** **D**e
Dicit dicit ut tu in
 que tue sic ego meaz
 dnt sum aurum Alus
 aut maledicti auda
 pndit Tu iquid male
 die didisti Ego glia
 teste didici maledicta

atempne. **R**ec me quos
amicos tuos iudicaveris
si forte discessis et appri-
mitatis. eoz volatutibus
de vltisq; volutate hoc
feceris quia ut dicit
Sapientis cholestus
est me quos amicos iu-
dicare. **H**ic g^o amicos ami-
cu ut ei sis amicos. **S**
dam em amat no tame
amici s^o **V**n **M**arcialis
coius dicit omnis amicus
amat. si no q amat ois
amicus. si que peccat
ei amicus esse et amicus
ei quae erit. **S**eneca
teplis dicit. **S**imias a
mari amia. **N**o cu pot
quis q; beate viuere qui
se tantu timet. qui ois
oia no vtilitates suas
autit. aliter em ut vniua
oportet si vis sibi viuere
No q; sortu omi reum
me nos facit amicitia.
que ipubis dnu est. et iu
totu mult totu potit. **S**
rat g^o q putant se h^oe
amicos. quib; ipi non
snt. **S**eneca q ait
Nulla t; manus mala
occupat; homo. et boni
oblectus. q; qui amicos
sibi putat. q; ipse no est

No g^o te tu ipiaat. s
et alioz desideria quas
opleas. **A**it n **C**assiodo
si quide aliena desidela
fidelit gerere. hoc est bo
ma pfeasse. **E**t **S**ene-
ca de beneficiis dicit q
sibi tm bene optat male
peccatu. **E**t alio dicit. **V**a-
lus est dicit q; tm ca
sui bonu est. **S**ed m tam
q;ntate m pdei amia e
amicu diligend; ut qui
te plo diligit. a te mag^o p
diligat. **S**i lo par te di-
ligit. **T**enus amote et
amicitia no aareo aia
Male em q; pta est m
amicos amicitia. q; vna
p amicos aiaz et corpus
et substantia ponet.
alius aut de alio to par
aut nichil curaret. **N**o
rorem aut amote mino
m pferre debes.

Utru q; patris amice
ut ni retribuas. me pa-
trem tuu pceceris. **H**oi-
bz debes diligere et reue-
renter em aut. **V**ce
sancta et honesta plo
na patris filio semp d;
iudici. **E**t **S**apientis
ecclesiastic; dicit. **R**ui

honorat
patre

honorat patrem iocū
 dabitur in filiis. et in
 die ordīs sue exaudiet.
Et alibi idem dicit **Q**ui
 honorat patre iura vi
 uet longiori. et qui obe
 dit patre refrigerabit
 mater **Q**ui timet dnm
 honorabit patrem et
 qm dms pmet hīs. qui
 se generauerūt. et in o
 pere et in sermone et in oī
 patientia. **H**onora patre
 tuū. ut supueniat tibi be
 nedictio a deo. et bene
 dictio illig ietnū maneat.
 benedictio patris firmat
 donū filioy. a benedictio
 aut exradicat fundamētū.
 ne glorieis iohimelia
 patris tui. nō cū ē tibi
 gloria s' ofusio. Gloria
 em hoīs et hōne patris
 sui. et decore filij pater
 sine honore filij susape
 senectute patris tui. et
 ne tristis cū dōta sua.
 et si defcāt sensū. veniā
 da ei. et ne spernas cū
 tua vir-tute. **E**t alibi
 nam di. **H**onora patres
 tuū et genitus matris
 tue nō obliuiscaris. me
 mero qm nisi p illos non
 fuisset. et retribuere illis

quō et illi tibi et etiam
A plb i qia ad cēsus
 dicit **F**ili obedite patre
 tibq uis dno. hoc n
 iustū est. **H**onora patre
 tuū et matre tuā. qz
 est mandata p mū in
 pmissione. ut bene sit t.
 et longenus sis sup trā.
Et **Q**ato dicit **D**ilige
 cū ergo caros pietate
 parentes **N**ec matrem
 offendas dū vis bonus
 ee parenti. **E**t **I** hō si
 lig sicut dicit **Q**uā ma
 le fame est qui reliquit
 patre. **E**t est maledictus
 a deo qui exasperat ma
 trem **E**t **M**artialis co
 mus dicit **D**ilige si bono
 est mē pietatem patre
 si malus est tollera filio
 esto bono. **N**ūc illud p
 beca cū tuleris dicens
 aliqui mgti **P**er patris
 impit cū vobis cert sra
Et in iuuetute tua vira
 tuā taliter cūcaq ut tu
 a senectus mto collau
 detur. et a tuis filijs et
 ab alijs ueneret. et sus
 apiatur **S**edm **Q**atoz
 qui ait multoz senes cū
 frā et dicta reuētes.
Fat tibi succinōt iuuetō

que feceris ipse. Et si ad
senectutem perveneris.
annum tuum plus solito
excitas. laborum et desidia
et luxuria et omnia pueri-
lia fugiendo. adjuvando
etiam pacem. et amicos
et iuventute prudentia tua
atque consilio parat. **S**e-
neca de re publica ait. Turpe
est hunc auctoritate senum.
et vicia puerorum nec pue-
rum hunc si in sanum non
evadit senes puerilia eta-
te si vicio hunc. **M**arcia-
lus comicus dicit. Primum ob-
scurentia pueri albescens
adhuc est. non etate pu-
ta si viciosa puer est. Et
alibi de puero prodire se-
ne me papis. at tu. de
vetulo se puer maximi-
ane cupis. Esse semel pu-
er natura non vetat ordo
si super advario hunc uest et
vicio fugis non peccat
senes ludendo et pueri-
lia excedendo. quod si iuvene-
tute peccaret. **S**eneca
testante qui ait. Quato
vires peccat. tanto tur-
pius inquit. et iteque. Ang-
ustia lucit morti delicias
sunt. Et ita si illa idig-
ne transacta adolesce-

odiosam facit senectute.
et honesta acta superior-
etatis. fructo capit autem
extremos. **H**ores prodit
et in senectute suae debet
hunc. **C**ullum qui ait. lue-
uria tota etate temporis est.
senectute vero seculissima
hinc etiam libidinum temperan-
cia accessit duplex malum
est. quod et ipse senectus
dedecus capit. et adeo-
lescentiam sunt impudentio-
rem et temperantiam. **V**num
enim exemplum iuventute vel
avaricie multum malum fa-
cit. ut **S**eneca dicit
Et ubi peccat etas maior
vixit minorumque etiam
Cullius dicit. **S**enibus
autem labores corporis mi-
nuendi sunt. et ita coes illo-
rum etiam augende videtur.
Fanda nam ab eis est opera.
ut et amicos et iuventu-
tem et maxime publicam
rem. consilio et prudentia
quam plurimum adjuvent.
nichil magis cavendum est
senectuti. quam ne languori
se desidia dedit. et si istos
mores bene servaverit.
tua senectus et a filio et
ab aliis bene suscipietur.
et valde honorabitur. et

di

serius

honestā erit hā ut **T**ul
 lius de senectute ait. Se
 nectus honesta est si se
 ipā defendat. si uis suū
 retineat. si nemi mān
 pata est. si usq; ad extre
 mū spiritū dñā suos.
 Defendē em se debet se
 nectus a languore et de
 sideriā. nec debi alius p
 uo sensus se tradē. nec
 debi dare sup se dñatū
 aliam i vita sua. et cu
 libz osiūle prudētia
 et osilio suo. et ita erit
 senectō honesta. et etiā
 iocūda. ut idem ait. Si
 hret aliquis tāq; papulū
 studii atq; dertuē. nichil
 est onosa senectē iocū
 dūis. **S**iqua ut supra
 dñm est amare debet pa
 rentes et filios. Amore
 tantē dei pferre debes a
 mori patris et filioz. **B**n
 beato **M**athens ienāge
 ho dñm dicit. Qui amat
 patrem aut matrē n est
 me dignus. Et qui amat
 filiū aut filiā sup me dig
 nus non est me. Et alibi
 idem ienāgio dicit. Im
 mūa homūs domestica ei
 Et nō qd millos vidi filios

qui male parentes tractat
 sent. de quibus Thor sen
 lo deus nō faceret un
 dictā visibilem. Et hoc
 mēto accidit. **P**ā ut ait

Cassiodorus. Qui sūt ex
 ossa senectas parentū
 amā nō meret habere
 qseritū. ne puri cordis
 iocūda senectas nebu
 losis maculis polluat.

De amore filioz

De amore filioz tuoz
 si deus tibi dederit
 te nō amoneo. Natura
 em in tū te ipellet. qd
 eos diligēt diliges.
 māz em timeo. ne illos
 plus te diligas q illoz
 amore negligas. vñ
 tamē dico tibi. ut non
 tū pietatōi teos cre
 as. pariendo virge et
 baculo. qd pietas tua i
 odiū cadat. ut **S**alo
 mon dicit. Qui parit
 virge odiū filiū suū.
 Qui aut diligit illum
 iustans erudit. Et alibi
 Purga et correctio ter
 buent sapienciā. Puer
 aut qui dimittit uolū
 tē. ofundet matrē suā.
 Et alibi **S**culptura colliga

ta est corde pueri. vir-
ga et baculus fugabunt
eam. **Fugato** uero militaria
p correctione. efficiuntur
filij sapientes. et lenificat
te. **na** ut ait ait filius sa-
piens lenificat patrem.
Filius uero stultus mestitia
est matris sue. Et alibi
frudi filia tuum et vesu-
gerabit te. et dabit de
lacrimas tue. Et alibi.
Iste filius strax dicit
filij te tibi. erudi illos a
puerina illoz. **filie** sunt
tibi. quia corpus illaz. et
no ostendas facie matris
ad illas. **Trade** filia tua.
et grande opus feceris.
et hoi sensato da illam.
Et alibi **Audite** ppi et
omnes gentes et uertetes
eate. **Filio** et mulieri fratri
et amico ne dedecus pfa-
tem sup te. **Trua** tua.
Melius est em ut filij tu
in te respiciat. q te respici-
at. **Imanus** filioz tuoz.
Et si forte filij ul alij a-
mici tui correctores et
amonitores tuas recipe
nolint. no tunc desistas.
Quo dicit **Quo**
moucas aliq nec se uel
lit ipe moueri si tibi sit

carus noli desistere rep-
tis. **Et** etiam **Castro**
in dicit. **Non** facile effica-
tur uiciorum cui mom-
militat assiduis. **Nec** fa-
cile erroris uia sozdet
at. que assidua doctina
pingant. **Nec** pueros
filios tuos ad iracundia
hu apls Tepla ad effusio-
dicit. **Et** uos patres no-
lite ad iracundia puorle
filios uros qz educate
illos **Te** sapientia et cor-
rectores. **domini**. ad exen-
pla qz diuini filios cas-
tigare. que em deus
diligat castigat. flagel-
lat atqz qz filij qz rap-
hu scs **Paulus** ait. **Et**
Iste filius strax dicit
qui diligit filium suum assi-
duat illi flagella. ut lete-
tur inuicissimo. et non
palpet primoz hostia.
lacta filium tuum et paue-
tem te facit. **Iude** tu co-
et tristabit te. **Nec** cre-
das illi ne doceas. et i-
nouicissimo obstupescat
dentes tu. **Furua** cez-
urem eius inuicetur. et
tonde latera eius du in
fano est. ne forte iduret
et no credat tibi. et et

tibi dolor aie. nā et dicit
Salomon **S**alomon **S**alomon
 letere iurē via suam
 et cū senuecit nō dedit
 ab ea vñ quidā **S**a
 piens dicit qui nō as
uesat vñ tūc dū nūc
nesat. A vñ nēsat dū
ere ueste qñ senesat
Si licet filii taliter sint
 castigandi. tamē pmit
 tendū est aliquādo iūve
 nito sequi ipetū ai. ut
Seneca **S**eneca **S**eneca
 et non rōsilis iocūderis
 ipis si multipliciter pō
 oblectaueris sup ipsos.
 si non est timor dei cū
 illis **N**e credas vite illo
 rā. et ne respereis in
 labore eoz. **N**elior ē vno
 timens deū. q̄ mille fi
 lii ipi **E**t vñle est mori
 sine filiis. q̄ relinquere
 filios impios **A**b vno
 sensato habitabit pafa.
 et a tribz ipis deseret
 ut **S**apiens dicit **E**t
 enā ut bonā hēditatem
 relinuas filiis. glā v
 tutū eos instare debes
Cullius dicit pp
 tima aut hēditas a pa
 tribz traditur filiis. sūp
 pafmomo pstantor.

glā vñtis rezq gestaz.
 et tūcas ne amor filioz
 t tanta demeria te ob
 strigat. ut tui ipi obli
 uiscaris. tibi ipi neces
 saria et vñlia negādo
Naut ait **S**eneca m
 eplis magna demeria
 est hēdis sui res para
 re. et sibi oīa denegāe.
 ut tibi ex amico tūcū
 magna faciat hēditas.
 quāto enī plus accepit.
 tanto plus de tua mor
 te gaudebit. **I**n etiam
Salomo **S**alomo **S**alomo
 petestatus sine sēz dicit
 trīa meā. q̄ sub sole stu
 diosissime laboravi. tū
 tuoz hēdem post me
 que ignoro. vñrū sapi
 ens an multus futurus
 sit. et dñabit t labōibz
 meis. quibz desudavi.
 et solatus sum. et est
 queq̄ tam vanū. vñde
 cessavit renūtianteq̄
 cor meū ultra laborāe
 sub sole **N**am cū aliis
 laborez t sapientia doc
 trina et sollicitudine.
 hōi onoso q̄lita dimit
 tit. et hoc g^o vanitas
 et magrū malū. **E**t a
 libi dicit **Q**ui accrvat

ex aīo suo fuisse alij agre
gat et t̄boms suis luen
riabitur. et que habebat
hostem. plerūq; dimittit
heredem. Sic ḡ suas fi
lios et amicos t̄vita tua.
ut mortem tuā nō desper
tent. alioq̄ enā cōcūci
tuā vīfā odio habebunt

Seneca testante q̄ ait
Tuq; mortem amici desper
tant. eius vīfā om̄s ode
rūt

De vxore diligēda

Vxorem uō tuā p̄fic
diligē debes. quā
pars tui corporis est. et
vñ corpus teū est. Et
ait **D**ns Qui eā adiu
torū hōis uocant. Nam
cū fecisti hōies dixit. faga
m̄ ei adiutorū. et cēt
ta costa de corpore adese
at eū. et dixit. p̄ hoc s̄
lniquet homo patrē et
matrem et adherēbit
vxori suē. et erūt duo
t̄carne una. Et alibi dixit

Apl̄s t̄ eplā ad eph̄sios
diligite vxores uas s̄c̄
xps dilexit eccl̄as. et s̄
uūit idem apl̄s. Ita vi
dent diligē vxores ut
sua corpora. qz qui suā
vxorem diligit se ipm̄
diligit. Nemo unq; car

nē suam odio habuit. s̄
fuit et nutrit eam. et
postea etiam subiuūit.
Unq; q̄ suā vxore sicut
se ipm̄ diligit. vxor aut
timeat virū suū. et me
rito vxor est diligēda.
qz donū est dei. dicit u

Ihs filius s̄rac. Donū
et diuine dant̄ a patrēbo
a dno aut̄ p̄ vxor bona
ul̄ prudens. est em̄ ut dxi
adiutorū hōis. et maxime
egem. alias egr̄ vñ idē
dixit. ubi nō est seps di
rūpitur possessio. et ubi
nō est mulier. gemellit
egens ul̄ eger. et ad co
tencis vxorem diligere.
ut dicatur eam tui corpo
ris partem h̄re. vñ ait

Apl̄s t̄ eplā p̄ ad cor̄thi
os. vñ nō h̄t partē suū cor
poris s̄ mulier. vxor at
non h̄t partem suū cor
poris s̄ vñ. nolite sim
dare tunc nisi forte ex cō
sensu. ad tps ut uacatis
ordi. Et iter̄ p̄ eamini
m̄ id ipm̄ ne tēptet uos
sathanas p̄ t̄mēcā
uūā. Et alibi. Proxi vir
debitū reddat. Sicut aut̄
et vxor viro. In tū eadē
vxore diligē ut nūq; vā

leas seperari. n. ob
 cas fornicatois. unde dic
 tu est. **Ad** deus quirit
 homo non separet. **Rec**
 tudas peccati ee iuge
 qmifcei se cu carnaliter
 cu p. **A** plm dicatur.
Uno quisq. hat vxore sua
R fornicatois. **E**t alibi p
 eundem dm sit. **A**clm
 est nubē q. vxi. **E**t alibi
 etiam p eundem dm sit
Qui maedmoniu iugit
 virgine sua bene facit.
 et qui no iugit melius
 facit. **E**t alibi **A**ligatj es
 vxori. noli quere solucez.
Solutus es ab vxore.
 noli quere vxorem. **S**i
 aut accepis vxore non
 peccasti. et si nupserit
 virgo non peccauit. et
 etiam de viduis dicit
Vidua alligata est legi
 quato tpe vir eius vuit.
 qd si dormierit vir eius.
 libata est a lege. cui vlt
 nubat tam t dno. bea
 aoz aut erit si sic pma
 ferit fm meū osilia. **S**i
 s. **A**plb dicit illa bene fa
 cistultus est hētius q
 conē dictū apli phibet
 nubē. et iubet abstinē
 a abis qd deo creant.

ut **A**plb Tepla ad timo
 theu dicit. **S**ps aut ma
 nifeste dicit. **Q**uia tuo
 uisib tempoubz disce
 dent quidem a fide. at
 tendentiba spiritibz co
 roris et doctrinis de
 monioz. et ypocressi. lo
 qtes necedatiū. et cau
 teriatā habentes. **A**stāz.
 phibentes nubē. et ab
 stinē a abis qd deus
 creant ad papiendū
 cū grāz actoe. **N**ec pot
 hereticus dicit dm **A**
 pli ee intelligendū de
 nuptu diuino. **N**ā si de
 nuptu diuino intelligēt
 fm illā auiditate. **A**relā
 cēt abstinē a nuptu di
 uino q nubē tpe. qd
 apte falsum est. **N**ec
 thereas hētius. nec ill
 credas qui dicit vxo
 re ee dimittendā. nec
 nā ea ee carnaliter vte
 dā. **P**raue intelligēt cū
 gelū vbi d. **Q** dimisit
 patrē aut matrē aut
 filios aut agnos aut
 vxorem. centupli acci
 piet insup et vitā etnā
Illud em intelligi. qū
 de vniūq. iugis hoc sit.
 cū nō erit castitate ul

transiunt ad religionem
de voluntate alterius abo
ul' etiam vna transit ad
religionem de voluntate
alterius omniū. alitero
Senectute senescente i
seculo manete et casti
uouente. vel eis q̄ volu
tatem eis si matrimoniu
non est otinatu p̄ ar
nalem copula. q̄ notatq̄
est de impio. ut decreta
et decretales p̄clamant
Quae dico qd̄ nō debet
cessare a nuptu ead̄ au
nali si tibi placet h̄c vx
orem. et vxore accipias
potius ornata bonis ma
b̄ et bona societate nū
tam. quā diuicio habu
tantem. et alit̄ mala.
et potius puellā q̄ vi
duam. dicit em̄ q̄dam.

Phis accipite puellam
i vxorem q̄m̄ sit vetu
la. Et **Cato** dicit **P**ro
re fuge ne dicas sub
noie dotis **P**ro re retine ve
lis si cepit ee molesta.
Ne facias maximos sup
ta i impio vxoris. nā
dicit **Seneca** nūptas
sup̄nosae facē vita **Et**
si forte aliquid i vxore iue
neris qd̄ tibi displiceat

equo nō id tollerare dēs
si q̄mode fieri pōt. nā
dicit quidā **P**his nulla
tam bona fortuna est. de
qua nichil possit queri.
Et Cullus de amicitia
dicit **Non** est quicq̄ dicit
fialus. q̄ tuere qd̄ sit
ex oī pte tūo ḡne p̄fecto.
Vn Salomō i **terastice**
dicit **Vnū** de mille vni
tven. mulierib̄ ex oībo
non tven. **Et licet** q̄lo
mon nulla tvenit. **Gene**
ca tamē benignas vx
res sup̄ oīa ḡmedant.
dicens **Sicut** nichil est
sup̄ius benigna ḡuge.
ita nichil est crudelius
i **vesta** muliere. q̄to em̄ ^{inulct}
sāpiens vitā suā p̄ viri
salute oppōit. tātō ma
ligna ad mariti ~~vxorem~~
mortem ead̄ vitā suam
reputat. et ideo bona vx
or est diligenda. **hā** dicit
quidā **P**his **fias** i
bona muliere bonam
societatem ee **bona** mu
lier fidelis custos et bo
na domq̄. **Et alius** dicit
Castra matrona p̄cedo
vxo ip̄at **Et** ḡ vxor ma
la est. eam ferus p̄ ut
q̄mode potes. **Aut** em̄ q̄dā

75

Sapienter feris in cul
 paq̄ mutari nō pot̄. Et
 licet dilige debeas vro
 rem. nō tamē dare debes
 illi p̄tatem sup te. Vita
 tua nō dare debes illi
 p̄matū. ne forte tibi sit
 ḡria. **E**t **I**h̄s filius sicut
 dixit mulier. si p̄matū
 habeat. ḡria est viro suo.
 vxorem aut̄ tuā ita di
 lige debes. ut illi fidem
 fūdas. alii ea iūuētē nō
 adheras. Nā ut ait lex
 p̄ siquē em̄ uidet̄. eē ut
 pudiciā vir ab vxore ex
 igit. q̄ ip̄e nō exhibeat
Et **S**eneca eplaz dixit
 Imp̄biū eū eē dicimō. q̄
 ab vxore pudiciā exigit.
 cū ip̄e sit corruptor alie
 nar vxor. **E**t **S**alomo
 dixit. Qui aut̄ est adulter.
 p̄ cordis topiā p̄det aīaz
 suam. Ep̄itacōne et igno
 miniam aggat sibi. et
 obp̄brū illi nō debeat
 Nec adulteris vxore suā.
 nec eam minū laudes.
 ul̄ eam vitupes. nec mo
 dicitate turpiū ūbor eā
 corrigas. Dixit em̄ **S**e
 neca de formula honeste
 vite. Nullus amicitiam
 p̄ adulatorem acquiras

lauda p̄ vitupa pau
 sitū em̄ rep̄benda est
 minima laudatio. Et imo
 derata vitupatio her. n.
 adullacōne. illa nō ma
 lignitate suspecta est.
 Nec puoces vxore ad un
 cūdiam si hoc vitare po
 tes. qz ut ait **S**alomo
 non est capud neque
 sup capud lolubri. nec
 etiam est ira sup irā mu
 lievis. s̄ si forte sine tua
 culpa turam p̄cipit. eis
 ūba nūme timebis. **A**it
 em̄ **C**ato Coniugis uer
te noli tu ūba time. nā
lacrimis sicut Indias
dā femina plorat. **I**nde
 eadē **S**eneca dixit.
 Quo ḡria h̄nt **T**oculis fe
 minaz lacime. centi do
 lous vni. **I**ndiaz aliud
 Nam mulieris lacime
 ḡdicatū sūt malicie.
 et parata lacime **I**ndiaz
 nō fletū indicat. quā
Cato dixit Nū teme
vxori definis crede que
renti sepe et em̄ mulier
que ḡrit diligit odit.
 Nec vxoris osilio minū
 Thereas. ait em̄ q̄dam
Sapienter **S**alo **T**osilio
 femine iūat viros. et

in p̄bio dicitur. Consiliū
feminile aut nimis rax
est aut nimis vile

Seruentēs aut et m̄
carios et suos et q̄

docte sūt et sp̄cialiter
multū diligēdebes. eosq̄
bene regē ac gubernāe
et clementer cū illis agē

Nā dicit **X** h̄o filio syrac

Noli cē sic leo r̄domo
tua. cōstēs domesticos
tuos et op̄mens s̄bier
tos tuos. Et alius dicit

Subiectoz statū q̄dūcūq̄
q̄ non dīno s̄ iudicio re
gēs. ut sp̄am donū nō
possidere. s̄ potius amū
tate p̄teris. Et q̄dam

Phs dicit tollāt te po
tus sūtū q̄ timēat. q̄s
eū regere debes. leom
nā ferocitate m̄ime t̄tes
alioquū a te subiecti me
rito p̄auerūt dūt eū q̄dā

h̄o Custodi te a rege
illo qui ferus est ut leo
et cui est leuis animus ut
puero Esto ḡ bonū et
bene ex bona ip̄a. ut
s̄bier to equo nō tibi pa
reant et qui sp̄uos suos
uacillans est et candelis
satis ostendit p̄tate adū
sue alios sibi defuisse.

quāe **S**alomon dicit
rectorem te posuerūt. nō
li ex tolli. **P**ro illis q̄s v
nus ex ip̄is Et si docte et
fidelis tibi subiecti sūt

ut. talem te illis exhibe
as. ut q̄s p̄ p̄te v̄z tuaz
oīū videant. **Nā** **P**hs
dicit Qui docte sūt p̄to
dūctū tenet. **Bn** **I**h̄s si
lius syrac dicit feruo se
sato libi sūt. et oīū p̄u
dens et disciplinatus non
mirumabit. correctus.

et m̄suis nō honorabit.
Et **S**alomon dicit fer
uus sapiens dūabitur
suis stultis. et m̄e s̄res
h̄editate p̄ dūdet. et
alius dicit Qui m̄te sūt.

suis est. si uolens m̄ster
et **S**eneca dicit p̄bus
libertus. sine natura ē
suis Et nō q̄d si p̄nō be
minulus suis. benignolu
anq̄ erga te et res tuas
facient. et obsequia sua
ēra te sine nō habēt. **Nā**

dicit q̄dā **P**hs obsequi
benignoli. at sine non h̄t.
Et **S**eneca dicit benno
li cū om̄ctio. magna rob
natio est. nec regne eos
ut foueas sūtus. q̄ ut
dicit quidā **S**apientē

rō corrigi. s̄ ledit. q̄ dvi
 tu regit. **R**ec misas eos
 a puericia delicate. nam
 ut ait **S**alomon **S**ui de
 litate a puericia nutrit
 suū suū. postea illū sen
 ret amare. **E**t nō solū
 stimatē semet illū. sed
 etiam ulem. ita q̄ nullā
 potit tollere laborem.
Si aut a puericia a labōe
 nutritus est. nullū labo
 rem postea recusabit. **V**n
Seneca **T**ephis dicit.
 Nulla laborem recusat
 manus que arma ab ara
 tro trāseōtur. **I**n pmo
 defiat puluē ille vinctus
 et intidus. **E**t **M**artialis
 coris dicit q̄ subq̄ affue
tus locum ferre recusat
feruli tenē ferrea castis
ob est. **S**epius vincta manu
capitū non accipit ensis
lotū et sota cutis frigide
et ombre dolet. **A**ssiduis
ueneris uexilifer emilia
ne virtutis nāq̄ s̄ fer
re pot̄ virtutis est glā. **c**m
 non facile sine labore ac
 quiritur. vnde **C**assidorus
 dicit **L**aborem quippe nō
 refugit. qui virtutis glās
 concupiscit. **S**z huiusmodi
 delicati labores s̄stine

non possit. **E**uade idem
 ait **A**mena oīa delictata
 s̄ ad labores. et facile
 homi afflictionis sentiūt.
 qui vti suauibus delinīs
 osuenerūt. nec timeas
 suos tuos nisi cū dilectōe.
 nā dicit quidā **P**hilo
 no ēē q̄ suū dicitur. qui
 suū timet. **F**eruos tunc
 alienos bene timē debes
Vn **S**apiens dicit **S**to
 artuses suū ad dnm suū
 ne forte irascatur tibi
 et corruas. **R**ec leas
 suū tū oprante. **T**uel
 itec mercenaliū dātem
 atq̄ suā. **D**icit **S**a
 piens **F**eruus sensatq̄
 sit tibi dilectus q̄si oīa
 tuq̄. nō fraudes illa lib
 tate. neq̄ **T**opē derelinq̄s
 eū. **E**t **S**eneca **T**ephis
 dicit **S**ena parata veli
 que **E**stantibz diuidit.
Sic parata vita a quō
 porrigas hīs qui totus
 uite nā s̄ri fuerūt. **E**t si
 suū cū diuites fuerūt.
 eoz diuitis vinctis mo
 derate. nec illos spoliabil.
 alioquē **H**idroz nā facēs
 deteriorē. nā dicit **M**ar
 tialis corq̄ **S**i spoliās
suos dū diripis oīa eoz

Compede sui tu lentule sol
uis eu pauplas sua tibi
libtate coequat. Aut dicit
ae tu dicitur ei. Si aut f
sui tu disciplina fuerit.
adhibe illis doctrina et cor
rector ad modum sapientis
qui dixit. Abacia et virga
et homo assino. panis et
disciplina et opus suo. op
antur disciplina et petit
requiescere. laxa manus
illi. et petit libtate. Ingu
et lozu curuat. colla dux.
et suu atinat opantur.
assidua. Seruo malivoloz
tura et opedes. Mitte eu
tope ne uaret. Nulla em domit
malicia otiositas. et etc
necessaria bene debes suis
et suicentibus subministrare.
ne sub quadam necessitate
opellat peccare. Aut em
Assidua sub quadam
necessitate peccare credit.
cui necessaria non praesent.
Et non quod fere omne sui ma
luoli sunt et fures atque
mici dicitur sine. In Pe
nera Teplis dicitur. Potest
habere multos amicos quot
suos. non tamen pro hoc in
corum seuire debes. si mode
rate castigare. dicitur em
Quato Seruoz culpa em

te dolet uiget. Non Ipe
moderate tuos ut parere
possis. Et alibi su suos
suis ipse uicatus. Ipsi
et famulos dicitur hoies
tanquam cemeneto. Berena
tu aut uice non remaneat
apud te usque mane. digno
est em uicentia in re sua
non dicit dicit. fecit ergo
qualitate praenaz corrigi
di et castigandi. si fuerit
uicentia et sui. na ut
Assidua dicit. Perocis
discipline praenaz sunt. ma
facti ante. Amore. to
losi ante. Similes sub
lenitate tractandi sunt.
Aut em. Venere hoies
metus liberet. non de me
ria. ueritate. ut ait. Pa
lomon Terrance. passim diffi
ale corriguntur et multoz
inimicis est nris
Retinendis amicos di
ligens cautela est ad
hibenda. Amicos em facile
acquirunt. difficile uero reti
netur. In primis sic habeas
amicum. ut non timeas ipse
fieri amicum. Amicorum aut
negotia taliter tractes. ut
eos in aliquo non ledas. bo
ng em amicos lesus grauius
uacatur. duplicatur em

dolor cum ab eo a quo meru-
eris uenit. Inde etiam **S**e-
neca dicit tanto magis
inimica est affectior. quanto
proximus est qui facit. Et
Cassiodorus dicit malorum
bonorum omnium probatur extre-
mum. inde defuncta semper
vni credebantur auerilia pue-
runt. Et alius dicit quanto
proximo plus quisque operatur.
tanta fraudis spes operatur.
tunc animi magis crebrat.
Res ab amico tunc datur
aliquid sumas. haec dicit
Regula amoris non est
sapienter quod amans ab amico
sumat amato. Et **S**eneca
in epistola dicit nichil ho-
nestum est. quod ab amico quod
adorto sit. sed honestum
voluntarium est. et bene
potes proinde quod tunc datur
amicus. si facit amonitum
na ut ait **S**eneca. Sa-
pienter quod pene. ubi facit
hoc negat. Omnis enim benignus
intra sperat. et pro est
libenter facientis cito
facit. tarde uelle uolente
est. quod non est ei pariter
mittendum. nec est dignum
rogari. et si hoc facies.
ingenuitate tua lederes
ait n. **S**eneca. iube mihi
ingenuitate

itatem ledit quod indignum
rogat. Et haec dicit quod
pitulum est tuique amico
secreta pandere. archana
tamque tibi omnia ab
amicis secreta has. Et
eius ratio est socius.
Pro secreta palare des-
na ut **S**alomon ait
qui ambulat fraudu-
lent. reuelat archana.
Qui autem socius est. relatur
cum omnia. Et iterum qui re-
lat delictum. queit amica-
tas. qui alteri repetit
secrete. secrete secrete
Et **I**hs filius syrac dicit
qui denudat archana
amicum. perdet fidem. et non
meriet amicum ad amicum
suum. denudare aut am-
ici mysteria. desperatio est
sue infelicitas. Et etiam quod
Pro dicit sepultus
apud te sit sermo quod tu solo
audieris. nec despicias
amicum tuum ut aliquis alium
na ut **S**alomon ait si
despiciat amicum suum dei-
gens est corde pro aut
prudens tacebit. Et alius
dicit dum omnes despiciat.
sibi displicet. Pro dicas
amico tuo. uade et reuerte.
quod tuas dabo tibi. cum sta-

tim possis dare: nā ut
quidam **P**his dicit per
mimū finno rogandi
hoc t̄p̄r̄ est calidus ne
gandi. **E**t alibi dicit.
Honestus est rem negare
q̄ logos finnos dare
caue tamen si tibi forte
non placet amico petita
p̄mitti. nec p̄ verecūdia
madas mēdaciū. dicit
enī quidam p̄his verecū
dia negandi. caue ne t̄
adat tibi d̄erit necessi
tatem mēdendi. Et nō
q̄d minus decipit. cui
celeriter negatur. ut q̄
dam **S**apientis dicit.
Cum h̄sideratōe p̄mitti.
plenus aut̄ q̄ p̄mittas
tribue. et p̄missione at
tende. si p̄missio nō sit
turpis. ul̄ ex turpi causa.
ut leges clamāt. **V**el si
p̄missio q̄ modo suari po
test. **Q**uedā enī p̄missi
ones sunt que minime s̄
suante. nā **C**ullius
dicit. **N**ec p̄missa sunt
suanda. que sūt h̄ns q̄b̄
p̄missis t̄otalia. **N**ec si
plus tibi nocent q̄ illi
p̄sūt. cui q̄ p̄missis. v̄n
quidā **S**apientis dicit
Sapientis nō metit̄ cū

suū p̄ditū i melius mu
tat. **N**ec mutabis amico
tuo grāde ul̄ graue es.
ne forte p̄ hoc tuus effi
ciatur inimicus. nā ut
Seneca eplāz dicit.
leue es alienū facit de
bitorem. graue inimicū.
Non ḡ de graui esse ali
eno p̄ amico fide iubeas
ne forte eius inimicus
efficiaris. s̄ si forte fide
iustū. sua q̄siliū. **S**a
lonioris t̄p̄ab̄is dicente.
Fili si spondeoris p̄ ami
co tuo. deficiū apud ex
nem aiāz tuā. **I**lle loq̄
atus es ab̄is eius tui.
et captus q̄ris am̄tibul
tus. **F**ac ḡ q̄ dico tibi
fili mi. te met ip̄m libe
rā. q̄ t̄idisti t̄manū p̄
imū tui. discurrere festina.
suscipia amicū tuū. ne de
deris s̄p̄nū oculis tuis.
nec dormitent palpebre
tue. erue q̄si danulata
manū. et q̄si aues de tā
dne aucupis. minus di
ato q̄ facias. et diu de
liberato ato facito. **F**ele
ritas enī beneficiū gratū
facit. **N**ā p̄p̄ est libent̄
facientis ato facit. **I**n ḡ
tū aut̄ beneficiū est q̄

diu te manus dantis he
 sit. nā et **S**eneca de
 beneficiis dicit gratis
 sima et bñficia parata
 finale occurrentia. vbi
 nulla tēnent mora. n̄
 Tacipientis verecūdia
 Inde etiā **S**eneca
 eplāz dicit beneficiū
 diu pentū. uilescit accep
 tū. Inde etiā **C**assi
 dorū dicit apud grāz
 nēz lesionis genus est
 p̄ futura tardare. Non
 possimus estimāe iocūdū.
 qđ migrata fuerit dila
 tōe suspensum. Et **C**a
 to dicit Fac sēptū p̄ve
ni res desiderat ipsa
Et dandū aliquid cum
res postulat aut res
Et alius dicit Res ad
multā stantia exhibi
ta. cara videtur epi
one quesita. Et idē dicit
Seneca Optinū est
 desideria cuiq; antecede
 illud meli9 occupare
 aut q̄ regem9. cū hōi
 p̄bo ad rogandū suffū
 datur vobis. et qui
 hoc cornētū venittit.
 multiplicat mung suū.
 Nā ut idem dicit dholes
 tū abū est et honestū

1cy

diu dēmissū multū di
 at quis rogo. Et iter
 nulla res carius q̄stat.
 q̄ que p̄abo epta est.
 Et nō solū dādo bñ
 ficio post deliberatōes
 uelox eē debz. s̄ etiam
 in oī ope tuo nā dicit
Salomon p̄disti vi
 bñ uelocem tōi ope
 suo. coram regib9 sta
 bit. nec erit p̄ igno
 biles. et **I**hs filius
 syrac dicit In oībus
 opib9 tuis uelox esto.
 et omīs t̄m̄ mitas nō
 occurret tibi. nō tam
 tantam uelocitate eē
 reas que opis p̄fectōes
 īpediat. s̄ de opere
 bene ḡstamato taliter
 ualeas laudariunt inde
 potiora merita debeas
 p̄sequi. Aut etiā **C**assi
 dorū Juste potentiora
 p̄sequit. q̄ de ḡmista
 sibi p̄fōe negocii laudat.
 Nec dicas amico aliquid
 qđ aures ei9 mēto of
 fendat. Nam sicut
 mittens lapidē t̄uola
 tilia deicit illa. sic
 et qui quiaat amico
 suo dissoluit amicitia
 vñ **I**hs filius syrac

Et licet non sit quigan
dū amico ul' etiam aln.
equo tam aīo audienda
se ipator quia ut dicit
Seneca in eplis Et nō
solū a cōmicio amica res
sare debes. s' etiā relāe
cūm amica ul' aliud vū
quiciari possit quod pu
deat sonos prudens ce
lare menteto ne plēs
culpēt qd' tibi displice
at vni Et alibi Quārtū
potes relato cūm amica
Et maxime qū cūm nō
est manifesta s' ad huc la
tens ul' occultū. Nā ut
Cassiodorus ait Quilto
maius est tenebris occulte
uicosa q' culpanda; p
supta iportunitate uilga
re Ideo aut' dicitur merito
q' corripit amica bñ po
tes. nā ut **Quillus** de
amicicia Et moneri et
monē q' pū est vē amicitie.
Et alterz libere facē non
aspere. alterū patiens
accipē non repugnant'
Et etiam **Salomō** ait
Qui corripit hoies mag
grāz apud eū inueniet.
q' qui p' lingua blandim
ta decipit. Illud aut' se
creto et benigne et nō

mordantē facē debes.
Vnde cato ait. Luce tēo
re saue cū quo tibi grā
uicta est. Ira odū gene
rat discordia nutrit amo
rem. Et alibi Adūsus no
tū noli q'tendē ūbis. Lis
mānis ūbis mēdū māx
ima crescit. Et etiam
Seneca de formula ho
neste vite dicit Amonebis
libent' reprehenders pa
tient' Si merito obiurga
bit te aliq's. sato q' p'sūit.
s' i merito p'dee uoluit.
non acerbā s' blandā a
timebis q' onē uelle ac
posse s' dā virtus est.
molle aut' moueri stulti
cia est vnde **Quidius**
de remedio amoris dicit
Imparēs aūs nec ad
huc tollerabilis arte.
Respiut atq' odio ūba
moneatis s' d'xi nō
acerbā ūba timebis sed
blanda. q' ut **Sapies**
dicit Chalus homo qui
blande loquit. inoētū
laqueus est Et **Cato**
dicit sermōnes blandos
blesos q' uitare mento
Et alius dicit Temp' dū
ce fugias qd' amāz fieri
potest **Salomō** dicit

homo qui blandis fictisq[ue]
 sermōib[us] loquitur amico su-
 o. **rethor** expandit pedib[us]
 suis. Et alius dicit **serp**
 suū h[ab]et uenenū blanda
 oratio. Alio dicit **Nulla**
 s[un]t oculi nores **psidie**. quā
 hec que latet i[n]simulacōe
 officij. aut talisq[ue] necessi-
 tudis note **spā** cū q[ue] pala
 est adūsarius. facile q[ui]
 cauendo vitare pot[est] **In**
 eciam **Seneca** dicit.
peiora multa cogitat mu-
 tus doloz. Et alius dicit
peiora s[un]t **terta** odia q[ue]
 apta **sterna** tantus ma-
 gis offendit te q[ui] loquax
 Et alius dicit **Qui** bene
 dissimulat. citius timore
 nocet. Et alius **per** est
 canē timidū uehementius
 latrare q[ui] mordē. altissia
 queq[ue] flumina minimo
 sono labi. **sm** **g** **Cullū**
 de amicitia **multo** meli[us]
 est de q[ui]busdā actos i[n]mi-
 cos metere. q[ui] eos amicos
 qui dulces uideant. illos
 sepe uer[ba] dicit. hos inq[ui].
Amicos uos et **sphe**
 siones ab amico benigne
 et libent[er] recipias. nā ut
Salomon ait **meliora**
 s[un]t uulnera diligentis q[ui]

frandulēta odietis of-
 cula. et alibi **melior** e[st]
 manifesta correctio quā
 amor absconditū. et
 bene dicit **serp** hōies amo-
 redū q[ui]. **Un**s ait **si** p[ro]
 caueat **te** frat[er] tuus.
 corripe eū in te et ipm
 solu. et **si** q[ui] **ps**
 dicit **Secreto** amicos a-
 mone. palam lauda. **hu**
 ta eū caritas spem **psen**
 tat nō amādis. si eū te-
 nie et mordacit[er] amouēs.
 ul' reprehenderes. **Ar**idēt
 tibi q[ui] **Salomon** dicit
Qui aliena tenē man-
 festat uicia. sua **st** pesti-
 ue audiet **enima**. Et cor-
 ripe sine vitupacōe. et
 interrogacōe p[re]cedente.
 ut idem dicit. **Ante** **te**
 rogacōz nemi[n]e uiti-
 peres. et post **te** rogacōz
 iuste corripe. Et **te** **correp**
 acōne **si** **ob**rogacōe al-
 terius. semp[er] aliquid blā-
 de misce. facilius eū
 penetrāt **aba** que molli[us]
 vadūt. q[ui] que aspera.
 Et **ete** q[ui] uides hōies i[n]
 calamitate. grauius est
 q[ui] ipā calamitas. **uide**
Seneca dicit **In** calami-
 toso usus etiā **tu**ria est.

Non tamen corripias u-
rlorem neq; ipm. nā ut
idem ait Qui arguit ipm
ipse sibi maculam querit
Et nō q; licet p sapientē
dicatur **Q**uod me-
moria bñ beneficiorū
labilis est. Inuiriāq; uō
tenax. **V**alenio qd
mē hoies facilius senes-
ceret. pndit bñficiū. tua
tamē humanitatis atq;
benignitatis rōtra la-
borando de acceptis bene-
ficiis condie recordetur.
de iniuriis uō obliuiscat
ut ait **C**ato Esto mem-
or accepti beneficii Et ali-
bi Figui muniū cū dat
tibi paup amicus Acti-
pito placide et plene lau-
dare mēitō **A**ceptū
em̄ beneficiū et hie memo-
rie amandandū est. ple-
ne laudāe debes et palā.
nō secrete neq; ad aures.
nā ut **S**eneca dicit
Ingratus est qui remote
arbitis r angulo ad aures
aut grās. Et alibi **T**eplis
dicit **N**emo agnoscer
p̄ter sapientem referre
grās **S**olus sapiens snt
amore **S**olus sapiens i

amicus est. et nisi in
sapiente fidem nō esse
Et nota q; **T**beneficiis dā-
dis bonū est adhibere
bona uerba et p̄dicatōe
humana benignaq; rō
mendare que p̄tes.
ut ille uidelicet se casti-
get. qui tardior **r**rogā **grāna**
do fuit. aditias em̄ fa-
miliarem loquellā sine
querelā **F**rasco: tibi qd
cū aliquid meū deside-
rasses nō id scire me se
casti. et qd tam diligētē
me rogasti de meo quā
quid desiderasti. audact
petas pleriq; em̄ se qui
beneficia asperitae dō
rū et superbio rōdum
adducūt. eo fūone caq;
supbia. usq; ut ip̄trasse
petitae **P**enitētia em̄
est corripe tū das. et
sterze gnumeliā donis.
Si quid erit de q; uelis
ipm amonē. aliud tēp̄
eligitō. nō em̄ se eripe
rūdo bñficiā tūo per
spem futuri tibi ap̄lian
da. nā ut ait **C**assio
rus **A**ngusta snt bñficiā
que nō etiā de ficturis
aliquid pollicentur. n

etiam sunt dilatanda be-
 neficia. nec p puiemias
 na accipienda. **A**ut em
Seneca de beneficiis.
 Nec exigua dilatabo. ut
 magna p puiem accipe
 paciar. **E**t qd ut **S**alo
 no p puiem dixit qd unq
 absconditu quz vultus e
 qd palam datu. vñ aut
 qd unq absconditu exti
 gunt iras. et totu timu
 indignacoz mariaz. **E**t no
 qd munus no semp acci
 piendu est. nec semper
 retinendu est. **N**ā qd ho
 neste accipi no pot. nulla
 teno recipiendu est. **V**n
 quida **P**ho dixit p
 didisse mallem qd tyripi
 ter accepisse. **E**t **S**ene
 ca dixit beneficiu accepi
 libtatem est uende. no
 s libtatem tua uedas.
 ab honesto ul indigno
 beneficiu accipiendo.
 oportet em illi s fidei
 et illis debitor e. qd
 gratissimu eet. **A**ut em
Seneca **F**raus tor
 mentu est debe au no
 lis. **E**d. **F**ocudissim e
 ab eo accepisse beneficiu
 qd amare etiā post iu
 ra possis **R**etiandū

aut munus no est qd ho
 neste et ab honesto acci
 pitur. et accepto munus
 no est ptingi iure aliud
 mittendu. **N**ā ut **S**e
 neca de beneficiis. **R**etiā
 endū munere signū e
 pting aliud tunc mitte
 et munus munus expug
 nae. **E**t no qd plus amicu
 de accepto beneficiu. tū be
 neficiu a te alij collatu
 gmemorae no debes.
Nā dixit **T**ullius de
 amicitia **Q**ue meminisse
 debz is iquis collata sūt.
 no dz gmemorae qui co
 tulit. statū em dicitū cū
 te beneficiu dedisse. vi
 deis repete. **N**ā ut ait
Seneca beneficiu q
 dedisti dicit peti. **E**t alio
 dixit **Q**ui dedit beneficiu
 taceat. **P**atret aut qui
 accipit. **N**ihil em eque
 idando beneficiu uitandū
 est. qd t amis iactio. res
 em loquat nobis tace.
Et **C**ato dixit officiu
alio multis narrae me
meto. Atq alijs cū tu be
nefeceris ipse sileto. Et
 siue beneficiu alij dederis
 siue ab alio accipis. sep
 hylarem te hostendas.

Ihs filius syrac dicit
In oi dato hylare fac
uultu tuu. et exultaco
sanctifira decimas tuas
et **M**arcialis cora dicit
Attollit hylares uultu
munera nulli uultus
sublustres massa deicit
De qumura obliu
om mandanda.

De turba obliuionu
mandanda. dicit
Ons. in uictoria et ego
retribuan. et **S**eneca
epistaz dicit Inuicte ob
liuisti debemus. bnficij uo
memisse. Na turbaru re
medio est obliuio. Et
Ihs filio syrac dicit
his tunc premi ne me
munere. et nichil agas
topis turre. dno aut
ab turba quia talit
optemperes. ut ego amor
nullatenus minuat. Et
no solu turba obtepe
rante debes. si etia ob
turba cuolibz altius
hultis em minuat qui
vni facit turba. Et dicit
Quassoz Inuicte vno
opago tot gterit. Et etia
Hpl's ad collocates ait
qui em turba facit acci
piet qd unqz gessit. Et

Seneca epistaz dicit.
Ab alio respecta qd alii se
ceis. tunc ete debes. ne
auresat. co em ipso qd du
rat. metent et auresat.
Nam dicit regula amori
si amor minuat cito ce
dit et raro qualesat.
Et **M**arcialis cora dicit
prudenci pbe ofilio est p
naudi amicus. Cui sero
arquis si cito pdis cu
Nec aliquis alia tunc p
fencia collaudes. qz dicit
Phs laudare pntem
debet. pntem dico alia.
si nec te ipm laudare de
beas. de uisore tuemas.
Aut em **S**eneca qui se
ipm laudat. cito uisore
tunc. Et **Q**aco dicit
Nec te collaudes. nec te ad
paucos ipse hoc facit
stulti qd gl'a uerit tunc
Tunc illud os aliena te
comendat. et no ipm.
Quia ois laus ipso ore
serdesat. Nec vitupes
amicu. nec de eo laudas
ut dicit **P**hs Amicu
nec ioco lude quide det
na. et **M**arcialis cora
dicit vitupat subito.
subito qui laudat a sedi
no em est amicus subito

vel imoderatim laudat
 Unde Qato dicit parte
laudato na que tu sepe p
batis pna dies qhis fuit
ostendit amicus fier om
 siones queris amico. na
 ut Sapiens dicit para
 siones querit qui mult re
 cedet ab amico et omi te
 pore erit exprobat

Rec que vni p itelligat
 de veris et pbatis
 amicos si aut de amico
 dubitas. et vobz bono an
 malus sit ignoras. dlu i
 vltimorem amicitia non as
 sumas. na ut dicit quida

Pro si quid dubitas ne
 feceris aut em iudico quod
 negatu fuit fugito. Et

Cullus de officio dicit.
 bene sapiunt qui uerant
 quicq age. qd dubites equu
 sit an niquu. Equitas em
 p se luat. dubitacio ante
 significatoz qnyet tunc
 Et ecco forte **S**eneca
 dicit solz em iudicio pro
officio reueritas. Amicitia
uo dubitati amica ante
pbatoz et ueritatis ogni
ros. Suspensio reueas. na
 ut ait **S**eneca de for
 mulari honeste uite. Peccu
bis na diffinas. si suspens

tencas fuit. et no itati
 sine rationabili ca et bu
 oguita ab eo distas. na
 sm regulam amoris nemo
 sine roibz excessu suo de
 amore puari non g de
 bes puare tuo amore d
 que p fornicitate corpo
 ris ul exiguitate ul bea
 litatem. dca tu alias bouz

ut ait **S**eneca Teplis.
hanc debemus no de for
nicitate corporis fedari
amz. si pulcritudine at
corus ad ornari. Nec bo
na nec mala vagina fa
at gladiu. Idem de corpo
re dicendu est et

Qato dicit Corporis exigui in
res ostende ueli Consilio
polet cui vi na negant

Et si forte falludat amicos
 tuus. nec est corde fidelis
 amicus. ut ut **Q**ato
 dicit Qui simulat ubis
nec est fidus amicus.

Qui quoqz fac simile sic ars
deluditur arte na si bla
da et ficta loquatuz. tam
si prudens filis cor eius
faule e patebit. Aut em
Salomo quid saque
respiciet multz opiaen
cu. sic corda homis ma
stra snt prudentibz. Et

alms dicit Speculū est
mentis facies et tantio
culi. meritis archana fa
teatur. et sic ut dicit
Oratius Nullū te fallant
ai sub uulpe latentes. nā
ut ait Quidius Impia
sub dulci melle uenena la
tent Quid faciendū est.
si dān Asopi q dicit
pollatis eus qd viderat
amoris nec fidatis ne
forte p her peatis verba
quidem melle sē plena
et tūna fellis. In quibz
est nūq̄ fidei spes Ita q
busdam. Et alibi esopus
idem dicit Ram simula
tores uariat p tps mores
apenti sincere neq̄t eo
ulq̄ nocte Quā ad monie
tu sit eis opus illud ad
ep̄tū. Et qua crassantur
qua faudis et arte mi
natur har hos no uice
atūgit uice pire Et si
her feceris fallacia simu
latois ei nocebit et non
tibi. ut sancto Prosper
ait fallaces semp uicis
torquent amoris. Et
mala uicis nūq̄ gaudia
pauc habz Si ait anu
ai oio mala uicis.
qz erando p illectas

eis illa mala putando bo
nū amare apisti amia
ciam eis nō retineas.
nō em̄ t tali errore est
diuicus p̄senerandum
Inimici em̄ granissimi
sunt. qui p̄ simulacres
amicie alios nefarie p̄
dit. tales igitur vitari
di sūt. vñ quidā Sa
piens ait p̄ fidis amicos
deuota. nichil eos tride
do et cauendo oia Ami
ciam tamen corz non
subito nec prauē diuel
las. s̄ paulatim p̄ diffic
tudine eam relinquas
atqz ab oleas. no dico ai
quare ab eo distere uē
lis. ut Quidius de re
metio amoris legitur
qui dicit nec causas
aperi q̄ omnino malie
nec dit q̄ tolcas. clau
tan uqz dole. Et eam
beato Paulo i ep̄lā ad
re salomiteses denūcians
vobis fr̄s i noie om̄ uñ
ihū xpi. ut subtrahatis
uos ab om̄ fr̄e abulan
te tor dmate Tales igit̄
amicie sūt remissione
usis denūde ut dicit̄
Quone dusse et dis
suendū magis q̄ discedū

nisi quedam ad modum
 tollerabilis iniuria exar-
 deserit ut neq[ue] rectu[m]
 neq[ue] honestu[m] sit. neq[ue]
 fieri possit. ut no[n] statim
 alienatio dissuetudinis fa-
 cienda sit. Nichil enim e[st]
 turpius. q[uam] cu[m] eo bellu[m]
 gerere cu[m] quo familiarit[er]
 viveas. **U**llius de
 amicitia dicit possue-
 tudine enim aboletur a-
 micitia. p[er] omnia aut[em]
 et assidua[m] satisfactionem
 et assuetudine[m] semp[er] au-
 getur et crescit. Quare
 amicitia[m] iuxta res ut
 quode[m] fieri pot[est] ^{habere} et non
 pot[est]. Et etiam **V**ulgo
 dicitur osu[m]ent qui paul[us]
oculis paul[us] est a lumine
cordis. q[uod]e amore et di-
lectio[n]e p[ri]mi et acq[ui]rendis
et remedie et q[ui]nades
amicis ad plenu[m] tibi sat-
be non valerem. Et ex
tuo ingenio semp[er] amicos
fideles acq[ui]ras. eosq[ue] tolle
studeas. ut dulcedine et
amicor[um] suffragio medio
ualeas negetari atq[ue] gau-
dere. **De amore et dilectio[n]e**
Ualiaz reru[m]
 Pactatu[m] habito de
 amore et dilectio[n]e p[ri]mi

Rite videndu[m] e[st] de amo-
 re et dilectio[n]e aliaz reru[m]
 Sciendu[m] est q[uod] res alie
 dicitur corporales. Alie
 incorporales. Corporales
 sunt que tangi et videri
 possunt. ut fra[n]ciscus et ar-
 gentu[m] et vestes et pecu-
 nia et alie innumerabiles
 Incorporales vero que
 tangi et videri no[n] possunt
 ut iusticia. ius. ratio.
 sciencia. virtus. et virtutes.
 De amore quaz tractatu[m]
 oportet. **Et** ip[s]ius de
 amore et dilectio[n]e reru[m]
 corporaliu[m] et incorp[or]aliu[m]
 tractatunq[ue]. postea de
 amore et dilectio[n]e reru[m] in-
 corporaliu[m] tractat. Tunc g[enera]-
 l[ite]r dicitur cognoscit incor-
 porales et corporales res
 et diligendas. Nam sic
 corpus sine anima vivere
 non pot[est]. ita sine sp[iritu]ali
 substantia no[n] pot[est] du-
 rare. virtus enim et vel-
 latus corpori ita sunt ne-
 cessarii. q[uod] sine sp[iritu]alib[us]
 rebus vita t[er]m[in]is corpore
 nullatenus pot[est] durare
 p[ro]p[ri]etates enim res ho[m]i-
 n[is] parentelas magnas
 facit. ad co[m]m[un]e ut **P**an-
 philo dicit. Quo[n]iam sit

duces quosdam nata bu-
tuli. Fugit emille que
libz illa vix. Et alibi eadē
dicatur. Blozificāt gaze
puatos nobilitate paup-
tas q̄ domū p̄mit alta
nobilitate. Et Oranus
duxit. Et genus et forma
regna pecunia donat.
P temporales em̄ res ac-
quirat magnā potestate
ita q̄ reges et p̄cipel
et fere quilibz hoīes eā
sequantur et timeāt. **T**e-
porales in sup̄ res t̄m̄
ōibz p̄sūt. ut eis defici-
entibus efficiat̄ hō paup̄.
mendicq̄. fur. latro. et
fere oīa mala vicia ac-
quirat. ut ḡdalis oīa cō-
p̄hendantur. q̄dā **P**he-
duxit. pecunia est regi-
men oīm rex. **U**t ergo
hoīes tot et tantis bōis
q̄solentur. nec t̄m̄ op̄mā-
tur malis. opes t̄p̄ales
mēto dilige p̄nt. Amoz
nāq̄ habendi valde bono
est. cū tanē modū nō
excedat. **S**ū quidā **S**a-
piens dixit. **E**t modus
treb̄ sūt et t̄m̄q̄ fines
Quos ultra atq̄ neq̄
q̄sistē rectū Amozē ha-
bendi s̄ra opes t̄porales

et bona te restringē opoz-
tet ne fiat imoderatus. ^{Amoz}
Ut imoderatus habedi-
oīa mala vicia ad se t̄h̄t.
Immoderatus em̄ amoz
habendi opes merito a
uauiticia nācupari pot̄.
Immoderatus sup̄ amoz
habendi q̄ nō erat t̄cti-
nendo cupiditas pot̄ di-
ci. **I**mmoderatus demq̄ ^{Amoz}
habendi p̄tatem sup̄ ho-
mines pot̄ dici sup̄bia.
Immoderatus nāq̄ amoz
rem habendi. efficiat̄ hō
fur. latro. ḡulosus. lux-
uoriosus. cupidus. auar-
us. sup̄bus. ludor. et oībz
malis viciis t̄herēs. **U**t
ergo hūmōis mala vi-
cia fugias. Imoderatus
amoz habendi ab aīo
tuo penitus est fugiendus.
et igne et ferro succide-
dus. totoq̄ artificio a
corde tuo penitus sup̄h̄d̄.
Moderate itaq̄ et sine
festinatōe et quasi per
allumōne opes t̄p̄ales
sunt accipende. nā ut
ait **S**alomon. **Q**ui festi-
nat citari nō est ino-
cens. **E**t alibi festinate
diuine destruent̄. **E**t
eā alibi dicit. **S**ubstantia

festinata cito dilabitur
 nec non et minutus. **Q**ue
 aut paulatim colligitur.
 manu multiplicatur.
Porro substantie quibus
 sicut fluvius sicabitur.
 qz qui male egreditur cito
 disegit. iustitiam iudicium est.
 ut que de malo pueniunt.
 ad mala deveniant. nec
 accedant ad bonum. quod
 non procedit ex bono.

In arqzendis et ob
 tuandis opibus et re
 tinentis. uehementer stu
 deas tres comites pordis
 semp habentes. videlicet.
 deum. conscientiam. et bonam
 famam. ul' ad minus diu
 saluz deum et qstias. nam
 cu a deo acta bona pre
 est. merito deus tibi opibus
 est pferendus. **S**api
 ens ait. **S**celus est pau
 cu timore dnu. qz thesauri
 nasci abiles. opes em s'm
 deum et s'oz eiq mandata
 recte potes hie ac posside
 re. **A**ple. **E**stote qsi
 tristes. semp aut gaudeles.
 oia possidentes. tamqz nic
 hil habentes. **M**ultos em
 sanctos legimus diuitias
 multas et magnas habu
 isse. ut fuit beatus **J**ob

Et etiam **T**erzagelio legi
 de **J**oseph ab aramatthia
 qui nobilis erat de curio.
 vir diues et iustus et
 discipulo dnu. occultus
 tamen p metu iudeoz.
Opes itaqz acquiras et
 possideas. no tu eis cor
 opponas. **B**n **P**rophia
 dixit. **P**olite sperne tui
 quitate et rapinas. no
 lite occupare. diuitie si
 fluat. nolite cor opponere.
No g' debes cor ul' auz
 appone diuitiis ul' volup
 tatis que occasione di
 uiciar ouit. et qru
 occasione para sumit
 tium. **N**a ut **S**eneca
 repleis dixit. **A**mmu ro
 luptati conulge. tnu est
 oim maloz. **F**ur pe em
 est beatam vita tauru
 ul' argento reponere. qz
 ut ait **I**noentius. **O**
 pes no facit hoiez diu
 tem. s' egena diuitias
 g' sub pedibus debet hie.
 et non sup caput. ut
Prophia dixit. **D**ia st
 icasti sub pedibus adouel
 et boues vniusa. insup
 pecora campi. no habe
 as diuitias sup caput.
 i. paratis te a diuitiis

supari. **A**nari em diuicias
sup caput et no sub pedi-
bus hie dicitur. qz se a
diuiciis pmittit supari.
Et ut verius dicam **A**na-
rius ipe dicitur hie diu-
cias. no em anari habz
diuicias. s diuicie habet
eu. et ita illa detinet alli-
gatu. ut diuicias no possit
gaurde nec fructu ex eis
hie. ut **S**alomo ait
Qui ogregat diuicias
fructu no capiet ex eis
Et **C**ato dicit **E**ger
diues hz nimos s non
habet se ipm. **I**ta ete ha-
bet anari diuicias. sic
homo dicit hie febres. no
em ipe ht febres homo.
imo febres hnt hoies.
enq detinet alligatu. di-
uicias aut acquiras et
sub pedibus has. iustas
tam et bonas. qz ut ait
Propheta inclius est mo-
dici iusto. sup diuicias
patoz multas opes itaqz
tpales acqre debes cu
tuo et alieno amodo. et
no cu amodo alteri. vel
iactura. na ut **M**ex di-
cit **N**atura equu est ne-
mune cu aliis iactura
fieri locupleare. Et

Cullus de officio dicit
neqz dolor neqz timor
neqz mors neqz aliquid qd
extitero hoi accidere possit
tam est q natura q ex ali-
eno amodo suu augere
comodu. maxime de exi-
guitate mendici. na ut
ait **C**assidoro ultra
omnes crudelitates est
diuitem uelle fieri de exi-
guitate mendici. et ita d
ce amodu naturale. et
cont natura. debz etiam
ce cu comodo. opost. em
amodu ex cu et modo
na ut **C**assidoro ait
si amodu equalitatis ac-
cessit. vi suu nois non
habebit. **S**ia em decet st-
cta rde moderari. nec
pnt dici uix. que nimia
sunt. **D**ebz etia amodu
pulchru vn. **S**eneca dicit
Turpe lucra ut dispedi
fugito. pecunias em illas
uolumus. qbz libra iusticie
suffragatur. ut **C**assi-
doro dicit. qui etia ait
Auru siquidem p bella
querere nefas est. p ma-
ria piculu. p falsitates
obpbra sua na. iusta
honesta sut lucra. p q
nemo leditur et bene

acquiratur, qd a nullis
ad hoc dms abrogatur
Nlla em vera lucra uerita
in que tregri suffragate
pripino Acquiras glur
cu honestate et soci utalr

Naut cana alig **S**apientie
dicit pena est societate qua
omittit utilitas pita ego
acquire cu rapina ul alti
iactura. si uis ut tua sub
stantia duret. stabilis q p
maneat. Naut **S**eneca
in eplis nulli no cana au
rapina felicit' cessit. gau
dium capti durauit ipostez.
Et etiam p^m leges. Turpia
lucra ab hrdido se extorq
da. Talis itaq opes acqre
studeas. qd dea nullatenus
in aliquo offenda

Consuetudina aut bona
Tarquendis opibus
et Toibz aliis rebz hie de
bes. ita qd nichil arqms
qd gñentia tua leat ul
mente tua talis offendat
Naut **A**plb Tepla ad co
cithus gloria nra h' est.
testimoniu gñentia nre
ut quocum **P**hs dicit
consuetudina potius q fa
ma uttende falli em po
teris fama. gñia nuq. Et
aluc dicit **S**eneca gñia p

uulne est. Et **S**eneca
eplaz dicit bona gñentia
turbā aduocat. mala
et solita audire auua
est et solliata. Si honesta
sūt que facis. oēs sciunt.
Si turpia. quid refert
nemine scire. cu tu scis.
Dte miser iudico si omit
tis hūc testem. Et aluc
dicit Qui multaz habet
potentia. p^m debet
pingere gñiaz. ut de
lucta que corrigat non
omittat. vitet qd iudi
cat. Multū est em ut
alijs uelit que ipare q sibi
no possit. et **S**eneca
dicit facillime bonū siue
si intueris que vitup
abis. Et **Q**ato dicit
huc culpate soles ca tu
ne fereris ipse Turpe s
doctore cu culpa edar
guit nom. Et etia beaz
Bernardo dicit hanc
ogestas mēte scellit
honestas. Et etia filius
Serae dicit. bona e sub
stantia cui no est p^m
gñia. et neqstimi paupe
tas Tore ipi. Et etiam
ut sup dicit Helio e paz
cu timoe dmi q thesauri
mirabiles. **C**onsuetudina em

lesa p male acquisita ul
alia turpia et pessima
fca facit hoies timidum
ut **S**eneca de formula
honeste vite dicit Nichil
hoies timidū facit nisi
rephensibilis vite gñā
Qui inocetem dāpnat
suā semp est reus cū co
ladie se punit gñā. vñ
quocumq **P**hs dicit q
uis est pena ai. que pñis
penitet. Et alius dicit
Nulla maior nequicia
pena est. q qd suis et
sibi aliqs displicet. Et
alius dicit Nichil est mi
serius q ut pudet qd se
cens florent em scelera
et si non sint rephensā
vt **S**eneca dicit qui
scelera enā ait o tantū
torquentū ignominie gñā
enā. Et **C**assiodorus
dicit quid em acquiri
putatur vbi bona gñā
pdit. et tñ mala gñā
semp hoies torquet po
na us nūq sine spe pñi
manet **S**odem **C**assideo
testante q ait Nolite sine
pñio edē que videt ad
bonā gñāz ptinē **C**oelo
Hna fama
Amā vō bonā m

amandis bōis et talis
rebus oībo final debes
si potes et ead oībo opibz
pferre **E**st aut fama ille
se dignitatis status legibz
ac moribz pbatz Non
g diminui dz p lucrū
ul alia rem. **T**ra sptū e
lucrū cū mala fama dāp
nū est applaudū. quare
Cassiodorus dicit Affec
tans fame comota. pe
cunie negligit augmēta
Et **S**alomon ait q pelius
est nome bonū q diuiae
multe Et **S**eneca dicit
bona opinio hominum
tucior est pecunia. et utz
bona fama tenebris.
bonū splendore facit. Et
itez Qui oēs bene dicunt
possidet ppli bona. Et dicit
Cassiodorus Est enā regem
ai signū fame dilige gmo
dū. Et utz habūde agnos
citur. quis qd fama teste
laudatur. Et **S**alomo
virsus dicit pelius e no
me bonū q vnguentū p
ciola. et **A**pl's ad fili
penses dicit Quenūq bo
ne fame sūt. her cogitate
Et enā Teplā ad timo
theū dicit. de epō oport
reat aut illū et testimoniū

bre bonu. ab alijs q foris
 sunt et ena **I**hs filiq
 brar dicit **L**ux oculoz
 letificat aiaz. et fama
 bona spingnat ossa. **E**t
 alibi **L**uxa habe de bono
 note **H** em magis pma
 nebit. q mille thesauri
 magni et pnci. **E**t **S**a
 lomon ait **S**up argentu
 et aux gra bona. et si
 vis suare bona fanta
 fuge voluptates et libi
 dines **B**n **Q**ato dicit
Et fama suae cupis du
omnis honesta fac fugi
as aie que se mala gau
dia vite. na et alijs.

Phs dicit. effuge cupi
 ditatem regnu e vite
 Et tm laudabilis e to
 na fama int a quodam

Phs dicat pbo bona
 fama maxima est heditas
 Et no qe semp de noua
 laus et fama oriri. ad
 hoc ut ueto ducet **P**n
 quidam **S**apies dicit
 laus nisi noua out ueto
 amittitur. et si vis hie
 laudem et bona famam
 fuge lascuniam. na dicit
 quodam **P**hs lascuniam
et laudem nulla qcordia
ingit fama intelligit

bona et frequem que
 duat glaz frequs fama
 de aliquo cu laude. **D**e
 qua dici osuunt vite si
 ne gloria mortis e sda.
 q gloria adipiscit. q
 talia conant. face. ut
 quales uelit uideri tales
 sunt **Q**o si qui **T**hmulas
 et tam ostentatode et fir
 to no modo simone set
 etiam multu stabile se
 gloria posse sequerent.
 uehemet corat. uera
 em gloria radices agit
 atq apaganu. ut ait.

Cullius. **S**ic et coliso
 falsa fama et falsus ru
 mor ato oppmit. et
 vita posterior iudicat de
 poru **S**mulu ete bonus i
 uident. et de eis talia
 suspitant. qlia facere
 osuenerit. q **C**assi
 dora ait qes humana
 facile suspicatur de qibz
 illa que ptilit. et ideo
 p **T**ridiam sup bonos
 falsam famam qnz ni
 dicit **B**n qda **S**api
 ens dicit fieri no pot
 ut absq mortu emuloz
 uite hmo auzitilla qe
 ptranscat **H**aloz em
 solacu est bonos mpe

cū peccatū multitudīne
putat culpam minū p̄o
cū vñ quōdam cū r̄roga
retur quō faret ut iūdos
non h̄ret. R̄ndit. Si me
hil em̄ ex magnis rebus
habuis. aut nichil felici
ter gesseris. Nam solam
serua caret iūdia. Et
intelligas gloriā ul̄ fa
mā verā. nō nouā. que
ēta vanitates. modū ex
cedat. de qua dicit osueuit
Fama uolat transitque
modū quocūq; feratur
que ato mortales des
nut atq; lenat. vnde q
dam **P**hs dixit que
fama semel p̄dit. n̄q; d
nūq; restituit. Et **A**u
gustinus dixit qui nes
ligit famā crudelis est
et q̄to dicit luxuria ^{f. 76}
simul et uitare memero
crimen auaricie non
si ḡraria fame. Et alio
auctor dixit que semel
horreōis maculis ita
nia ingrat ad bene f
genda multa laborat
aqua Nā si fama diu
neut difficile postea ab
olet ul̄ tollitur. Aut em̄
q̄da **P**hs Erine sagitte
est h̄c. facile em̄ ^{fig. 12}

difficile uō c̄bit. Si uō
famā suare non potes
qui deū offendas ul̄ ḡst
curā tuā ledas. illā oīo
omittē debes. et deū et
ḡstas fame p̄ferre
Opes ḡ bonas et
deco placētes aq̄m.
māib; opando. vōz m
oib; aplectendo māib;
em̄ opari debes. nā dicit
apostolus ad effesios.
Qui firabōtur iā nō su
retur magis aut laborat
opando māib; suis. q̄
bonū est. ut h̄at vnde
f̄duat necessitate parte
tibus. Et etiā T̄pistola
p̄ma ad timothēū dicit
Nā corporalis ḡtatao
ad modū vtilis est. et
etiā T̄p̄lā 2^a ad thesalō
nenses dicit hor denū
ciamus vobis. qm̄ si quis
nō vult opari nec mā
duet. Audiuim; em̄ n̄
uos quosdam ambulare
iquiēte. nichil opantes.
si curiose agentes h̄is
aut qui h̄uicūoi sunt
denūciamus et obsecram;
to nō ih̄u x̄po. ut cū s̄l̄e
no opantes parte suam
mānuent. Et etiā T̄p̄
ope bono suada ē ḡgula

que dicit et uod bene po
tes face nolle difficere.
Pulsio em dei adiuuat
botes sine dilatoe et pi
grina laborantes. **Quae**
platio dicitur est dat dei
se bonu si no p cornua
thaur. **p**u enam **P**an
pbu9 dicit pudet et e
buit deus et labor oia no
bis pnat absqz deo nullu
ni orbe labor. **E**t **P**rop^{ha}
dicit labores manuu tu
az qui madurabis. beato
es et bene tibi erit. **La**
bo9 itaqz debes cu mag
na cura. et diligenti opa
pigrinam fugiendo. et
ona repellendo. ut labo
res et actus tu. ad effec
tu peruenes. na ut **Se**
neca ait **Teplis** nichil e
qo no expugnet ptinae
opa et intenta ac dilige
cura. bonas em opes p
agri cultura potes acqre
nam ut ait **Cullius**
oiz ven ex quib9 aqur
nequr. nichil est melius
agri cultura potes caa
acqre bonas opes. p bo
nas et lirtas negotiaco9
transfereudo res de locis
quib9 habudat. ad loca
quib9 deficiut. maxime

me

ad magnas ciuitates na
dicit qda **P**hs sez mel
ses tuas no magnas ci
uitates. quis vilis sibi
vendit putes. **T**magne
em loas et ciuitib9 me
lius est negotiari et vti
q morari. q **l**loas pui
atq paupib9 vti quda
Phs dicit **no** moreco
ciuitate regis. **d**ispeta
cu9 maior fuit q reddito
potes caa acqre bonas
opes p adquisico9 et pos
sisiones pctuou et bet
naz. maxime iuueniu et
crefcentiu. et maxime
llocis qpace ostitutis. i
obo em decrefcentib9 no
est tam magna luaru
vn qda **P**hs dicit poli
astonari rei definenti
et ne post ponas te asto
nari rei crefcenti
O **C**ia oio fuge debes.
multa em mahi
am donut oasitas. ut
dicit **S**apies q caa ait
qui opa tra sua satura
bitur pamb9 **q**ui aut
sectabitur oau. replebit
egestate. p ona nāqz re
plent botes egestate. ut
dāi e. et effiaū desidet.
et pigri. et luxuriosi. et

torpent hoies et ad oia
fere mala dissoluuntur
Nam desides p oia fi
non tueniunt tepo agri
um ad laborandū. fri
gore em torpent. calōe
ad oia dissoluuntur. qre
dici gñent frigore tor
pens nos estus et oia
soluit. Et sic desidibus
tempo utraq noet oia
em ita pigres hoies facit
ut fere oia sua negligat
et in culpa relinquāt.
Vnde **A**lius **S**enec dicit
p agri pigri hois tran
sunt p vineā stulti. et ec
ce totū operauerūt viti
ce. et supsticiem ei coho
peruerūt spine. et mate
ria lapidū destructa erat.
qre em vidissent apposuit
alio meo. et exemplo dia
disciplinā. parz qm dor
mies et modicū dormi
tatis. paucillā manus
aseres ut quiescas. et
veniet qsi pnt for egel
tas tua. et medicinas
qsi vir armat9 **E**t alibi
idem dicit vsq quo piger
dormis. qñ asinges a
sopno tuo. ide est quot
Cato gñit abuit. dicit
plue vigila semp ne sop

no deditus esto Nam
diutina quies pias ali
menta multat est. E
neca dicit Stultū ē sop
no delectari et mortem
querē. cū sopno sit assi
dua mortis gñuratio.
Et itez idem dicit. **N**ullas
in dies p oia transit.
partio noctem noctis
stucis. nō uacō sopno
s̄ succubo. et oculos vi
gilia fatigatos detinco
Et **S**alomo dicit. **N**oli
dilige sopnū ne te egestas
opinat. aperi oculos
tuos et saturare pābo.
et sopno fugato corpus
cērendū est. et ita affi
ciendū. ut obedire osilio
vōiq possit in cērendis
negochis. et labore tolle
rando. ut **C**ullus dicit
Quis est tractandū
corp9 ne aīo male pateat
vt **S**eneca dicit. **T**on
tēptus em corpus cū
fra libtas est. et magna
patis libtatis est uenter
bene quozat9. **N**emo u
liber est qz corpi sunt
ut idem dicit. **H**onestū
vile est. cū corp9 nimis
D Elucrio // carū est
frō p oia. vt dicit

Quidm dca si tollas
perire cupidus arcus.
Contempteq iacent. et si
ne luce facies. Et no so
 lu fugiendo oia. potes
 fugē luxuriam. s. enam
 fugiendo ipm artū lux
 urie unde dca ofueunt
Quali more martis cedit
victoria partib. Sede
venus cedit. iusta mag
ppba lecit. Est aut lux
 uria libidinosē volupta
 tis appetitus pē q enā
Qato dicit cu te deti
neat venereis dāpnosa
voluptas Indulgē gule
noli que ueteris amica est
Et alie idem diffimē. Lux
 uria dicit appetibilis. q
 fugiendo fugiam. et seq
 do psequim. uicimur q
 ab ea. Et no qd luxuria
 no tm peant s. etiā pub
 licat pū **S**eneca dicit
 tepis. qui etiā aut Nichil
 luxuria tuatibi tūtuos
 annos tm refuauit. et
 etiā **Q**uidius dicit In
trat amor mētes usu. de
ditatur usu. Et de luxu
 ria dicit. qd notam sup t
 titulo de amicia maloz
 homi vitanda. p oia i
 sup maū recte ofumit

corpus. pū **Q**ato ait
fegmāe fugito que vi
te ignauia fertis Nam
 ai) cu auis languet ofumit
tercia corpo. Et enam
 quidam **P**hs dicit
 aucta testi Indigē ueris
 inquit. optaret si dqs
 ut dntles manu aut pe
 des hēs stū aut cu
 oia sint integra. quā
 eis vā non vis Quare
 oia semp fugiendū est.
 nisi forte oia appelles
 qd legis. alie em mori
 oia opantur. ut dicit
Seneca de eplis oia
 sine litteris mors est.
 et hois vni sepultura
 Ita oia gē fugias. ne
 piger efficiaris. dicit
 em **S**aloniō Qogita^{tes}
 robusti semp t habūdā
 ois aut piger semp est
 tegetate. Et alibi pē
 frigus piger arāe noluit
 m dicabit ergo estate et
 non dabitur ei. Et alibi
 pult et no uult piger.
 aū aut opancū tpm
 gnabitur. Et alibi dicit
 piger leena tua. leo t
 itinerib9. sit hostiā ro
 luctur Trardmie sua ita
 piger flecto suo. ab

frondit piger manus suas
sub aellis et laborat
si ad os suū q̄terit.
Sapientior sibi piger
videt septem uicis loq̄
tibus suās. Et alibi pi
greco dimittit saporem
et aīa dissoluta ebrietet
Et licet piger p̄ thesaurū
longam vitam ducit.
nō tam dī uixisse. **V**n
Seneca replis dicit.
Quis illū octoginta octo
an̄s uiuat p̄uicētia ex
acti. nō uixit iste. s̄ iōi
ta moratus est. nec se
re mortuus est. s̄ diu n̄
forte sic uixisse eū dixeris
quō diu arbores uiuēt.
Et alibi idem dicit. **A**ude
res fortuna uiuat. piger
sibi ip̄i obstat. Et licet
dixerit onā penitus ee
fugenda et tollenda.
nō tamē sp̄ debes **T**actu
Nā dicit **S**eneca de
formula honeste uite. **N**ō
sem̄p̄ tactu sis. s̄ iudē
aīo tuo requiem dato
Requies autē ip̄a sit ple
na sapientie studiis et
rogitacōib̄ bonis. **N**am
prudens nūq̄ oīo mar
cet. aliqui aīum d̄missu
h̄t. nūq̄ autē solutiū accē

lerat tarda. p̄ plera expe
dit. dura molit. ardua
exequat. **S**it em̄ quō q̄
uia agredi debeat. et q̄to
singula ad distictē uictē
et m̄. **Q**uidio eplaz dī.
q̄d caret aliqua re que
curabile non est. **H**ec re
pat uires. fellaq̄ nebra
nouat. Et m̄ **Q**atone
dicitur. **I**mpone tuam
fēu gaudia curis p̄t
possis aīo que uis suffe
re laborē. et **S**eneca m̄
eplis dicit. **I**ntremēdū
cedūt honesta solacia.
et q̄q̄ aīum crescat et
corpori p̄dest. q̄ idem
dicit. **P**ariq̄ reprehēdēdi
sunt. et qui sem̄p̄ iquie
ti sūt. et qui sem̄p̄ q̄sūt.
Opēs bonas et diuicias
et diuicias iustas. si po
tes tantas honeste acq̄
ras ut ex hīs libaliter
iuneco diues repereris
Nam ut ait **C**ullius
Is diues est ut libaliter
ad uiuendū ei sufficiat.
Et idē dicit honeste q̄
nō eēt uile et dishonestas
diuicias acq̄rē. **N**ā ut ait
Cullius. **Q**uicq̄ honest
tū eēt id uile eē. n̄ uile
eē qui r̄q̄q̄ nō sit honestū

et nichil qd crudele sit
vtile est **de divitiis acquisitis**

Divitiis autē acq̄sitis
sapientē eis utant̄
fugiendo auariciam
et tibi alijs q̄ bñfaciēdo

Qato dicit ptere
questis opibz fugiēdo
nomen auari Quid ē
divitiē p̄sūt si pauper
habūdas. Et itēz p̄tere
questis s̄ ne videatis
abuti Qui sua gr̄mūt
cū de est aliena sequit̄

Et itēz p̄tere questis
modice cū sup̄tis ha
būdat. labitur exiguo
qd̄ p̄tū est t̄p̄ longo

Seneca de sermū
la honeste vite dixit Que
habes nō apud te tāq̄
aliena. s̄ p̄ te tamquā
tua et dispenses et v
taris. s̄ t̄ hīs bene pru
dens fueris. ubiq̄ idē
eris. Et p̄ ut rez ar tē
porz varietas exigit.
ita te accomodes t̄p̄ū
nec te t̄ aliquibz mutel
s̄ potius aptes. Sicut
manus que cadē est et
cū t̄ palmā extenditur
et cū t̄ pugnū restringit̄
Et sic sicut s̄ nomen
auari fugiendū. ita et

nomen p̄digi. **unde**
Cullius dicit **Impar**
acendū est. s̄ diligēt̄
et moderate multi em̄
patrimonia effuderūt t̄
osulte largiēdo **Quid**
em̄ stultius est q̄ quod
libent̄ faciās. curate
ut diuiciū facē nō pos
sis. atq̄ scēt̄ largiēdoz
impie. cū em̄ dando
egē reperūt alienis bo
nis manus t̄ t̄ore cogū
ita q̄ nō benignitatis
oparande tā. beneficia
em̄ nollit ut nō tanta
a scēt̄ studia eoz q̄bo
dederūt. q̄ta oia eoz
quibz admūt **Quā** ob
rem nec ita claudēda
est. res familiaris ut
cā benignitas apere nō
possit. nec ita referēda
ut oibz pateat. **Modus**
q̄dhibetur is q̄ ad fa
cultatem referatur.

Imp̄sibiū nāq̄ osuetudīe
uenit. largiēdoz fundi
nō h̄re tā largitōis est
Si aut̄ necesse est aut
vtile. **In** hīs aut̄ ip̄is
mediocritatis regula
optima est **Auari** tamē
iḡrant modū utendi
pecunia. ut **S**eneca

epistolaz dicit **Probus**
aut diuiciaz duplex est
p^m h^{ic} q^{ue} n^{on} est **sed**
p^{er}imus q^{uod} sat est. ut
idem dicit **Et** ete auai
ita claudunt suas pecu
nias sibi et **alias** aliis
eas denegando. et po
tius dicant^r sepulcre. **q^{uia}**
ab illis habite uel posses
se. quare **Sapienter** re
p^{ro}bendit eos dices **Sic**
h^{omo} qui cuius es p^{er} auai
nam sepelis es **Et** cur
heres estis cui noⁿ eris
his non g^o debes illas
claudere uel sepelire. s^{ed}
debes illis uti. noⁿ ad
superfluitatem uel ad de
licias. s^{ed} ad utilitatem.
ne forte inducant debili
tatem corpori. **Ma^x ut idē**
Seneca dicit debili^{te}
nob^{is} dormire deliciae pel
le g^o debes q^{uod} satis est.
et ita habebis q^{uod} uoles.
Ma^x ut idem ait Qui multū
habz qui uelle q^{uod} satis
est pot^{est} q^{uicquid} emⁱⁿ usa
bonū excedit. pondus
est sup^{er}uacū et graue
ferenti **Si** aut^{em} tantas
possessioes acq^uire noⁿ po
tueris ut ad libalē ui
uedū tibi sufficiat. p^{ri}

naturā uiuē studeas.
na si ad naturā iueris.
nūq^{uam} paup^{er} eris. si ad opi
nionē. nūq^{uam} diues eris.
dicit emⁱⁿ quidā **Pho**
Si me Thor mūdo tm ha
bē q^uā suffi^{ci}et nature.
noⁿ multa decebit te q^u
gare. et si satisfacē cupi
do uolueris aīd **Alicet**
cōgregatis quecūq^{ue} Tro
to nūdi ambitu oīnet^r
diuicia. **Sitis** tam arde
bit habenti. noⁿ emⁱⁿ t^{ibi}
uicū est s^{ed} t^{ibi} aīd. aīd n^{on}
solz uocari diues. noⁿ ar
ca q^uis emⁱⁿ plena sit.
Ma^x te tunc uidebo. diuil
tem non reputabo **Si**
emⁱⁿ te diuitem facē me.
non peccame est addendū
s^{ed} cupiditati detrahendū.
Uⁿ Marcialis conuolū
audā suo amico quōbit^r
Pupillo Andeo te repul
de paup^{er}tate querentem
Non q^{uod} nulla has. s^{ed} q^{uod}
pauca tibi. s^{ed} dic^{te} **Sa**
piens q^{uia} nemo ē pau
p^{er} eo q^{uod} possideat pauca.
s^{ed} q^{uod} plura uelit. **Si** pau
ptati assensū p^{ro}bē stude
bis **sz** p^{ro} nā uiuē diues
eris. **Aspicio** nudū q^{uod}
nā arcant **Intus** et

mundū tu nichil tuleris
 Et Qato dicit commoda
nature nullo t' tpa de
erit Si otentus eo fuis
q' postulat usus. Et ali
 bi idem dicit Rebo in
q' censu si nō est tibi qd
fuit ante fac viuas ote
tus eo qd tpa p'beut.
 leto nō paup'tate fecit
 nā ut dicit Seneca
 Teplis honesta quidem
 res est leta paup'tas.
 illa nō nō est paup'tas.
 si leta est. nō qui parū
 habz. s' qui plus cupit
 Circa paup'tatem itaqz
 sic est disponeda res
 familiaris. ne paup'tas
 tibi honeri sit. aut ut
 alicui. pauca tamē sūt
 qui osilio se suaqz recte
 disponat. ut idem dicit
 Non g' tam diuise q'
 amor diuiciaz amore
 talie' ap'elans ac domes
 ut te ipso otentus sis.
 Nam qui sibi ipi satis
 est. nō diuicio natus est
 vñ Seneca dicit de
nō paup'tate bene ouēt
diues est. Et alibi Enm
cē loquletz qui paup'
tati sue aptz est. et puo
 se diuitem fecit Et alibi

Sae vti paup'tate mar
 ma felicitas est Et
g' animū tuū cōpūas
ac restenas. ut tuo sta
 tu hōis q' ad Deo tibi p'f
 titis. otentus p'mane
 as. Alioquū si status
 tuus tibi displicuit. sp
 maiora affectando. sp
 in malo statu eris Statz
em hōis s' qūqz iudica'
 vñ Seneca teplis dicit
quid em refert q' hō
status tuus sit. si tibi
 uide' malus miser nā
 q' est qui se miser pu
 tat. nec est beato qui
 se nō putat ut Soetes
 ait Si g' res tua tibi
non sufficit. tu parcedo
 fac ut rei tue sufficiat
 paritas em necessita
 tu est remedia. et me
 diana dāpnoz Nam
q' p'ce sua despedit diu
diuat ei possessa. ut
 quidam Phs dicit.
 Et patientia nō occulta
 habet diuicias Nam
magne s' diuicie nō
cupe diuicias vñ eadē
Qato dicit pe tibi
quid desit. questis sote
p'ce vt que qd est sues
semp de cē putato. Et

alibi quod minus est fugito
primo gaude memento
Tuta magis puppis est mo-
dico quod flumine fertur. Et ali-
bi despice diuitias si vis
ante esse beatus quia quod suscipi
ut medicant semper auaritia
Et alibi paupertatis bonus
patienter ferre memento
Et alibi dilige venalem si
per diligere forma Quam
nemo scis nec honestus
cupit hinc. nam ut **S**ene-
ca ait de plis calore tor-
mento pecunia possidet.
quod queritur. Quare non
debes cupere diuitias. sed
eas contempnere. ita ut tibi cum
malorum non prebeat. **R**a idem
Seneca dicit. Quare sunt
causa malorum. non quod faciunt
aliquid. sed quod facientes
irritant. Si ergo vis hinc di-
uitias contempnere illas. **R**a
ut idem **S**eneca dicit. Bre-
uissima ad diuitias per con-
temptum diuitiarum via est. **R**a
contempnere aliquis omnia potest. omnia
nemo hinc potest. **S**upiditas
ergo diuitiarum penitus impel-
litur. quod **C**ullius etiam
dicit. Non autem instantem
quod metu non frangat. eum frangit
a cupiditate. nec qui inuitu
se a labore preterit inuici a

volante. Quod obire et hinc vi-
denda. et pecunie fugienda
est cupiditas. nichil enim
tam angusti ambitus quam pecunia
est. quam amare diuitias.
Nichil honestius magnum
frenatus quam quod pecuniam
contempnere. si habes ad benefi-
centiam et liberalitatem quam co-
ferre. **M**agnus etiam ille
iudicandus qui cor suum
taliter cohercet. ut diuitias
non est ex avaritia pau-
per sit. et etiam **S**ene-
ca in epistola **M**agnus autem
magna contempnere hac me-
diora quam minima. eo quod
superflua nocent. Sicut se-
gete minima sterunt ubertas.
sic ad maturitatem non pro-
mit minima fecunditas. **R**ec
mediocritas etiam diuitias
et paupertates optanda est
quam minima etiam vel magnitu-
do. **S**alomo **S**alomo **P**ro-
dicit. **M**endicitatem et di-
uitias non dedemus in die.
Si ergo habes paupertatem pau-
perem tollera. Si diuitias il-
las tibi subire. **S**apienter
Sapienter dicit. Et in res
non me rebus subire coner
Sic ergo animus et cor tuum et
mentem tuam vincas. ut

licet pecunia qm̄ carcas
 non tam pecunia et di
 m̄ia ^{te} carcat. dicit em̄
Cullius de officijs ma
 lo nix q̄ pecunia eget. q̄
 pecunia que viro. n̄ aut
 dicit q̄da **P**hs pecunia
 si vti scias inuilla est.
 si nescis d̄ia. **V**n̄ **O**ra
 que dicit Impat aut l̄
ut collecta pecunia auq̄
pecunie ḡ t̄pare oportz.
 n̄o fuit. pecunia. sic et
 oēs r̄e. q̄m̄ t̄e est bone
 fuit. q̄ h̄m̄ causa f̄est
 et create. **V**n̄ aut **A**pl̄
 T̄opl̄a ad timotheū **H**is
 creatura bona respectu
 t̄i possidentū eas. q̄m̄
 male et male dicit. **S**am
 si a bono possideant. bone
 sunt **S**i aut̄ a malo et
 maliciosa et misero h̄m̄
 possideant. male dicitur.
 n̄a et v̄m̄ modice sup̄tū
 bonū est. **E**triosū aut̄
 et sup̄flue bibenti malū
 est. **V**n̄ **C**ato dicit Que
potu peccas iḡt̄e tu tibi
noli p̄ram em̄e nullum
v̄m̄ est. si culpa bibentis
Et is suae res **C**assid̄i
 d̄m̄ qui ac facilius est ut
 accuset te sitis q̄ r̄uset
 ebrietas **E**trius est extra

br̄a est id eē mensuram
 et p̄ absente reputatur
Et c̄co **S**euera dicit
 Absentem ledit q̄ cū ebrioso
 ligat. q̄re v̄m̄ n̄o est
 malū. s̄ ebrietas. et pe
 cunia n̄o est malū. s̄ in
 n̄is amor et cupido pe
 cunie **E**t c̄re sic idē sol
 T̄ode **I**stanti. t̄d̄is̄o di
 ūsa opat̄. quia c̄rā h̄q̄
 facit. **E**rā aut̄ obdurat.
 et siccit. et humores sol
 uit. ita pecunia ab auaro
 possessa illū aruat. lar
 gū illo decorat. p̄ditore
 t̄pariadiū et p̄ditorez et
 ac oīa fere mala t̄ad̄at.
Vn̄ quēda **P**hs dicit.
 pecunia auaro sup̄flū
 est. p̄fuso detus. pariti
 dū p̄ditore. sic et **A**pl̄
 ad timotheū dicit **V**bū
 aruas p̄cūba q̄da sub
 t̄ia est. h̄is aut̄ q̄ salu
 fuit. id est nobis. v̄tus
 est dei **S**ic eadē eloq̄na
 T̄sapiente h̄m̄ ualde bo
 na est. **I**nsapiente pesti
 ma **V**n̄ **S**apies dicit
 Eloq̄na sine sapie. gla
 dius est t̄ manu furiosi.
Et v̄t̄us **S**apiente sine
 sapia p̄uolosa ē remētas
 t̄putanda. q̄re **M**arialis

Dicit virtutis studio mi-
niū crux laboras. vir-
tus absq̄ mo nomen ht
viū. Sic enām oēs diē
boni sūt ut igeniū legi
q̄n dūmsit deus lucem
a tenebris et diem a noc-
te. Et mali diū dies.
Et maliciā et miseriā
hōiū ut expositores dicit
q̄. Unde dicit tenāgelio
Suffiat diei malicia sua
et Ap̄ls dicit Redima
mo temp̄ qm̄ dies ma-
li sūt. Et hibe ḡ te bonū
et oīa apud te bona di-
centur. nā ut dicit qdā
Sapientis nihil est
hōi bonū sū se bono.
Et ḡ bonū sū oībus
creaturis licite vti possit.
s̄ nō ab uti. abusus em̄
ul̄ sup̄fluis et nimis
usus est reprob̄. et nō
solū ī malis s̄ eā in
bonis rebus. **S**eneca
testante qui ait bonaz
vix nimia q̄suetudo pel-
sima est. Et h̄ ideo qz
abusus ul̄ sup̄fluis us̄
ex libidine p̄cedit. ul̄ li-
bidine ducit. que oīo
medicā. Nam libido ē
q̄ba uolūtas utendi cre-
aturā p̄ se. Usus ēte

oīz vix hōibz est adeo
ocellus. s̄ abusus ul̄ usus
sup̄fluis penit̄ est ut
dicitur. ut optime no-
tauit beatus **A**ugustinus
in sermōe suo q̄ legi. ī ser-
ta feria post petrosclem
q̄ sic incipit. Et solā mo-
uozē. Pecunia ḡ vti po-
teris. s̄ illā habes ne-
vils sis. hās eā uilem.
Rā dicit qdā P̄b̄s si
pecuniā habueris. uisē ē
ut te ip̄m ul̄ pecuniā
uilem habeas. Et impa-
tibi Rā s̄ptū est Imp̄cē
sibi maximū est ip̄m
Et cor tuū et oīaz mētē
q̄ tuā talē possideas.
ut licet difficilimū opus
sit se iūcere. tibi tamen
ip̄ando. te talē iūcas.
ut te ip̄o q̄tentus sis. et
s̄ natura iūcas. dicit
temp̄ faciās. paup̄tati
assensum p̄stando. et
nālit̄ uiuēdo. pecuniā
enā q̄tepnedo. nup̄ia
q̄ lucra uilipēdo. que
nō solū sūt q̄tepnedo. s̄
enā scāda leges ab h̄e-
dibz sūt extorquēda. in
ique enā acq̄sita restitu-
enda cū dūctōe tam̄.
Nam quēda ique sūt

acquisita et non aique re
 tenta. ut lucrum metral
 Quedam no aique refeta
 et non aique acquisita.
 ut sup habundancia pbe
 de Queda aut aique
 acquisita et aique pcta.
 ut vsura et rapina. et
 ideo no sp tenenda s resti
 tuenda ut iura pclamāt
 Quibet hie pcta puaudo
 se duntem face pot.

Quā forte i guerra sit
 gstitutus. tūc em
 quātūq; sit dices. or
 illa si i guerra diu pene
 ruit aut guerra pde.
 aut forte vtrūq. quare
 quidam **P**he dicit sic
 mo i guerra gstitutus fa
 as dices ee pot. si em
 paup est guerra nullomo
 substare pot. si aut idi
 uicis multū habundat.
 nūpabo multomagis ha
 bndabit. Nulle em sunt
 opes ut in videtur que
 sup tibo guerre sit suffi
 cientes. nā sicut oēs q
 peccant qto maiores s.
 famosius emē habet. s^m

Marciale q ait qis ho
emē tanto famosius in
se quanto q peccat. maior
habetur hatz. Ita homo

in guerra gstitutus quā
 to maior est. tanto ma
 iores sup tibus illū facere
 oportet. Et si guerram
 forte amiserit. maiori
 casu subiacet pū dū
 est. Exrellis facilius noc
 casus. et ilurano dia.

In uida fatoz series
sūmus q negatū stare
dū nimio q granes s
ponoē lapsus et **M**
arcialis dixit Altor aste
sus grauior plerūq; ruyia
est. Et non solū diuine
pōit. s etiā paradisi
et amor dei. et vita pūc
et amia et nob. p ad
uersam guerram for
tunā talit admittitur
qd loco pōit oia mala
succedūt. et ad iferna
hoīs aīa recta via pge
molitur. amor itaq;
dei et timore tantoz
maleoz guerrā quātū
atq; potes uitale debes.
nā tibi puaudo et alijs
relinquedo sua. hant
ait **S** guerra pncipū
discordie est qd coe suū
facē. Et uerz q etissima
vitam ageret hoīs i
fuis. si duo s abaa **duo pnoia**
res oēs tolevent. salūq;
hoīs

meū et tuū. qđ facē potes
licetiam mādata dei talē
suauiter qđ nemini facis
que tibi fieri nō vis. et
oīa facias alijs qđ ab alijs
uis fieri. qđ **D**ns i enā
gelo dicit. **O**īa quecūq;
iulias ut faciāt uobis ho
mines et uos facite illis
sibi. **E**t hec est lex nālis
quā qui nō sunt hōes facē
pponit. **C**assiodoro testa
te qui ait. **N**un sine lege
nult agē. auctoz disponit
regna quassare. **E**t si for
te aliqua ex causa aliau
tuitus offenderis. excu
satoe. **C**ullū uitaris
qui ait. **P**tenōū est etiam
excusatoe adūsus eos qđ
iutus offenderis. quā
aiq; possis. qđ te qđ fe
ceris necesse fuit. nec a
liē facē potuis. cōs qđ o
peubq; et officijs erit. id
est qđ violatū est opelan
dū. **E**t si uis guerā facē.
iutaris oībz placē. qđ fa
cere poteris. **S**om
tem qđ ut. **O**ībz placē po
teris si gesseris optima.
et locutus fueris pauca.
Non tamē tantā volū
oībz placendi hās. ut fa
uorem pli p malas artes

acqras. **A**ut em **S**eneca
popularis fauoz malis
artibz queritur. **V**ū qđā
Sapiens dixit. **N**ūquā
bolui placē iulgo. que n
iulguis nouit ego nescio.
que em fac iulgo igno
rat. **E**t nō qđ si multis
placuit uita tua. tibi ipi
placē nō potit. ut dixit
quodā **P**hs. **E**t si uis ui
tare guerā. nō ames pū
lū. **N**ā ut **S**alomo ait.
Qui ait pūlū. deo pibit.
Et si guerā uitae deside
ras. uita et fuge lites et
otentiones. p ut quode po
tes. **N**ā gende ai potēde
pūlū est. **C**ū pari dubiū.
Cū minore uebre ai dū. **E**t
statuas etiā uitare belli
gerosos. et oēs alios quos
tibi dixi uitandos. sup
título de amicitia maloz
hoīz uitanda. ut tibi nota
ui p epistolam apli 2° ad
timotheū. caplo 4° aut fa
to et in supioribz capitulis.
Et alios malos uitare de
bes. te ipm coherce pūm.
et cor tuū opm. et lingua
tuā talitē opesio. ut tua
tuos pes cogitacoēs. tuos pia
oīa et frā in te pūo corri
gos et fugias. **S**m **M**ae

nalem qui dicit. Judam
 suo amico qui nōbat p̄bis
Nō bene vniere p̄be fuisse
refertur Et sine p̄no q̄
rē tram hōiez Et sine p̄
cato nullā sp̄re ualebis
Si nō absq̄ hōie tu sp̄ie
uelis Ibi ad ceules calles
cola demā mudi peccatū
teū est q̄sā culpa conice
vt fugias alios te fuge
p̄mitus ipm Atrius c̄
lor cenfor et esto tuus
hans int hōies oēs fuge
tu p̄ia coz tu teū habi
tans refuge tra tua. Et
 ad correctōez tui habcas
 aut ualde amīcū. aut ual
 de timicū. ut qudā Sa
piens dicit Et oculos et
 aures uulgi malos testes
 eē putā. Et alius dicit
 Et nūq̄ discordie nūcū a
 te impiat. Nā dicit qdā
Ph̄s sem̄p ab alijs
 d̄fensio incipiat. te aut
 reuolūtao Nā ibi sem̄
 p̄ est uictoria. ubi ē ḡordia
 et Salomon ī p̄b̄no
 dicit Qui tenit p̄as
 q̄silia. sequit̄ coz gaudū
 Et Venera Tepl̄s dicit
 Concordia p̄ue res crescit.
 discordia maxime dilabū.
 Et in p̄ncipio debet obstac

guerre et aulibz malo.
 ut legitur Quid de
 remedio amous q̄ ait
p̄ncipis obsta. sero me
 dicina paratur. tu mala
plongas gualuere moras
Et alibi idem dicit tu
furoz tu r̄su est curēti
cede furoz diffiales adi
tus ipetus omis habz
Paulus ab obliq̄ quē
descende possit p̄gnat
Tadūlas ure natator age
Et alibi qu lūz et mo
dici tangūt ḡordia mo
ty si piget ī p̄mo lūm̄te
siste pedem Et nō solū
 ḡuerzā uitāe et fugeoz
 debet. s̄ etiā bellū quod
 occasione ḡuerre fieri
 ḡsueuit. multo fortius
 est uitandū de quo ḡp̄ba
 ut Dissipa gentes que
 bella uolūt. bella enim
 p̄lōs cū dāpno et malo
 suo tomare cōsueuerūt
 quat̄ Salomon ait
qu m̄q̄ sūt q̄ p̄l̄m domāt
 luencia. luctus. fames.
 bellū. ad ultimū uulgi q̄
 inā. ad res cūctas sola
 ḡstigit necessitas. bella
 em̄ et ḡuerza p̄ducūt ho
 mines ad necessitatē. et

sic ad mendacia et ad oia
mala. quae iura et puer
bui clamat. qd necessitas
non habz legem. Et dicit
Seneca necessitas ege
rem facit. Et iterz necessi
tas ab hoie q mult ipetrat
Et iterz dicit expiri neces
sitas subit. Et **Q**uisti
doy dicit necessitas mo
derata no diligit Et alig
dicit magna necessitate
cogitur honestus homo
laena adire. qre aut
vna de adu'sitatibz huius
seculi grauioribz. libe ho
mini qd necessitate cogit
ut sibi subueniat redem
tioni. et hoc ideo. qz
ut ait **Q**uisti doy Gra
uiores miseras antiqui
ad asari tunc submug. qu
eius bona suscipimus. Fi
gias qz guerra et oia
que indigentia et neces
sitate mouent. Ait em
Quisti doy Indigentia
iuste fugimus. qz suadet
exterrere. Et iterz dicit ma
ter criminu necessitas
tollit. petrandi ambitu
aufertur. Nam p neces
sitate puenit ad men
dicitatem qd dicitur **Q**ui
serabilis mendicantis

q dicitur Nam si petit pu
dore ofundit. et si non
pnt egestate ofundit.
Sunt medietate necessitate
opellitur. indignatur in
miratur. in p dicit. quae
Salomon dicit melius
est mori q indigere Et
qz no tam pluz nris est
at pugna. q virtus pau
cor. Et qdam **S**apies
dicit pspice oportz ipare
qd bella uiuet ul uiuet
Nam et alius dicit be
ata ciuitas que bellum
ipare timet Alio no dicit
Si pace diligit belli no
feceris mentione parti
us emunctus e belli. qre
iudas machabeus dicit
Non timuitudine exa
tus sit belli uictoria.
S de celo est uirtus.
Facile est em deo a mil
tis paucos liberare. et
sup multos paucos vic
toriam dare. Et dicit
dicit ad filisteu que
ai lepide tffeat Et no
uerit uniusa eia her
qz no i gladio n i hasta
saluat dnd. ipi e em
bella. Et ideo i bello
maximu e pericula. et
ut dicit **S**apientis.

hūc p̄icū sine p̄iculo
 v̄m̄at̄. quasi belli p̄i-
 culū. et oīa p̄icula vi-
 t̄anda sūt. **N**ānt̄ **T**ullius
 dicit. **E**t et fugiendū
 est etiam illud et curā
 dū ne offeram̄ nos p̄i-
 culis sine causa. quos
 nichil pot̄ eē stultus.
 qua p̄ tad̄ eūdis p̄icu-
 lis vs̄uetudo imitanda
 est medicorū. qui leuif
 egrotantes leuif curāt.
 gram̄oib̄ aut̄ morbis
 p̄iculas curātes et an-
 apites adhibere cogū.
Que in tranquillo tep̄e
 tatem aduersam optac̄
 demens est. **S**ubueire
 aut̄ tep̄estatur̄ est ne-
 cessitati. quom̄is mō q̄
 nis roē sapientis est.
In bello et̄e ab oīb̄ moris
 expectari pot̄. Nam
 Tertū est qd̄ mors te
 expectet. tu cā oī loc̄
 expecta. et maxime
 ī bello. ut **S**apientis
 ait. **Q**uāc̄ dicit **T**ullius
 bellā ita vitandū est.
 ut nulla cā suscipiatur.
 n̄ cā necessitatis n̄ pa-
 as habendū. ex j. s̄p̄
 tie casib̄ dicit enim
Tullius **S**uspicēda

quidem s̄ bella ob eam
 causam ut sine iura
 ī pace v̄m̄atur. **E**t alibi
 idem dicit bellā aut̄
 ita suscipiat̄ ut nichil
 aliud nisi pax quesita
 videatur. **P**ax em̄ semp
 est affectanda. que nul-
 las insidias h̄t̄. **V**nde
 idem **T**ullius dicit. **D**ea
 quidē s̄m̄a pati que n̄
 bil sit habitura. **I**ndi-
 az semp est osilendū
Et alibi **I**ntelligi pot̄
 nullū bellū eē iustum.
 nisi qd̄ aut̄ verbo petas
 geratur. aut̄ dem̄aa
 ut sit ante et iudicū.
Et alibi idem dicit. **I**n
 temp̄e necessitas q̄ pos-
 tulat. de standū manu
 est. et mors s̄uituti ē
 pitudinēq̄ ante pone-
 da est. **I**nde etiā **D**e
 nera aut̄ p̄adi palcū
 si ignominiosē s̄uis. **E**t
 nō qd̄ longa p̄aratio
 belli. celatē incto-
 riam faciūt. ut idem
Tullius dicit. **E**t etiā
Cassidorū dicit. **I**n
 maō quippe tūc effia-
 pualida si diutina sūt
 cogitacōe roborata. **P**ia
 subita ī cauta p̄bantur.

et male constructio loci
tunc quare quoniam pericula for-
midant. Res ergo prior bene
disponitur quoties in pace tra-
ctatur. nam ut idem ait
Quintilianus semper tractanda
in oratio est. quod tunc male
quod tunc necessaria iudicat
omnia uel deliberata sunt ro-
busta. et non solum in bello
sed etiam in omnibus alijs diligens
preparatio adhibenda est
Ponit idem **Quintilianus** dicit
Ad rem gerendam quantum
caueat ne id modo consideret
quod res honesta sit. sed
etiam ut habeat efficaciam
facilitatem. In quo ipso con-
siderandum est. ne aut te-
mere desperet pro ignominia.
aut nimis consideret pro
aviditatem. In omnibus autem
negotijs prius quam aggre-
di adhibenda est prepara-
tio diligens. Ideo autem
dicit superius. guerram quam
cumque uitare debes. quod pro
malicia et rapina et
uolentia inimicorum nulli-
corum. quoniam nullomodo uita-
ri potest. duobus autem mo-
dis scilicet. **Quintilianus** fit in
iuria. id est aut uel. aut
fraude. fraudis quod inulpe-
cile. in istis locis esse uidetur.

utique ab hoste alienissi-
mu. sed fraudis odio est
digna maiore. Totius
autem iurie nulla capita-
lior. quam eorum qui tunc cum
maxime fallunt. id agunt
ut boni uiri esse uideantur
Ponit si guerram pro potestate uel
tante non poteris. uel
age. sciendo quod si iura
et res defendere poteris
Nam dicit lex

A dicitur
periculum nalis uicium
permittit se defendere. in
tantum enim defensio per-
mittitur. ut etiam ante
tempus uolente occurrere
permittatur. **Ubi**
lex dicit melius est in
tempore occurrere quam post exi-
tum iudicare. et **Alibi** est
lex. et de iustis dicit.
Ubi uel repellere omnes leges
etiam iura permittit. et
in tantum uel uel repellere licet.
quod si alii periculum uitare
non poteris. tunc omni-
dusti. pro leges et iura
nullomodo puniatis. Nam
si ardetes et boues me-
se omiserunt et aggressor
mortuus fuit altero se
defendente sine opposi-
tione iure debet. **Inde** etiam

alibi lex dicit quod quod
 ob tutelam sui corporis
 facit. id recte fuisse dicit.
In defensione igitur faci-
 enda. caute te custodi-
 as. Non enim bene pug-
 nat qui voluntate alium
 supandi se denudat.
Scriptum est enim Ita alium
 vulnere ne tu patiaris
 ad plagam. et si exten-
 das brachium. videas ne
 tibi latus denudet. Ita
 simul oes perent. qui ipse
 et graue pugnabit. Et
 non quod qui aduerso intus
 loco. duplex subit etiam
 men. et cum hoste. et cum
 loco. ut quodam **S**apienter
 dicit Resiste quod violencie
 et iniurie talis tibi punit
 titur. ut a quibusdam
 dicat. vitium et culpa.
 non resistere iniurie si fieri
 potest **V**ultus dicit
 Tam est culpa que non
 resistit iniurie si potest.
 que si parentes aut ami-
 cos aut patriam relinquas.
Tutelam tamen tui corporis
 facere debes totumque. et cum
 moderamine culpate
 tuele. ut si quod tello quod
 te parte mult. tu autem p
 cessione illam telo parte

potis. ad tutelam tuam et
 non ad vindictam **S**icut
 bella suscipienda sunt
 et manu defendendum est
 pro fide catholica quam
 sicut fides nostrum scutum
 esse debet sub quo clauduntur
 oes virtutes. et auctori-
 tati ad miraculo pugnae
 debemus. de qua etiam dicit
Aplis repla ad effusos
 etiam sine **S**ummus scutum
 fidei in quo possitis omnia
 tela nequissimi **V**irtu-
 gule. Et de qua etiam dicitur
prima petit caput dubia
sub sorte duelli pugna
tura fides. agresti tur-
bica uultu Ita. pro fide
 bella suscipienda sunt.
 et manu eam defendendum
 est. et poenus est mors
 tolleranda. que fides de-
 relinquetur. si carolus et
 pugnatore et inuicti
 sancti. pro fide mortem
 sustinendo pugnauerunt.
Sic etiam pro iustitia
 usque ad mortem defen-
 dendum est **I**tem sic
 testante qui ait pro iustitia
 agonizare pro anima tua.
 et usque ad mortem.
 etiam iustitia. et deus
 expugnabit pro te mi-
 nicos tuos **Et sic**
est finis Deo gratias

Explicit liber secundus de libertate causam brigionis. **F**initus et apertus in italia
 per manus theodoricus iohannis de almanis basta padue fidentis Anno domini 1429

Item scriptor scripsit bene melius si voluisset
 de per poena scripti pulchra puella.

Affligo is d. i. punire.
Appellando grande r. p. p. p.
applicand. m. m. m. ad. m. m. m.
Adulor aut blandi assensu d. d. d. m. m. m.
Assentor m. m. d. d. d. In Assentator
Alludo is d. i. g. s. m. m. m. m. m. m. m.
Antipos p. p. p. m. m. m. m. m. m. m.
r. r. p. p. e. a. t. e. i. m. m. m. m. m.
Arrogans. i. d. i. n. g. s. e. c. r. e. t. o.
Aspirans. i. l. i. b. e. n. d. a. m. m. m. m. m.
Allegoria d. a. l. i. e. i. d. i. m. m. m. m. m.
ab alle. i. a. l. i. e. m. m. m. m. m. m. m.

Conficio is fit face s. m. d. p. f. e.
Defici d. e. f. i. t. u. s. o. p. o. n. i. e. d. e. f. i. t. u. s.
v. m. a. e. m. i. s. t. e. g. r. i. n. g. e. s. a. r. a. e.
Comodo as ac q. m. o. d. i. u. s. p. i. a. e.
Conato as ac q. m. o. d. i. e. n. t. i. t. a. e.
Conatus au h. a. c. t. u. s. m. m. m. m. m.
Cultor is q. c. o. l. i. t. m. m. m. m. m.
Crebor ad. i. d. a. n. s. e. r. e. b. r. e. r. a. c. t. i. o.
Consentaneus au q. s. i. m. i. l. i. t. e. r. a. n. t.
Configo is d. i. s. t. i. n. g. i. t. m. m. m. m. m.
Certo as ac l. i. t. i. g. a. e. c. t. a. m. c. h. a. p. i. t. u. s.
Confido ars d. i. t. i. l. i. t. e. p. r. o. q. u. i. s. i. t. a. p. o. n. e. d. i. s. s. i. p. t. u. s.

Dyadema. i. corona
Durans is d. i. s. s. i. p. e. p. a. e.
Duellus. i. q. d. u. a. r. b. e. t. t. i. s. a. m. p.
Dulato as ac v. i. n. d. e. r. e. q. u. i. s. i. t. a. t. i. o.
Dulatio In
Demastor as d. e. h. e. r. e. n. t. i. a.
Dulcoro as ac c. e. n. t. i. s. i. d. u. l. c. e.
Demile. i. c. r. u. e.
Demid. ad. i. t. e. l. e. s. t. i. o.
Decedo is d. i. s. t. i. n. g. i. t. o. n. t. i. l. i. t. e. r. a. n. t.
Desero is d. e. h. e. r. e. n. t. i. a. o. f. v. l. a. t. i. o.
Dano as ac m. a. e. m. m. m. m. m. m. m.
Desperio is d. i. s. p. e. r. i. t. a. e. i. n. d. e. s. p. e. r. i. t. o.
Dipendit longitudo d. i. s. t. i. l. e.

Spacero cō ē defenoy pfr. aia
 dicit vō + hāc dicit
 dūbeo cō ē fenne dūbeo rō
 enolo ad ad artūley
 dūtrā fūuoy mūdy

fōg cō et eno et fōit = fōc rōtā
 rōrōt d' d' ad q' cō
 fūuoy ad dūm mē d' ap' rōtā
 mūdy dūbū pū pū
 fūuoy orf + pūy

Indefinitorum ad onderbinden
magis ad que illuc hinc
libris ad anglicanum de ead. secta

lentis ad scripturam tantum ut
quosdam non sunt
libris ad e. scripturam tantum
libris ad a. libris ad d. q. libris

Madae es e. ad ut si madae
Madae ad nat
Madae ad netten
Madae e. S. q. ad
quosdam ad ac. d. q. ad
Madae is. ontbrachten
Madae anst
Madae falsitas i. libris

missive

Dartung ad geschickter In personam Operum dignitas
 Inatq; us haecq; ut videt; penne. Inci; vltis
 Prodigy alter milde p; p; p;
 De is e mclly thady in p; p;
 Plaudo us e man; p; liti;
 Tunc p; ut al claud; p; p;
 Pand; ad bruchend
 pusill; ad .i. p; p; p; p;
 p; p; .i. e d; d; in p; p; p;
 Palo us us matre
 p; p; p; d; d; male

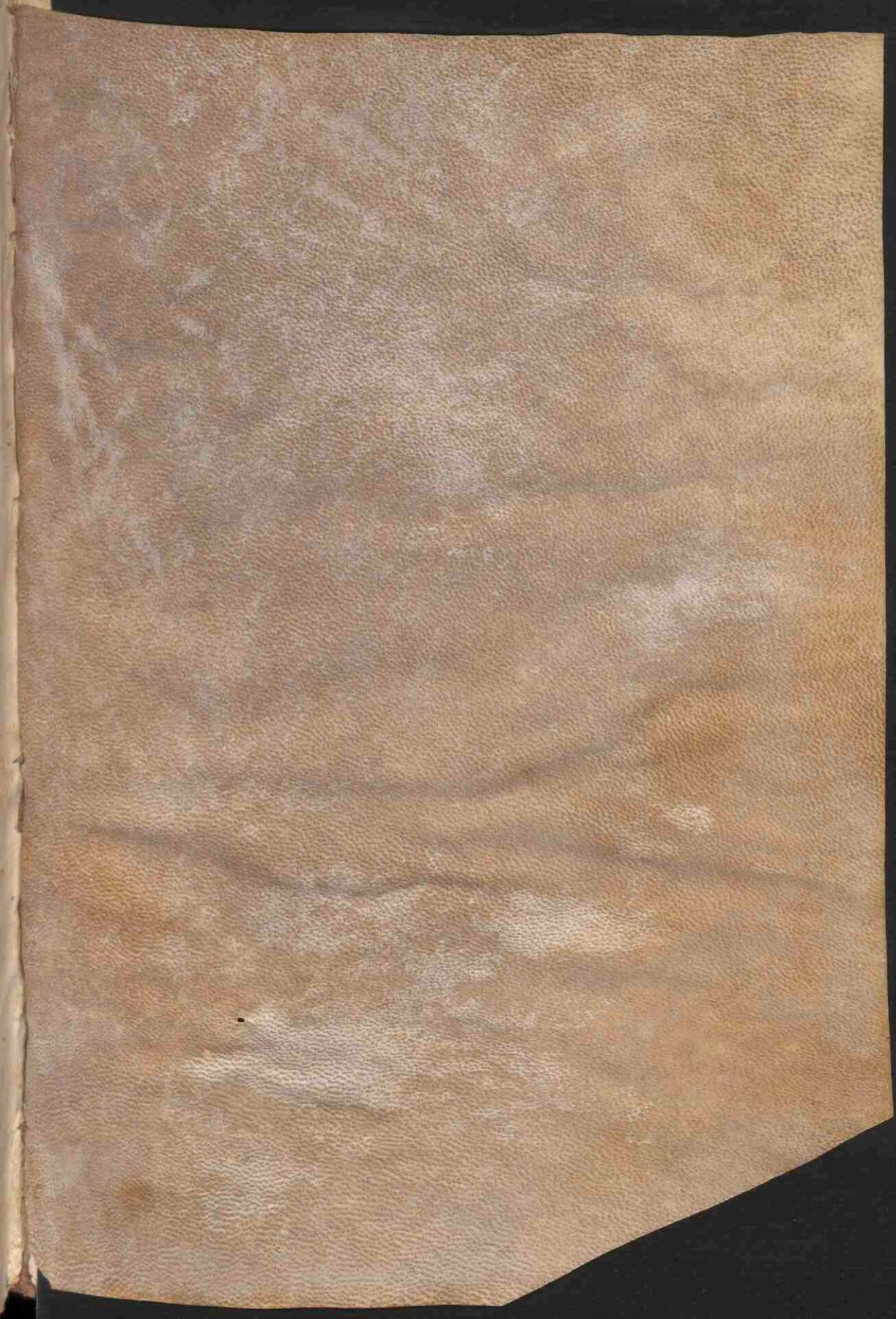
Ordac .i. viduar p; p; p; p;
 Ordq; an .i. p; p; p; p; p; p; p; p; p;

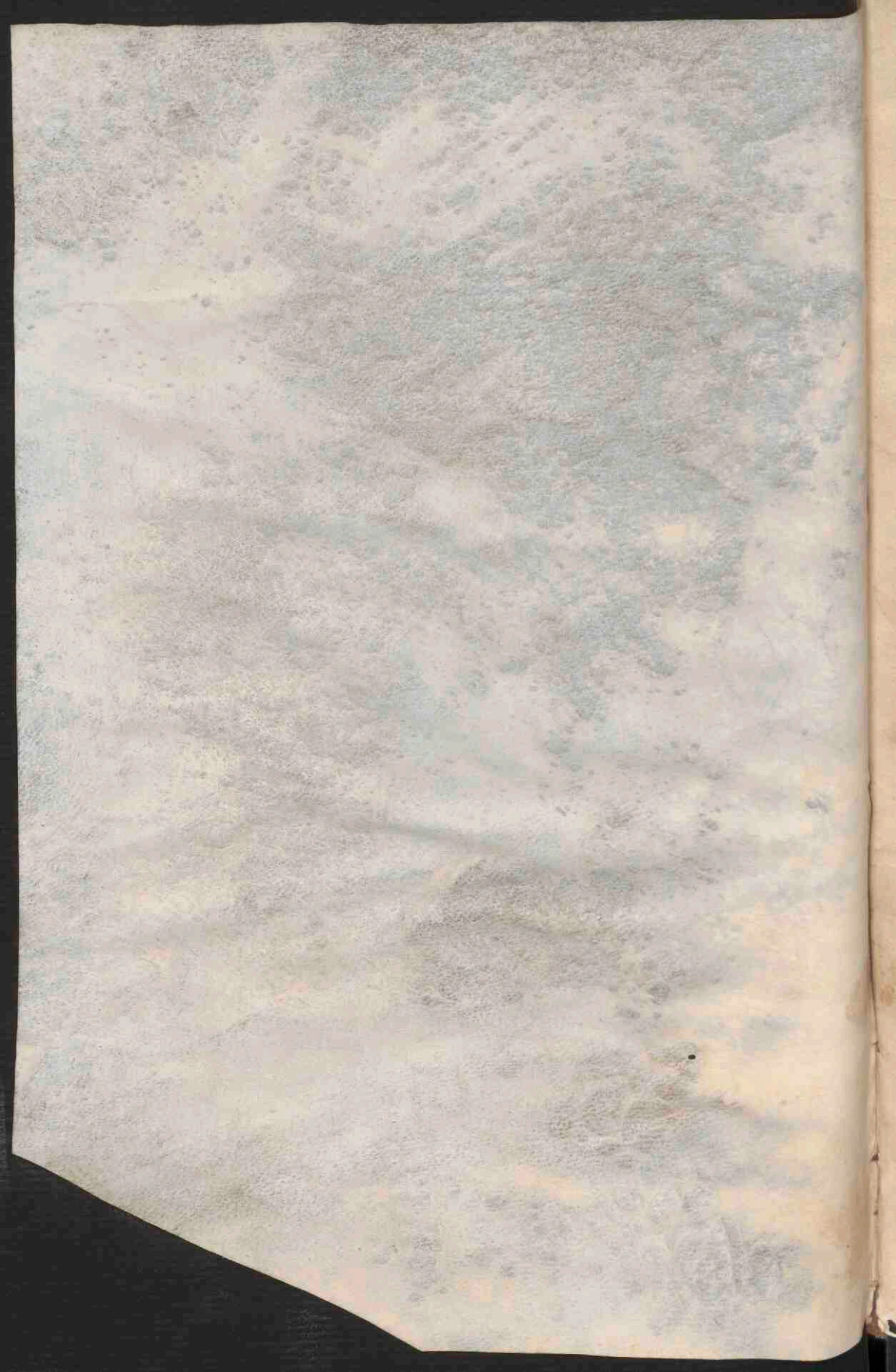
Punius ad ac lued rauuery
ut mafficae diligent exannuac
Pofito ad ac i fpu
Pigidi ad miff Pigido ad ac
Lancor ad ac i uia ut i dng
Soloz amudando fitoz pars

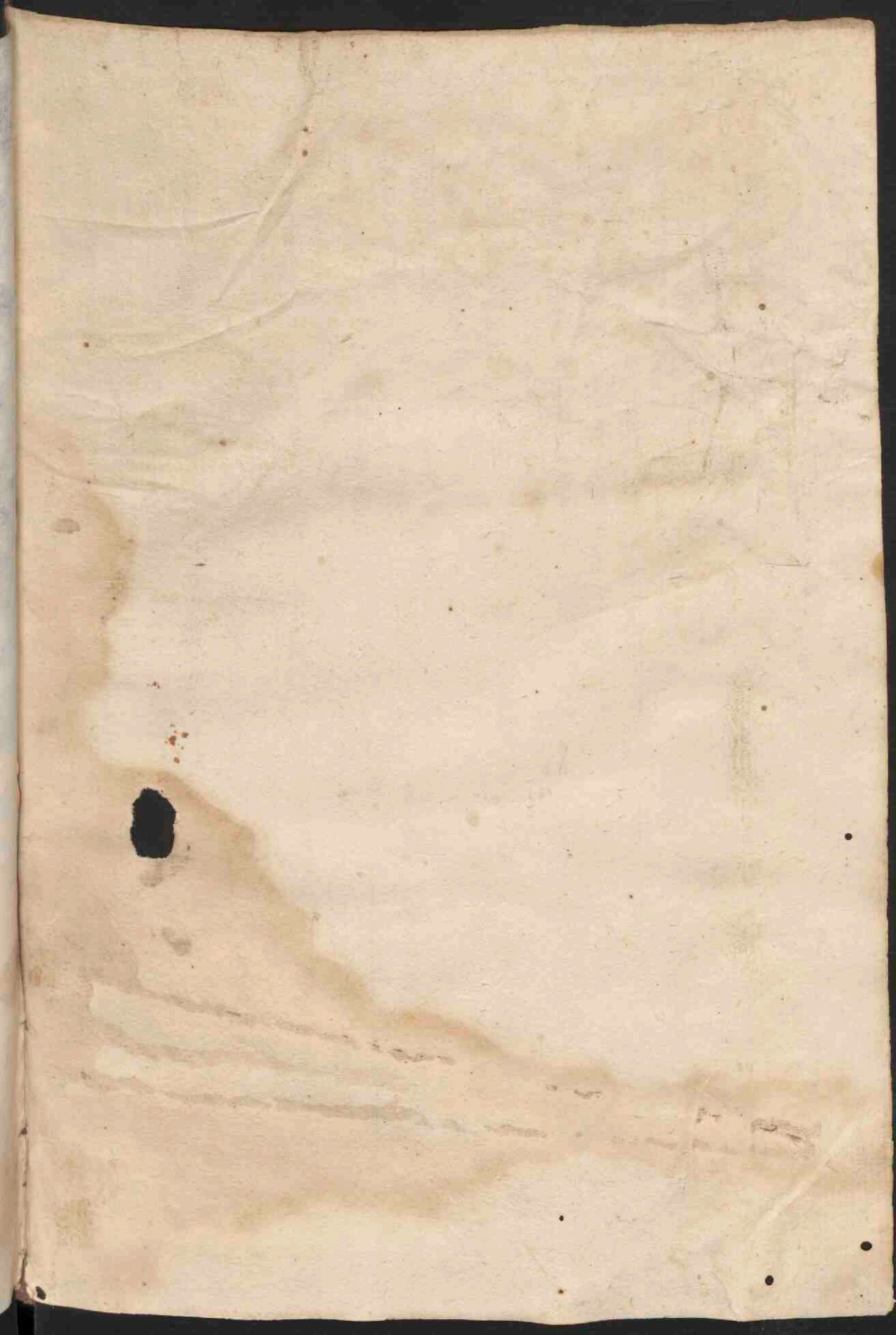
Cropologia fedellit i ftand mff
i d fga miffigen
Cemco ad ac corrupe violac
m^o diuafon qd temerari violatq
temerari fatiur temerari Cemco

Sedico alondinghe
Sedicoq au q sedicoq ut
disordiam facit
Sat adu fuff
Satago id fuff ut by age ut
Seclero ad miffacy Seclerumfart

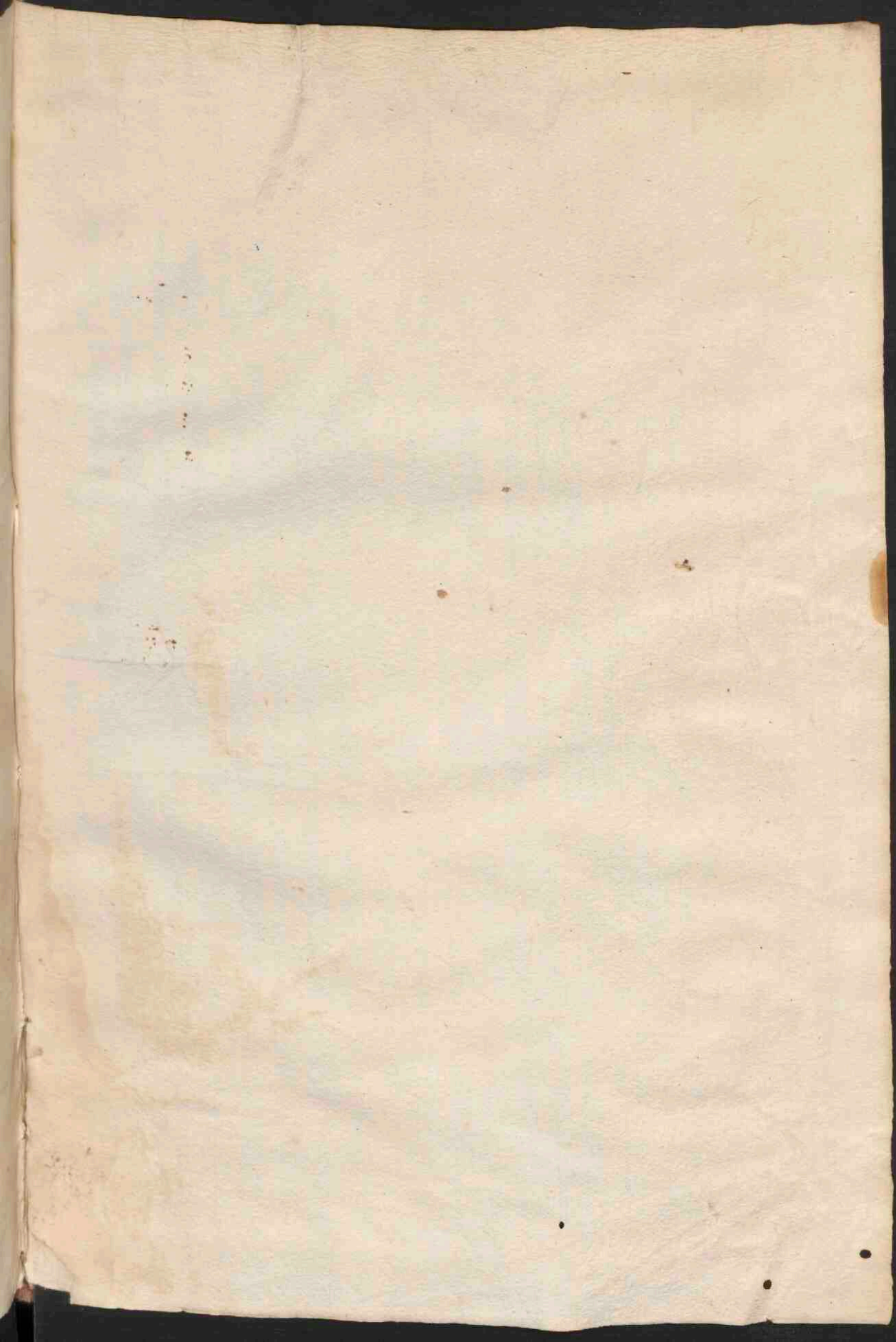
Veto ad ac i pafide
Smbra fane caroz fole p^o
Valeo ad i fann ee p^o ee denot
pau q emales ee
Vgo id ee ffinde deffinae miffinae ut
Vgo deffino fce vto fut qd p^o
Viperq ad i ad apozam p^o h^o
Viperq e gra fipett qd i puzat

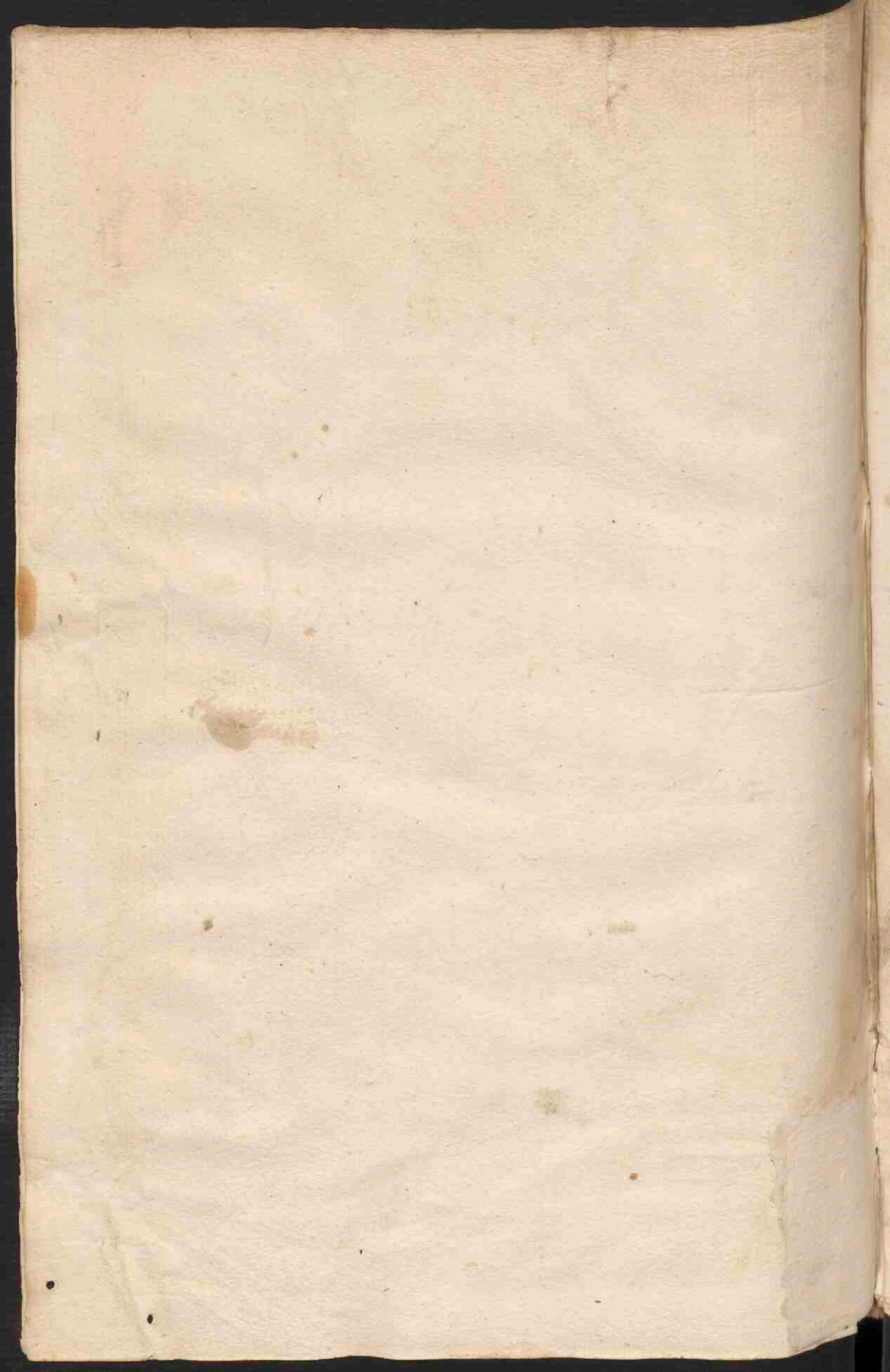

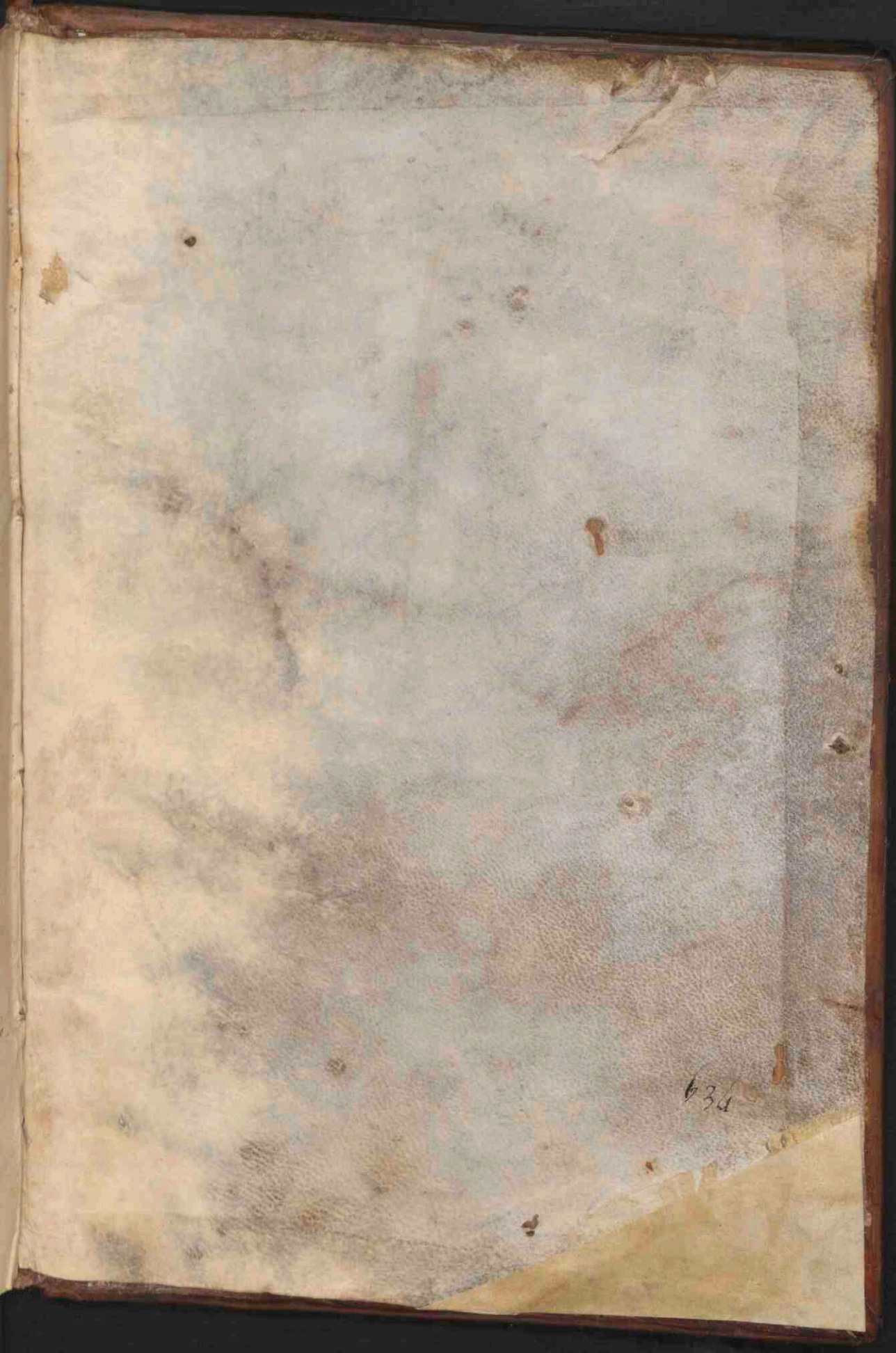

paus hypernat & iper de lauff

Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page.

636

634

